РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Проект

З А К О Н

ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА БЕЗОПАСНО ИЗПОЛЗВАНЕ НА ЯДРЕНАТА ЕНЕРГИЯ

(Обн., ДВ, бр. 63 от 2002 г.; изм. и доп., бр. 120 от 2002 г., бр. 70 от 2004 г., бр. 76, 88 и 105 от 2005 г., бр. 30 от 2006 г., бр. 11 и 109 от 2007 г., бр. 36 и 67 от 2008 г., бр. 42 и 74 от 2009 г., бр. 80, 87, 88 и 97 от 2010 г., бр. 26 от 2011 г., бр. 38 и 82 от 2012 г., бр. 15, 66 и 68 от 2013 г., бр. 98 от 2014 г. и бр. 14 от 2015 г.)

§ 1. В чл. 3, ал. 2, т. 6 думите „дълбоко ешелонираната защита“ се заменят със „защита в дълбочина“.

§ 2. В чл. 5 т. 4 се изменя така:

„4. издава, прекратява и отнема удостоверения за регистрация и удостоверения за правоспособност за извършване на дейности съгласно този закон;“.

§ 3. Заглавието на глава трета се изменя така:

„Глава трета

„РЕГУЛИРАНЕ НА ДЕЙНОСТИ“

§ 4. Член 14 се изменя така:

„Чл. 14. (1) Използването на ядрената енергия и управлението на радиоактивните отпадъци и на отработеното ядрено гориво се извършват след получаването на разрешение и/или лицензия за осъществяване на съответната дейност в случаите, определени в този закон.

(2) Източниците на йонизиращи лъчения се използват след уведомление, регистрация, разрешение или лицензия за осъществяване на съответната дейност в случаите, определени в този закон.

(3) Не подлежат на регулиране по този закон дейности, за които са изпълнени следните условия:

1. радиационният риск от дейността и източниците на йонизиращи лъчения е пренебрежимо малък и вероятността за осъществяване на сценарии, които могат да доведат до неизпълнение на това условие е незначителна;

2. регулаторен контрол върху дейността и/или източниците на йонизиращи лъчения не е оправдан и няма да постигне значимо допълнително намаляване на индивидуалните дози.

(4) Дозови критерии и нива за освобождаване от регулиране на дейности, както и нива за освобождаване от регулиране на материали по чл. 15, ал. 7 се определят с наредбата по чл. 26 ал. 3."

§ 5. В чл. 15 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 3:

а) точка 2 се изменя така:

„2. използване на източници на йонизиращи лъчения за стопански, медицински, ветеринарномедицински, научни цели или за осъществяване на контролни функции, с изключение на случаите, когато се изисква регистрация или уведомление;"

б) точка 4 се изменя така:

„4. производство на потребителски продукти, включително на медицински изделия по смисъла на Закона за медицинските изделия, чрез добавяне на радиоактивни вещества;"

в) създава се т. 9:

„9. експлоатация и техническа ликвидация на обекти за добив и преработване на руда, съдържаща естествен уран или торий."

2. В ал. 4:

а) в т. 5, буква „б" накрая се добавя „или за извеждане от експлоатация;"

б) в т. 5, буква „в" след думите „и други" се добавя „документи" и накрая се добавя „или към лицензията за извеждане от експлоатация;"

в) точка 9 се изменя така:

„9. строителство, монтаж и предварителни изпитвания на обект с източник на йонизиращо лъчение, с изключение на случаите, които подлежат на уведомление;“

г) създава се нова т. 10:

„10. извършване на промени в предвидени по проект конструкции, системи и компоненти, свързани с радиационната защита в обекти с източници на йонизиращи лъчения;“

д) досегашните т. 10-12 стават съответно т. 11-13;

е) досегашната т. 13 става т. 14 и се изменя така:

„14. внос и износ на източници на йонизиращи лъчения;“

ж) досегашните т. 14-16 стават съответно т. 15-17;

з) създава се т. 18:

„18. възстановяване на терени, замърсени с радиоактивни вещества.“

3. В ал. 6 думите „т. 12“ се заменят с „т. 13“.

§ 6. В чл. 16, в основния текст думите „с източници“ се заменят с „и с източници“.

§ 7. В чл. 17 се правят следните изменения:

1. Точка 2 се изменя така:

„2. повишаването на активността на храни, фуражи, играчки, бижута и козметични продукти чрез добавяне на радиоактивни вещества или чрез активиране при производството им, както и вносът и износът на такива стоки и продукти;“.

2. В т. 4, буква „а” думите „обратен внос“ се заменят с „реимпорт“.

§ 8. В чл. 18 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1:

а) в т. 1 думите „т. 1 и 8“ се заменят с „т. 1, 8 и 9“;

б) в т. 3 думите „един месец“ се заменят с „два месеца“.

2. В ал. 2:

а) в т. 1 думите „и 14“ се заменят с „и 15“;

б) в т. 2 след думите „т. 5“ се добавя „и 18“;

в) в т. 3 думите „13 и 15“ се заменят с „14 и 16“;

г) в т. 4 думите „т. 16“ се заменят с „т. 17“.

3. Създава се нова ал. 3:

„(3) Председателят на агенцията издава удостоверение за регистрация по чл. 56, ал. 3 в срок до един месец.“

4. Досегашната ал. 3 става ал. 4 и в нея след думата „разрешение“ се поставя запетая и се добавя „както и за извършване на регистрация“.

5. Досегашната ал. 4 става ал. 5 и в нея след думите „не се издават“ се добавя „и не се извършва регистрация“.

§ 9. В чл. 19 се създава ал. 3:

„(3) В удостоверението за регистрация се определят титулярят, срокът, за който се извършва регистрацията, дейността и източника на йонизиращо лъчение, както и изисквания, свързани с предоставяне на информация относно осъществяването на дейността и източника на йонизиращо лъчение.“

§ 10. В чл. 20 се създава ал. 4:

„(4) Срокът на регистрацията за дейностите по чл. 56, ал. 3 е до 5 години.“

§ 11. В чл. 22 се създава ал. 4:

„(4) Разпоредбите по ал. 2, т. 1, 2 и 4 се прилагат съответно относно прекратяване действието на удостоверението за регистрация и заличаването на лицето от регистъра по чл. 27, ал. 1, т. 1."

§ 12. В чл. 23 се създава ал. 5:

„(5) Разпоредбите на ал. 1, т. 1, букви "а" и "б", т. 2 и 4 и ал. 3 и 4 се прилагат съответно и относно отнемане на удостоверение за регистрация и заличаването на лицето от регистъра по чл. 27, ал. 1, т. 1."

§ 13. В чл. 26 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 се създава изречение второ:

„Със същата наредба се определя и редът за извършване на регистрация и за уведомление за осъществяване на дейности по този закон."

2. Алинея 3 се изменя така:

„(3) Изискванията за радиационна защита при осъществяване на дейностите по този закон се определят с наредба, приета от Министерския съвет по предложение на министъра на здравеопазването, министъра на околната среда и водите и председателя на агенцията."

3. Създава се нова ал. 6:

„(6) Нормите за радиационна защита при техническа ликвидация на последствията от добива и преработката на уранова руда се определят с наредба, приета от Министерския съвет, по предложение на министъра на здравеопазването, министъра на околната среда и водите и председателя на агенцията."

4. Досегашната ал. 6 става ал. 7.

§ 14. В чл. 27, ал. 1 се правят следните изменения и допълнения:

1. Точки 1 и 2 се изменят така:

„1. лицата, на които са издадени лицензии, разрешения и удостоверения за регистрация, както и съответните дейности;

2. лицата, на които са издадени удостоверения за правоспособност за дейности в ядрени съоръжения и с източници на йонизиращи лъчения, които имат влияние върху безопасността;".

2. Създава се т. 3:

„3. лицата, които са направили уведомление за дейности по чл. 56, ал. 2, както и съответните дейности."

§ 15. В чл. 28, ал. 2 се правят следните изменения и допълнения:

1. Основният текст се изменя така:

„(2) Таксите по ал. 1 се дължат за:"

2. Създава се т. 6:

„6. разглеждане на заявление за регистрация за дейности по чл. 56, ал. 3."

§ 16. В чл. 38, ал. 1, т. 1 се правят следните допълнения:

1. В буква „б" накрая се добавя „или за извеждане от експлоатация на ядреното съоръжение".

2. В буква „в" след думите „и други" се добавя „документи" и накрая се добавя „за експлоатация на ядреното съоръжение или към лицензията за извеждане от експлоатация".

§ 17. В глава трета наименованието на раздел VI се изменя така:

„Източници на йонизиращи лъчения"

§ 18. Член 56 се изменя така:

„Чл. 56. (1) Дейности с източници на йонизиращи лъчения се извършват въз основа на лицензия, разрешение, регистрация или уведомление.

(2) Уведомление се изисква за дейности:

1. с материали с повишено съдържание на естествени радионуклиди, определени в наредбата по чл. 26, ал. 5;

2. по управление на материали, произхождащи от обекти за добив и преработване на руда, съдържаща естествен уран или торий, когато облъчването не може да се пренебрегне от гледна точка на радиационната защита;

3. при които облъчването от радон на работни места не може да се пренебрегне от гледна точка на радиационната защита, в случаите, определени в наредбата по чл. 26, ал. 3;

4. при които вероятността за увреждане на здравето е незначителна, когато са изпълнени условията, определени с наредбата по чл. 26, ал. 3.

(3) Регистрация за дейности с източници на йонизиращи лъчения се изисква:

1. за работа с източници на йонизиращи лъчения с цел техническо обслужване, монтаж, демонтаж, измервания, строителни и ремонтни дейности и други услуги за лица, които използват или произвеждат източници на йонизиращи лъчения;

2. за използване на източници на йонизиращи лъчения за немедицински образни изследвания."

§ 19. В чл. 57 се правят следните изменения и допълнения:

1. Точка 2 се изменя така:

„2. строителство, монтаж и предварителни изпитвания на обект с източник на йонизиращо лъчение, с изключение на случаите, които подлежат на уведомление;".

2. Точка 6 се изменя така:

„6. внос и износ на източници на йонизиращи лъчения;".

3. Създава се т. 7:

„7. извършване на промени в предвидени по проект конструкции, системи и компоненти, свързани с радиационната защита в обекти с източници на йонизиращи лъчения."

§ 20. В чл. 58 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1:

а) точка 1 се изменя така:

„1. използване на радиоактивни вещества и други източници на йонизиращи лъчения за стопански, медицински, ветеринарномедицински, научни цели и за осъществяване на контролни функции, с изключение на случаите, когато се изисква регистрация или уведомление.“;

б) точка 3 се заличава;

в) създава се т. 6:

„6. производство на потребителски продукти, включително на медицински изделия по смисъла на Закона за медицинските изделия, чрез добавяне на радиоактивни вещества.“

2. В ал. 2 думите „т. 1-3“ се заменят с „т. 1, 2 и 6“.

§ 21. В чл. 60 ал. 2 и 3 се отменят.

§ 22. В чл. 65, ал. 3, изречение второ думата „изменяне“ се заменя с „прекратяване“.

§ 23. В чл. 98 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 2 т. 1 и 2 се изменят така:

„1. превантивен контрол при издаване на лицензии, разрешения, удостоверения за регистрация, удостоверения за правоспособност и други актове за дейности по този закон;

2. текущ контрол за спазване на нормативните изисквания за дейностите по този закон и изискванията на издадените лицензии, разрешения, удостоверения за регистрация и удостоверения за правоспособност;“.

2. Създава се ал. 3:

„(3) Контролът по ал. 2 се осъществява чрез проверки по документи и/или проверки на място по реда, определен в този закон, и съгласно изискванията на наредбата по чл. 26, ал. 1 и наредбата по чл. 65, ал. 3."

§ 24. В чл. 99 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 т. 4 се изменя така:

„4. изменя или отнема издадена лицензия или разрешение, отнема удостоверение за регистрация или удостоверение за правоспособност."

2. Създават се ал. 3 и 4:

„(3) При изпълнението на контролните си правомощия председателят на агенцията прилага степенуван подход.

(4) Председателят на агенцията утвърждава програми за контролната дейност. Обобщена информация за тази дейност се включва в доклада по чл. 5, т. 10."

§ 25. В чл. 100, ал. 2, т. 4 след думата „лицензии" се добавя „удостоверения за регистрация".

§ 26. Член 111 се отменя.

§ 27. В чл. 123 след думите „аварийната готовност" се добавя „и изискванията относно зоните за аварийно планиране".

§ 28. В чл. 138, ал. 2 след думите „йонизиращи лъчения без" се добавя „регистрация" и се поставя запетая.

§ 29. В чл. 150, т. 1 накрая се добавя „или за която е направено уведомление или е извършена регистрация".

§ 30. В § 1 от Допълнителните разпоредби се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова т. 5а:

„5а. „Активиране" е процес, при който чрез облъчване се образуват радионуклиди в даден материал."

2. Създава се т. 23а:

„23а. „Немедицинско образно изследване“ е преднамерено облъчване на лице с цел визуализиране, при което облъчването не цели да допринесе полза за неговото здраве.“

3. Точка 30 се отменя.

4. Създава се т. 32а:

„32а. „Радиационен риск“ е вероятността за възникване на вредни ефекти върху здравето на човек или неговото потомство в резултат на облъчване с йонизиращи лъчения.“

5. Създава се т. 33а:

„33а. „Радиоактивно вещество“ е вещество, което съдържа един или няколко радионуклида, чиято активност или специфична активност не могат да се пренебрегнат от гледна точка на радиационната защита.“

6. В т. 34 думите „включително радиоактивен източник, чийто срок за безопасна експлоатация е изтекъл съгласно производствената документация“ се заличават.

§ 31. В § 1б от Допълнителните разпоредби в основния текст и в ал. 5 думите „чл. 15, ал. 4, т. 7, 12 или 16“ се заменят с „чл. 15, ал. 4, т. 7, 13 или 17“.

§ 32. В § 1в от Допълнителните разпоредби думите “по чл. 15, ал. 4, т. 13 и 15” се заменят с “по чл. 15, ал. 4, т. 14 и 16”.

§ 33. Създават се § 1з, 1и и 1к:

„§ 1з. При внос на закрит източник по чл. 59, ал. 2 лицензиантът внася във фонд „Радиоактивни отпадъци“ вноска, определена по реда на наредбата по чл. 94, ал. 1 с цел да се гарантира безопасното управление на извадения от употреба източник, включително когато предприятието обяви несъстоятелност или прекрати дейността си.

§ 1и. (1) Разрешението по чл. 33, ал. 1, т. 1 за избор на площадка е основание за издаване на разрешение от министъра на регионалното развитие и благоустройството за изработване на подробен устройствен план по Закона за устройство на територията.

(2) Заповедите по чл. 33, ал. 4 за одобряване на избраната площадка и на техническия проект са основание за одобряване на подробния устройствен план и на техническия инвестиционен проект по Закона за устройство на територията от министъра на регионалното развитие и благоустройството.

(3) Разрешението за строителство по чл. 33, ал. 1, т. 3 е основание за издаване на разрешение за строеж по Закона за устройство на територията от министъра на регионалното развитие и благоустройството.

(4) Разрешението за ползване по Закона за устройство на територията е основание за издаване на разрешение за въвеждане в експлоатация по чл. 33, ал. 1, т. 4.

(5) Разрешението за строителство по чл. 57, т. 2 е основание за издаване на разрешение за строеж по Закона за устройство на територията.

§ 1к. Този закон въвежда изискванията на Директива 2013/59/Евратом на съвета от 5 декември 2013 година за определяне на основни норми на безопасност за защита срещу опасностите, произтичащи от излагане на йонизиращо лъчение, и за отмяна на директиви 89/618/Евратом, 90/641/Евратом, 96/29/Евратом, 97/43/Евратом и 2003/122/Евратом (ОВ, L 13/1 от 17 януари 2014 г)."

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 34. (1) Издадените лицензии за дейности, които подлежат на регистрация по чл. 56, ал. 3 остават валидни до изтичането на срока, за който са издадени. След влизането в сила на този закон не се дължат съответните годишни такси съгласно тарифата по чл. 28, ал. 1.

(2) До влизането в сила на съответното допълнение на тарифата по чл. 28, ал. 1 за извършване на регистрация по чл. 56, ал. 3 се събира еднократна такса в размер 100 лв. за всяка година от срока на регистрацията.

(3) Започнатите преди влизането в сила на този закон производства по издаване на лицензия за дейности по чл. 56, ал. 3 продължават като производства по извършване на регистрация и приключват с издаването на удостоверение за регистрация.

§ 35. Неприключили процедури за създаване на зона за превантивни защитни мерки по чл. 105 от Закона за безопасно използване на ядрената енергия се довършват по досегашния ред.

§ 36. В срок до 1 февруари 2018 г. Министерският съвет по предложение на министъра на здравеопазването, министъра на околната среда и водите и председателя на Агенцията за ядрено регулиране приема наредбата по чл. 26, ал. 3.

§ 37. В Закона за здравето (обн., ДВ, бр. 70 от 2004 г.; изм. и доп., бр. 46, 76, 85, 88, 94 и 103 от 2005 г., бр. 18, 30, 34, 59, 71, 75, 80, 81, 95 и 102 от 2006 г., бр. 31, 41, 46, 53, 59, 82 и 95 от 2007 г., бр. 13, 102 и 110 от 2008 г., бр. 36, 41, 74, 82, 93, 99 и 101 от 2009 г., бр. 41, 42, 50, 59, 62, 98 и 100 от 2010 г., бр. 8, 9, 45 и 60 от 2011 г., бр. 38, 40, 54, 60, 82, 101 и 102 от 2012 г., бр. 15, 30, 66, 68, 99, 104 и 106 от 2013 г., бр. 1, 98 и 107 от 2014 г., бр. 9, 72, 80 и 102 от 2015 г. и бр. 17, 27, 98 и 103 от 2016 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 64 се правят следните изменения и допълнения:

а) алинея 1 се изменя така:

„(1) Защитата на лицата от въздействието на йонизиращи лъчения се осъществява при спазване на принципите и нормите за радиационна защита.“;

б) в ал. 2, т. 2 накрая се поставя запетая и се добавя „включително оценка на медицинската им пригодност да изпълняват конкретни професионални задължения;“.

2. Създава се чл. 64а:

„Чл. 64а. (1) Оценката на медицинската пригодност на лицата, работещи в среда на йонизиращи лъчения, да изпълняват конкретни професионални задължения се осъществява от лекари от НЦРРЗ с придобита специалност по радиобиология или радиационна хигиена или от лекари от лечебни заведения, които отговарят на изискванията, посочени в наредбата по чл. 65, ал. 1, т. 4.

(2) Заключението от извършената оценка на лекарите по ал. 1 може да се обжалва пред комисия за медицинска пригодност в НЦРРЗ в 14-дневен срок от получаването му.

(3) Комисията за медицинска пригодност по ал. 2 се определя от директора на НЦРРЗ и се състои от най-малко трима лекари с придобита специалност по радиобиология или радиационна хигиена.

(4) Комисията по ал. 3 се произнася по жалбите в 14-дневен срок, като решението ѝ относно медицинската пригодност на лицата за работа в среда на йонизиращи лъчения е окончателно."

3. В чл. 65 ал. 2 се отменя.

4. Създават се чл. 65а-65г:

„Чл. 65а. (1) Дейностите по изпитване качеството на медицинската радиологична апаратура се извършват от едноличен търговец или юридическо лице, което е вписано във водения от Министерството на здравеопазването регистър по чл. 65в на лицата, получили удостоверение за регистрация за извършване на дейности по изпитване качеството на медицинската радиологична апаратура от министъра на здравеопазването или от оправомощено от него длъжностно лице.

(2) Дейностите по ал. 1 могат да се извършват само от лица с придобита специалност „Медицинска радиологична физика" и най-малко пет години практически опит в областта на лъчелечението, нуклеарната медицина или образната диагностика.

(3) За вписване в регистъра по чл. 65в лицата по ал. 1 подават до министъра на здравеопазването заявление, към което прилагат:

1. данни за единния идентификационен код на лицето, когато е търговец, или код БУЛСТАТ на юридическото лице, когато не е търговец, а за дружества, регистрирани в държава - членка на Европейския съюз, или в държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство – документ за актуалната регистрация по националното законодателство, издаден от компетентния орган на съответната държава;

2. актуално удостоверение за регистрация за работа с източници на йонизиращи лъчения съгласно чл. 56, ал. 3, т. 1 от Закона за безопасно използване на ядрената енергия;

3. списък на дейностите, за които се иска регистрация;

4. списък и идентификационни данни на средствата за измерване и актуални сертификати за калибриране или проверка, удостоверяващи метрологичните характеристики на средството за измерване;

5. имената на лицето/лицата по ал. 2, които ще осъществяват дейностите по изпитване качеството на медицинската радиологична апаратура, и документи, удостоверяващи квалификацията и опита, съгласно ал. 2.

(4) Заявлението по ал. 3 може да се подаде и по електронен път при условията и по реда на Закона за електронния документ и електронния подпис и на Закона за електронното управление.

(5) При констатиране на нередовности в представените документи по ал. 3 или когато е необходима допълнителна информация, министърът на здравеопазването или оправомощено от него длъжностно лице уведомява писмено заявителя за това и определя срок за отстраняването им и/или за представянето на допълнителна информация, който не може да е по-кратък от 10 дни. До отстраняването на нередовностите и/или предоставянето на допълнителна информация срокът по ал. 6 спира да тече.

(6) В срок един месец от получаването на заявлението по ал. 3 министърът на здравеопазването или оправомощено от него длъжностно лице се произнася по подаденото заявление, като уведомява заявителя за това.

(7) Когато нередовности не са констатирани или са били отстранени, и/или е била предоставена допълнителната информация по реда на ал. 5 и не са налице пречки за вписването, министърът на здравеопазването или оправомощеното от него длъжностно лице вписва лицето по ал. 1 в регистъра по чл. 65в и издава удостоверение за регистрация. Удостоверението за регистрация съдържа данни за регистрираното лице и за лицето/лицата по ал. 2, списък на дейностите по регистрацията, регистъра, в който е вписан и регистрационния номер.

(8) Регистрираното лице е длъжно да уведоми Министерството на здравеопазването за всички нововъзникнали факти и обстоятелства или промени, които подлежат на вписване в регистъра по чл. 65в, в 7-дневен срок от тяхното настъпване или узнаване, а за подлежащи на вписване в търговския регистър – в 7-дневен срок от вписването.

Чл. 65б. Министърът на здравеопазването или оправомощено от него длъжностно лице мотивирано отказва да извърши регистрация:

1. при представяне на неверни данни или документи с невярно съдържание;

2. когато лицата, които ще осъществяват дейностите по изпитване качеството на медицинската радиологична апаратура, не отговарят на изискванията на чл. 65а, ал. 2;

3. когато представените документи не отговарят на изискванията на чл. 65а, ал. 3, т. 2 и 4.

Чл. 65в. (1) В Министерството на здравеопазването се създава и поддържа регистър на лицата, получили удостоверение за регистрация за извършване на дейности по изпитване качеството на медицинската радиологична апаратура.

(2) Регистърът по ал. 1 е публичен и съдържа:

1. номер и дата на издаване на удостоверението за регистрация;

2. наименование, единен идентификационен код или код БУЛСТАТ, седалище и адрес на управление на едноличния търговец или на юридическото лице;

3. данните по чл. 65а, ал. 3, т. 3 и 5.

(3) Регистърът по ал. 2 съдържа и раздел, в който се вписват лицата, подали заявление за издаване на удостоверение, както и броят и видът на приложените документи. Вписването се извършва по реда на подаване на заявленията и се отбелязва движението на преписката по издаване на удостоверение.

(4) Министърът на здравеопазването заличава от регистъра лице, получило удостоверение за регистрация за извършване на дейности по изпитване качеството на медицинската радиологична апаратура:

1. по искане на лицето, към което е приложен оригинал на издаденото удостоверение;

2. при прекратяване на юридическото лице или при смърт на регистрирания;

3. когато лицето е представило неверни данни или документи с невярно съдържание, послужили като основание за вписването му в регистъра;

4. при заличаване на регистрацията по чл. 56, ал. 3, т. 1 от Закона за безопасно използване на ядрената енергия;

5. при извършване на дейност в нарушение на изискванията на чл. 65а, ал. 2;

6. при извършване на дейност без актуални сертификати за калибриране или проверка, удостоверяващи метрологичните характеристики на средството за измерване.

(5) Условията и редът за водене на регистъра по ал. 2 се определят с наредбата по чл. 65, ал. 1, т. 2."

Чл. 65г. Актовете по чл. 65б и чл. 65в, ал. 4 подлежат на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс."

5. Член 67 се изменя така:

„Чл. 67. (1) Допуска се извършване на образни изследвания с източници на йонизиращи лъчения с немедицинска цел при спазване на принципа за обоснованост на облъчването.

(2) Случаите, в които се допуска извършване на образни изследвания по ал. 1, както и условията и редът за провеждането им се определят с наредба на министъра на здравеопазването, министъра на финансите и министъра на правосъдието."

§ 38. Законът влиза в сила от 1 януари 2018 г.

Законът е приет от 44-ото Народно събрание на ..... 2017 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ:

(Димитър Главчев)

М О Т И В И

към проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за безопасно използване на ядрената енергия

Изменението в Закона за безопасно използване на ядрената енергия (ЗБИЯЕ) се налага с оглед привеждането му в съответствие с Директива 2013/59/Евратом на съвета от 5 декември 2013 година за определяне на основни норми на безопасност за защита срещу опасностите, произтичащи от излагане на йонизиращо лъчение, и за отмяна на директиви 89/618/Евратом, 90/641/Евратом, 96/29/Евратом, 97/43/Евратом и 2003/122/Евратом (Директива 2013/59/Евратом).

Съгласно член 106 от Директива 2013/59/Евратом крайният срок за въвеждане на нейните разпоредби в националното законодателство е 6 февруари 2018 г.

Директива 2013/59/Евратом установява степенуван подход за регулаторен контрол, като въвежда уведомителен, регистрационен и лицензионен режим при ситуации на планирано облъчване и регламентира изискванията и критериите за прилагането на тези режими. Преди приемането на Директива 2013/59/Евратом действащите директиви в областта на радиационната защита изискваха само уведомление и прилагане на лицензионен режим (издаване на лицензия или разрешения) за дейности, при които радиационният риск за работници и лица от населението не може да бъде пренебрегнат.

Съгласно Директива 2013/59/Евратом всички дейности, свързани с планирано облъчване, подлежат на уведомление. В зависимост от риска, асоцииран със съответните дейности, регулаторният контрол може да се ограничи само до уведомителен режим, съчетан с подходяща честота на инспекции. За дейностите, определени изрично в чл. 28 от Директива 2013/59/Евратом, се прилага задължително лицензионен режим. Съгласно чл. 27 от Директива 2013/59/Евратом всяка държава - членка на Европейския съюз, може по своя преценка да въведе в националното законодателство регистрационен или лицензионен режим за дейностите извън обхвата на чл. 27 и 28 от Директива 2013/59/Евратом. Съгласно чл. 26 от Директива 2013/59/Евратом дейностите с пренебрежим радиационен риск подлежат на освобождаване от регулаторен контрол, т.е. за тях не се прилага уведомителен, регистрационен или лицензионен режим.

В съответствие с изложеното с § 4 и 18 от Закона за изменение и допълнение на Закона за безопасно използване на ядрената енергия (ЗИД на ЗБИЯЕ) се въвеждат изисквания за освобождаване от регулаторен контрол, съответно за останалите случаи се въвеждат изисквания за уведомление, регистрация и издаване на лицензии и разрешения за дейности, които са в обхвата на ЗБИЯЕ. Предложените промени са в пълно съответствие с чл. 24 от Директива 2013/59/Евратом, който въвежда принципа за степенуван подход при осъществяване на регулаторен контрол. Промените са в съответствие и с изискванията на чл. 26, 27 и 28 от Директива 2013/59/Евратом и със Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност (ЗОАРАКСД). С оглед на тези промени с § 2 на ЗИД на ЗБИЯЕ се предлага в чл. 5 от ЗБИЯЕ правомощията на председателя на Агенцията за ядрено регулиране да се допълнят с правомощия за издаване, прекратяване и отнемане на удостоверения за регистрация.

С предложеното в § 18 от ЗИД на ЗБИЯЕ изменение на чл. 56 от ЗБИЯЕ се определят конкретно дейностите, които подлежат на уведомление или на регистрация. Предлага се уведомление да се изисква за дейности:

- с материали с повишено съдържание на естествени радионуклиди, определени в наредбата по чл. 26, ал. 5;

- по управление на материали, произхождащи от обекти за добив и преработване на руда, съдържаща естествен уран или торий, когато облъчването не може да бъде пренебрегнато от гледна точка на радиационната защита;

- при които облъчването от радон на работни места не може да бъде пренебрегнато от гледна точка на радиационната защита, в случаите, определени в наредбата по чл. 26, ал. 3;

- при които вероятността за увреждане на здравето е незначителна (радиационният риск е незначителен), когато са изпълнени условията, определени с наредбата по чл. 26, ал. 3.

Предлага се регистрация да се изисква за следните дейности:

- работа с източници на йонизиращи лъчения (ИЙЛ) с цел техническо обслужване, монтаж, демонтаж, измервания, строителни и ремонтни дейности и услуги;

- използване на източници на йонизиращи лъчения за немедицински образни изследвания.

Въвеждането на уведомителен режим за дейности при управление на материали, произхождащи от обекти за добив и преработване на руда, съдържаща естествен уран или торий, и облъчване от радон на работни места, ще даде възможност на контролните органи да извършват инспекции. Освен това, в съответствие с чл. 54 и 100 от Директива 2013/59/Евратом при ситуации на съществуващо облъчване и облъчване от радон на работни места контролните органи ще имат възможност да предписват мерки за радиационна защита, когато е необходимо.

В § 8 от ЗИД на ЗБИЯЕ, съобразно с изискванията на чл. 16 от ЗОАРАКСД, е предложена уредба на основните положения на регистрационния режим. Ограниченията спрямо лицата, които могат да бъдат регистрирани, са аналогични с тези, установени спрямо лицата, извършващи дейности, за които се изисква лицензия или разрешение. Предвижда се регистрация да се отказва на лица:

- които не отговарят на законовите изисквания;

- които са обявени в несъстоятелност или са в производство по несъстоятелност;

- които са в ликвидация.

Предвидено е председателят на Агенцията за ядрено регулиране да извършва регистрация, съответно да издава удостоверение за регистрация, в едномесечен срок. Съдържанието на удостоверение за регистрация и срока на валидност на удостоверение за регистрация са посочени в § 9 и 10 от ЗИД на ЗБИЯЕ. С § 11 се въвеждат разпоредби за прекратяване на действието на удостоверение за регистрация. С § 12 от ЗИД на ЗБИЯЕ се въвеждат разпоредби за отнемане на удостоверение за регистрация. Редът за извършване на регистрация ще бъде детайлизиран допълнително в наредбата по чл. 26, ал. 1 от ЗБИЯЕ.

С § 34, ал. 2 от ЗИД на ЗБИЯЕ се предлага въвеждане на такса за извършване на регистрация в размер 100 лв. за всяка година от срока на регистрация, която ще се прилага до изменение на тарифата по чл. 28 от ЗБИЯЕ.

С § 5 от ЗИД на ЗБИЯЕ се предлагат изменения в чл. 15 от ЗБИЯЕ, с които се разширява обхватът на дейностите, подлежащи на лицензионен режим, в съответствие с императивните изисквания на чл. 28 и с правната възможност по чл. 27 от Директива 2013/59/Евратом ("Държавите членки могат да изискват регистрация или лицензиране за други видове практики"). Предлага се да се изисква лицензия от председателя на Агенцията за ядрено регулиране за дейности по:

- експлоатация на обекти за добив и преработване на руда, съдържаща естествен уран или торий;

- техническа ликвидация на обекти за добив и преработване на руда, съдържаща естествен уран или торий.

Във връзка с това е предвидено с отделна наредба да бъдат осъвременени нормите за радиационна защита при техническа ликвидация на последствията от добива и преработката на уранова руда. С Постановление № 163 на Министерския съвет от 1992 г. дейностите по добива и преработката на уранова суровина са прекратени. С Постановление № 74 на Министерския съвет от 1998 г. са регламентирани дейностите по ликвидиране на последствията от добива и преработката на уранова руда. Въвеждането на изискване за лицензия за дейности по експлоатация и техническа ликвидация на обекти за добив и преработване на уранова руда, предвиден в § 5, т. 1, буква „в" от ЗИД на ЗБИЯЕ, ще позволи да се осъществява регулаторен контрол без негативни въздействия от икономически, социален или друг характер.

В съответствие с чл. 28, буква „в" от Директива 2013/59/Евратом в § 5 от ЗИД на ЗБИЯЕ се предлага въвеждане на лицензионен режим за производство на потребителски продукти, включително на медицински изделия по смисъла на Закона за медицинските изделия, чрез добавяне на радиоактивни вещества.

В съответствие с чл. 27 от Директива 2013/59/Евратом и като се отчита опитът по прилагането на ЗБИЯЕ, с § 5 от ЗИД на ЗБИЯЕ се предлагат допълнително дейности, за които да се изисква разрешение от председателя на Агенцията за ядрено регулиране:

- извършване на промени, водещи до изменение на условията за извеждане от експлоатация на ядрени съоръжения;

- изменения на вътрешните правила за осъществяване на дейността, приложени към лицензията за извеждане от експлоатация;

- извършване на промени в предвидени по проект конструкции, системи и компоненти, свързани с радиационната защита в обекти с източници на йонизиращи лъчения;

- строителство, монтаж и предварителни изпитвания на обект с източник на йонизиращо лъчение, с изключение на случаите, които подлежат на уведомление;

- възстановяване на терени, замърсени с радиоактивни вещества.

С § 5 от ЗИД на ЗБИЯЕ се предвижда в чл. 15, ал. 4, т. 13 на ЗБИЯЕ да отпадне текстът „когато те не представляват изделия с двойна употреба по смисъла на Закона за експортния контрол на оръжие и изделия и технологии с двойна употреба". Новият Закон за експортния контрол на продукти, свързани с отбраната, и на изделия и технологии с двойна употреба (ДВ, бр. 26 от 2011 г.) не разглежда внос и износ на източници на йонизиращи лъчения.

С предложените в § 7 от ЗИД на ЗБИЯЕ промени в чл. 17 на ЗБИЯЕ се въвеждат изискванията на чл. 21 от Директива 2013/59/Евратом, като се забранява повишаването на активността на продукти, като храни, играчки и лични украшения, чрез добавянето на радиоактивни вещества или активирането им при производството.

Във връзка с предложеното въвеждане на уведомителен режим и регистрационен режим в § 14 от ЗИД на ЗБИЯЕ се предвижда промяна на чл. 27 от ЗБИЯЕ, като се въвежда публичен регистър за:

- лицата, които са направили уведомление за дейности по изменения чл. 56, ал. 2 от ЗБИЯЕ, включително съответните дейности;

- издадените удостоверения за регистрация по изменения чл. 56, ал. 3 от ЗБИЯЕ, включително съответните дейности.

С § 21 от ЗИД на ЗБИЯЕ се предвижда отпадането на служебното съгласуване с министъра на здравеопазването преди издаване на лицензия за използване на ИЙЛ за медицински цели. Предложената промяна е продиктувана от необходимостта да се облекчи административната тежест,

съответно да се облекчи процедурата по издаване на такава лицензия. Министърът на здравеопазването може да осъществява контрол по използването на медицинската радиологична апаратура в съответствие със Закона за здравето и подзаконовите актове по неговото прилагане. В този смисъл са и предложените промени в Закона за здравето.

В § 24 от ЗИД на ЗБИЯЕ е предложена промяна в чл. 99 от ЗБИЯЕ по отношение на контрола на ядрената безопасност, физическата защита и радиационната защита в съответствие с изискванията на Директива 2013/59/Евратом. Предвидено е председателят на Агенцията за ядрено регулиране да утвърждава програми за инспекционната дейност и да дава обобщена информация за изпълнението на тази дейност с ежегодния доклад до Министерския съвет.

С предложените в § 28 и 29 от ЗИД на ЗБИЯЕ промени в чл. 138 и 150 от ЗБИЯЕ се предвижда административнонаказателна отговорност при извършването на дейности без регистрация и налагане на принудителни административни мерки „спиране“ или „ограничаване“ на дейността, за която е подадено уведомление или е извършена регистрация.

В § 26 от ЗИД на ЗБИЯЕ се предлага отменяне на разпоредбата по чл. 111 от ЗБИЯЕ, която предвижда приемането на наредба, определяща условията и реда за определяне на размерите, границите и режима на зоните с особен статут, забраните и ограниченията по чл. 109, ал. 2, както и методиката за оценка на обезщетенията за претърпени вреди по чл. 110 от ЗБИЯЕ. С наредбата се определят условията и редът за определяне на размерите, границите и режима на зоните с особен статут, което противоречи на останалите разпоредби в глава шеста на ЗБИЯЕ. Съгласно чл. 105, ал. 2 от ЗБИЯЕ зоната за превантивни защитни мерки е територия с особена териториално-устройствена защита по Закона за устройство на територията (ЗУТ). Обхватът и режимът на зоната за превантивни защитни мерки се определят с устройствена схема и план, т.е по реда на ЗУТ и наредбите по прилагането му. От друга страна, забраните и ограниченията ясно са определени в чл. 109 от ЗБИЯЕ. В този смисъл останалият текст на глава шеста на ЗБИЯЕ е напълно достатъчен за определяне на режима на зоните и чл. 111 следва да отпадне.

Във връзка с отпадането на чл. 111 от ЗБИЯЕ в § 27 от ЗИД на ЗБИЯЕ се предлага да се направи следната промяна в чл. 123 от ЗБИЯЕ: след думите „аварийната готовност“ да се добави „и изискванията относно зоните за аварийно планиране“, с което да се разшири обхватът на наредбата.

В § 33 от ЗИД на ЗБИЯЕ е въведено изискване за последователност при издаване на актове за дейности по изграждането на ядрени съоръжения по ЗБИЯЕ и Закона за устройство на територията. Такава разпоредба е била предвидена в отменената Наредба за осигуряване безопасността на ядрените централи. В новата Наредба за осигуряване безопасността на ядрените централи, приета през 2016 г., разпоредбата е отпаднала поради обстоятелството, че няма пряко отношение към предмета на правно регулиране на същата наредба. Логичното място на въпросните норми е в закона, който съдържа разпоредби относно изграждането на ядрени съоръжения. В съответствие с бележка, постъпила при обществените консултации, е допълнена и разпоредба и по отношение на разрешението за строителство по чл. 57, т. 2 от закона, като основание за издаване на разрешение за строеж по Закона за устройство на територията. Бележката е приета с оглед уеднаквяване на изискванията в регулаторната дейност и с цел създаване на последователност на актовете по ЗБИЯЕ и ЗУТ.

С § 37 от ЗИД на ЗБИЯЕ (Преходните и заключителните разпоредби) се предлагат изменения и допълнения в Закона за здравето, като се предлага въвеждане на регистрационен режим за лица, извършващи изпитване за качеството на медицинската радиологична апаратура. Към момента редът и условията за тази дейност са определени в Наредба № 30 за условията и реда за осигуряване защитата на лицата при медицинско облъчване, но същите не са изчерпателни и не покриват изискванията на ЗОАРАКСД.

В § 37, т. 4 от ЗИД на ЗБИЯЕ се предлага изпитването на качеството на медицинската радиологична апаратура да се извършва от еднолични търговци или юридически лица, които са получили удостоверение за регистрация от министъра на здравеопазването. С предвидените изменения се уреждат създаването и съдържанието на регистър на лицата, получили удостоверение за регистрация за извършване на дейности по изпитване качеството на медицинската радиологична апаратура. Посочени са изисквания за съдържанието на заявление за вписване в регистъра и на приложенията към него, като е предвидено министърът на здравеопазването да се произнесе по заявлението в едномесечен срок.

С предложените промени в Закона за здравето се изпълняват изискванията на Директива 2013/59/Евратом, отнасящи се до медицинско наблюдение на професионално облъчвани лица. Оценката на медицинската пригодност на лицата, работещи с ИЙЛ, позволява да се установи здравното им състояние по отношение на пригодността на същите да изпълняват възложените им задачи. Медицинското наблюдение включва първоначален медицински преглед преди назначаване на работа. В § 37, т. 2 от ЗИД на ЗБИЯЕ се предвижда оценката на медицинската пригодност на лица, работещи в среда на йонизиращи лъчения, да се осъществява от лекари от Националния център по радиобиология и радиационна защита (НЦРРЗ) с придобита специалност по радиобиология или радиационна хигиена или от лекари от лечебни заведения, които отговарят на изискванията, регламентирани с наредба на министъра на здравеопазването, както и реда за обжалване на тези оценки пред комисия за медицинска пригодност в НЦРРЗ.

С § 37, т. 3 от ЗИД на ЗБИЯЕ се предлага да отпадне чл. 65, ал. 2 от Закона за здравето. Дейностите, свързани с медицинското осигуряване на лица от населението, заболели в резултат на радиационна авария или радиационно замърсяване на околната среда, и редът и начинът за провеждане на тяхното лечение е регламентирано с други нормативни актове, обхващащи други случаи на заболявания, поради което не е необходимо да се издава специален нормативен акт в тази област. Предвидено е специфичните изисквания за медицинско наблюдение на лица, пострадали от радиационна авария или терористичен акт, както и условията и редът за медицинско осигуряване и здравни норми за защита в случаи на радиационна авария да бъдат определени в наредбата по чл. 65, ал. 1, т. 1 от Закона за здравето.

С § 37, т. 5 от ЗИД на ЗБИЯЕ се предлага изменение на чл. 67 от Закона за здравето. Предвидено е при извършване на образни изследвания с ИЙЛ с немедицинска цел да се прилага принципът за обоснованост на облъчването съобразно чл. 22 от Директива 2013/59/Евратом. Случаите, в които ще се допуска извършване на немедицински образни изследвания, както и условията и редът за провеждането им, ще се определят с наредба на министъра на здравеопазването, министъра на финансите и министъра на правосъдието. В § 30, т. 2 от ЗИД на ЗБИЯЕ се предлага дефиниция на термина „немедицинско образно изследване", въведен с Директива 2013/59/Евратом.

Предложените разпоредби в § 1-37 от ЗИД на ЗБИЯЕ са в пълно съответствие с разпоредбите на Директива 2013/59/Евратом и са съобразени с действащото българско законодателство в областта на радиационната защита.

Приемането на ЗИД на ЗБИЯЕ ще допринесе за надграждане и усъвършенстване на националната регулаторна инфраструктура за осигуряване на радиационна защита при професионално облъчване, медицинско облъчване и облъчване на лица от населението. Ще се повиши ефективността на регулаторния контрол и радиационния мониторинг при ситуации на планирано, съществуващо и аварийно облъчване, които са в обхвата на Директива 2013/59/Евратом.

Приемането на Закона за изменение и допълнение на Закона за безопасно използване на ядрената енергия ще има положително въздействие като цяло, включително положителен икономически ефект, върху заинтересованите лица, чиито дейности са свързани с използването на ядрената енергия и йонизиращите лъчения. Въвеждането на регистрационен и уведомителен режим ще доведе до значително ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопански дейности в съответствие със Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.

Транспонирането на Директива 2013/59/Евратом в пълен обем ще приключи след приемането на настоящия законопроект и наредбата по § 13, т. 2 от него и приемането на предвидените изменения и допълнения в съответните нормативни актове по прилагане на Закона за здравето.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Бойко Борисов)

Приложение № 1
към чл. 16 от Наредбата за обхвата и методологията за извършване на оценка на въздействието

Формуляр за частична предварителна оценка на въздействието* (Приложете към формуляра допълнителна информация/документи)	
Институция: Агенция за ядрено регулиране	**Нормативен акт:** Закон за изменение и допълнение на Закона за безопасно използване на ядрената енергия
За включване в законодателната/ оперативната програма на Министерския съвет за периода: Първото шестмесечие на 2017 г.	Дата: [•]
Контакт за въпроси: Юлия Димитрова	**Телефон: 9406920**

1. Дефиниране на проблема:

1.1. Кратко опишете проблема и причините за неговото възникване. Посочете аргументите, които обосновават нормативната промяна.

На 5 декември 2013 г. е приета *Директива 2013/59/Евратом на съвета за определяне на основни норми на безопасност за защита срещу опасностите, произтичащи от излагане на йонизиращо лъчение и за отмяна на директиви 89/618/Евратом, 90/641/Евратом, 96/29/Евратом, 97/43/Евратом и 2003/122/Евратом* (Директива 2013/59/Евратом).

Директива 2013/59/Евратом кодифицира законодателството на Европейския съюз в областта на радиационната защита и въвежда съществени изменения в действащата към момента уредба в същата област.

Съгласно член 106 на Директива 2013/59/Евратом, всяка държава-член на Европейския съюз е задължена да въведе нейните разпоредби в националното си законодателство в срок до **6 февруари 2018 година.**

Директива 2013/59/Евратом установява степенуван подход за регулаторен контрол като въвежда уведомителен, регистрационен и лицензионен режим при ситуации на планирано облъчване и регламентира изискванията за прилагането на тези режими. В действащото национално законодателство степенуваният подход към регулаторния контрол не съответства в пълна степен на директивата. Законът за безопасно използване на ядрената енергия (ЗБИЯЕ) определя разрешителен режим (издаване на лицензии и разрешения) за дейности по безопасно използване на ядрената енергия и йонизиращите лъчения. В ЗБИЯЕ не е предвиден регистрационен режим за определени дейности, когато това е обосновано и разумно.

Член 28 на Директива 2013/59/Евратом изисква определени дейности да подлежат на лицензионен режим. В обхвата на дейностите, подлежащи на лицензионен режим, влизо и експлоатацията и затварянето на уранови рудници. Националното законодателство към момента не изисква прилагане на разрешителен

режим, издаване на лицензии или разрешения, за тези дейности. Това налага промяна в ЗБИЯЕ, като се въведе изискване за издаване на лицензии за дейности по експлоатация и техническа ликвидация на обекти за добив и преработване на руда, съдържаща естествен уран или торий.

Директива 2013/59/Евратом дава право на държавите-членки да прилагат по своя преценка регистрационен или лицензионен режим за дейности, неупоменати в чл. 27 и чл. 28 на директивата. Във връзка с чл. 27 на Директива 2013/59/Евратом, отчитайки опита от прилагането на ЗБИЯЕ, е наложително в националното законодателство да се предвиди издаване на разрешение за дейност по възстановяване на терени, замърсени с радиоактивни вещества, с повишено съдържание на техногенни и естествени радионуклиди.

С Директива 2013/59/Евратом се установяват и норми на безопасност за опазване здравето на лица при медицинско облъчване, облъчване от естествени източници на йонизиращи лъчения и облъчване в случаи на немедицински образни изследвания. Във връзка с това действащото национално законодателство по радиационната защита следва да бъде допълнено по подходящ начин.

1.2. Опишете какви са проблемите в прилагането на съществуващото законодателство или възникналите обстоятелства, които налагат приемането на нов законодателен акт. Посочете възможно ли е проблемът да се реши в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности (например съвместни инспекции между няколко органа и др.).

Съгласно ЗБИЯЕ дейностите по използване на ядрената енергия и йонизиращите лъчения могат да се извършват само след издаване на лицензия или разрешение.

За 2016 г. общият брой на лицата, извършващи дейности с йонизиращи лъчения, подлежащи на разрешителен режим, е **1060**, а броят на издадените и действащи лицензии и разрешения за дейности с източници на йонизиращи лъчения (ИЙЛ) е сумарно **1431**. Лицензиите са разпределени както следва:

- за използване на ИЙЛ – 1082 (905 за медицински цели, 128 за стопански цели, 21 за научни цели и 28 за осъществяване на контролни функции);
- лицензии за превоз на радиоактивни вещества – 45;
- лицензии за работа с ИЙЛ (техническо обслужване, монтаж, демонтаж и др.) – 122;
- лицензии за производство на ИЙЛ – 1.

Съгласно действащата национална законодателна рамка в областта на радиационната защита лицензия или разрешение за дейност с ИЙЛ не се изисква, когато е доказано, че вероятността за увреждане на здравето е незначителна, съгласно критериите, определени с наредбата по чл. 26, ал. 3 на Закон за безопасно използване на ядрената енергия (ЗБИЯЕ). Тези дейности подлежат на контрол по отношение на спазване на нормативните изисквания за радиационна защита. До 2016 г. броят на ИЙЛ, използването на които представлява и едновременно е определено като извършване на дейност с незначителен радиационен риск, е 6 294. С прилагане на степенуваният подход към регулаторния режим, установен с Директива 2013/59/Евратом, е целесъобразно за тези дейности да бъде предвидено въвеждане на уведомителен режим.

Тъй като сега действащия ЗБИЯЕ установява разрешителен режим, включващ

издаване на лицензии и разрешения за дейности по безопасно използване на ядрената енергия и йонизиращите лъчения, въвеждането на уведомителен и регистрационен режим за определени дейности, в съответствие с разпоредбите на Директива 2013/59/Евратом, е възможно само чрез изменение на закона.

Директива 2013/59/Евратом въвежда изисквания за контрол на дейности, при които има вероятност за повишено облъчване от естествени радионуклиди, както и облъчване от радон в закрити помещения. В настоящия момент изискванията за контрол и мерките за радиационна защита, които са предвидени за дейности с материали с повишено съдържание на естествени радионуклиди са регламентирани в Наредбата за радиационна защита при дейности с повишено съдържание на естествени радионуклиди, но същите отразяват само част от разпоредбите на Директива 2013/59/Евратом.

По отношение на медицинското облъчване, чрез Наредба № 30 за условията и реда за осигуряване защитата на лицата при медицинско облъчване е въведен регистрационен режим за лица, които извършват изпитване за качеството на медицинската радиологична апаратура. Същият не е изчерпателен и не покрива изискванията на Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.

За отстраняване на съществуващите несъответствия между националното законодателство в областта на радиационната защита и Директива 2013/59/Евратом се налага да бъдат внесени необходимите изменения и допълнения в Закона за безопасно използване на ядрената енергия (ЗБИЯЕ) и Закона за здравето. Това е първата задължителна стъпка за адекватно въвеждане на разпоредбите на Директива 2013/59/Евратом в националното законодателство. Въвеждането на уведомителен и регистрационен режим, прилагайки степенуващия подход, ще доведе и до облекчаване на административните процедури и тежести по отношение на лица, които осъществяват дейности, свързани с радиационен риск.

1.3. Посочете дали са извършени последващи оценки на нормативния акт, или анализи за изпълнението на политиката и какви са резултатите от тях?

Не са извършвани последващи оценки на нормативния акт.

2. Цели:

Посочете целите, които си поставя нормативната промяна, по конкретен и измерим начин и график, ако е приложимо, за тяхното постигане. Съответстват ли целите на действащата стратегическа рамка?

Главната цел е установяване на регулаторен контрол, отчитайки принципа на степенуващия подход, въведен с Директива 2013/59/Евратом, като едновременно с това не се допуска компромис с безопасността при използване на ядрената енергия и йонизиращите лъчения.

Чрез промените в ЗБИЯЕ и Закона за здравето ще се постигне съответствие със Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.

С въвеждането на уведомителен и регистрационен режим, прилагайки степенуващия подход, регламентиран в Директива 2013/59/Евратом, ще се облекчат

значително административните процедури и тежести по отношение на лицата, които осъществяват дейности, свързани с радиационен риск.

Транспонирането на Директива 2013/59/Евратом е предвидено в План за действие за 2017 г., приет с Решение 35 на Министерския съвет от 19 януари 2017 г. (мярка 185 и мярка 191). Съгласно плана до 21.07.2017 г. следва да се изработят проектите на съответните нормативни актове и таблици за съответствие. Срокът за съгласуване на проектите в Работна група 22.

3. Идентифициране на заинтересованите страни:

Посочете всички потенциални засегнати и заинтересовани страни, върху които предложението ще окаже пряко или косвено въздействие (бизнес в дадена областстопански предприемачи, неправителствени организации, гражданитехни представители, държавни органи, др.).

Пряко заинтересовани и засегнати от предложението страни са:

Заинтересовани от приемането на законодателната инициатива прогнозно ще са над 1700 лица, включващи:

- лица, които извършват или възнамеряват да извършват дейности с източници на йонизиращи лъчения с пренебрежим, незначителен или повишен радиационен риск;

- лицата, които извършват дейности с материали с повишено съдържание на радионуклиди или дейности, свързани с облъчване от радон.

Заинтересовани от приемането на законодателната инициатива са и Агенцията за ядрено регулиране и посочените в ЗБИЯЕ специализирани контролни органи.

Косвено заинтересовани страни са:

Всички граждани, доколкото прилагането на ЗБИЯЕ и Закона за здравето е свързано с осигуряването на радиационна защита при експлоатацията на ядрени съоръжения и източници на йонизиращи лъчения, включително при медицинско облъчване.

4. Варианти на действие: *Идентифицирайте основните регулаторни и нерегулаторни възможни варианти на действие от страна на държавата, включително варианта „Без действие".*

По отношение на законопроекта не е възможно да бъдат формулирани варианти за действие, различни от вариант за действие „Приемане на Закона за изменение и допълнение на Закона за безопасното използване на ядрената енергия" и от вариант за действие „Без действие".

1. **Вариант за действие „Без действие"**

При този вариант предложените изменения и допълнения в ЗБИЯЕ и в Закона за здравето няма да бъдат внесени. Негативни резултати от това:

- няма да се изпълни изискването за транспониране Директива 2013/59/Евратом в

българското законодателство, в определения краен срок 6 февруари 2018 г., което може да доведе до налагане на санкции за неизпълнение на задължителното европейско законодателство;

- няма да се оптимизира регулаторния контрол.

- Няма да се изпълнят изискванията на Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.

2. **Вариант за действие „Приемане на Закон за изменение и допълнение на Закона за безопасно използване на ядрената енергия"**

При този вариант необходимите за транспониране на Директива 2013/59/Евратом изменения и допълнения в ЗБИЯЕ и в Закона за здравето ще бъдат приети. Позитивни резултати от това:

- ще бъдат транспонирани в националното законодателство разпоредбите на Директива 2013/59/Евратом, като ще се спази фиксирания в директивата краен срок за това;

- ще се оптимизира регулаторния контрол на определени дейности с източници на йонизиращи лъчения, както и дейности, свързани с облъчването от естествени източници на йонизиращи лъчения.

- ще се намали в голяма степен регулаторната тежест предимно върху лицата, които извършват дейности с източници на йонизиращи лъчения.

5. Негативни въздействия: *Опишете качествено при възможност – и количествено където значителни потенциални икономически, социални, екологични и други негативни въздействия за всеки един от вариантите, в т.ч. разходи (негативни въздействия) за икономическите заинтересовани страни в резултат на предприемане на действията. Посочете кои разходи (негативни въздействия) се очаква да бъдат отстранени и кои да се запазят.*

1. Вариант за действие „Без действие"

При този вариант ще продължат да се прилагат съществуващите изисквания за безопасно осъществяване на дейностите по ЗБИЯЕ и може да се стигне до налагане на санкции по линия на Европейския съюз, ако Директива 2013/59/Евратом не бъде своевременно транспонирана в българското законодателство.

Няма да се постигне желаното облекчаване на разрешителния режим и контрола по ЗБИЯЕ, въпреки възможностите, които предоставя новата Директива 2013/59/Евратом в този аспект.

2.Вариант за действие „Приемане на Закона за изменение и допълнение на Закона за безопасно използване на ядрената енергия"

Приемането на Закона за изменение и допълнение на Закона за безопасно използване на ядрената енергия няма да доведе до значими икономически, социални, екологични

и други негативни въздействия.

Дейността по добиване на уран в Република България е прекратена с Постановление № 163 на Министерския съвет от 20.08.1992 г., а с Постановление № 74 от 27.03.1998 г. са регламентирани дейностите по ликвидиране на последствията от добива и преработката на уранова суровина. Евентуално може да възникнат незначителни разходи във връзка с осъществяване на контрол на дейностите по експлоатация и техническа ликвидация на обекти за добив и преработване на руда, съдържаща естествен уран или торий.

6. Положителни въздействия: *Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални, екологични и други ползи за идентифицираните заинтересовани страни за всеки един от вариантите в резултат на предприемане на действията. Посочете как очакваните ползи кореспондират с формулираните цели.*

1. Вариант за действие „Без действие"

При този вариант очакваните въздействия ще бъдат само негативни.

2. Вариант за действие „Приемане на Закона за изменение и допълнение на Закона за безопасно използване на ядрената енергия"

Положителни икономически въздействия: Въвеждането на уведомителен, регистрационен и лицензионен (разрешителен) режим ще се намали значително тежестта от административното регулиране и административния контрол върху лицата, които осъществяват дейности с източници на йонизиращи лъчения. Облекчаването на регулаторния контрол, което се базира на принципа за стъпаловиден подход, няма да доведе до компромис с безопасността при извършване на дейностите, предмет на ЗБИЯЕ.

Положителни социални въздействия: Превантивният и текущ контрол за дейности, които ще подлежат на уведомление или регистрация, осигурява безопасно осъществяване на съответните дейности и едновременно с това се намалява регулаторната тежест върху съответните лица.

Положителни екологични въздействия: Осъществяването на регулаторен контрол за някои дейности (например възстановяване на терени, замърсени с радиоактивни вещества) чрез въвеждане на изисквания за издаване на лицензия и разрешение, ще има положително екологично въздействие.

7. Потенциални рискове: *Посочете възможните рискове от приемането на нормативната промяна, включително възникване на съдебни спорове.*

Приемането на предложения Закон за изменение и допълнение на Закона за безопасно използване на ядрена енергия не е свързано с рискове.

8.1. Административната тежест за физическите и юридическите лица:

Ще се повиши
x Ще се намали
Няма ефект

Въвеждането на регистрационен режим за определени дейности с източници на йонизиращи лъчения, за които към момента е установен лицензионен режим, ще доведе до намаляване на административната тежест върху заинтересованите лица. Регистрационният режим ще бъде съобразен с изискванията на Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.

8.2. Създават ли се нови регулаторни режими? Засягат ли се съществуващи режими и услуги?

Нови регулаторни режими:

Въвеждат се облекчени регулаторни режими за целите на радиационната защита:

- Регистрационен режим за извършване на посочени в законопроекта дейности;
- Уведомителен режим за извършване на посочени в законопроекта дейности.

Засегнати съществуващи режими:

По отношение на лицата, които използват определен вид източници на йонизиращи лъчения с по-малък риск, ще се прилага по-лек режим на регистрация, вместо лицензиране.

9. Създават ли се нови регистри? *Когато отговорът е „да", посочете колко и кои са те.*

В съществуващите регистри на издадените лицензии и разрешения ще се обособи регистър на извършените регистрации на дейности.

10. Как въздейства актът върху микро-, малките и средните предприятия (МСП)?

X Актът засяга пряко МСП

☐ Актът не засяга МСП

☐ Няма ефект

Законопроектът предвижда отпадане на лицензионния режим за определени дейности, като за тях се въвежда по-лек регистрационен режим или уведомителен режим. Предвидените промени със законопроекта ще се отразят благоприятно за всички заинтересовани лица и МСП, които осъществяват такива дейности. Респективно ще се оптимизират самите процедури за осъществяване на адекватен регулаторен контрол върху заинтересованите лица и МСП.

11. Проектът на нормативен акт изисква ли цялостна оценка на въздействието?

☐ Да

X Не

Предложеният законопроект не влиза в обхвата на чл. 20, ал. 3 от Закона за нормативните актове, доколкото не се приема нов закон или кодекс и настоящата частична оценка на въздействието не показва, че може да се очакват значителни

последният при приемането му.

12. Обществени консултации: *Обобщете най-важните въпроси за консултации в случай на извършване на цялостна оценка на въздействието или за обществените консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове. Посочете индикативен график за тяхното провеждане и видовете консултационни процедури.*

Най – важните въпроси за обществената консултация са:

1. Достатъчно ясно ли са дефинирани дейностите, за които се предвижда уведомление, регистрация и лицензия или разрешение ?

Проектът на Закона за изменение и допълнение на Закона за безопасно използване на ядрената енергия ще бъде публикуван на Портала за обществени консултации (http://www.strategy.bg/). Срокът на обществената консултация е 30 дни.

13. Приемането на нормативния акт произтича ли от правото на Европейския съюз?

X Да

☐ Не

Моля посочете изискванията на правото на Европейския съюз, включително информацията по т. 8.1 и 8.2, дали е извършена оценка на въздействието на ниво Европейски съюз, и я приложете (или посочете връзка към източник).

Приемането на предложения законопроект произтича от правото на Европейския съюз и с него се въвеждат разпоредби на *Директива 2013/59/Евратом на съвета от 5 декември 2013 година за определяне на основни норми на безопасност за защита срещу опасностите, произтичащи от излагане на йонизиращо лъчение и за отмяна на директиви 89/618/Евратом, 90/641/Евратом, 96/29/Евратом, 97/43/Евратом и 2003/122/Евратом*.

Извършена е оценка на въздействието на ниво Европейски съюз (SEC(2011) 1098 final) приложена на електронен носител.

14. Име, длъжност, дата и подпис на директора на дирекцията, отговорна за изработването на нормативния акт:

Име и длъжност: Деяна Доскева, директор на Дирекция "Радиационна защита"

Дата: 07.07.2017 г.

Подпис:

АГЕНЦИЯ ЗА ЯДРЕНО РЕГУЛИРАНЕ
бул. "Цариградско шосе" 69, тел.:9406 800
Рег. № 03-00-5/01.06.2017

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО

Изх. № 12-00-113/17 01. 06. 2017
/моля цитирайте при отговор/

С П Р А В К А

ОТНОСНО: Съответствието на проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за безопасното използване на ядрената енергия с ЕКПЧОС и с практиката на ЕСПЧ съгласно чл.28, ал.3 от ЗНА

В отговор на писмо с рег. № 03-00-5/19.05.2017 г. на Агенция за ядрено регулиране, във връзка с проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за безопасното използване на ядрената енергия и на основание чл. 28, ал. 3 от Закона за нормативните актове, въвеждащ изискване за изготвяне на справка за съответствие на законопроектите с Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи и практиката на Европейския съд по правата на човека, дирекция „Процесуално представителство на Република България пред Европейския съд по правата на човека“ изразява становище, че предложеният законопроект не създава нормативни предпоставки за противоречие с разпоредбите на ЕКПЧОС и практиката на ЕСПЧ.

Заместник-министър
на правосъдието

проф. Николай Проданов

МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

1040 София, ул. "Славянска" №1
тел.: 02/ 92 37 555, факс: 02/ 987 00 98
www.justice.government.bg

ТАБЛИЦА ЗА СЪОТВЕТСТВИЕ НА ПРОЕКТ НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА БЕЗОПАСНО ИЗПОЛЗВАНЕ НА ЯДРЕНАТА ЕНЕРГИЯ (ЗИД ЗБИЯЕ) С РАЗПОРЕДБИТЕ НА ДИРЕКТИВА 2013/59/ЕВРАТОМ НА СЪВЕТА ОТ 5 ДЕКЕМВРИ 2013 ГОДИНА ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ОСНОВНИ НОРМИ НА БЕЗОПАСНОСТ ЗА ЗАЩИТА СРЕЩУ ОПАСНОСТИТЕ, ПРОИЗТИЧАЩИ ОТ ИЗЛАГАНЕ НА ЙОНИЗИРАЩО ЛЪЧЕНИЕ И ЗА ОТМЯНА НА ДИРЕКТИВИ 89/618/ЕВРАТОМ, 90/641/ЕВРАТОМ, 96/29/ЕВРАТОМ, 97/43/ЕВРАТОМ И 2003/122/ЕВРАТОМ

1	2	3
Текст на съответната директива на Европейския съюз – член по член	**Кореспондиращ текст от проекта на акт/действащи нормативни актове**	**Степен на съответствие**
ДИРЕКТИВА 2013/59/ЕВРАТОМ НА СЪВЕТА ОТ 5 ДЕКЕМВРИ 2013 ГОДИНА ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ОСНОВНИ НОРМИ НА БЕЗОПАСНОСТ ЗА ЗАЩИТА СРЕЩУ ОПАСНОСТИТЕ, ПРОИЗТИЧАЩИ ОТ ИЗЛАГАНЕ НА ЙОНИЗИРАЩО ЛЪЧЕНИЕ И ЗА ОТМЯНА НА ДИРЕКТИВИ 89/618/ЕВРАТОМ, 90/641/ЕВРАТОМ, 96/29/ЕВРАТОМ, 97/43/ЕВРАТОМ И 2003/122/ЕВРАТОМ	**Закон за безопасно използване на ядрената енергия (ЗБИЯЕ)** **Проект на закон за изменение и допълнение на ЗБИЯЕ (ЗИД ЗБИЯЕ)** **Наредба за основните норми за радиационна защита (НОНРЗ)** **Наредба за осигуряване на безопасността на ядрени централи (НОБЯЦ)** **Наредба за радиационна защита при дейности с източници на йонизиращи лъчения (НРЗДИЙЛ)** **Наредба за реда за издаване на лицензии и разрешения за безопасно използване на ядрената енергия (НРИЛРБИЯЕ)** **Наредба за радиационна защита при дейности с материали с повишено съдържание на естествени радионуклиди (НРЗДМПСЕР)** **Наредба за аварийно планиране и аварийна готовност при ядрена и радиационна авария (НАПАГЯРА)** **Наредба за условията и реда за придобиване на професионална квалификация и за реда за издаване на лицензии за специализирано обучение и на удостоверения за правоспособност за използване на ядрената енергия (НУРППК)** **Наредба № 32 за условията и реда за извършване на индивидуален дозиметричен контрол на лицата, работещи с източници на йонизиращи лъчения (Наредба № 32)**	

	Наредба № 30за условията и реда за осигуряване защита на лицата при медицинско облъчване (Наредба № 30) **Наредба № 29 за здравни норми и изисквания при работа в среда на йонизиращи лъчения(Наредба № 29)** **Наредба № 28 за условията и реда за медицинско осигуряване и здравни норми за защита на лицата в случай на радиационна авария (Наредба № 28)** **Наредба № 25 от 2005 г. за изискванията за защита на лицата при хронично облъчване в резултат на производство, търговия и използване на суровини, продукти и стоки с повишено съдържание на радионуклиди (Наредба № 25)**	
Глава I. Предмет и обхват		
Член 1. Предмет Настоящата директива установява единни основни норми на безопасност за защита на здравето на лицата – обект на професионално, медицинско и облъчване на населението, срещу опасностите, произтичащи от йонизиращото лъчение.	**ЗБИЯЕ** Чл. 1. Този закон урежда обществените отношения, свързани с държавното регулиране на безопасното използване на ядрената енергия и йонизиращите лъчения и с безопасното управление на радиоактивните отпадъци и отработеното гориво, както и правата и задълженията на лицата, които осъществяват тези дейности, за осигуряване на ядрената безопасност, радиационната защита и физическата защита. Допълнителни разпоредби - § 1, т. 32: "Радиационна защита" е комплекс от организационни и технически мерки, рредназначени за защита на хората от облъчване с йонизиращи лъчения, включително осигуряване безопасността на източници на йонизиращи лъчения и дейностите с тях, тоест осигуряване на минимален риск от необосновано облъчване, минимален брой облъчвани лица, минимално облъчване на хора без надвишаване на установените граници на дозите, предотвратяване на радиационни аварии и ограничаване на последиците от тях. **НОНРЗ** Чл. 1. (1) Предмет на наредбата са основните изисквания за радиационна защита, критериите и нивата за освобождаване от регулиране, мерки за радиационна защита при осъществяване	Пълно съответствие

	на дейности по използване на ядрената енергия и източниците на йонизиращи лъчения по смисъла на Закона за безопасно използване на ядрената енергия. **НОБЯЦ** Чл. 1. (1) С наредбата се определят основните критерии и правила за ядрена безопасност и радиационна защита на ядрените централи, както и организационните мерки и техническите изисквания за осигуряване на безопасността при избор на площадка, проектиране, строителство, въвеждане в експлоатация и експлоатация. **НРЗДИЙЛ** Чл. 1. (1) С наредбата се определят изискванията и правилата за осигуряване на радиационна защита на лица от персонала и населението при осъществяване на дейности с източници на йонизиращи лъчения, редът за водене на отчет и контрол на радиоактивни източници, категоризацията на радиоактивните източници и дейностите с тях в зависимост от радиационния риск.	
Член 2. Обхват 1. Настоящата директива се прилага за всяка ситуация на планирано, съществуващо или аварийно облъчване, свързана с риск от излагане на йонизиращо лъчение, който не може да бъде пренебрегнат от гледна точка на радиационната защита или във връзка с околната среда предвид на дългосрочната защита на човешкото здраве.	**ЗБИЯЕ** Чл. 3. (1) Ядрената енергия и йонизиращите лъчения се използват в съответствие с изискванията и принципите на ядрената безопасност и радиационната защита с цел осигуряване защитата на човешкия живот, здравето и условията на живот на сегашното и бъдещите поколения, околната среда и материалните ценности от вредното въздействие на йонизиращите лъчения. **НОНРЗ** Обхваща принципите, нормите и изискванията за радиационна защита при професионално облъчване, медицинско облъчване и облъчване на лица от населението от техногенни и естествени източници на йонизиращи лъчения.	Пълно съответствие

	НРЗДМПСЕР Чл. 1. (1) С наредбата се определят изисквания и мерки за радиационна защита, контрол и ограничаване на облъчването при дейности с материали с повишено съдържание на естествени радионуклиди, които се осъществяват в промишлените отрасли, посочени в приложение 1. Наредба № 30за условията и реда за осигуряване защита на лицата при медицинско облъчване **НАПАГЯРА** Чл. 1. (1) С наредбата се определят: 1. условията и редът за разработване на аварийни планове; 2. лицата, които прилагат аварийните планове, и техните задължения; 3. действията и мерките за ограничаване и ликвидиране на последиците от ядрена или радиационна авария, наричана по-нататък "авария"; 4. начините за информиране на населението; 5. редът за поддържане и проверка на аварийната готовност. *<u>Забележка</u>: Определения за ситуации на планирано, съществуващо и аварийно облъчване ще бъдат въведени в подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ:* *Наредба за радиационна защита* *Срок:1 февруари 2018 година*	
2. Настоящата директива се прилага по-специално по отношение на:	**ЗБИЯЕ** Чл. 15 (3) Лицензия се издава за:	Пълно съответствие

а) изработването, производството, преработката, манипулирането, погребването, използването, съхранението, притежаването, транспортирането, вноса във и износа от Общността на радиоактивни материали; б) изработването и експлоатацията на електрическо оборудване, излъчващо йонизиращо лъчение и съдържащо компоненти, работещи при разлика на потенциала от над 5 киловолта (kV); в) човешки дейности, включващи наличието на естествени радиационни източници, които водят до значително повишаване на професионалното облъчване или на облъчването на населението, по-специално: i) експлоатацията на въздухоплавателни средства и космически апарати във връзка с облъчването на екипажите; ii) преработката на материали с естествени радионуклиди; г) професионалното облъчване или облъчването на лица от населението от радон в закрити помещения, външното облъчване от строителни материали и случаите на трайно облъчване в резултат на последици от авария или минала човешка дейност; д) готовността за, планирането на реакцията и управлението при ситуации на аварийно облъчване, за които се смята, че налагат предприемането на мерки за защита на здравето на лицата от населението или работниците.	1. експлоатация на ядрено съоръжение; 2. използване на източници на йонизиращи лъчения за стопански, медицински или научни цели или за осъществяване на контролни функции; 3. производство на източници на йонизиращи лъчения; 4. работа с източници на йонизиращи лъчения с цел техническо обслужване, монтаж, демонтаж, измервания, строителни и ремонтни дейности и услуги; 5. превоз на радиоактивни вещества; 7. специализирано обучение; 8. извеждане от експлоатация на ядрено съоръжение. (4) Разрешение се издава за: 1. определяне местоположението на ядрено съоръжение (избор на площадка); 2. проектиране на ядрено съоръжение; 3. строителство на ядрено съоръжение; 4. въвеждане в експлоатация на ядрено съоръжение; 5. извършване на промени, водещи до изменение на: а) конструкции, системи и компоненти, важни за безопасността на ядреното съоръжение; б) пределите и условията за експлоатация на ядрено съоръжение, на основата на които е издадена лицензията за експлоатация; в) вътрешните правила за осъществяване на дейността, включващи инструкции, програми, технологични регламенти и други, приложени към лицензията за експлоатация на ядрено съоръжение; 7. превоз на ядрен материал; 9. строителство на обект с източник на йонизиращи лъчения, монтаж и предварителни изпитвания, извършени въз основа на технически проект и мерки за осигуряване на радиационната защита; 10. извеждане от експлоатация на обект с радиоактивни вещества; 11. временно съхраняване на радиоактивни вещества, получени при извършването на дейности с източници на йонизиращи лъчения или свързани с такава дейност; 12. еднократен превоз на радиоактивни вещества;	

	13. внос и износ на източници на йонизиращи лъчения в случаите, когато те не представляват изделия с двойна употреба по смисъла на Закона за експортния контрол на продукти, свързани с отбраната, и на изделия и технологии с двойна употреба; 14. сделки с ядрени съоръжения и ядрени материали; 15. внос и износ на ядрен материал; 16. транзитен превоз на ядрен материал, радиоактивни отпадъци, отработено гориво или други радиоактивни вещества. **Чл. 117.** (1) Държавните органи и лицата, които осъществяват дейности по проектиране, строителство, въвеждане в експлоатация, експлоатация и извеждане от експлоатация на ядрени съоръжения и при производство, превозване и съхраняване на ядрен материал или при извършване на дейности с източници на йонизиращи лъчения, определят мерки за аварийно планиране и аварийна готовност. (2) Мерките за аварийно планиране се установяват с аварийните планове: 1. за защита на населението (външен авариен план), който регламентира зоните за аварийно планиране и определя действията на компетентните органи за защита на населението, имуществото и околната среда в случай на авария; 2. на ядреното съоръжение или на обекта с източник на йонизиращо лъчение (вътрешен авариен план), с който се определят действията на лицензианта или на титуляря на разрешение за ограничаване на аварията и ликвидиране на последиците от нея в съответствие с външния авариен план. **НОНРЗ** Чл. 43. За дейности с материали с повишено съдържание на естествени радионуклиди, водещи до облъчване, което не може да се пренебрегне от гледна точка на радиационната защита, се прилагат мерки за радиационна защита и контрол съгласно наредбата по чл. 26, ал. 5 ЗБИЯЕ. Наредба за радиационна защита при дейности с материали с	

	повишено съдържание на естествени радионуклиди (целият текст) **НАПАГЯРА** Глава първа „Общи положения“ Глава втора „Аварийно планиране“ Глава трета „Аварийно реагиране“ Грава четвърта „Поддържане на аварийна готовност“ **<u>ЗИД ЗБИЯЕ</u>** § 5. В чл. 15 се правят следните изменения и допълнения: 1. В ал. 3 се правят следните изменя и допълнения: а) точка 2 се изменя така: „2. използване на източници на йонизиращи лъчения за стопански, медицински, ветеринарномедицински, научни цели или за осъществяване на контролни функции, с изключение на случаите, когато се изисква регистрация или уведомление;“ б) точка 4 се изменя така: „4. производство на потребителски продукти, включително на медицински изделия по смисъла на Закона за медицинските изделия, чрез добавяне на радиоактивни вещества;“ в) създава се точка 9 със следното съдържание: „9. експлоатация и техническа ликвидация на обекти за добив и преработване на руда, съдържаща естествен уран или торий. 2. В ал. 4 се правят следните изменения и допълнения: а) в т. 5, буква „б“ накрая се добавят думите „или за извеждане от експлоатация;“ б) в т. 5, буква „в“ след думите „и други“ се добавя думата “документи” и накрая се добавят думите „или към лицензията за извеждане от експлоатация;“ в) точка 9 се изменя така: „9. строителство, монтаж и предварителни изпитвания на обект с източник на йонизиращо лъчение, с изключение на случаите, които подлежат на уведомление;“ г) създава се нова точка 10 със следното съдържание: „10. извършване на промени в предвидени по проект	

	конструкции, системи и компоненти, свързани с радиационната защита в обекти с източници на йонизиращи лъчения;“ д) досегашните точки 10 – 12 стават съответно точки 11 - 13; е) досегашната точка 13 става 14 и добива следното съдържание: „14. внос и износ на източници на йонизиращи лъчения;“ ж) досегашните точки 14 - 16 стават съответно 15 - 17; з) създава се точка 18 със следното съдържание: „18. възстановяване на терени, замърсени с радиоактивни вещества.“ § 18. Член 56 се изменя така: „Чл. 56. (1) Дейности с източници на йонизиращи лъчения се извършват въз основа на лицензия, разрешение, регистрация или уведомление. (2) Уведомление се изисква за дейности: 1. с материали с повишено съдържание на естествени радионуклиди, определени в наредбата по чл. 26, ал. 5; 2. по управление на материали, произхождащи от урановата промишленост, когато облъчването не може да бъде пренебрегнато от гледна точка на радиационната защита; 3. при които облъчването от радон на работни места не може да бъде пренебрегнато от гледна точка на радиационната защита, в случаите, определени в наредбата по чл. 26, ал. 3. 4. когато е доказано, че вероятността за увреждане на здравето е незначителна съгласно критериите, определени с наредбата по чл. 26, ал. 3; (3) Регистрация за дейности с източници на йонизиращи лъчения се изисква: 1. за работа с източници на йонизиращи лъчения с цел техническо обслужване, монтаж, демонтаж, измервания, строителни и ремонтни дейности и други услуги за лица, които използват или произвеждат източници на йонизиращи лъчения;	

	2. за използване на източници на йонизиращи лъчения за немедицински образни изследвания.“	

Член 3. Изключване от обхвата Настоящата директива не се прилага за: а) излагането на естественото ниво на лъчение като например от радионуклидите, които се съдържат в човешкото тяло, и космическото лъчение, върху земната повърхност; б) облъчването на лица от населението или професионалното облъчване на лица, различни от екипажите на въздухоплавателни средства или космически апарати, с космическо лъчение по време на полет или в открития космос; в) наземното облъчване с радионуклиди, намиращи се в ненарушената земна кора.	**НОНРЗ** Чл. 1 (3) От изискванията на наредбата се изключва облъчването на хората, дължащо се на: 1. космичното лъчение върху земната повърхност; 2. съдържанието на калий - 40 в човешкото тяло; 3. съдържанието на естествени радионуклиди в различни материали, което не е променено от човешка дейност.	Пълно съответствие
Глава II. Определения		
Член 4. Определения За целта на настоящата директива, се прилагат следните определения: *(следват определения от 1 до 99)* *ЗАБЕЛЕЖКА*: Тези определения са дадени в колона 1 на приложение № 1 към настоящата *ТАБЛИЦА ЗА СЪОТВЕТСТВИЕ...*	Съществуващите определения в българското законодателство са дадени съответно в колона 2 на приложение № 1 към настоящата *ТАБЛИЦА ЗА СЪОТВЕТСТВИЕ ...*	Степента на съответствие е посочена в колона 3 на приложение № 1 към настоящата *ТАБЛИЦА ЗА СЪОТВЕТСТВИЕ ...*
Глава III. Система за радиационна защита		
Член 5. Общи принципи на радиационната защита Държавите членки установяват правни изисквания и подходящ режим на регулаторен контрол, които за всички ситуации на облъчване отразяват система за радиационна защита, основана на принципите на обосноваността, оптимизацията и ограничаването на дозите: а) Обоснованост: решенията за въвеждане на дадена практика се обосновават в смисъл, че тези решения се вземат с намерението да се направи така, че индивидуалните или обществените ползи от практиката да компенсират увреждането на здравето, което тя може да причини. Решенията за въвеждане или промяна на даден начин на облъчване при ситуации на съществуващо и аварийно облъчване се обосновават в смисъл, че те следва да носят повече полза, отколкото вреда. б) Оптимизация: радиационната защита на лицата, които са обект на облъчване на населението или на професионално облъчвани лица, се оптимизира така, че величината на	**ЗБИЯЕ** Чл. 3. (2) Използването на ядрената енергия и йонизиращите лъчения и при управлението на радиоактивните отпадъци и отработеното гориво ядрената безопасност и радиационната защита имат приоритет пред всички други аспекти на тази дейност, като се спазват следните основни принципни положения:... 3. очакваните икономически, социални и други ползи трябва да превишават възможните неблагоприятни последици от дейността; 4. мерките за осигуряване на ядрената безопасност и радиационната защита трябва да бъдат оптимизирани, така че да гарантират постигане на възможно най-високото разумно достижимо ниво на защита; 5. облъчването с йонизиращи лъчения на персонала и населението се ограничава и се поддържа на възможно най-	Пълно съответствие

индивидуалните дози, вероятността за облъчване и броят на облъчените лица да бъдат във възможно най-ниските разумно постижими граници, като се вземат предвид актуалното състояние на техническите познания и икономическите и обществените фактори. Оптимизацията на защитата на лицата, подложени на медицинско облъчване, се прилага по отношение на величината на индивидуалните дози и съответства на медицинската цел на облъчването, както е описано в член 56. Този принцип се прилага не само спрямо ефективната доза, но ако е целесъобразно и спрямо еквивалентните дози като предпазна мярка за недопускане на несигурност по отношение на увреждане на здравето над праговата стойност при реакции на тъканите. в) Ограничаване на дозите: при ситуации на планирано облъчване сборът от дозите за дадено лице не надвишава границите на дозите, определени за професионалното облъчване или за облъчването на населението. Границите на дозите не се прилагат при медицински облъчвания.	ниското разумно достижимо ниво; 6. прилага се концепцията на защита в дълбочина, като се предприемат всички разумни практически приложими мерки за предотвратяване на аварии и за ограничаване на последиците от тях; 7. изгражда се и се поддържа ефективна система за аварийна готовност и реагиране в случай на ядрена или радиационна авария; 8. защитните мерки за намаляване на съществуващото и/или неконтролируемото облъчване трябва да бъдат обосновани и оптимизирани **НОНРЗ** Чл. 3. (1) Дейностите, водещи до облъчване с йонизиращи лъчения, трябва да бъдат предварително обосновани от гледна точка на техните икономически, социални и други ползи, при което ползата е по-голяма от вредата за здравето на човека, която те могат да причинят. (2) Обосновка по ал. 1 се изисква за нови дейности, за които не е доказано, че ползата от дейността е по-голяма от възможното увреждане на здравето, и се представя от заявителя в рамките на производството по издаване на лицензии и разрешения. (3) Обосновката на съществуващи дейности се преразглежда, ако се получат данни и възникнат обстоятелства, налагащи преоценка на ползата и вредата от дадена дейност. Чл. 4. (1) Индивидуалните дози на облъчване, броят на облъчваните лица и вероятността за облъчване при каквато и да е дейност, водеща до облъчване, трябва да се поддържат на възможно най-ниско и разумно постижимо ниво под определените в наредбата граници на дозите при отчитане на социалните и икономическите условия. (2) Принципът по ал. 1 се прилага от етапа на проектиране до	

	погребване на източника или извеждане от експлоатация на съоръжението. **Чл. 6.** (1) Сумата от дозите, получени от всички дейности, не трябва да надхвърля дозовите граници, установени с наредбата, за професионално облъчвани лица (персонал), стажанти, учащи се и за всяко лице от населението. (2) Принципът по ал. 1 не се прилага за случаите на медицинско облъчване. **Наредба № 30** Глава втора „Обосноваване на медицинското облъчване“ Глава трета „Оптимизация на медицинското облъчване“ *Забележка: Ситуациите на планирано, съществуващо и аварийно облъчване ще бъдат конкретизирани в подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ:* *Наредба за радиационна защита* *Срок:1 февруари 2018 година*	
Раздел 1. Инструменти за оптимизация		
Член 6. Гранични дози при професионално облъчване, облъчване на населението и медицинско облъчване 1. Държавите членки правят необходимото, ако се налага, да бъдат установени гранични дози за целите на предстоящата оптимизация на защитата: а) По отношение на професионалното облъчване граничната доза се определя като оперативен инструмент за оптимизация от предприятието под общия надзор на компетентния орган. В случай на външни работници граничната доза се определя в сътрудничество между работодателя и предприятието. б) По отношение на облъчването на населението граничната доза се определя за индивидуалната доза, която лицата от населението получават вследствие на планирана експлоатация	**НОНРЗ** **Чл. 5.** (1) С цел прилагане принципа на оптимизация на радиационната защита на персонала и населението в хода на разрешителния и лицензионния процес се предвиждат и обосновават дозови ограничения (квоти), които са по-ниски от установените с наредбата граници на дозите. (2) Дозовите ограничения за персонала и населението се определят, като се използват коефициенти на сигурност съгласно т. 1 от приложение № 2. (3) Дозовите ограничения се посочват в условията на съответните лицензии и разрешения и не трябва да превишават нормативноопределените стойности.	Пълно съответствие

на даден източник на йонизиращо лъчение. Компетентният орган гарантира, че граничните дози съответстват на границата на дозата по отношение на сумата от дозите на същото лице, получени от съвкупността от всички разрешени практики. в) По отношение на медицинското облъчване гранични дози се прилагат само във връзка със защитата на полагащи грижи лица и лица, които осигуряват удобството на пациентите, както и на доброволци, участващи в медицински и биомедицински научни изследвания. 2. Граничните дози се определят като индивидуални ефективни или еквивалентни дози за установен подходящ период от време.	*Забележка: Дозови ограничения по отношение на защитата на полагащи грижи лица и лица, които осигуряват удобството на пациентите, както и на доброволци, участващи в медицински и биомедицински научни изследвания ще се въведат в подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ:* *Наредба за радиационна защита* *Срок:1 февруари 2018 година*	
Член 7. Референтни нива Държавите членки правят необходимото за установяването на референтни нива за ситуации на аварийно и съществуващо облъчване. Оптимизацията на защитата дава приоритет на облъчванията над референтното ниво и продължава да се осъществява под референтното ниво. 2. Избраните за референтни нива стойности зависят от вида на ситуацията на облъчване. При избора на референтни нива се вземат под внимание както изискванията за радиологична защита, така и обществените критерии. При облъчване на населението за установяването на референтни нива се взема под внимание диапазонът от референтни нива, изложен в приложение I. 3. При ситуации на съществуващо облъчване, включващи облъчване от радон, референтните нива се определят като обемна концентрация на радона във въздуха, както е посочено в член 74 за лицата от населението и в член 54 – за работниците.	**НОНРЗ** Чл. 45. (2) Референтните нива за ограничаване на облъчването от радон са: 1. средногодишна концентрация на радон във въздуха - 200 $Bq.m^{-3}$ за новопостроени жилищни и обществени сгради; 2. средногодишна концентрация на радон във въздуха - 300 $Bq.m^{-3}$ за съществуващи жилищни и обществени сгради; 3. средногодишна концентрация на радон във въздуха - 1000 $Bq.m^{-3}$ за работни места.	Частично съответствие Забележка: Изискванията ще се въведат цялостно в подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година
Раздел 2. Граници на дозите		
Член 8. Възрастови граници за професионално облъчвани лица Съгласно член 11, параграф 2 държавите членки правят необходимото на лица под 18 години да не се възлага работа, която би могла да доведе до тяхното облъчване като професионално облъчвани лица.	**НОНРЗ** Чл. 20. (1) В съответствие със случаите и условията по този член на лица на възраст до 18 навършени години не може да се възлага работа, за която се прилагат изискванията на чл. 14.	Пълно съответствие

Член 9. Граници на дозите при професионално облъчване 1. Държавите членки правят необходимото границите на дозите при професионално облъчване да се прилагат за сумата от годишните професионални облъчвания на даден работник от всички разрешени практики, за професионалното облъчване от радон на работното място, за което се изисква уведомяване, съгласно член 54, параграф 3, и за останалите случаи на професионално облъчване от ситуациите на съществуващо облъчване в съответствие с член 100, параграф 3. За аварийното професионално облъчване се прилага член 53. 2. Границата на ефективната доза за професионално облъчване е 20 mSv за всяка отделна година. При специални обстоятелства обаче или при определени ситуации на облъчване, посочени в националното законодателство, компетентният орган може да разреши по-висока ефективна доза в размер до 50 mSv за една година, при условие че средната годишна доза за които и да е пет последователни години, включително годините, през които границата на дозата е била надхвърлена, не надвишава 20 mSv. 3. В допълнение към границите на ефективната доза, посочени в параграф 2, се прилагат следните граници на еквивалентната доза: а) границата на еквивалентната доза за очната леща е 20 mSv за една година или 100 mSv за които и да е пет последователни години, стига максималната доза да не надвишава 50 mSv през една отделна година, както е посочено в националното законодателство; б) границата на еквивалентната доза за кожата е 500 mSv за една година; тази граница се отнася за средната доза, получена от всяка повърхност с площ 1 cm^2, независимо от облъчената повърхност; в) границата на еквивалентната доза за крайниците е 500 mSv за една година.	**НОНРЗ** Чл. 14. (1) Границата на ефективната доза за професионално облъчване е 20 mSv за всяка отделна година. (2) Като се спазват границите по ал. 1, границите на годишните еквивалентни дози за персонал са: 1. 20 mSv за очната леща; 2. 500 mSv за кожата (тази граница се отнася за средната доза, получена от всяка повърхност с площ 1 cm2, независимо от площта на облъчената повърхност); 3. 500 mSv за дланите, подлакътниците на ръцете, за стъпалата и за глезените. Чл. 21. (1) При изключителни обстоятелства, които не са радиационна авария, и когато извършването на определени операции налага това, министърът на здравеопазването съгласувано с председателя на АЯР може да разреши повишено облъчване на лица от персонала след предварителна обосновка, като се спазват следните изисквания: 1. не се разрешава такова облъчване на учащи се, стажанти, бременни жени и кърмачки; 2. такова облъчване може да се разреши само за лица от персонала, класифицирани като категория А съгласно чл. 28, т. 1; 3. облъчването е ограничено по време и са определени засегнатите работни помещения и лица от персонала; 4. максималната граница на дозата за всяко конкретно повишено облъчване се определя с акта за разрешаването му, но не може да надвишава 50 mSv за всяка отделна година, при условие че средната ефективна доза за които и да е пет последователни години не надвишава 20 mSv.	Пълно съответствие
Член 10. Защита на бременни и кърмещи работнички 1. Държавите членки правят необходимото защитата на все още неродено дете да е сравнима с тази, която се осигурява на лицата от населението. Веднага след като бременна	**НОНРЗ** Чл. 18. (1) Всяка жена, подложена на професионално облъчване, е длъжна веднага да уведоми ръководителя на предприятието, в което работи, след като е установена	Пълно съответствие

работничка уведоми предприятието или, при външни работници – работодателя, за своята бременност в съответствие с националното законодателство предприятието и работодателят правят необходимото условията за работа на бременната работничка да бъдат такива, че еквивалентната доза за неродения дете да е във възможно най-ниските разумно постижими граници и да няма вероятност тя да превиши 1 mSv в протежение най-малкото на остатъка от бременността. 2. Веднага след като работничка уведоми предприятието или, при външни работници – работодателя, че кърми дете, тази работничка престава да изпълнява трудови дейности, предполагащи значителен риск от поемане на радионуклиди или от радиоактивно замърсяване на тялото.	бременността, като представи съответното медицинско заключение. (2) Уведомяването по ал. 1 не е причина за отстраняване на жената от дейности с йонизиращи лъчения, но ръководителят на предприятието е длъжен да осигури такива условия за работа, при които зародишът или плодът да бъде защитен както лице от населението, като еквивалентната доза трябва да се поддържа на толкова ниско ниво, колкото е разумно постижимо, но във всички случаи да не надвиши 1 mSv за оставащия период от бременността. (3) Веднага след като майка кърмачка информира за своето състояние, ръководителят на предприятието е длъжен да й осигури такива условия на работа, при които не съществува вероятност от радиоактивно замърсяване на тялото на майката кърмачка.	
Член 11. Граници на дозите за стажанти и студенти 1. Държавите членки правят необходимото границите на дозите за стажанти и студенти, навършили 18 години, които по време на своето обучение се налага да работят с източници на йонизиращо лъчение, да са равни на границите на дозите за професионално облъчване, регламентирани в член 9. 2. Държавите членки правят необходимото границата на ефективната доза за стажанти и студенти на възраст от 16 до 18 години, които по време на своето обучение се налага да работят с източници на йонизиращо лъчение, да е 6 mSv за една година. 3. В допълнение към границите на ефективната доза, посочени в параграф 2, се прилагат следните граници на еквивалентната доза: а) границата на еквивалентната доза за очната леща е 15 mSv за една година; б) границата на еквивалентната доза за кожата е 150 mSv за една година, осреднена за всеки 1 cm^2 , независимо от облъчената повърхност; в) границата на еквивалентната доза за крайниците е 150 mSv за една година.	**НОНРЗ** Чл. 19. Границите на дозата за стажанти и студенти, навършили 18 години, които поради естеството на обучението трябва да го провеждат в среда на йонизиращи лъчения, се определят съгласно чл. 14. Чл. 20. (2) Граница на годишната ефективна доза за учащи се и стажанти на възраст от 16 до 18 навършени години, които поради естеството на обучението трябва да го провеждат в среда на йонизиращи лъчения, е 6 mSv. (3) За лицата по ал. 2 границата на годишната еквивалентна доза, като се спазва границата на ефективната доза съгласно ал. 2, се определя, както следва: 1. 20 mSv за очната леща; 2. 150 mSv за кожата (тази граница се отнася за средната доза, получена от всяка повърхност с площ 1 cm2, независимо от площта на облъчената повърхност); 3. 150 mSv за дланите, подлакътниците, за стъпалата и за глезените.	Частично съответствие Забележка: Изискването по чл. 11, параграф 4 от директивата ще се въведе в подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година

4. Държавите членки правят необходимото границите на дозите за стажанти и студенти, които не са обект на разпоредбите на параграфи 1, 2 и 3, да са същите като границите на дозите за лицата от населението, определени в член 12.		
Член 12. Граници на дозите при облъчване на населението 1. Държавите членки правят необходимото границите на дозите при облъчване на населението да се прилагат за сумарното годишно облъчване на лице от населението в резултат на всички разрешени практики. 2. Държавите членки определят границата на ефективната доза при облъчване на населението на 1 mSv за една година. 3. В допълнение към границата на дозата, посочена в параграф 2, се прилагат следните граници на еквивалентната доза: а) границата на еквивалентната доза за очната леща е 15 mSv за една година; б) границата на еквивалентната доза за кожата е 50 mSv за една година, осреднена за всеки 1 cm^2 кожна повърхност, независимо от облъчената повърхност.	**НОНРЗ** Чл. 15. (1) Границата на годишната ефективна доза за всяко лице от населението е 1 mSv. (2) Границите на годишните еквивалентни дози, като се спазват границите на ефективните дози по ал. 1, са: 1. 15 mSv за очната леща; 2. 50 mSv за кожата (тази граница се отнася за средната доза, получена от всяка повърхност с площ 1 cm2, независимо от площта на облъчената повърхност).	Пълно съответствие
Член 13. Оценка на ефективната и на еквивалентната доза При оценката на ефективните и еквивалентните дози се използват съответните стандартни стойности и взаимозависимости: По отношение на външното облъчване се използват оперативните величини, посочени в раздел 2.3 от Публикация 116 на МКРЗ.		Частично съответствие Забележка: Изискването ще се въведе в подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година
Глава IV. Изисквания във връзка с радиационната защита, образованието, обучението и информацията		
Член 14. Общи отговорности за образование, обучение и предоставяне на информация 1. Държавите членки установяват адекватна законодателна и административна рамка за осигуряване предоставянето на подходящо образование, обучение и информация в областта на радиационната защита на всички лица, чиито задачи изискват конкретни компетенции в областта на радиационната защита.	**ЗБИЯЕ** Чл. 15. (3) Лицензия се издава за: 6. специализирано обучение Чл. 64. (1) Дейностите в ядрените съоръжения и с източници на йонизиращи лъчения, които имат влияние върху безопасността, могат да се извършват само от професионално квалифициран персонал с удостоверение за правоспособност.	Пълно съответствие

Обучението и информацията се осигуряват на подходящи интервали от време и се документират. 2. Държавите членки вземат мерки за осигуряването на образование, обучение и поддържащо обучение, които да дават възможност за признаване на експертите по радиационна защита и експертите по медицинска физика, както и на службите по трудова медицина и дозиметричните служби по отношение на видовете практики. 3. Държавите членки могат да вземат мерки за осигуряване на образование, обучение и поддържащо обучение, които да дават възможност за признаване на отговорниците по радиационна защита, ако националното законодателство предвижда такова признаване.	(2) Удостоверения за правоспособност се издават от: 1. председателя на агенцията за: а) физически лица, които осъществяват дейности, свързани с осигуряване и/или контрол на ядрената безопасност и радиационната защита в ядрени съоръжения; б) инструктори на пълномащабни симулатори и квалифицирани експерти по радиационна защита; 2. лице, получило лицензия по реда на този закон за провеждане на специализирано обучение на лица, професионално заети с дейности в ядрени съоръжения и с източници на йонизиращи лъчения по ал. 1 извън тези по т. 1. (3) Удостоверения за правоспособност се издават за срок до 5 години. Чл. 65. (1) Лицензия за специализирано обучение се издава от председателя на агенцията на физическо лице - едноличен търговец, или на юридическо лице, регистрирано в Република България, което: 1. притежава финансови, технически, материални и организационни ресурси за осъществяване на дейността; 2. притежава достатъчно квалифициран персонал със съответното ниво на образование и професионална подготовка за всички дейности, свързани с обучението на персонала; 3. е разработило и приело: а) учебни програми, съобразени с функционалните характеристики на съответните длъжности, за които се провежда обучението; б) учебни курсове, съответстващи на учебните програми по буква "а"; в) процедури за изпълнение на дейностите по издаване на удостоверения за правоспособност на персонала, указан в условията на лицензията; г) система, осигуряваща съответствието на техническите средства за обучение с оборудването на работното място. (2) Лицензия за специализирано обучение се издава за срок до 5 години. (3) Лицензиите за специализирано обучение се издават, изменят, прекратяват, отнемат и контролират при условия и по	

	ред, определени с наредба, приета от Министерския съвет по предложение на председателя на агенцията. С наредбата се определят и изискванията, условията и редът за издаване, изменяне и отнемане на удостоверения за правоспособност. (4) Лицето, получило лицензия за специализирано обучение, изпраща в агенцията заверени копия на издадените от него удостоверения за правоспособност в 7-дневен срок от издаването им. Чл. 66. (1) Удостоверение за правоспособност, освен в случаите, когато е издадено въз основа на друг специален закон, се издава на лице, което: 1. отговаря на медицинските и психофизиологичните изисквания за съответната дейност, определени от министъра на здравеопазването; 2. отговаря на изискванията за завършено образование и придобита специалност, определени в длъжностната характеристика за съответната длъжност; 3. е преминало специализирано обучение за съответната дейност; 4. е положило успешно изпит пред квалификационна изпитна комисия. (2) Квалификационната изпитна комисия на агенцията се назначава от председателя на агенцията. В комисията участват представители на агенцията, на Министерството на здравеопазването, както и други лица, определени от председателя на агенцията, които отговарят на условията по ал. 4. (3) Управителните органи на лицето, получило лицензия за специализирано обучение, назначават квалификационна изпитна комисия. По искане на председателя на агенцията в комисията се включва представител на агенцията. (4) За членове на изпитните квалификационни комисии по ал. 2 и 3 се назначават български граждани, които: 1. имат висше образование по природни или технически науки на образователно-квалификационна степен "магистър"; 2. не са осъждани на лишаване от свобода за престъпления от общ характер;	

	3. имат трудов и/или служебен стаж не по-малко от 10 години в областта на използването на ядрената енергия или йонизиращите лъчения, управлението на радиоактивните отпадъци или отработеното гориво, както и в областта на държавното регулиране на безопасното осъществяване на тези дейности. Чл. 71. Условията и редът за придобиване на професионална квалификация, длъжностите, за които се изисква правоспособност и за провеждането на изпити, се уреждат с наредбата по чл. 65, ал. 3. **НРЗДИЙЛ** Чл. 7. (1) Всяко физическо или юридическо лице, извършващо дейности с ИЙЛ, е длъжно да осигури: 1. спазване изискванията на наредбата, както и всички останали нормативни актове, свързани с радиационната защита; 2. спазване на условията на издадените лицензии и/или разрешения и на изискванията, определени с наредбата, с инструкции и други вътрешни документи за радиационна защита при извършване на съответните дейности с ИЙЛ; 3. контрол на радиационната обстановка по работните места, в помещенията, на територията на обекта с ИЙЛ, зоната за превантивни защитни мерки и наблюдаваната зона, включително контрол на радиоактивните изхвърляния (течни и/или газообразни) в околната среда и информиране на персонала; 4. контрол на индивидуалните дози от външно и/или вътрешно облъчване на персонала и информиране на лицата за получените от тях дози срещу подпис; 5. специализирано обучение и правоспособен персонал за дейности с ИЙЛ, включително провеждане на начални, текущи и периодични инструктажи и проверка на знанията по радиационна защита на персонала и неговите умения за изпълнение на възложените му дейности; 6. задължителни предварителни и периодични медицински прегледи на персонала, който извършва дейности с ИЙЛ;	

	7. информиране на Агенцията за ядрено регулиране (АЯР) и другите компетентни органи на изпълнителната власт при възникване на събитие в обект с ИЙЛ (отклонения от нормалната експлоатация, инцидент, авария); 8. техническа поддръжка на системите и оборудването, осигуряващи радиационната защита. (2) При предаване или сделка с радиоактивни ИЙЛ лицензиантът или титулярят на разрешение е длъжен да се увери, че лицето, което ги получава, притежава необходимите лицензия или разрешение съгласно ЗБИЯЕ. Лицензиантът или титулярят на разрешение информира в 7-дневен срок АЯР за извършените действия и за данните на получателя, включително за идентификационните номера на притежаваните от получателя лицензия или разрешение. Чл. 31. (1) Лицата от персонала в обекти с ИЙЛ, които работят непосредствено с ИЙЛ, е необходимо да отговарят на следните изисквания: 1. навършили са 18 години; 2. преминали са задължителните първоначални и/или периодични медицински прегледи и имат положително медицинско заключение за работа с ИЙЛ; 3. имат удостоверения за правоспособност за работа с ИЙЛ от лице, получило лицензия от АЯР за провеждане на специализирано обучение за дейности с ИЙЛ. (2) Инструктажи и проверка на знанията по радиационна защита на персонала в обекти с ИЙЛ се провеждат периодично с честота и по реда, определени от лицето, което притежава лицензия или разрешение за дейности с ИЙЛ. (3) При промяна на условията и характера на работа с ИЙЛ в даден обект се провеждат извънредни инструктажи на персонала. **НУРПИК** **Глава първа „Общи разпоредби“** **Глава втора „Професионална квалификация“**	

	Наредба № 30 Чл. 27. (1) Медицинският физик-експерт в лъчелечението, нуклеарната медицина или рентгеновата диагностика е лице, което удовлетворява следните изисквания: 1. завършило е висше образование по специалността "Физика" и има придобита специалност в здравеопазването "Медицинска радиологична физика"; 2. има най-малко три години практически опит съответно в областта на лъчелечението, нуклеарната медицина или рентгеновата диагностика; 3. притежава свидетелство, получено по програма за професионална квалификация, и което поддържа квалификацията си съгласно изискванията на глава четвърта на Наредба № 31 за следдипломно обучение в системата на здравеопазването. (2) Професионалната квалификация на медицинския физик-експерт се придобива отделно за всяка от областите лъчелечение, нуклеарна медицина и рентгенова диагностика.	
Член 15. Обучение на професионално облъчвани лица и информация, която им се предоставя 1. Държавите членки изискват предприятието да информира професионално облъчваните лица за: а) рисковете за здравето в резултат на облъчването, свързано с тяхната работа; б) общите процедури за радиационна защита и предпазните мерки, които да бъдат взети; в) процедурите за радиационна защита и предпазните мерки, свързани с експлоатационните и работните условия по отношение както на практиката като цяло, така и на всяко звено или дейност, към които работниците могат да бъдат причислени; г) съответните части от плановете и процедурите за аварийно реагиране; д) важността на спазването на техническите, медицинските и	**ЗБИЯЕ** **Чл. 16.** Лицата, които извършват дейности по използването на ядрената енергия и източници на йонизиращи лъчения и по управлението на радиоактивните отпадъци и отработеното гориво, са длъжни:… 13. да осигуряват обучение на персонала, както и усъвършенстване и контрол на квалификацията му; **Чл. 60.** (1) Лицензия или разрешение се издава на дееспособно физическо лице или на юридическо лице, регистрирано в Република България, което:… 6. осигури необходимия персонал, притежаващ изискващата се квалификация и правоспособност; **Чл. 66.** (1) Удостоверение за правоспособност, освен в случаите, когато е издадено въз основа на друг специален закон, се издава на лице, което:	Частично съответствие Забележка: Изискванията по отношение на външните работници ще се въведат в подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година

административните изисквания. За външните работници работодателят прави необходимото за осигуряване на необходимата информация по букви а), б) и д). 2. Държавите членки изискват от предприятието или за външните работници – от работодателя, да информират професионално облъчваните лица за значението на ранното уведомяване за бременност с оглед на рисковете от облъчване на неродено дете. 3. Държавите членки изискват от предприятието или за външните работници – от работодателя, да информират професионално облъчваните лица за това колко важно е да съобщават за намерението си да кърмят дете с оглед на риска от облъчване за кърмачето вследствие на поемане на радионуклиди или радиоактивно замърсяване на тялото. 4. Държавите членки задължават предприятието или за външните работници – работодателя, да осигурят за професионално облъчваните лица подходящо обучение и информационни програми по радиационна защита. 5. В допълнение към информацията и обучението в областта на радиационната защита, посочени в параграфи 1, 2, 3 и 4, държавите членки изискват от предприятието, отговарящо за високоактивни закрити източници, да направи така, че това обучение да включва конкретни изисквания за безопасното управление и контрола на високоактивните закрити източници с оглед на осигуряването на подходяща подготовка на съответните работници за всякакви събития, имащи отношение към радиационната защита. При информирането и обучението се набляга специално върху необходимите изисквания в областта на безопасността и се включват конкретни данни за възможните последици от изгубването на адекватния контрол върху високоактивните закрити източници.	1. отговаря на медицинските и психофизиологичните изисквания за съответната дейност, определени от министъра на здравеопазването; 2. отговаря на изискванията за завършено образование и придобита специалност, определени в длъжностната характеристика за съответната длъжност; 3. е преминало специализирано обучение за съответната дейност; 4. е положило успешно изпит пред квалификационна изпитна комисия. (2) Квалификационната изпитна комисия на агенцията се назначава от председателя на агенцията. В комисията участват представители на агенцията, на Министерството на здравеопазването, както и други лица, определени от председателя на агенцията, които отговарят на условията по ал. 4. (3) Управителните органи на лицето, получило лицензия за специализирано обучение, назначават квалификационна изпитна комисия. По искане на председателя на агенцията в комисията се включва представител на агенцията. (4) За членове на изпитните квалификационни комисии по ал. 2 и 3 се назначават български граждани, които: 1. имат висше образование по природни или технически науки на образователно-квалификационна степен "магистър"; 2. не са осъждани на лишаване от свобода за престъпления от общ характер; 3. имат трудов и/или служебен стаж не по-малко от 10 години в областта на използването на ядрената енергия или йонизиращите лъчения, управлението на радиоактивните отпадъци или отработеното гориво, както и в областта на държавното регулиране на безопасното осъществяване на тези дейности. **НОНРЗ** **Чл. 30.** Предприятията са длъжни да информират професионално облъчваните лица, както и стажантите и учащите се, допуснати за обучение в тези предприятия,	

	относно: 1. рисковете за здравето в тяхната работа, включително нуждата от ранно обявяване на бременността, предвид рисковете за облъчване на плода и рисковете от замърсяване на кърмачето в случай на радиоактивно замърсяване на майката кърмачка; 2. техническите, медицинските и административните изисквания; 3. общите процедури за радиационна защита и необходимите предпазни мерки при изпълнение на дейностите като цяло или за всяка операция, която може да им бъде възложена; 4. общите процедури за радиационна защита и необходимите предпазни мерки за всяка длъжност. **Чл. 37.** (6) Предприятията са длъжни да предоставят получените данни на съответните професионално облъчвани лица срещу подпис. **Чл. 18.** (1) Всяка жена, подложена на професионално облъчване, е длъжна веднага да уведоми ръководителя на предприятието, в което работи, след като е установена бременността, като представи съответното медицинско заключение. (2) Уведомяването по ал. 1 не е причина за отстраняване на жената от дейности с йонизиращи лъчения, но ръководителят на предприятието е длъжен да осигури такива условия за работа, при които зародишът или плодът да бъде защитен както лице от населението, като еквивалентната доза трябва да се поддържа на толкова ниско ниво, колкото е разумно постижимо, но във всички случаи да не надвиши 1 mSv за оставащия период от бременността. (3) Веднага след като майка кърмачка информира за своето състояние, ръководителят на предприятието е длъжен да й осигури такива условия на работа, при които не съществува вероятност от радиоактивно замърсяване на тялото на майката кърмачка. **НРЗДИЙЛ**	

	Чл. 4. Организационните и техническите мерки за радиационна защита на персонала включват: 4. специализирано обучение, инструктажи и контрол за спазване на правилата за безопасна работа с ИЙЛ; 6. създаване на безопасни условия за работа с ИЙЛ съгласно паредбата и действащите норми за радиационна защита и формиране на култура на безопасност; 9. информиране за радиационната обстановка и облъчването от ИЙЛ в обекта; **Чл. 7.** (1) Всяко физическо или юридическо лице, извършващо дейности с ИЙЛ, е длъжно да осигури: 5. специализирано обучение и правоспособен персонал за дейности с ИЙЛ, включително провеждане на начални, текущи и периодични инструктажи и проверка на знанията по радиационна защита на персонала и неговите умения за изпълнение на възложените му дейности; **НУРППК** Глава втора „Професионална квалификация“	
Член 16. Информация и обучение на работници, потенциално изложени на йонизиращо лъчение от безстопанствени източници 1. Държавите членки правят необходимото членовете на ръководството на инсталации, в които съществува голяма вероятност да се намират или преработват безстопанствени източници, включително големи площадки за съхранение на метален скрап или големи съоръжения за рециклиране на метален скрап, както и във важни транспортни възли, да бъдат информирани за вероятността да се окажат в досег с някой източник. 2. Държавите членки насърчават ръководството на инсталациите, посочени в параграф 1, да се погрижат когато работниците в тези инсталации се окажат в досег с някой източник, те да са:	**НАПАГЯРА** **Чл. 2** (3) В отделните рискови категории се включват следните обекти, съоръжения и дейности:… 5. към рискова категория V: а) обекти, в които се преработва и претопява метален скрап; б) гранични контролно-пропускателни пунктове, включително летища и пристанища.	Частично съответствие Забележка: Изискванията ще се въведат в подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година

а) информирани и обучени за визуално откриване на източници и техните контейнери; б) информирани за основните факти по отношение на йонизиращото лъчение и последствията от него; в) информирани и обучени за действията, които да предприемат на място в случай на откриване или подозрение за наличие на източник.		
Член 17. Предварително информиране и обучение на аварийни работници 1. Държавите членки правят необходимото на аварийните работници, посочени в плановете за аварийно реагиране или в системата за управление, да се предоставя подходяща и редовно актуализирана информация за здравните рискове, с които може да е свързана тяхната намеса, както и за предпазните мерки, които да бъдат вземани в такива случаи. В тази информация се отчитат диапазонът на потенциалните аварии и видът на намесата. 2. Веднага щом възникне авария, посочената в параграф 1 информация се допълва надлежно, като се отчитат конкретните дадености. 3. Държавите членки правят необходимото предприятието или организацията, отговорни за защитата на аварийните работници, да осигурят на посочените в параграф 1 аварийни работници подходящо обучение, както е предвидено в системата за управление на аварийни ситуации, изложена в член 97. При необходимост това обучение включва практически упражнения. 4. Държавите членки правят необходимото в допълнение към обучението по аварийно реагиране, посочено в параграф 3, предприятието или организацията, отговорни за защитата на аварийните работници, да предоставят на тези работници подходящо обучение и информация във връзка с радиационната защита.	**ЗБИЯЕ** Чл. 121. Лицензиантите и съответните титуляри на разрешение са длъжни да запознават персонала с аварийните планове и да провеждат специално обучение на служителите, определени да изпълняват функции съгласно аварийните планове. **НАПАГЯРА** Чл. 23. (1) Лицензиантът или титулярят на разрешението поддържа постоянна готовност за действия при аварии. (2) Лицензиантът или титулярят на разрешението поддържа в готовност авариен екип, членовете на който са предварително определени с вътрешния авариен план. (3) Аварийните екипи по ал. 2 се осигуряват с необходимите методики и програми за анализ, оценка и прогнозиране на радиационните последици, както и технически, транспортни и комуникационни средства и средства за индивидуална защита.	Частично съответствие Забележка: Изискванията ще се въведат цялостно в подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година
Член 18. Образование, информация и обучение в областта на медицинското облъчване 1. Държавите членки гарантират, че практикуващите лекари и лицата, ангажирани с практическите аспекти на медицинските		Частично съответствие Забележка: Изискванията ще се въведат в подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3

радиологични процедури, разполагат с подходящо образование, информация и теоретично и практическо обучение за целите на медицинските радиологични практики, както и съответната компетентност в областта на радиационната защита. За тази цел държавите членки правят необходимото за изготвянето на подходящи програми за обучение и признават съответните дипломи, удостоверения или официални квалификации. 2. Лицата, участващи в съответните програми за обучение, могат да вземат участие по практическите аспекти на медицинските радиологични процедури, както е посочено в член 57, параграф 2. 3. Държавите членки правят необходимото за осигуряването на непрекъснато образование и обучение след получаването на квалификация, а в специалния случай на клинично използване на нови техники – за провеждането на обучение, свързано с тези техники и с изискванията за радиационна защита, които произтичат от тях. 4. Държавите членки насърчават въвеждането на курс по радиационна защита в рамките на основната програма за обучение по специалностите медицина и стоматология.		съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година
Глава V. Обоснованост и регулаторен контрол на практиките		
Раздел 1. Обоснованост и забрана на практики		
Член 19. Обоснованост на практики 1. Държавите членки правят така, че новите класове или видове практики, свързани с излагане на йонизиращо лъчение, да бъдат обосновани, преди да бъдат приети. 2. Държавите членки предвиждат преглед на съществуващите класове или видове практики с оглед на тяхната обоснованост, когато се появи ново важно доказателство за тяхната ефикасност или за потенциалните им последствия, или нова важна информация за други техники и технологии. 3. Практиките, включващи професионално облъчване и облъчване на населението, се обосновават като клас или вид практика, като се отчитат и двете категории облъчване. 4. Практиките, включващи медицинско облъчване, се	**НОНРЗ** Чл. 3. (1) Дейностите, водещи до облъчване с йонизиращи лъчения, трябва да бъдат предварително обосновани от гледна точка на техните икономически, социални и други ползи, при което ползата е по-голяма от вредата за здравето на човека, която те могат да причинят. (2) Обосновка по ал. 1 се изисква за нови дейности, за които не е доказано, че ползата от дейността е по-голяма от възможното увреждане на здравето, и се представя от заявителя в рамките на производството по издаване на лицензии и разрешения. (3) Обосновката на съществуващи дейности се преразглежда, ако се получат данни и възникнат обстоятелства, налагащи преоценка на ползата и вредата от дадена дейност.	Пълно съответствие

обосновават както като клас или вид практика, като се взема предвид медицинското облъчване, а ако е необходимо — и съответното професионално облъчване и облъчването на населението, така и на нивото на всяко отделно медицинско облъчване, както е посочено в член 55.	**Наредба № 30** Глава втора „Обосноваване на медицинското облъчване“	
Член 20. Практики, свързани с 1. Държавите членки изискват от всяко предприятие, което възнамерява да произвежда или внася потребителска стока, чието предназначение има вероятност да е нов клас или вид практика, да представи на компетентния орган цялата съответна информация, включително тази, посочена в приложение IV, раздел А, за да може да бъде изпълнено изискването за обосновка на практиката, предвидено в Член 19, параграф 1. 2. Въз основа на оценка на тази информация държавите членки правят необходимото компетентният орган, както е посочено в приложение IV, раздел Б, да вземе решение дали предназначението на потребителската стока е обосновано. 3. Без да се засяга параграф 1, държавите членки правят необходимото компетентният орган, който е получил информацията по същия параграф, да информира точката за контакт с компетентните органи на другите държави членки за нейното получаване, както и при поискване – за решението си и за основанията за него. 4. Държавите членки забраняват продажбата или предлагането на населението на потребителски стоки, ако тяхното предназначение не е обосновано или ако употребата им няма да отговаря на критериите за освобождаване от задължението за уведомяване по член 26.	**Наредба № 25** Чл. 4. (1) Стойностите на максимално допустимите специфични активности на естествени радионуклиди в стоки, с изключение на строителните материали, са посочени в приложение № 1. (2) При наличие на радионуклиди от няколко естествени радиоактивни семейства в една стока изискванията по ал. 1 се прилагат към всяко едно от тях. Чл. 5. (1) За строителните материали границата на съдържание на естествени радионуклиди се установява по индекса на специфична активност I, определен по формулата: $$\sum_i \frac{C_i}{(C_{\text{приложение№3}})_i} \leq 1,$$ където CK, CRa и CTh са специфичните активности на K-40, Ra-226 и Th-232 (Bq/kg). (2) Максимално допустимите стойности на индекса на специфична активност за стоки по ал. 1 са посочени в приложение № 2. Чл. 8. (1) Стоките по чл. 1, ал. 2, отговарящи на изискванията на тази наредба, се допускат за ползване на пазара. (2) Оценяването на съответствието на стоките с изискванията на наредбата се извършва при пускането им на пазара. Задължението да бъде оценено съответствието на стоките е на лицата, които ги пускат на пазара. (3) Съответствието на стоките с изискванията на тази наредба се потвърждава с протокол за изпитване или със сертификат за контрол. Лабораторният анализ на пробите от стоките за потвърждаване на съответствие се извършва от специализираните лаборатории на регионалните инспекции за опазване и контрол на общественото здраве (РИОКОЗ), Националния център по радиобиология и радиационна защита	Частично съответствие Забележка: Изискванията ще се въведат в подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година

	(НЦРРЗ) и/или от акредитираните лаборатории за изпитване или органи за контрол.	
Член 21. Забрана на практики Държавите членки забраняват преднамереното добавяне на радиоактивни вещества при производството на хранителни продукти, храни за животни и козметика, както и вноса или износа на такива стоки. 2. Без да се засяга Директива 1999/2/ЕО, практиките, свързани с активирането на материали, водещи до увеличаване на активността в потребителска стока, която в момента на пускането на пазара не може да бъде пренебрегната от гледна точка на радиационната защита, се смятат за необосновани. Компетентният орган обаче може да оценява конкретни видове практики в рамките на въпросния клас по отношение на тяхната обоснованост. 3. Държавите членки забраняват преднамереното добавяне на радиоактивни вещества при изработването на играчки и лични украшения, както и вноса и износа на такива стоки.	**ЗБИЯЕ** Чл. 17. Забраняват се: 1. разработването, производството, предаването, търговията, включително външнотърговската дейност, съхраняването, превозването, включително транзитът, придобиването, притежаването и взривяването на ядрено оръжие или на други ядрени експлозивни устройства, както и разпространението на информация за такива обекти и дейности, когато е насочено срещу националната сигурност, обществения ред или здравето на гражданите; 2. добавянето на радиоактивни вещества при производството на храни, играчки, бижута и козметични продукти, както и вносът и износът на такива стоки и продукти; 3. нерегламентираното облъчване с йонизиращи лъчения; 4. вносът на радиоактивни отпадъци, освен: а) при обратен внос на използвани закрити източници на	Пълно съответствие

4. Държавите членки забраняват практиките, включващи активирането на материали, използвани за играчки и лични украшения, които в момента на пускане на пазара на тези стоки или на тяхното производство, водят до увеличаване на активността до степен, която не може да бъде пренебрегната от гледна точка на радиационната защита, и забраняват вноса и износа на такива продукти и материали	йонизиращи лъчения, произведени в Република България; б) когато радиоактивните отпадъци са получени от преработване на материали, извършено като услуга в полза на Република България или на българско юридическо лице. **ЗИД ЗБИЯЕ** § 7. В чл. 17, т. 2 се изменя така: „2. повишаването на активността на храни, фуражи, играчки, бижута и козметични продукти чрез добавяне на радиоактивни вещества или чрез активиране при производството им, както и вносът и износът на такива стоки и продукти“; **НОНРЗ** **Чл. 3** (4) Забранява се всякакво преднамерено увеличаване на активността чрез добавяне на радиоактивни вещества или активация при производството на хранителни продукти, напитки, козметични средства, играчки и бижутерия, както и вносът или износът на такива продукти.	
Член 22. Практики, свързани с преднамереното облъчване на хора за немедицински образни изследвания 1. Държавите членки правят необходимото да бъдат определени практиките, свързани с облъчване при немедицински образни изследвания, по-специално като се вземат предвид практиките, посочени в приложение V. 2. Държавите членки правят така, че да се отделя специално внимание на обосновката на практиките, свързани с облъчване при немедицински образни изследвания, по-специално: а) всички видове практики, свързани с облъчване при немедицински образни изследвания, се обосновават преди да бъдат принципно приети; б) всяко конкретно осъществяване на принципно приет вид практика се обосновава; в) всички процедури за индивидуално облъчване при немедицински образни изследвания, при които се използва медицинско радиологично оборудване, се обосновават	**ЗИД ЗБИЯЕ** § 36. В Закона за здравето се правят следните изменения и допълнения: 5. В чл. 67 се правят следните изменения: а) ал. 1 се изменя така: „Чл. 67. (1) Допуска се извършване на образни изследвания с източници на йонизиращи лъчения с немедицинска цел при спазване на принципа за обоснованост на облъчването.“ б) ал. 2 се изменя така: „(2) Случаите, в които се допуска извършване на образни изследвания по ал. 1, както и условията и редът за провеждането им се определят с наредба на министъра на здравеопазването, министъра на финансите и министъра на правосъдието.“ **Наредба за условията и реда за провеждане на медицинско облъчване с източници на йонизиращи лъчения при**	Частично съответствие Забележка: Изискванията ще се въведат цялостно в подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година

предварително, като се вземат предвид конкретните цели на процедурата и характеристиките на съответното лице; г) общата и специалната обоснованост на практиките, свързани с облъчване при немедицински образни изследвания, както е посочено в букви а) и б), могат да бъдат обект на преглед; д) обстоятелствата, които налагат облъчване при немедицински образни изследвания, без индивидуална обоснованост на всяко облъчване, подлежат на редовен преглед. 2. Държавите членки правят така, че да се отделя специално внимание на обосновката на практиките, свързани с облъчване при немедицински образни изследвания, по-специално: а) всички видове практики, свързани с облъчване при немедицински образни изследвания, се обосновават преди да бъдат принципно приети; б) всяко конкретно осъществяване на принципно приет вид практика се обосновава; в) всички процедури за индивидуално облъчване при немедицински образни изследвания, при които се използва медицинско радиологично оборудване, се обосновават предварително, като се вземат предвид конкретните цели на процедурата и характеристиките на съответното лице; г) общата и специалната обоснованост на практиките, свързани с облъчване при немедицински образни изследвания, както е посочено в букви а) и б), могат да бъдат обект на преглед; д) обстоятелствата, които налагат облъчване при немедицински образни изследвания, без индивидуална обоснованост на всяко облъчване, подлежат на редовен преглед. 3) Държавите членки могат да освобождават обосноваите практики, свързани с облъчване при немедицински образни изследвания, при които се използва медицинско радиологично оборудване, от изискването за гранични дози по член 6, параграф 1, буква б) и от посочените в член 13 граници на дозите. 4. Когато държава членка е счела, че определена практика, свързана с облъчване при немедицински образни изследвания,	**извършване на медикоправни процедури на лица, срещу които е образувано наказателно производство** (целият текст)	

е обоснована, тя прави необходимото: а) практиката да бъде обект на разрешение; б) изискванията във връзка с практиката, включително критериите за индивидуално прилагане, да са определени от компетентния орган в сътрудничество със съответните други органи и научномедицински дружества, ако е целесъобразно; в) за процедурите, при които се използва медицинско радиологично оборудване i) да се прилагат съответните изисквания, определени за медицинското облъчване съгласно Глава VII, включително тези за оборудването, оптимизацията, отговорностите, обучението и специалната защита по време на бременност и участието по целесъобразност на експерт по медицинска физика; ii) по целесъобразност да се въведат специални протоколи, съобразени с целта на облъчването и необходимото качество на образа; iii) когато практиката го допуска, да се въведат конкретни диагностични референтни нива; г) за процедурите, при които не се използва медицинско радиологично оборудване, ограниченията на дозата да са значително под границата на дозата за лицата от населението; д) на лицето, подлежащо на облъчване, да се осигурява информация и да се иска неговото съгласие, като се допускат случаи, в които правоприлагащите органи могат да процедират без съгласието на лицето, в съответствие с националното законодателство.		
Раздел 2. Регулаторен контрол		
Член 23. Идентифициране на практики, свързани с използването на естествени радиоактивни материали Държавите членки осигуряват идентифицирането на класовете или видовете практика, свързани с използването на естествени радиоактивни материали и водещи до облъчване на професионално облъчване или облъчване на лица от населението, което не може да се пренебрегне от гледна точка на радиационната защита. Това идентифициране се извършва чрез подходящи средства, като се вземат предвид посочените в	**<u>ЗИД ЗБИЯЕ</u>** § 18. Член 56 се изменя така:...(целият текст) **НОНРЗ** **Чл. 3** (2) Обосновка по ал. 1 се изисква за нови дейности, за които не е доказано, че ползата от дейността е по-голяма от възможното увреждане на здравето, и се представя от заявителя в рамките на производството по издаване на лицензии и разрешения.	Пълно съответствие

приложение VI промишлени сектори.	**НРЗДМПСЕР** Чл. 1. (1) С наредбата се определят изисквания и мерки за радиационна защита, контрол и ограничаване на облъчването при дейности с материали с повишено съдържание на естествени радионуклиди, които се осъществяват в промишлените отрасли, посочени в приложение № 1. (2) Дейностите по ал. 1 включват: 1. производство, обработване, складиране и превозване на материали с повишено съдържание на естествени радионуклиди; 2. депониране и рециклиране на остатъчни материали, посочени в приложение № 2; 3. ремонт и депониране на технологично оборудване, замърсено от наслагване и сорбция на естествени радионуклиди. Чл. 2. (1) За идентифициране на конкретни видове работи по чл. 1, водещи до облъчване на работници и лица от населението, което не може да се пренебрегне от гледна точна на радиационната защита, се извършват анализи и оценки съгласно глава втора. (2) Мерки за радиационна защита се предприемат според конкретния случай съгласно глава трета въз основа на анализите и оценките по ал. 1. (3) Граничните дози при облъчване на работници и лица от населението в резултат на дейности с материали с повишено съдържание на естествени радионуклиди са определени в чл. 9.	
Член 24. Степенуван подход към регулаторния контрол 1. Държавите членки изискват практиките да подлежат на регулаторен контрол за целите на радиационната защита посредством уведомяване, получаване на разрешение и съответни инспекции, който да е съизмерим с величината и вероятността от възникване на облъчвания в резултат на	**ЗИД ЗБИЯЕ** § 18. Член 56 се изменя така:…(целият текст) § 24. В чл. 99 се правят следните изменения и допълнения: В ал. 1 точка 4 се изменя така: „4. изменя или отнема издадена лицензия или разрешение, отнема удостоверение за регистрация или удостоверение за	Пълно съответствие

практиката, както и да е съизмерим с ефекта, който регулаторният контрол може да има за намаляването на тези облъчвания или за повишаването на радиологичната безопасност. 2. Без да се засягат членове 27 и 28, по целесъобразност и в съответствие с общите критерии за освобождаване от задължението за уведомяване, изложени в приложение VII, регулаторният контрол може да се ограничи с уведомяването и с подходяща честота на проверките. За тази цел държавите членки могат да установят общи критерии за освобождаване или да дадат възможност на компетентния орган да решава дали да освободи обявените с уведомление практики от изискването за разрешаване въз основа на общите критерии, посочени в приложение VII; в случай на умерени количества материали, определени от държавите членки, стойностите на специфичната активност, посочени в приложение VII, таблица Б, колона 2, могат да бъдат използвани за тази цел. 3. Обявените с уведомление практики, които не са освободени от изискването за издаване на разрешение, подлежат на регулаторен контрол посредством регистриране или лицензиране.	правоспособност.“ 2. Създават се алинеи 3 и 4 със следното съдържание: „(3) При изпълнение на контролните си правомощия председателят на агенцията прилага степенуван подход. (4) Председателят на агенцията утвърждава програми за контролната дейност. Обобщена информация за тази дейност се включва в доклада по чл. 5, т. 10.“	
Член 25. Уведомяване 1. Държавите членки правят необходимото да се изисква уведомяване за всички обосновани практики, включително тези, идентифицирани съгласно член 23. Уведомяването се прави преди да започне осъществяването на практиката или, за съществуващи практики, възможно най-бързо след като това изискване стане приложимо. За практики, подлежащи на уведомяване, държавите членки определят информацията, която да бъде предоставена във връзка с уведомяването. В случай на подаване на заявление за разрешение не е необходимо отделно уведомяване. Практиките могат да бъдат освободени от изискването за уведомяване, както е посочено в член 26. 2. Държавите членки правят необходимото да се изисква уведомяване за работните места, посочени в член 54, параграф 3, както и за ситуации на съществуващо облъчване, които се	**ЗБИЯЕ** Чл. 14 (1) Ядрената енергия и източниците на йонизиращи лъчения могат да се използват от физически или юридически лица само след получаване на разрешение и/или лицензия за безопасното осъществяване на съответната дейност в случаите, определени в този закон. (2) Управлението на радиоактивните отпадъци и на отработеното гориво се извършва от юридически лица само след получаване на разрешение и/или лицензия за безопасното осъществяване на съответната дейност в случаите, определени в този закон. (3) (Нова - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) Лицензиантите и титулярите на разрешения носят пълната отговорност за осигуряване безопасността на съоръженията и дейностите, посочени в лицензията или в разрешението. Чл. 26 (1) Лицензиите и разрешенията се издават, изменят,	Пълно съответствие

третират като ситуация на планирано облъчване, както е посочено в член 100, параграф 3. 3. Независимо от критериите за освобождаване, предвидени в член 26, в определени от държавите членки ситуации, при които има опасения, че дадена практика, идентифицирана в съответствие с член 23, може да доведе до наличието във водата на естествени радионуклиди, които могат да засегнат качеството на водата за питейно-битово водоснабдяване, или да засегнат други пътища на облъчване, така че да породят загриженост от гледна точка на радиационната защита, компетентният орган може да изиска практиката да подлежи на уведомяване. 4. Човешките дейности, свързани със замърсени с радиоактивни вещества материали, получени в резултат на разрешени изхвърляния, или с материали, освободени от контрол съгласно член 30, не се третират като ситуация на планирано облъчване и за тях съответно не е необходимо уведомяване.	подновяват, прекратяват, отнемат и контролират по ред, определен в наредба, приета от Министерския съвет по предложение на председателя на агенцията. Със същата наредба се определя и редът за извършване на регистрация и за уведомление уведомяване за извършване осъществяване на дейности по този закон. **ЗИД ЗБИЯЕ** § 4. Член 14 се изменя така: „Чл. 14. (1) Използването на ядрената енергия, управлението на радиоактивните отпадъци и на отработеното ядрено гориво се извършва след получаване на разрешение и/или лицензия за осъществяване на съответната дейност в случаите, определени в този закон. (2) Използването на източниците на йонизиращи лъчения се извършва след уведомяване, регистрация, разрешение или лицензия за осъществяване на съответната дейност в случаите, определени в този закон. § 13. В чл. 26 се правят следните изменения: 1. В ал. 1 накрая се добавя второ изречение, както следва: „Със същата наредба се определя и редът за извършване на регистрация и за уведомление за осъществяване на дейности по този закон.“ § 18. „Чл. 56. (1) Дейности с източници на йонизиращи лъчения се извършват въз основа на лицензия, разрешение, регистрация или уведомление. (2) Уведомление се изисква за дейности: 1. с материали с повишено съдържание на естествени радионуклиди, определени в наредбата по чл. 26, ал. 5; 2. по управление на материали, произхождащи от урановата промишленост, когато облъчването не може да бъде пренебрегнато от гледна точка на радиационната защита; 3. при които облъчването от радон на работни места не може да бъде пренебрегнато от гледна точка на радиационната защита, в случаите, определени в наредбата по чл. 26, ал. 3.	

	4. когато е доказано, че вероятността за увреждане на здравето е незначителна съгласно критериите, определени с наредбата по чл. 26, ал. 3;	
Член 26. Освобождаване от задължението за уведомяване 1. Държавите членки могат да решат, че от уведомяване не се нуждаят обосноваите практики, свързани със следното: а) радиоактивни материали, при които общата стойност на съответната активност не надвишава стойностите за освобождаване, посочени в третата колона на таблица Б от приложение VII, или по-високите стойности, които (за определени приложения) са одобрени от компетентния орган и отговарят на общите критерии за освобождаване от уведомяване/разрешаване и от контрол, посочени в приложение VII; или б) без да се засяга член 25, параграф 4, радиоактивни материали, при които концентрациите на активност не надвишават стойностите за освобождаване, посочени в таблица А на приложение VII, или по-високи стойности, които (за определени приложения) са одобрени от компетентния орган и отговарят на общите критерии за освобождаване от уведомяване/разрешение и от контрол, посочени в приложение VII; или BG в) уред, съдържащ закрит източник, при условие че: i) уредът е от вид, одобрен от компетентния орган; ii) уредът е от вид, одобрен от компетентния орган; iii) компетентният орган е определил условията за рециклиране или погребване; г) всеки електрически апарат, при условие че: i) апаратът е електроннолъчева тръба, предназначена да дава видими образи, или друг електрически апарат, работещ при потенциална разлика до 30 киловолта (kV), или всеки друг вид апарат, който е одобрен от компетентния орган; и ii) при нормални експлоатационни условия апаратът не създава мощност на дозата, превишаваща 1 $\mu Sv \cdot h^{-1}$ на разстояние 0,1	**<u>ЗИД ЗБИЯЕ</u>** **§ 4.** Член 14 се изменя така: „Чл. 14. (3) Не подлежат на регулиране по този закон дейности, за които са изпълнени следните условия: 1. радиационният риск от дейността и източниците на йонизиращи лъчения е пренебрежимо малък и вероятността за реализиране на сценарии, които могат да доведат до неизпълнение на това условие е незначителна; 2. регулаторен контрол върху дейността и/или източниците на йонизиращи лъчения не е оправдан и няма да постигне значимо допълнително намаляване на индивидуалните дози. (4) Дозови критерии и нива за освобождаване от регулиране на дейности, както и нива за освобождаване от регулиране на материали по чл. 15, ал. 7, се определят с наредбата по чл. 26 ал. 3.“ **НОНРЗ** Чл. 8. (1) В съответствие с критериите по чл. 7 не подлежи на регулиране по ЗБИЯЕ дейност, която отговаря на следните дозови критерии: 1. ефективната доза, която се очаква да бъде получена за една година от което и да е лице от населението, да не надхвърля 10 μSv; 2. ефективната доза, която се очаква да бъде получена за една година от което и да е лице от населението при сценарии с малка вероятност на възникване, да не надхвърля 1 mSv. (2) Не подлежат на регулиране по ЗБИЯЕ обосновани дейности със: 1. малки количества радиоактивен материал (под 1000 kg),	Пълно съответствие

m от всяка негова достъпна повърхност. 2. Държавите членки могат да освобождават определени видове практики от изискването за уведомяване при спазване на общите критерии за освобождаване, установени в точка 3 от приложение VII, въз основа на оценка, показваща, че освобождаването е най-добрият вариант.	съдържащ един радионуклид, общата активност или специфичната активност на който не надвишава съответните нива, посочени в приложение № 1, таблица 1; 2. малки количества радиоактивен материал, съдържащ повече от един радионуклид, за който е налице поне едно от следните условия: а) във всеки момент за всички радионуклиди сумата от отношенията на техните активности към активностите за съответните радионуклиди, посочени в приложение № 1, таблица 1, колона 2, е не по-голяма от единица; б) във всеки момент за всички радионуклиди сумата от отношенията на техните специфични активности към специфичните активности за съответните радионуклиди, посочени в приложение № 1, таблица 1, колона 3, е не по-голяма от единица; 3. големи количества радиоактивен материал (над 1000 kg), съдържащ един радионуклид от техногенен произход, специфичната активност на който не надвишава съответното ниво, посочено в приложение № 1, таблица 2; 4. големи количества радиоактивен материал, съдържащ повече от един радионуклид, за който сумата от отношенията на специфичната активност на всеки от присъстващите радионуклиди към специфичната активност на съответния радионуклид, посочена в приложение № 1, таблица 2, не надвишава единица; 5. електрически апарат, който е източник на йонизиращи лъчения, с изключение на посочените в т. 6, при едновременно спазване на следните изисквания: а) типът му е утвърден от компетентните държавни органи; б) при нормални условия на експлоатация апаратът не създава мощност на еквивалентната доза над 1 μSv/h на разстояние 0,1 m от всяка негова достъпна повърхност; 6. електронно-лъчева тръба, предназначена да дава видими образи, или друг електрически апарат, работещи с потенциална разлика до 30 kV, като се спазва изискването при нормални условия на работа да не създава мощност на дозата над 1 μSv/h на разстояние 0,1 m от всяка негова достъпна повърхност.	

Член 27. Регистрация или лицензиране 1. Държавите членки изискват или регистрация, или лицензиране на следните практики: а) експлоатацията на генератори на йонизиращи лъчения или на ускорители или радиоактивни източници за медицински облъчвания или за немедицински образни изследвания; б) експлоатацията на генератори на йонизиращи лъчения или на ускорители, с изключение на електронни микроскопи, или на радиоактивни източници, за цели, различни от посочените в буква а). 2. Държавите членки могат да изискват регистрация или лицензиране за други видове практики. 3. Регулаторното решение за подлагане на видове практики на регистрация или лицензиране може да се основава на регулаторния опит, като се вземе предвид размерът на очакваните или потенциалните дози, както и комплексният характер на практиката.	**ЗБИЯЕ** Чл. 14, ал. 1 и ал.2 **<u>ЗИД ЗБИЯЕ</u>** **§ 4.** Член 14 се изменя така: „Чл. 14. (1) Използването на ядрената енергия, управлението на радиоактивните отпадъци и на отработеното ядрено гориво се извършва след получаване на разрешение и/или лицензия за осъществяване на съответната дейност в случаите, определени в този закон. (2) Използването на източниците на йонизиращи лъчения се извършва след уведомяване, регистрация, разрешение или лицензия за осъществяване на съответната дейност в случаите, определени в този закон. **§ 18.** Член 56 се изменя така: „Чл. 56. (3) Регистрация за дейности с източници на йонизиращи лъчения се изисква: 1. за работа с източници на йонизиращи лъчения с цел техническо обслужване, монтаж, демонтаж, измервания, строителни и ремонтни дейности и други услуги за лица, които използват или произвеждат източници на йонизиращи лъчения; 2. за използване на източници на йонизиращи лъчения за немедицински образни изследвания.“	Пълно съответствие
Член 28. Лицензиране Държавите членки изискват лицензиране за следните практики: а) преднамереното прилагане на радиоактивни вещества върху лица и доколкото се засяга радиационната защита на хората, върху животни с цел медицинска или ветеринарна диагностика, лечение или научни изследвания; б) експлоатацията и извеждането от експлоатация на всяко ядрено съоръжение и експлоатацията и затварянето на уранови рудници; в) преднамереното добавяне на радиоактивни вещества при производството или изработването на потребителски стоки или други (включително медицински) изделия, както и при вноса	**ЗБИЯЕ** Чл. 14, ал. 1 и ал. 2 Чл. 15 (целият текст) Чл. 58. (1) Председателят на агенцията издава лицензия за: 1. използване на радиоактивни вещества и други източници на йонизиращи лъчения за стопански, медицински или научни цели и за осъществяване на контролни функции; 2. производство на източници на йонизиращи лъчения; 3. работа с източници на йонизиращи лъчения с цел техническо обслужване, монтаж, демонтаж, измервания, строителни и ремонтни дейности и услуги; 4. превоз на радиоактивни вещества; (2) Лицензията по ал. 1, т. 1 - 3 се издава след въвеждане в	Пълно съответствие

на такива стоки или изделия; г) всяка практика, свързана с високоактивен закрит източник; д) експлоатацията, извеждането от експлоатация и закриването на всяко съоръжение за дългосрочно съхранение или погребване на радиоактивни отпадъци, включително съоръженията за управление на отпадъци с такава цел; е) практиките, освобождаващи значителни количества радиоактивен материал като газоаерозолни или течни изхвърляния в околната среда.	експлоатация на обекта с източници на йонизиращи лъчения, ако се предвижда експлоатация на такъв обект по ред, определен с наредбата по чл. 26, ал. 1. (3) Лицензията се издава за срок до 10 години. **ЗИД ЗБИЯЕ** **§ 4.** Член 14 се изменя така: „Чл. 14. (1) Използването на ядрената енергия, управлението на радиоактивните отпадъци и на отработеното ядрено гориво се извършва след получаване на разрешение и/или лицензия за осъществяване на съответната дейност в случаите, определени в този закон. (2) Използването на източниците на йонизиращи лъчения се извършва след уведомяване, регистрация, разрешение или лицензия за осъществяване на съответната дейност в случаите, определени в този закон. § 5. В чл. 15 се правят следните изменения и допълнения: 1. В ал. 3 се правят следните изменя и допълнения: а) точка 2 се изменя така: „2. използване на източници на йонизиращи лъчения за стопански, медицински, ветеринарномедицински, научни цели или за осъществяване на контролни функции, с изключение на случаите, когато се изисква регистрация или уведомление;“ б) точка 4 се изменя така: „4. производство на потребителски продукти, включително на медицински изделия по смисъла на Закона за медицинските изделия, чрез добавяне на радиоактивни вещества;“ в) създава се точка 9 със следното съдържание: „9. експлоатация и техническа ликвидация на обекти за добив и преработване на руда, съдържаща естествен уран или торий. 2. В ал. 4 се правят следните изменения и допълнения: а) в т. 5, буква „б“ накрая се добавят думите „или за извеждане от експлоатация;“ б) в т. 5, буква „в“ след думите „и други“ се добавя думата “документи” и накрая се добавят думите „или към лицензията за извеждане от експлоатация;“ в) точка 9 се изменя така:	

	„9. строителство, монтаж и предварителни изпитвания на обект с източник на йонизиращо лъчение, с изключение на случаите, които подлежат на уведомление;“ г) създава се нова точка 10 със следното съдържание: „10. извършване на промени в предвидени по проект конструкции, системи и компоненти, свързани с радиационната защита в обекти с източници на йонизиращи лъчения;“ д) досегашните точки 10 – 12 стават съответно точки 11 - 13; е) досегашната точка 13 става 14 и добива следното съдържание: „14. внос и износ на източници на йонизиращи лъчения;“ ж) досегашните точки 14 - 16 стават съответно 15 - 17; з) създава се точка 18 със следното съдържание: „18. възстановяване на терени, замърсени с радиоактивни вещества.“ § 20. В чл. 58 се правят следните изменения и допълнения: 1. В ал. 1 се правят следните изменения и допълнения: а) точка 1 се изменя така: „1. използване на радиоактивни вещества и други източници на йонизиращи лъчения за стопански, медицински, ветеринарномедицински, научни цели и за осъществяване на контролни функции, с изключение на случаите, когато се изисква регистрация или уведомление.“ б) точка 3 се заличава. в) създава се т. 6 със следното съдържание: „6. производство на потребителски продукти, включително на медицински изделия по смисъла на Закона за медицинските изделия, чрез добавяне на радиоактивни вещества.“	
Член 29. Процедура за получаване на разрешение 1. За целите на издаването на разрешение държавите членки изискват предоставянето на информация, имаща отношение към радиационната защита, която е съизмерима с естеството на практиката и свързаните с нея радиационни рискове. 2. При лицензирането и когато се определя каква информация трябва да се представи по параграф 1, държавите членки вземат предвид примерния списък, изложен в приложение IX. 3. Лицензът включва по целесъобразност специални условия и	**ЗБИЯЕ** **Чл. 19.** (1) В лицензията и разрешението се определят: 1. титулярят и предметът на лицензията или разрешението; 2. срокът на лицензията или разрешението; 3. съоръжението, чрез което се осъществява дейността, включително технологията и използваните ядрени материали или източници на йонизиращи лъчения; 4. (изм. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) условията за	Пълно съответствие

препратки към изисквания в националното законодателство, посредством които да се осигури правната приложимост на елементите на лицензия, и налага подходящи ограничения за експлоатационните граници и условията на експлоатация. Националното законодателство или конкретните условия също изискват, ако е целесъобразно, официалното и документирано прилагане на принципа на оптимизация. 4. Когато е приложимо, националното законодателство или лицензът включват условия относно освобождаването на радиоактивни изхвърляния в съответствие с изискванията на глава VIII относно издаването на разрешение за радиоактивните изхвърляния в околната среда.	осъществяване на дейността, свързани с ядрената безопасност, радиационната защита и физическата защита, включително за извеждане на съоръжението или обекта от експлоатация, в съответствие със задълженията по чл. 16; 5. видът, количествата, условията и сроковете за съхраняване на свързаните с осъществяването на дейността ядрен материал, отработено гориво, радиоактивни вещества или други източници на йонизиращи лъчения и радиоактивни отпадъци и идентификационните данни за тях; 6. изискванията към лицата, извършващи дейност по лицензията и разрешението; 7. изискванията за осигуряване на достатъчно финансови ресурси за поддържане на безопасността за срока на лицензията; 8. изискванията за предоставяне на информация от лицензианта и титуляря на разрешение на агенцията, включително изискванията за задължително уведомяване на агенцията в случай на събитие, инцидент или авария, при условия и по ред, предвидени в наредба, приета от Министерския съвет по предложение на председателя на агенцията; 9. изискванията за допускане на контрол и проверка на ядрените съоръжения, обектите с източници на йонизиращи лъчения или транспортните средства и по изпълнение на условията по лицензията или разрешението; 10. условията, свързани с воденето на отчетността на ядрения материал, радиоактивните вещества и другите източници на йонизиращи лъчения; 11. други изисквания, свързани с националната сигурност и обществения ред. (2) В зависимост от вида на лицензията или разрешението в акта се вписват всички или част от реквизитите и условията по ал. 1. Чл. 26. (1) Лицензиите и разрешенията се издават, изменят, подновяват, прекратяват, отнемат и контролират по ред, определен в наредба, приета от Министерския съвет по предложение на председателя на агенцията.	

	(2) Изискванията, нормите и правилата за ядрена безопасност и радиационна защита при осъществяване на дейностите по използване на ядрената енергия и източниците на йонизиращи лъчения и управлението на радиоактивните отпадъци и отработеното гориво, включително при избор на площадка, проектиране, строителство, въвеждане в експлоатация, експлоатация и извеждане от експлоатация на ядрени съоръжения и на обекти с източници на йонизиращи лъчения, се определят с наредби, приети от Министерския съвет по предложение на председателя на агенцията. **НРИЛРБИЯЕ** Глава първа „Общи правила за издаване на лицензии и разрешения“ (целият текст) Глава втора „Лицензии и разрешения за дейности в ядрени съоръжения и за сделки с ядрени съоръжения и с ядрен материал“ (целият текст) Глава трета „Лицензии и разрешения за дейности с източници на йонизиращи лъчения“ Глава четвърта „Лицензии и разрешения за превоз на ядрен материал, рао и други радиоактивни вещества“ **ЗИД ЗБИЯЕ** § 9. В чл. 19 се създава ал. 3 със следното съдържание: „(3) В удостоверението за регистрация се определят титулярят, срокът за който се извършва регистрацията, дейността и източника на йонизиращо лъчение, както и изисквания, свързани с предоставяне на информация относно осъществяването на дейността и източника на йонизиращо лъчение.“	
Член 30. Освобождаване от регулаторен контрол 1. Държавите членки правят необходимото погребването, рециклирането или повторното използване на радиоактивни материали, получени в резултат на разрешена практика, да подлежат на издаване на разрешение.BG L 13/18 Официален	**ЗБИЯЕ** Чл. 15. (7) Материалите и радиоактивните вещества, свързани с осъществяването на дейности съгласно издадена лицензия или разрешение по този закон, се освобождават от регулиране за всеки конкретен случай със заповед на председателя на	Пълно съответствие

вестник на Европейския съюз 17.1.2014 г 2. Материалите, предназначени за погребване, рециклиране или повторна употреба, могат да бъдат освободени от регулаторен контрол, при условие че специфичните активности: а) за материалите в твърдо състояние не превишават нивата за освобождаване от контрол, посочени в таблица А на приложение VII; или б) съответстват на конкретните нива за освобождаване от контрол и съответните изисквания за определени материали или за материали, получавани в резултат на специални видове практики; тези конкретни нива на освобождаване от контрол се определят в националното законодателство или от националния компетентен орган, като се следват общите критерии за освобождаване от уведомяване/разрешение и от контрол, посочени в приложение VII, и като се вземат предвид техническите насоки, осигурени от Общността. 3. Държавите членки правят необходимото по отношение на освобождаването от контрол на материали със съдържание на естествени радионуклиди, когато те са резултат от разрешени практики, при които естествените радионуклиди се обработват заради свойствата им радиоактивност, делимост или превръщаемост в делим материал, нивата на освобождаване от контрол да отговарят на дозовите критерии във връзка с освобождаването от контрол на материалите, съдържащи изкуствени радионуклиди. 4. Държавите членки не разрешават преднамереното разреждане на радиоактивни материали, целящо те да бъдат освободени от регулаторен контрол. Смесването на материали при нормална експлоатация, когато радиоактивността не се взема под внимание, не е обект на горната забрана. При определени обстоятелства компетентният орган може да разреши смесването на радиоактивни и нерадиоактивни материали за целите на повторната употреба или рециклирането.	агенцията по искане на лицензианта или на титуляря на разрешение. **НОНРЗ** Чл. 10. (1) Радиоактивен материал, произхождащ от регулирани дейности, за който се предвижда погребване, рециклиране или повторно използване, подлежи на регулиране. (2) Радиоактивен материал по ал. 1 се освобождава от регулиране за всеки конкретен случай със заповед на председателя на Агенцията за ядрено регулиране (АЯР) по искане на лицензианта или на титуляря на разрешение. (3) За всеки конкретен случай заявителят обосновава съответствието с критериите за освобождаване от регулиране по тази глава. (4) Дейности с освободен от регулиране материал по тази глава не подлежат на регулиране. (5) Забранява се умишлено смесване и разреждане на радиоактивен материал с други материали с цел намаляване на специфичната му активност и достигане нивата за освобождаване от регулиране, освен ако това не е предварително одобрено от председателя на АЯР. Чл. 11. (1) От регулиране по ЗБИЯЕ може да бъде освободен радиоактивен материал от регулирани дейности при спазване на следните общи критерии: 1. радиационният риск за населението от освободения радиоактивен материал е пренебрежимо малък, така че регулиращият контрол не е оправдан и вероятността за реализиране на сценарии, които могат да доведат до нарушаване на този критерий, е незначителна; 2. последващ контрол върху радиоактивния материал няма да постигне значимо допълнително намаляване на индивидуалните дози и на здравния риск.	

	(2) Радиоактивен материал от регулирани дейности може да бъде освободен от регулиране при условията на ал. 1, ако отговаря на следните дозови критерии: 1. при всички разумно предвидими обстоятелства (реалистични сценарии) ефективната доза, която се очаква да бъде получена от което и да е лице от населението вследствие на освобождения радиоактивен материал, да не надвишава 10 μSv за една година; 2. при сценарии с много малка вероятност за възникване, засягащи освободения радиоактивен материал, ефективната доза, която може да бъде получена от което и да е лице от населението, да не надхвърля 1 mSv за една година. (3) В съответствие с критериите по ал. 2 радиоактивен материал от регулирани дейности може да бъде освободен от регулиране безусловно, ако е осигурено: 1. специфичната активност на отделен радионуклид от техногенен произход не превишава нивото за освобождаване от регулиране, посочено в приложение № 1, таблица 2; 2. за радиоактивен материал, съдържащ повече от един техногенен радионуклид, сумата от отношенията на специфичната активност на всеки от присъстващите радионуклиди към специфичната активност на съответния радионуклид, посочена в приложение № 1, таблица 2, не надвишава единица; 3. специфичната активност на всеки от присъстващите радионуклиди от естествен произход не превишава съответното ниво за освобождаване от регулиране, посочено в приложение № 1, таблица 3; 4. за радиоактивен материал, съдържащ смес от радионуклиди от техногенен и естествен произход, са спазени едновременно изискванията по т. 2 и 3. (4) Освободен от регулиране по този член радиоактивен материал може да бъде използван без ограничения по	

	отношение на произход, вид и област на приложение. (5) Нивата за освобождаване от регулиране не се прилагат за: 1. остатъчни продукти от промишлени отрасли, преработващи материали с повишено съдържание на естествени радионуклиди, когато такива продукти се използват като съставки в строителни материали; 2. течни и газоаерозолни радиоактивни емисии в околната среда от разрешени дейности. Чл. 12. (1) Радиоактивен материал, чиято специфична активност е по-голяма от нивата съгласно чл. 11, ал. 3, може да бъде освободен от регулиране условно, когато: 1. заявителят е определил специфичните условия на последващото му управление, произтичащи от характеристиките на материала, намеренията, начина и областта на използването му; 2. заявителят е обосновал, че при спазване на специфичните условия по т. 1 последващите дейности с освободения радиоактивен материал удовлетворяват критериите по чл. 11, ал. 2; обосновката трябва да съдържа и процедурата по практическото установяване на съответствието на характеристиките на освобождавания радиоактивен материал с критериите за освобождаване от регулиране. (2) Метали могат да бъдат освободени от регулиране условно за последващо рециклиране, ако сумата от отношенията на специфичната активност на всеки от присъстващите радионуклиди към специфичната активност на съответния радионуклид, посочена в приложение № 1, таблица 4, не надвишава единица. За всеки конкретен случай заявителят обосновава и допустими нива на повърхностно радиоактивно замърсяване.	
Глава VI. Професионално облъчване		
Член 31. Отговорности	**ЗБИЯЕ**	Пълно съответствие

1. Държавите членки правят необходимото предприятието да отговаря за оценката и прилагането на режими за радиационна защита на професионално облъчвани лица. 2. За външните работници отговорностите на предприятието и на работодателя на външните работници са уредени в член 51. 3. Без да се засягат параграфи 1 и 2, държавите членки създават ред и условия за ясното възлагане на отговорностите за защита на работниците при всякакви ситуации на облъчване – на предприятие, работодател или друга организация – по-специално за защита на: а) аварийните работници; б) работниците, участващи в дейности за възстановяването на земя, сгради и други конструкции, замърсени с радиоактивни вещества; в) работниците, които са изложени на радон по време на работа, в случая, посочен в член 54, параграф 3. 4. Това се прилага и по отношение на защитата на самостоятелно заетите лица и лицата, които работят на доброволческа основа.	Чл. 3 (2) При използването на ядрената енергия и йонизиращите лъчения и при управлението на радиоактивните отпадъци и отработеното гориво ядрената безопасност и радиационната защита имат приоритет пред всички други аспекти на тази дейност, като се спазват следните основни принципни положения: 1. отговорността за осигуряване на ядрената безопасност и радиационната защита се носи в пълен обем от лицата, отговорни за съоръженията и дейностите по този закон, и не може да бъде прехвърляна на други лица; 2. лицата, отговорни за съоръженията и дейностите по този закон, изграждат и поддържат ефективна система за управление на безопасността; Чл. 16. Лицата, които извършват дейности по използването на ядрената енергия и източници на йонизиращи лъчения и по управлението на радиоактивните отпадъци и отработеното гориво, са длъжни: 1. да спазват изискванията, нормите и правилата за ядрена безопасност, радиационна защита и физическа защита при осъществяване на съответната дейност и да изграждат и поддържат ефективна система за управление на дейностите, която дава приоритет на безопасността и осигурява висока култура на безопасност; 3. да извършват оценка на ядрената безопасност и радиационната защита на ядрените съоръжения и на източниците на йонизиращи лъчения и да предприемат действия и мерки за повишаването им при отчитане на собствения и международния експлоатационен опит и научните постижения в тази област; оценката включва и верификация на установените мерки за предотвратяване на аварии и ограничаване на последиците от тях, включително верификация на защитните физически бариери и административни процедури, чието нарушаване би довело до значителни увреждания на работниците и населението, причинени от въздействието на йонизиращите лъчения; **НОНРЗ**	

	Глава осма „Радиационна защита на външен персонал“ (целият текст)	
Член 32. Оперативна защита на професионално облъчвани лица Държавите членки правят необходимото оперативната защита на професионално облъчваните лица да бъде основана, в съответствие с настоящата директива, на: а) предварителна оценка с цел определяне на естеството и нивото на радиологичния риск за професионално облъчваните лица; б) оптимизация на радиационната защита при всякакви работни условия, включително професионалното облъчване в резултат на практики, включващи медицинско облъчване; в) класификация на работниците в различни категории; г) прилагане на мерки за контрол и мониторинг, свързани с различните зони и условия на работа, включително, когато е необходимо, индивидуален мониторинг; д) медицинско наблюдение; е) образование и обучение.	**НОНРЗ** Глава пета „Изисквания и мерки за радиационна защита на професионално облъчвани лица, стажанти и учащи се“: Раздел I „Общи изисквания“: Чл. 23. Радиационната защита на професионално облъчваните лица се осигурява чрез: 1. предварителна оценка за определяне на естеството и степента на радиационния риск за облъчваните работници и прилагане оптимизацията на радиационната защита при всички условия на работа; 2. класификация на работните места в различни зони, където е подходящо, определени въз основа на оценка на очакваните годишни дози и вероятността и нивото на възможните облъчвания; 3. класификация на професионално облъчваните лица в различни категории; 4. осъществяване на контрол и мониторинг в различните зони и в зависимост от условията на работа, включително, при необходимост, и индивидуален мониторинг; 5. медицинско наблюдение. Раздел II „Мерки за ограничаване на облъчването“ (целият текст); Раздел III „Оценка на облъчването и медицинско наблюдение“ (целият текст). **НРЗДИЙЛ** Чл. 3. Радиационна защита при дейности с ИЙЛ се осигурява чрез: 1. обоснован избор на района и площадката за разполагане на обект с ИЙЛ; 2. високо качество на проекта и на строителството на обект с ИЙЛ; 3. обоснован избор на технология и технологично оборудване	Пълно съответствие

	за обект с ИЙЛ; 4. обоснован избор на оборудване за радиационен контрол и средства за радиационна защита в обекта с ИЙЛ и програма за радиационен контрол; 5. (изм. - ДВ, бр. 76 от 2012 г.) зониране на териториите в обект с ИЙЛ и около него (обособяване на контролирана и надзиравана зона в обекта и на зона за превантивни защитни мерки и наблюдавана зона около обекта); 6. технически изисквания и условия за безопасна експлоатация на технологичните системи и оборудването в обекта с ИЙЛ; 7. рационална организация на работата и мерки за радиационна защита на персонала и населението при нормална експлоатация на обекта с ИЙЛ и при радиационна авария, включително при извеждане от експлоатация; 8. наличие на квалифициран и правоспособен персонал в обекта с ИЙЛ; 9. физическа защита и пожарна и аварийна безопасност на обекта с ИЙЛ; 10. наличие на процедури и отговорен персонал за отчет и контрол на ИЙЛ. Чл. 4. Организационните и техническите мерки за радиационна защита на персонала включват: 1. оценка в проектната документация на естеството и степента на радиационния риск; 2. установяване на контролни нива в рамките на установените с действащите норми за радиационна защита граници на облъчването; 3. класификация на работните места в различните зони на обекта с ИЙЛ; 4. специализирано обучение, инструктажи и контрол за спазване на правилата за безопасна работа с ИЙЛ; 5. използване на защитни бариери срещу разпространение на радиоактивни вещества, защитни екрани, приспособления за дистанционно манипулиране с ИЙЛ, както и ограничаване на времето за работа с ИЙЛ и оптимизиране на разстоянието до ИЙЛ при работа с тях;	

	6. създаване на безопасни условия за работа с ИЙЛ съгласно наредбата и действащите норми за радиационна защита и формиране на култура на безопасност; 7. използване на средства за индивидуална радиационна защита; 8. организация на радиационен технологичен и дозиметричен контрол в обекта; 9. информиране за радиационната обстановка и облъчването от ИЙЛ в обекта; 10. мерки за защита при разрешено повишено облъчване; 11. използване на коефициенти на сигурност при проектиране на защита от външно и вътрешно облъчване; 12. прилагане на ограничителен режим при допускане на лица до работа с ИЙЛ; 13. проверки за херметичност на високоактивни източници; 14. идентификация и обозначаване на радиоактивните източници и техните контейнери. **ЗБИЯЕ** Чл. 64. (1) Дейностите в ядрените съоръжения и с източници на йонизиращи лъчения, които имат влияние върху безопасността, могат да се извършват само от професионално квалифициран персонал с удостоверение за правоспособност.	
Член 33. Оперативна защита на стажанти и студенти Държавите членки правят необходимото условията на професионално облъчване и оперативната защита на обучаващи се стажанти и студентите над 18-годишна възраст, посочени в член 11, параграф 1, да са еквивалентни на тези на професионално облъчвани лица от категория А или Б съответно. 2. Държавите членки правят необходимото условията на професионално облъчване и оперативната защита на стажантите и студентите между 16- и 18-годишна възраст, посочени в член 11, параграф 2, да са еквивалентни на тези на професионално облъчваните лица от категория Б.	**НОНРЗ** Чл. 29. (1) На учащи се и стажанти на възраст над 18 години се осигуряват такива условия на работа и радиационна защита, каквито са предвидени в тази глава за персонал категория А или Б в зависимост от конкретния случай. (2) На учащи се и стажанти на възраст между 16 и 18 години се осигуряват такива условия на работа и защита, каквито се изискват за персонал категория Б.	Пълно съответствие

Член 34. Консултации с експерт по радиационна защита Държавите членки изискват от предприятията да се консултират с експерт по радиационна защита, в рамките на неговата област на компетентност, както е посочено в член 82, по посочените по-долу въпроси, свързани с дадена практика: а) проучването и изпитването на защитни устройства и средства за измерване; б) предварителния критичен преглед на проекти на съоръженията от гледна точка на радиационната защита; в) приемането в експлоатация на нови или модифицирани радиационни източници от гледна точка на радиационната защита; г) редовната проверка на ефективността на защитните устройства и техники; д) редовното калибриране на средства за измерване и редовната проверка на тяхната техническа изправност и правилно използване.	**ЗБИЯЕ** § 1 от Допълнителни разпоредби, т. 19: "Квалифициран експерт по радиационна защита" е физическо лице с необходимите знания, подготовка и технически умения, които му дават възможност да извършва оценки на дозите и да дава консултации и съвети по осигуряване на радиационната защита на персонала и населението, както и на безопасността на ядрените съоръжения и източниците на йонизиращи лъчения. Правоспособността на квалифициран експерт по радиационна защита се признава по ред, определен в съответните нормативни актове. **НОНРЗ** Чл. 31. (2) Предприятията са длъжни да се консултират с квалифициран експерт по радиационна защита по следните въпроси: 1. оценка на проектите на обектите с ИЙЛ и на ядрените съоръжения от гледна точка на радиационната защита; 2. приемане в практиката на нови или модифицирани източници от гледна точка на радиационната защита; 3. редовна проверка на ефективността на защитните средства и техника.	Частично съответствие Забележка: Изискванията ще се въведат цялостно в подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година
Член 35. Организация на работните места 1. Държавите членки правят необходимото за целите на радиационната защита да се установяват режими за всички работни места, където съществува вероятност работниците да получат облъчване над ефективната доза от 1 mSv за една година или еквивалентната доза от 15 mSv за една година за очната леща или 50 mSv за една година за кожата и крайниците. Тази организация на работните места съответства на характера на съоръженията и източниците и на мащаба и естеството на рисковете. 2. Към работните места, посочени в член 54, параграф 3, и	**НОНРЗ** Чл. 24. (1) В ядрените съоръжения и обектите с ИЙЛ, където има вероятност облъчването да надхвърли 1 mSv годишно или еквивалентната доза да достигне една десета от дозовата граница за очната леща, кожата и крайниците, се обособяват контролирана и/или надзиравана зона. (2) В контролираната и надзиравана зона се осъществяват защитни мероприятия и мониторинг, като техният вид, качество и обхват се определят в съответствие с вида на съоръжението или източника и естеството, и размера на риска. (3) Мерките за радиационна защита в контролираната зона на ядрени съоръжения и обекти с ИЙЛ, в т. ч. вътрешни правила,	Пълно съответствие

когато облъчването на работниците е възможно да надвиши 6 mSv на година или съответната интегрирана във времето стойност на облъчване от радон, определена от държавата членка, се подхожда като към ситуация на планирано облъчване и държавите членки определят кои от изложените в настоящата глава изисквания са подходящи. За работните места, посочени в член 54, параграф 3, и когато ефективната доза на работниците е до 6 mSv на година включително или облъчването е по-малко от съответната интегрирана във времето стойност на облъчване от радон, компетентният орган изисква облъчванията да бъдат обект на преглед. 3. По отношение на предприятие, експлоатиращо летателни апарати, при които ефективната доза за облъчване на екипажа с космическо лъчение може да надвиши 6 mSv за една година, се прилагат съответните изисквания, посочени в настоящата глава, като се вземат предвид характеристиките на тази ситуация на облъчване. Когато ефективната доза за екипажа е възможно да надвиши 1 mSv за една година, държавите членки правят необходимото компетентният орган да изисква от предприятието да вземе съответните мерки, по-специално: а) да бъде направена оценка на облъчването на съответния екипаж; б) да бъде отчетено прогнозното облъчване при съставянето на работните графици с оглед намаляване на дозите на силно облъчените екипажи; в) съответните работници да бъдат информирани за здравните рискове, свързани с тяхната работа, и за тяхната индивидуална доза; г) да се прилага член 10, параграф 1 по отношение на бременните сред членовете на летателните екипажи.	инструкции и административни процедури, се определят и прилагат от съответните лицензианти. (4) Размерът и границите на контролираната и надзираваната зона и предвидените защитни мерки в тях се обосновават в хода на лицензионния процес. Чл. 25. (1) При определяне границите на контролираната зона в ядрени съоръжения и обекти с ИЙЛ следва да се отчитат очакваните дози при нормално облъчване, вероятностите и дозите от потенциално облъчване, видът и обемът на необходимите мерки за радиационна защита на персонала. (2) Границите на контролираната зона се обозначават, като се използват знаци, надписи и други подходящи средства в зависимост от характеристиките на йонизиращите лъчения и вида на извършваната работа. Това изискване се отнася и за случаите, когато даден ИЙЛ се използва само временно или се премества на различни места при използването му. В тези случаи при обозначаването на контролираната зона се посочва и времето на възможното облъчване. Чл. 26. (1) На входовете към контролираната зона и на други подходящи места вътре в контролираната зона (помещения, оборудване, работни места) се поставят предупредителни знаци и надписи, конкретни указания за безопасна работа и се осигуряват необходимите технически средства за радиационна защита и дозиметричен контрол, както и места (помещения) за смяна и съхранение на работното и личното облекло на персонала. (2) Достъпът в контролираната зона се ограничава чрез използване на физически бариери и други административни и технически мерки, съответстващи на вида и характеристиките на източника или съоръжението. (3) На изходите от контролираната зона се осъществява контрол на радиоактивното замърсяване на тялото и облеклото на персонала и на изнасяните предмети и материали и се обособяват места (помещения), оборудвани за дезактивация. Чл. 27. (1) Лицензиантите извършват периодично анализ на съществуващите условия в контролираната зона с цел да се оцени необходимостта от преразглеждане на мерките за	

	радиационна защита на персонала. При необходимост границите на контролираната зона може да се изменят, за което лицензиантът уведомява компетентните държавни органи. (2) Лицензиантите извършват периодично анализ на съществуващите условия в надзираваната зона с цел да се оцени необходимостта от прилагане на мерки за радиационна защита и необходимостта от изменение на границите на надзираваната зона. Според конкретния случай лицензиантът обозначава по подходящ начин границите на надзираваната зона и/или определени помещения, работни места и участъци в границите на тази зона. (3) Лицензиантите се консултират с квалифициран експерт по въпросите, свързани с радиационната защита в контролираната и надзираваната зона. Чл. 43. За дейности с материали с повишено съдържание на естествени радионуклиди, водещи до облъчване, което не може да се пренебрегне от гледна точка на радиационната защита, се прилагат мерки за радиационна защита и контрол съгласно наредбата по чл. 26, ал. 5 ЗБИЯЕ. Чл. 44. (1) Ефективната годишна доза за лица, които извършват дейности по чл. 43, не трябва да надхвърля в производствени условия с 6 mSv облъчването от локалния естествен радиационен фон. (2) Изискването на ал. 1 се отнася и за облъчване на екипажите на самолети от космическото лъчение, като работодателят е длъжен: 1. да определя и регистрира облъчването на екипажите, когато е възможно годишната ефективна доза да надхвърля 1 mSv; 2. да прилага изискванията на чл. 18 по отношение на жените в екипажите. **НРЗДИЙЛ** Чл. 28. (1) Дейности с ИЙЛ се разрешават само в определените за целта помещения в контролираната зона на обектите с ИЙЛ,	

	които са посочени в съответните лицензии и/или разрешения, издадени от АЯР. В тези помещения се забраняват дейности, които не са пряко свързани с използването и обслужването на съответните ИЙЛ. (2) Контролираната зона в обектите с ИЙЛ се обозначава по подходящ начин съобразно спецификата на съответния обект, като върху вратите на помещенията с ИЙЛ задължително се поставят знаци за радиационна опасност и надписи за предназначението на тези помещения. Глава шеста „Допълнителни изисквания за осигуряване на радиационна защита при използване на закрити източници на йонизиращи лъчения и генератори на йонизиращи лъчения“ (целият текст) Глава седма „Допълнителни изисквания за осигуряване на радиационна защита при използване на открити източници на йонизиращи лъчения“ (целият текст) *Забележка: Изискването по отношение на облъчването от радон (чл.35, параграф 2 на директивата) ще се въведе допълнително с подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ:* *Наредба за радиационна защита* *Срок:1 февруари 2018 година*	
Член 36. Класификация на работните места 1. Държавите членки правят така, че режимите на работните места да включват класификация по различни зони, където е подходящо, въз основа на оценката за очакваните годишни дози и вероятността от възникване и мащаба на потенциалните облъчвания. 2. Прави се разграничение между контролирани зони и наблюдавани зони. Държавите членки правят необходимото компетентният орган да определи принципи за класификацията на контролираните и наблюдаваните зони в	**НОНРЗ** Чл. 23. Радиационната защита на професионално облъчваните лица се осигурява чрез: 1. предварителна оценка за определяне на естеството и степента на радиационния риск за облъчваните работници и прилагане оптимизацията на радиационната защита при всички условия на работа; 2. класификация на работните места в различни зони, където е подходящо, определени въз основа на оценка на очакваните годишни дози и вероятността и нивото на възможните	Пълно съответствие

зависимост от конкретните обстоятелства. 3. Държавите членки правят необходимото предприятието да прави редовен преглед на условията за работа в контролираните и наблюдаваните зони.	облъчвания; 3. класификация на професионално облъчваните лица в различни категории; 4. осъществяване на контрол и мониторинг в различните зони и в зависимост от условията на работа, включително, при необходимост, и индивидуален мониторинг; 5. медицинско наблюдение. Чл. чл. 24, 25, 26 и 27 (целият текст) **НРЗДИЙЛ** Чл. 28. (целият текст) Глава шеста „Допълнителни изисквания за осигуряване на радиационна защита при използване на закрити източници на йонизиращи лъчения и генератори на йонизиращи лъчения“ (целият текст) Глава седма „Допълнителни изисквания за осигуряване на радиационна защита при използване на открити източници на йонизиращи лъчения“ (целият текст)	
Член 37. Контролирани зони 1. Държавите членки правят необходимото по отношение на контролираната зона да бъдат налице следните минимални изисквания: а) границите на контролираната зона са определени и достъпът до нея е ограничен до лица, които са получили необходимия инструктаж, и тя се контролира в съответствие с писмени процедури, осигурени от предприятието. Когато се появи значителен риск от разпространение на радиоактивно замърсяване, се разработват специални режими, включително за влизането и излизането на лица и оборудване и за мониторинга на замърсяването в контролираната зона, а при необходимост – и в съседни на нея зони; б) като се отчитат характерът и степента на радиологичните рискове в контролираната зона, се организира радиологично наблюдение на работното място в съответствие с разпоредбите на член 39;	**НОНРЗ** Чл. чл. 24, 25, 26 и 27 (целият текст) **НРЗДИЙЛ** Чл. 28. (целият текст) Глава шеста „Допълнителни изисквания за осигуряване на радиационна защита при използване на закрити източници на йонизиращи лъчения и генератори на йонизиращи лъчения“ (целият текст) Глава седма „Допълнителни изисквания за осигуряване на радиационна защита при използване на открити източници на йонизиращи лъчения“ (целият текст)	Пълно съответствие

в) поставят се знаци, които показват вида на зоната, характера на източниците и рисковете, които те могат да породят; г) установяват се инструкции за работа, съответстващи на радиологичния риск, произтичащ от източниците и съответните дейности; д) работникът получава специално обучение във връзка с характеристиките на работното място и дейностите. е) работникът се снабдява с необходими средства за индивидуална защита. 2. Държавите членки правят необходимото предприятието да отговаря за изпълнението на тези задължения, като се вземат предвид препоръките на експерта по радиационна защита.		
Член 38. Наблюдавани зони 1. Държавите членки правят необходимото по отношение на наблюдаваната зона да бъдат налице следните изисквания: а) като се отчита характерът и степента на радиологичните рискове в наблюдаваната зона, се организира радиологично наблюдение на работното място в съответствие с разпоредбите на член 39; б) ако е необходимо, се поставят знаци, които показват вида на зоната, естеството на източниците и рисковете, които те могат да породят; в) ако е необходимо, се установяват инструкции за работа, съответстващи на радиационния риск, свързан с източниците и включените дейности. 2. Държавите членки правят необходимото предприятието да отговаря за изпълнението на тези задължения, като се вземат предвид препоръките на експерта по радиационна защита.	**НОНРЗ** **Чл. 27.** (2) Лицензиантите извършват периодично анализ на съществуващите условия в надзираваната зона с цел да се оцени необходимостта от прилагане на мерки за радиационна защита и необходимостта от изменение на границите на надзираваната зона. Според конкретния случай лицензиантът обозначава по подходящ начин границите на надзираваната зона и/или определени помещения, работни места и участъци в границите на тази зона. (3) Лицензиантите се консултират с квалифициран експерт по въпросите, свързани с радиационната защита в контролираната и надзираваната зона. **НРЗДИЙЛ** Чл. 3. Радиационна защита при дейности с ИЙЛ се осигурява чрез: 5. зониране на териториите в обект с ИЙЛ и около него (обособяване на контролирана и надзиравана зона в обекта и на зона за превантивни защитни мерки и наблюдавана зона около обекта); Чл. 113. (2) В обектите, където се работи с ИЙЛ, се извършва радиационен мониторинг на основните характеристики на работната и околната среда за определяне и оценка на облъчването на персонала и населението в съответните зони	Частично съответствие Забележка: Изискванията ще се въведат цялостно в подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година

	(контролирана зона и надзиравана зона в обекта с ИЙЛ, зона за превантивни защитни мерки и наблюдаваната зона около обекта с ИЙЛ).	
Член 39. Радиологично наблюдение на работното място 1. Държавите членки правят необходимото радиологичното наблюдение на работното място, посочено в член 37, параграф 1, буква б) и член 38, параграф 1, буква а) да включва, когато е целесъобразно: а) измерване на мощностите на дозите външно облъчване, като по този начин се показват естеството и качеството на въпросното лъчение; б) измерване на обемната активност във въздуха и повърхностната плътност на замърсяващите радионуклиди, като по този начин се показват тяхното естество и техните физически и химически състояния. 2. Резултатите от тези измервания се записват и се използват, ако е необходимо, за оценяване на индивидуалните дози, както е предвидено в член 41.	**ЗБИЯЕ** Чл. 16. Лицата, които извършват дейности по използването на ядрената енергия с източници на йонизиращи лъчения и по управлението на радиоактивните отпадъци и отработеното гориво, са длъжни: 2. да извършват мониторинг на радиационните характеристики на работната и околната среда; **ЗИД ЗБИЯЕ** § 6. Във въвеждащия текст на чл. 16 думите „с източници“ се заменят с „и с източници“; **НОНРЗ** Чл. 32. (1) Предприятията са длъжни да провеждат мониторинг на радиационните характеристики на работната среда в съответствие със Закона за здравето и Закона за безопасни условия на труд. (2) Предприятията възлагат мониторинга на работната среда на лица от персонала в съответния обект и/или на външни лица, които отговарят на изискванията на ЗБИЯЕ. (3) Обхватът и средствата за мониторинг на работното място се обосновават в хода на лицензионния процес или се определят със заповед на министъра на здравеопазването за дейностите, при които наличието на естествени източници води до повишаване на облъчването, което не може да бъде пренебрегнато от гледна точка на радиационната защита. (4) Мониторингът трябва да включва, където е подходящо, измерване на: 1. мощността на еквивалентната доза от външното фотонно лъчение и бета-лъчение; 2. мощността на еквивалентната доза от неутрони и/или	Пълно съответствие

	плътност на потока неутрони; 3. концентрация на радиоактивни аерозоли и газове във въздуха, отчитайки тяхното физическо и химическо състояние; 4. радиоактивно замърсяване на повърхности на помещенията и обзавеждането с алфа- и бета-радиоактивни вещества. (5) Предприятията са длъжни да осигурят калибрирането на средствата за измерване на величините по ал. 4. (6) Резултатите от измерванията трябва да се документират и може да се използват за оценка на индивидуалните дози на професионално облъчваните лица. **НРЗДИЙЛ** Глава осма „Изисквания към радиационния мониторинг при дейности с източници на йонизиращи лъчения“ (целият текст)	
Член 40. Категоризация на облъчваните работници 1. Държавите членки правят необходимото за целите на мониторинга и медицинското наблюдение да се прави разграничение между две категории професионално облъчвани лица: а) категория А: тези професионално облъчвани лица, които могат да получат ефективна доза, надвишаваща 6 mSv за една година или еквивалентна доза, по-висока от 15 mSv за една година, за очната леща, или по-висока от 150 mSv за една година за кожата и крайниците; б) категория Б: тези професионално облъчвани лица, които не са класифицирани като професионално облъчвани лица от категория А. 2. Държавите членки изискват от предприятието или, за външните работници – от работодателя, да решават относно категоризацията на отделните работници, преди те да започнат дадена работа, която може да доведе до облъчване, и да правят редовен преглед на тази категоризация въз основа на условията на работа и медицинското наблюдение. При разграничението се имат предвид и потенциалните облъчвания.	**НОНРЗ** Чл. 23. Радиационната защита на професионално облъчваните лица се осигурява чрез:... 3. класификация на професионално облъчваните лица в различни категории; Чл. 28. За целите на радиационната защита и мониторинга персоналът се разделя на две групи: 1. категория А - персонал, който би могъл да получи годишна ефективна доза над 6 mSv или годишни еквивалентни дози, по-високи от 15 mSv за очната леща или по-високи от 150 mSv за кожата и крайниците; 2. категория Б - персонал, който не попада в категория А. Чл. 33. (1) За всички професионално облъчвани лица от категория А се извършва систематичен индивидуален мониторинг. (2) За професионално облъчваните лица от категория Б индивидуален мониторинг се извършва винаги когато е препоръчан от здравните заведения, с цел да се докаже, че работникът е правилно класифициран в категория Б. (3) В случаите, в които извършването на индивидуални измервания не е осъществимо, индивидуалният мониторинг се основава на индивидуалните измервания, направени на други	Пълно съответствие

	професионално облъчвани лица, работещи при същите условия, или на резултатите от мониторинга на работното място. (4) В ядрени съоръжения, при дейности с открити източници, а при необходимост - и в други случаи, се извършва мониторинг на замърсяването с радионуклиди на кожата, работното облекло и средствата за индивидуална защита. Чл. 39. (1) Медицинското наблюдение включва първоначален и периодични прегледи. Чл. 40 (3) Забранява се назначаването на лице като персонал категория А или Б за какъвто и да е период от време, ако съгласно медицинското заключение е "непригоден" да изпълнява специфичната работа за тази категория.	
Член 41. Индивидуален мониторинг 1. Държавите членки правят необходимото работниците от категория А да бъдат подложени на системен мониторинг въз основа на индивидуални измервания, извършвани от дозиметрична служба. В случаите, при които работниците от категория А могат да получат значително вътрешно облъчване или значително облъчване на очната леща или крайниците, се установява подходяща система за мониторинг. 2. Държавите членки правят необходимото мониторингът на работниците от категория Б да бъде поне достатъчен, за да покаже, че тези работници са правилно класифицирани в категория Б. Държавите членки могат да изискват за работниците от категория Б индивидуален мониторинг и, ако е необходимо, индивидуални измервания, които да се извършват от дозиметрична служба. 3. В случаи, когато индивидуалните измервания не са възможни или са недостатъчни, индивидуалният мониторинг се основава на оценка, направена в резултат на индивидуални измервания при други професионално облъчвани лица, на резултатите от наблюдението на работното място, предвидено в член 39, или въз основа на изчислителни методи, одобрени от компетентния орган.	**НОНРЗ** Чл. 33. (целият текст) Чл. 34. (1) Индивидуалният мониторинг на персонала се осъществява от лица, акредитирани за извършване на тази дейност от Изпълнителна агенция "Българска служба за акредитация" **НРЗДИЙЛ** Чл. 119. (1) В обектите с ИЙЛ се извършва систематичен мониторинг за външното и вътрешното облъчване на персонала чрез подходящи методи и технически средства за индивидуален мониторинг. (2) Индивидуалният мониторинг включва: 1. измерване и/или оценка на индивидуалните ефективни и еквивалентни дози от външно гама-, рентгеново, неутронно и други йонизиращи лъчения; 2. определяне на характера, динамиката и нивата на постъпване на радиоактивни вещества в организма за оценка на индивидуалните ефективни и еквивалентни дози от вътрешно облъчване чрез директни спектрометрични и радиометрични измервания на телесната активност и чрез измерване на биологични проби; 3. радиометричен контрол на повърхностното радиоактивно	Пълно съответствие

	замърсяване на тялото и средствата за индивидуална защита на персонала; 4. анализ, оценка и архивиране на регистрираните дози от външно и вътрешно облъчване. **Наредба № 32** (целият текст)	
Член 42. Оценка на дозата при аварийно облъчване Държавите членки правят необходимото при аварийно облъчване от предприятието да се изисква да направи оценка на съответните дози и тяхното разпределение в тялото.	**НОНРЗ** Чл. 35. (1) В случай на инцидентно облъчване получената доза и нейното разпределение в тялото трябва да бъде оценена от експерт по радиационна защита. (2) В случай на аварийно облъчване индивидуалният мониторинг и/или оценката на дозите се осъществява по подходящ начин съобразно конкретните обстоятелства. **Наредба № 28** (целият текст)	Пълно съответствие
Член 43. Документиране и докладване на резултатите 1. Държавите членки правят необходимото да бъдат документирани резултатите от индивидуалния мониторинг за всеки работник от категория А и за всеки работник от котегория Б, за когото такъв мониторинг се изисква от държавата членка. 2. За целите на параграф 1 се съхранява следната информация за професионално облъчваните лица: а) регистър на измерените или оценените, в зависимост от случая, индивидуални дози на облъчване съгласно членове 41, 42, 51, 52, 53 и ако държавата членка реши – съгласно член 35, параграф 2 и член 54, параграф 3; б) при облъчванията, посочени в членове 42, 52 и53, – докладите относно обстоятелствата и предприетите мерки; в) резултатите от мониторинга на работното място, използвани	**НОНРЗ** Чл. 36. (1) Лицата по чл. 34 регистрират резултатите от индивидуалния мониторинг на професионално облъчваните лица и изпращат протокол с резултатите в Националния регистър по чл. 37 и на предприятията не по-късно от 15 дни след обработване на индивидуалните средства за измерване в периодичност, която съответства на провеждания индивидуален мониторинг. (2) При подаване на данни в Националния регистър по чл. 37 лицата по чл. 34 са длъжни да осигурят пълна идентификация на персонала, индивидуалните средства за измерване, както и информация за извършваната дейност и за източниците на йонизиращи лъчения. Чл. 37. (1) Резултатите от индивидуалния мониторинг за професионално облъчваните лица се регистрират в	Пълно съответствие

за оценка на индивидуалните дози, когато това е необходимо. 3. Посочената в параграф 1 информация се съхранява през цялата професионална дейност в среда на йонизиращи лъчения, и след това, докато лицето навърши или би навършило 75-годишна възраст, но при всички случаи не по-малко от 30 години след прекратяването на работата, свързана с професионално облъчване. 4. Дозите по смисъла на членове 42, 52, 53, и ако държавата членка реши – по смисъла на член 35, параграф 2 и член 54, параграф 3, се вписват отделно при документирането, посочено в параграф 1. 5. Информацията за дозите, посочена в параграф 1, се предава в системата за данни от индивидуалния радиологичен мониторинг, установена от държавите членки в съответствие с разпоредбите на приложение X.	Националния регистър, който се води и съхранява от Националния център по радиобиология и радиационна защита. (2) В Националния регистър се регистрират и съхраняват: 1. данни за индивидуалните дози, получени от индивидуалния мониторинг; когато индивидуални средства за измерване осигуряват диференциална оценка на дозите от фотонни, бета- и неутронни лъчения, индивидуалните дози от различните лъчения се регистрират в отделни полета; 2. данни за индивидуалните дози, получени при разрешено повишено облъчване, инцидентно или аварийно облъчване; получените дози се регистрират чрез отделни записи; 3. обстоятелствата и предприетите мерки в случай на инцидентно или аварийно облъчване; 4. резултатите от мониторинга на работното място, когато се използва за оценка на индивидуалните дози. (3) Информацията по ал. 2 за всяко професионално облъчвано лице се съхранява, докато лицето навърши или би навършило 75-годишна възраст, но не по-малко от 30 години от приключване на трудовата дейност, свързана с облъчване от йонизиращи лъчения. (4) Данните по ал. 2 от Националния регистър се предоставят при писмено поискване в срок до един месец на: 1. компетентните органи; 2. предприятията; 3. съответното професионално облъчвано лице; 4. лечебни и здравни заведения. (5) В случай на инцидентно или аварийно облъчване данните по ал. 2 от Националния регистър се предоставят незабавно на лицата по ал. 4. (6) Предприятията са длъжни да предоставят получените данни на съответните професионално облъчвани лица срещу подпис. (7) Националният център по радиобиология и радиационна защита има право да изисква от предприятията необходимите данни за осигуряване на пълна идентификация на лицата, подлежащи на индивидуален мониторинг. **НРЗДИЙЛ**	

	Чл. 122. (1) Резултатите от индивидуалния мониторинг на персонала в обектите с ИЙЛ се съхраняват за срока, определен в Наредбата за основните норми за радиационна защита. Води се отчет за ефективните и еквивалентните индивидуални дози, получените дози за всяка отделна година и за всеки 5 последователни години, а също така за натрупаната доза през целия период на професионална работа с ИЙЛ. (2) Получените индивидуални дози се записват в специален дневник с последващо внасяне на данните в индивидуални дозиметрични карти за всяко едно лице от персонала в даден обект с ИЙЛ. При преминаване от един обект в друг обект копие от индивидуалната дозиметрична карта на съответния работник се предава по служебен път на новото работно място, а оригиналът остава на старото работно място. (3) На външния персонал в обект с ИЙЛ се дава копие от техните попълнени индивидуални дозиметрични карти за получените дози по време на работата им в този обект. Данните за получените дози се регистрират в индивидуалните им дозиметрични карти от предприятието, в което са назначени на работа **Наредба № 32** Чл. 9 (1) Данните от индивидуалния дозиметричен контрол на работещите в среда на йонизиращи лъчения се архивират и съхраняват от: 1. Министерството на здравеопазването в регистъра по чл. 71 от Закона за здравето; 2. ръководителите на дозиметричните лаборатории по чл. 5, ал. 1; 3. предприятието. (2) Информацията за всяко контролирано лице се съхранява в регистъра и предприятието, докато лицето навърши или би навършило 75-годишна възраст, но не по-малко от 30 години от приключване на трудовата дейност, свързана с работа с източници на йонизиращи лъчения. (3) Дозиметричните лаборатории по чл. 5, ал. 1 съхраняват	

	носителите на първична информация (дозиметричните филми и файлове) не по-малко от 5 години след оценката на дозите. Чл. 23 За всяко лице от персонала се съставя лична дозиметрична карта (ЛДК) съгласно приложение № 3. В картата се нанасят числените стойности на получените дози от външно и вътрешно облъчване при нормални условия и при радиационни инциденти или аварии.	
Член 44. Достъп до резултатите от индивидуалния мониторинг 1. Държавите членки изискват резултатите от индивидуалния мониторинг съгласно членове 41, 42, 52, 53 и ако държавата членка реши – съгласно член 35, параграф 2 и член 54, параграф 3: а) да са на разположение на компетентния орган, на предприятието и на работодателя на външни работници; б) да са на разположение на съответния работник съгласно параграф 2; в) да се предоставят на службата по трудова медицина, която да анализира последствията от резултатите за човешкото здраве, както е предвидено в член 44, параграф 2; г) да се подават към системата за данни от индивидуалния радиологичен мониторинг, установена от държавите членки в съответствие с разпоредбите на приложение X. 2. Държавите членки изискват от предприятието, или за външни работници – от работодателя, да предоставят на работниците, по тяхно искане, достъп до резултатите от техния индивидуален мониторинг, включително до резултатите от измерванията, които може да са били използвани при оценката на резултатите, или до резултатите от оценката на техните дози, направена по резултати от наблюдение на работното място. 3. Държавите членки определят начина на предаване на резултатите от индивидуалния мониторинг. 4. Системата за данни от индивидуалния радиологичен мониторинг обхваща най-малко данните, посочени в	**НОНРЗ** Чл. 37. (1) Резултатите от индивидуалния мониторинг за професионално облъчваните лица се регистрират в Националния регистър, който се води и съхранява от Националния център по радиобиология и радиационна защита. (2) В Националния регистър се регистрират и съхраняват: 1. данни за индивидуалните дози, получени от индивидуалния мониторинг; когато индивидуални средства за измерване осигуряват диференциална оценка на дозите от фотонни, бета- и неутронни лъчения, индивидуалните дози от различните лъчения се регистрират в отделни полета; 2. данни за индивидуалните дози, получени при разрешено повишено облъчване, инцидентно или аварийно облъчване; получените дози се регистрират чрез отделни записи; 3. обстоятелствата и предприетите мерки в случай на инцидентно или аварийно облъчване; 4. резултатите от мониторинга на работното място, когато се използва за оценка на индивидуалните дози. (3) Информацията по ал. 2 за всяко професионално облъчвано лице се съхранява, докато лицето навърши или би навършило 75-годишна възраст, но не по-малко от 30 години от приключване на трудовата дейност, свързана с облъчване от йонизиращи лъчения. (4) Данните по ал. 2 от Националния регистър се предоставят при писмено поискване в срок до един месец на: 1. компетентните органи; 2. предприятията;	Пълно съответствие

приложение X, раздел A. 5. При аварийно облъчване държавите членки изискват от предприятието незабавно да съобщава на компетентния орган и на съответното лице резултатите от индивидуалния мониторинг и оценките на дозите. 6. Държавите членки правят необходимото между предприятието, а за външни работници – между работодателя, компетентния орган, службите по трудова медицина, експертите по радиационна защита или дозиметричните служби да съществува начин на подходящ обмен на цялата информация, отнасяща се за предходно получени от даден работник дози, с цел извършване на медицински преглед преди назначаването на работа или класифицирането като работник от категория А в съответствие с член 45, както и с цел контролиране на по-нататъшното облъчване на работниците.	3. съответното професионално облъчвано лице; 4. лечебни и здравни заведения. (5) В случай на инцидентно или аварийно облъчване данните по ал. 2 от Националния регистър се предоставят незабавно на лицата по ал. 4. (6) Предприятията са длъжни да предоставят получените данни на съответните професионално облъчвани лица срещу подпис. (7) Националният център по радиобиология и радиационна защита има право да изисква от предприятията необходимите данни за осигуряване на пълна идентификация на лицата, подлежащи на индивидуален мониторинг. **НРЗДИЙЛ** Чл. 122 (целият текст) **Наредба № 32** Раздел I „Общи положения“ (целият текст)	
Член 45. Медицинско наблюдение на професионално облъчвани лица 1. Държавите членки правят необходимото медицинското наблюдение на професионално облъчваните лица да се основава на принципите, уреждащи най-общо медицината на професионалните болести. 2. Медицинското наблюдение на работници от категория А се извършва от службата по трудова медицина. Това медицинско наблюдение позволява да се установи здравното състояние на наблюдаваните работници по отношение на тяхната пригодност за изпълнение на възложените им задачи. За целта службата по трудова медицина има достъп до всяка изискана от нея информация, включително за условията на средата в работните помещения. 3. Медицинското наблюдение включва: а) медицински преглед преди назначаване на работа или класифициране като работник от категория А, с цел определяне пригодността на работника да изпълнява задълженията си като работник от категория А;	**НОНРЗ** Чл. 38. (1) Професионално облъчваните лица подлежат на задължително медицинско наблюдение с цел да се установи здравословното им състояние и годността им от медицинска гледна точка да осъществяват поставените им задачи. (2) Медицинското наблюдение на лицата се осъществява от здравни и/или лечебни заведения. (3) Предприятията и специализираните контролни органи са длъжни да предоставят на здравните заведения по ал. 2 информация за параметрите на работната среда, условията на труд и резултатите от индивидуалния мониторинг. Чл. 39. (1) Медицинското наблюдение включва първоначален и периодични прегледи. (2) Първоначалният преглед се извършва преди класификацията на работника или служителя с цел да се определи неговата годност да изпълнява длъжност като персонал категория А или Б. (3) Периодичните прегледи се извършват най-малко веднъж годишно с цел да се определи дали работникът продължава да	Пълно съответствие

б) периодични здравни прегледи най-малкото веднъж годишно, за да се определи дали работниците от категория А продължават да са пригодни да изпълняват своите задължения. Естеството на тези прегледи, които могат да се извършват толкова пъти, колкото счете за необходимо службата по трудова медицина, зависи от вида на работата и от индивидуалното здравословно състояние на работника. 4. Службата по трудова медицина може да препоръча медицинското наблюдение да продължи и след спиране на работа за срок, който тя прецени за необходим, с оглед опазване на здравето на съответното лице.	е в здравословно състояние, позволяващо да извършва възложените му задачи. (4) Периодичните прегледи се извършват и по-често при необходимост по преценка на лечебното и/или здравното заведение. (5) По решение на лечебното и/или здравното заведение медицинското наблюдение на лицата може да продължи и след прекратяване на трудовата дейност, свързана с професионално облъчване по смисъла на наредбата. Продължителността на това наблюдение се определя от лечебното и/или здравното заведение. Чл. 40. (1) В резултат на първоначалния и периодичните прегледи здравните и/или лечебните заведения издават документ за годността на работника да изпълнява възложените му задачи. (2) За целите на медицинските заключения по ал. 1 се въвежда следната медицинска класификация: 1. годен; 2. годен при определени условия; 3. непригоден. (3) Забранява се назначаването на лице като персонал категория А или Б за какъвто и да е период от време, ако съгласно медицинското заключение е "непригоден" да изпълнява специфичната работа за тази категория. Чл. 41. (1) За всяко лице от персонала съответното здравно и/или лечебно заведение издава и поддържа лична медицинска документация. (2) В личната медицинска документация се записват следните данни: 1. резултатите от първоначалния и периодичните медицински прегледи; 2. резултатите от индивидуалния мониторинг; 3. други данни за здравословното състояние на лицата, имащи отношение към извършваната от него работа. (3) Данните по ал. 2 се съхраняват в съответните здравни и/или лечебни заведения, докато лицето навърши или би навършило 75 години, но не по-малко от 30 години след приключване на	

	трудовата дейност, свързана с облъчване от йонизиращи лъчения. (4) Личната медицинска документация се съхранява от съответното лечебно и/или здравно заведение, което е длъжно да предоставя данните от нея на професионално облъчваното лице, на предприятието и на контролните органи при поискване. Информация за заболявания и увреждания на здравето може да се предоставя само с писмено съгласие на лицето. Чл. 42. (1) В случай на надхвърляне на дозовите граници по чл. 14 професионално облъчваното лице се подлага на специално медицинско наблюдение и/или лечение. (2) Условията за последващо дозово натоварване се определят от съответното здравно и/или лечебно заведение, записват се в медицинската документация и се предоставят на предприятието. Ръководителят на предприятието е длъжен да се съобрази с медицинските предписания. (3) Отношенията между ръководителя на предприятието и персонала, свързани с неизпълнението на медицинските предписания, се уреждат съгласно нормативните актове, уреждащи трудовите и служебните правоотношения. **Наредба № 29** (целият текст)	
Член 46. Медицинска класификация Държавите членки правят необходимото по отношение на пригодността за работа като работник от категория А да се приема следната медицинска класификация: а) годен; б) годен при определени условия; в) непригоден.	**НОНРЗ** Чл. 40. (1) В резултат на първоначалния и периодичните прегледи здравните и/или лечебните заведения издават документ за годността на работника да изпълнява възложените му задачи. (2) За целите на медицинските заключения по ал. 1 се въвежда следната медицинска класификация: 1. годен; 2. годен при определени условия; 3. непригоден. **Наредба № 29** Чл. 7. (1) Медицинското наблюдение по чл. 3, ал. 2, т. 1	Пълно съответствие

	приключва с експертно заключение за медицинската пригодност на лицето за работа в среда на йонизиращи лъчения: 1. годен за работа в среда на йонизиращи лъчения; 2. годен при определени условия; 3. непригоден за работа в среда на йонизиращи лъчения. (2) Експертното заключение по ал. 1 се издава от Националния център по радиобиология и радиационна защита (НЦРРЗ).	
Член 47. Забрана за наемане на работа или за класифициране на негодни работници Държавите членки правят необходимото да не се допуска назначаване или класифициране на лице за какъвто и да е срок на определена длъжност като работник от категория А, ако медицинското наблюдение установи, че лицето е непригодно за тази длъжност.	**НОНРЗ** Чл. 40 (3) Забранява се назначаването на лице като персонал категория А или Б за какъвто и да е период от време, ако съгласно медицинското заключение е "непригоден" да изпълнява специфичната работа за тази категория.	Пълно съответствие
Член 48. Медицинска документация 1. Държавите членки правят необходимото за всеки работник от категория А да се открива медицинско досие, което да се поддържа актуализирано, докато лицето е в тази категория. След това досието се съхранява в архивите, докато лицето навърши или би навършило 75-годишна възраст, но не по-малко от 30 години след прекратяването на работата, свързана с облъчване с йонизиращо лъчение. 2. Медицинското досие съдържа информация за естеството на работата, резултатите от медицинските изследвания преди назначаването или класификацията като работник от категория А, периодичните здравни прегледи и данните за дозите по смисъла на член 43.	**НОНРЗ** Чл. 41. (1) За всяко лице от персонала съответното здравно и/или лечебно заведение издава и поддържа лична медицинска документация. (2) В личната медицинска документация се записват следните данни: 1. резултатите от първоначалния и периодичните медицински прегледи; 2. резултатите от индивидуалния мониторинг; 3. други данни за здравословното състояние на лицата, имащи отношение към извършваната от него работа. (3) Данните по ал. 2 се съхраняват в съответните здравни и/или лечебни заведения, докато лицето навърши или би навършило 75 години, но не по-малко от 30 години след приключване на трудовата дейност, свързана с облъчване от йонизиращи лъчения. (4) Личната медицинска документация се съхранява от съответното лечебно и/или здравно заведение, което е длъжно да предоставя данните от нея на професионално облъчваното лице, на предприятието и на контролните органи при поискване. Информация за заболявания и увреждания на здравето може да се предоставя само с писмено съгласие на	Пълно съответствие

	лицето. **Наредба № 29** Чл. 11. Данните от предварителното медицинско наблюдение на работещия се вписват в здравно досие, посочено в приложение № 4.	
Член 49. Специално медицинско наблюдение 1. Държавите членки правят необходимото в допълнение към медицинското наблюдение на професионално облъчваните лица, посочено в член 45, да бъде предвидена възможност за всякакви допълнителни действия, които службата по трудова медицина счете за необходими, с оглед защитата на здравето на облъчваните лица, като например допълнителни изследвания, мерки за деконтаминация, спешно възстановително лечение или други действия, определени от службата по трудова медицина. 2. Специално медицинско наблюдение се извършва във всеки случай, когато бъде превишена някоя от границите на дозите, посочени в член 9. 3. Последващите условия на излагане на йонизиращо лъчение подлежат на одобрение от службата по трудова медицина.	**НОНРЗ** Чл. 42. (1) В случай на надхвърляне на дозовите граници по чл. 14 професионално облъчваното лице се подлага на специално медицинско наблюдение и/или лечение. (2) Условията за последващо дозово натоварване се определят от съответното здравно и/или лечебно заведение, записват се в медицинската документация и се предоставят на предприятието. Ръководителят на предприятието е длъжен да се съобрази с медицинските предписания. (3) Отношенията между ръководителя на предприятието и персонала, свързани с неизпълнението на медицинските предписания, се уреждат съгласно нормативните актове, уреждащи трудовите и служебните правоотношения. **Наредба № 29** (целият текст)	Пълно съответствие
Член 50. Обжалване Държавите членки определят процедурите за обжалване на заключения и решения, издадени в съответствие с членове 46, 47 и 49.	**ЗИД ЗБИЯЕ** § 36.В Закона за здравето се правят следните изменения и допълнения: 1. Член 64, ал. 1 се изменя така: „(1) Защитата на лицата от въздействието на йонизиращи лъчения се осъществява при спазване на принципите и нормите за радиационна защита.“ 2. Създава се чл. 64а: „Чл. 64а. (1) Оценката на медицинската пригодност на лицата, работещи в среда на йонизиращи лъчения, да изпълняват	Пълно съответствие

	конкретни професионални задължения се осъществява от лекари от НЦРРЗ с придобита специалност по радиобиология или радиационна хигиена или от лекари от лечебни заведения, които отговарят на изискванията, посочени в наредбата по чл. 65, ал. 1, т. 4. (2) Заключението от извършената оценка на лекарите по ал. 1 може да се обжалва пред комисия за медицинска пригодност в НЦРРЗ в 14-дневен срок от получаването му. (3) Комисията за медицинска пригодност се определя от директора на НЦРРЗ и се състои от най-малко трима лекари с придобита специалност по радиобиология или радиационна хигиена. (4) Комисията по ал. 3 се произнася по жалбите в 14-дневен срок, като решението ѝ относно медицинската пригодност на лицата за работа в среда на йонизиращи лъчения е окончателно.“	
Член 51. Защита на външните работници 1. Държавите членки правят необходимото системата за индивидуален радиологичен мониторинг да осигурява на външните работници същата защита като тази на постоянните работници на предприятието. 2. Държавите членки правят необходимото предприятието да отговаря пряко или по силата на договорни споразумения с работодателя на външните работници за оперативните аспекти на радиационната защита на външните работници, които имат пряко отношение към естеството на тяхната дейност в предприятието. 3. По-специално държавите членки правят необходимото като минимално изискване предприятието да: а) проверява за работниците от категория А, влизащи в контролирани зони, дали съответният външен работник е определен в здравно отношение като годен за дейността, която предстои да му бъде възложена; б) проверява дали категоризацията на външния работник е подходяща с оглед на дозите, които е вероятно да бъдат	**НОНРЗ** Чл. 55. Всяка външна организация трябва да осигури самостоятелно или чрез договор с предприятието радиационната защита на своя персонал, която включва: 1. спазване на принципите и правилата за радиационна защита; 2. информиране и обучение в съответствие с чл. 30; 3. индивидуален мониторинг, подходящ за извършваните дейности; 4. медицинско наблюдение в съответствие с чл. 37; 5. регистриране на данните от индивидуалния мониторинг в Националния регистър, както и периода за провеждане на дейността; 6. осигуряване на средства за индивидуална защита. Чл. 56. (1) Предприятие, което допуска външен персонал за работа в контролираната зона, проверява и контролира изпълнението на изискванията на чл. 55 и инструктира лицата за специфичните изисквания за безопасна работа в контролираната зона и конкретните дейности. При необходимост се провежда допълнително обучение.	Частично съответствие Забележка: Изискванията ще се въведат цялостно в подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година

получени в рамките на предприятието; в) прави необходимото, за влизането в контролираните зони, в допълнение към основното обучение по радиационна защита, външният работник да е преминал специален инструктаж и обучение във връзка с характеристиките на работното място и извършваната дейност в съответствие с член 15, параграф 1, букви в) и г); г) за влизането в наблюдаваните зони, да прави необходимото външният работник да е получил работен инструктаж, съобразен с радиологичния риск, произтичащ от съответните източници и операции, съгласно изискванията на член 38, параграф 1, буква в); д) да прави необходимото външният работник да е снабден с необходими средства за индивидуална защита; е) да прави необходимото външният работник да бъде обект на индивидуален мониторинг на облъчването в съответствие с естеството на работата и при необходимост – на всякакъв оперативен дозиметричен мониторинг; ж) да прави необходимото за съобразяване със системата за защита, описана в глава III; з) за влизането в контролираните зони, да прави необходимото или да вземе всички мерки след всяка конкретна дейност да бъдат документирани радиологичните данни от индивидуалния мониторинг на облъчването за всеки външен работник от категория А по смисъла на приложение X, раздел Б, точка 2. а) осигурят съответствие със системата за защита, описана в глава III; б) направят необходимото за осигуряване на информацията и обучението в областта на радиационната защита, както е посочено в член 15, параграф 1, букви а), б) и д) и член 15, параграфи 2, 3 и 4. в) гарантират, че техните работници подлежат на подходяща оценка на облъчването, а за работниците от категория А – на медицинско наблюдение, съгласно условията, посочени в членове 39 и 41-49; г) направят необходимото радиологичните данни от	(2) Предприятието осигурява за външния персонал средства за защита и индивидуален мониторинг, каквито са предвидени за неговия персонал.	

индивидуалния мониторинг на облъчването на всеки от техните работници от категория А по смисъла на приложение Х, раздел Б, точка 1 да бъдат редовно актуализирани в системата за данни от индивидуалния радиологичен мониторинг, посочена в член 44, параграф 1, буква г). 5. Държавите членки правят необходимото всички външни работници да допринасят лично, доколкото е възможно, за осигуряването на своята защита чрез посочената в параграф 1 система за радиологичен мониторинг, независимо от задълженията на предприятието или работодателя.		
Член 52. Специално разрешени облъчвания 1. Държавите членки могат да решат, че при изключителни обстоятелства, оценявани според конкретния случай, с изключение на авариите, компетентният орган може, когато конкретната операция го изисква, да разреши индивидуални професионални облъчвания на определени работници, надвишаващи предвидените в член 9 граници на дозите, при условие тези облъчвания да са за ограничено време, да са в рамките на определени работни зони и да са под максималните нива на облъчване, определени за конкретния случай от компетентния орган. Вземат се предвид следните условия: а) само работниците от категория А, както е определено в член 40, или екипажите на космически апарати могат да бъдат обект на такива облъчвания; б) стажантите, студентите, бременните работнички, и при наличие на риск от поемане или от радиоактивно замърсяване на тялото, кърмещите работнички не са обект на такива облъчвания; в) предприятието обосновава тези облъчвания предварително и ги обсъжда подробно с работниците, техните представители, службата по трудова медицина и експерта по радиационна защита; г) информацията за включените рискове и взетите предпазни мерки по време на операцията се предоставят на съответните работници предварително; д) налице е съгласие от страна на работниците; е) всички дози, свързани с тези облъчвания, се регистрират	**НОНРЗ** Чл. 21. (1) При изключителни обстоятелства, които не са радиационна авария, и когато извършването на определени операции налага това, министърът на здравеопазването съгласувано с председателя на АЯР може да разреши повишено облъчване на лица от персонала след предварителна обосновка, като се спазват следните изисквания: 1. не се разрешава такова облъчване на учащи се, стажанти, бременни жени и кърмачки; 2. такова облъчване може да се разреши само за лица от персонала, класифицирани като категория А съгласно чл. 28, т. 1; 3. облъчването е ограничено по време и са определени засегнатите работни помещения и лица от персонала; 4. максималната граница на дозата за всяко конкретно повишено облъчване се определя с акта за разрешаването му, но не може да надвишава 50 mSv за всяка отделна година, при условие че средната ефективна доза за които и да е пет последователни години не надвишава 20 mSv. (2) При настъпване на обстоятелства, при които е наложително да се извършат операции, свързани с повишено облъчване на лица от персонала, ръководителят на предприятието е длъжен да представи на министъра на здравеопазването и на председателя на АЯР обосновка, придружена със списък на лицата от персонала, които ще извършват операциите, тяхното писмено съгласие, времето и мястото на операциите, становището на здравно заведение и всяка друга информация	Пълно съответствие

отделно в медицинската документация, посочена в член 48, и в индивидуалното досие, посочено в член 43. 2. Надвишаването на границите на дозите в резултат на специално разрешени облъчвания не представлява непременно причина за отстраняването на работниците от обичайната им дейност или за преместването им без тяхното съгласие. 3. Държавите членки правят необходимото облъчването на екипажите на космически апарати над границите на дозите да се третира като специално разрешено облъчване.	за създалите се обстоятелства и за предприети мерки. Чл. 22. (1) Преди извършване на операции, при които е разрешено повишено облъчване на определени лица от персонала, ръководителят на предприятието е длъжен да предостави на засегнатите лица информация за очакваната ефективна и еквивалентна доза, характера на работата, защитните мерки и радиационния риск. (2) Ръководителят на предприятието по ал. 1 е длъжен да предоставя на засегнатите лица информация за реално получените дози след приключването на съответната работа или във всеки момент по тяхно желание. (3) Всяко лице, което се подлага на разрешено повишено облъчване, може по собствено желание във всеки момент да прекрати дейността чрез писмен отказ. (4) Надхвърлянето на границите на ефективните дози при повишено облъчване не е основание за отстраняване или преместване на професионално облъчваното лице от извършваната от него дейност.	

Член 53. Професионално облъчване при аварийна ситуация 1. Държавите членки правят необходимото аварийните професионални облъчвания да остават, когато е възможно, под стойностите на границите на дозите, предвидени в член 9. 2. В случаите, когато посоченото по-горе условие е неосъществимо, се прилагат следните условия: а) референтните нива за аварийното професионално облъчване се определят по правило така, че да съответстват на ефективна доза под 100 mSv; б) в извънредни ситуации, с цел спасяване на човешки живот, избягване на тежки радиационно-индуцирани последици за здравето или предотвратяване на катастрофа, може да бъде определено референтно ниво за ефективната доза при външно облъчване на аварийните работници на повече от 100 mSv, но не повече от 500 mSv. 3. Държавите членки правят необходимото аварийните работници, за които има вероятност да се заемат с действия, при които може да бъде надвишена ефективната доза от 100 mSv, да бъдат ясно и подробно информирани предварително за съответните рискове за здравето и за съществуващите защитни мерки, и да извършват тези действия доброволно. 4. В случай на аварийно професионално облъчване държавите членки изискват радиологичен мониторинг на аварийните работници. В зависимост от обстоятелствата се извършва индивидуален мониторинг или оценка на индивидуалните дози. 5. В случай на аварийно професионално облъчване държавите членки изискват специално медицинско наблюдение на аварийните работници, както е посочено в член 49, което да се извърши в зависимост от обстоятелствата.	**НОНРЗ** Чл. 37. (2) В Националния регистър се регистрират и съхраняват: 2. данни за индивидуалните дози, получени при разрешено повишено облъчване, инцидентно или аварийно облъчване; получените дози се регистрират чрез отделни записи; 3. обстоятелствата и предприетите мерки в случай на инцидентно или аварийно облъчване; Чл. 42. (1) В случай на надхвърляне на дозовите граници по чл. 14 професионално облъчваното лице се подлага на специално медицинско наблюдение и/или лечение. **НАПАГЯРА** Чл. 28. (1) В зависимост от рисковата категория аварийните екипи изпълняват аварийните планове при спазване на следните изисквания: 1. намаляване на времето на престой в местата и районите, замърсени с радиоактивни вещества; 2. извършване на дейности при възможно най-голямо разстояние от радиоактивния източник; 3. използване на защитни прегради и манипулатори, когато това е възможно; 4. използване на индивидуални средства за защита. (2) За изпълнение на изискванията по ал. 1, т. 1 и 2 местата и районите, замърсени с радио-активни вещества, се ограждат, обозначават и дезактивират, когато това е възможно. (3) Членовете на аварийните екипи постоянно следят своите индивидуални дози на облъчване и при достигане на установените контролни граници незабавно напускат района на	Частично съответствие Забележка: Изискванията ще се въведат цялостно в подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година

	аварийната обстановка. (4) За всички членове на аварийните екипи се осигуряват индивидуален мониторинг и медицинско наблюдение. Чл. 40. (1) Когато при намеса е възможно годишните ефективни дози да надвишат 50 mSv, в намесата участват само доброволци, които са информирани за рисковете, произтичащи от това. (2) За членовете на аварийните екипи и за лицата, участващи в намесата, се полагат всички разумни усилия за поддържане на годишните ефективни дози под 100 mSv. (3) В извънредни ситуации, когато се налага изпълнение на животоспасяващи дейности, границата от 100 mSv може да бъде надхвърлена.	
Член 54. Радон на работното място 1. Държавите членки определят национални референтни нива за концентрацията на радон в закрити помещения на работното място. Референтното ниво за средната годишна обемна	**НОНРЗ** Чл. 45. (2) Референтните нива за ограничаване на облъчването от радон са:... 3. средногодишна концентрация на радон във въздуха - 1000	Частично съответствие Забележка: Изискванията ще се въведат цялостно в подзаконов нормативен акт по

активност във въздуха е не по-високо от 300 Bq m^{-3} , освен ако обстоятелствата на национално равнище не налагат друго. 2. Държавите членки изискват измерванията, свързани с радона, да се извършват: а) на работните места в зоните, определени в съответствие с член 103, параграф 3, които са разположени на приземния етаж или в сутерена, като се отчитат параметрите, съдържащи се в националния план за действие, както и в точка 2 на приложение XVIII, както и б) на определени видове работни места, определени в националния план за действие, като се взема предвид точка 3 на приложение XVIII. 3. В зоните на работните места, където концентрацията на радон (в средногодишни стойности) продължава да надвишава националното референтно ниво въпреки действията, предприети в съответствие с принципа на оптимизация, изложен в глава III, държавите членки изискват за тази ситуация да бъде уведомявано в съответствие с член 25, параграф 2 и да се прилага член 35, параграф 2.	Bq.m^{-3} за работни места	чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година
Глава VII. Медицински облъчвания		
Член 55. Обоснованост 1. Медицинските облъчвания са обосновани, когато се характеризират с достатъчно висока нетна полза, илюстрирана от съпоставянето на общите потенциални диагностични или терапевтични ползи, които те носят, включително преките ползи за личното здраве и ползите за обществото, спрямо индивидуалните вреди, които облъчванията могат да причинят, като се отчитат ефикасността, ползите и рисковете от наличните алтернативни техники, които имат същото предназначение, но са свързани с по-ниско или нулево йонизиращо лъчение. 2. Държавите членки правят необходимото за прилагането на определения в параграф 1 принцип и по-специално за това: а) новите видове практики, свързани с използването на медицинско облъчване, да се обосновават предварително, преди да бъдат принципно приети; б) всички индивидуални медицински облъчвания да се	**НОНРЗ** Чл. 47. Радиационната защита при медицинско облъчване се основава на принципа на обосноваване на облъчването и принципа за оптимизация на облъчването, съобразени с основната цел на това облъчване. Чл. 48. (1) За всяко медицинско облъчване трябва да бъде доказано, че общата полза за облъчваното лице и за обществото ще бъде по-голяма от общата вероятна очаквана вреда. Обосноваването на медицинското облъчване означава предварително доказване на целесъобразността на всички диагностични и лечебни практики, както и периодично преразглеждане на вече прилаганите според изискванията на добрата медицинска практика. (2) С цел да се избегне ненужно облъчване се използват наличните диагностични изследвания и алтернативни нерадиационни методи, които имат същата цел, но без или със по-малко излагане на йонизиращи лъчения.	Частично съответствие Забележка: Изискванията ще се въведат с подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година

обосновават предварително, като се вземат предвид конкретните цели на облъчването и характеристиките на съответното лице; в) ако даден вид практика, свързана с медицинско облъчване, не е принципно обоснована, определено индивидуално облъчване от този тип може да бъде обосновано по целесъобразност при особени обстоятелства, които се оценяват за всеки отделен случай и се документират; г) лекарят, предоставящ направление, и практикуващият лекар, в съответствие с разпоредбите на държавите членки, да се стремят да получат, когато това е възможно, предишна диагностична информация или медицински досиета, имащи отношение към предвиденото облъчване, и да ги подлагат на преценка, за да се избегне евентуалното ненужно облъчване; д) медицинското облъчване за целите на медицинските или биомедицинските научни изследвания да се разглеждат от комитет по етика, учреден в съответствие с националните процедури и/или от компетентния орган; е) компетентният орган, в сътрудничество със съответните научномедицински дружества или съответни органи, да изготвя конкретната обосновка на медицинските радиологични процедури, които да бъдат реализирани като част от програма за здравен скрининг; ж) облъчването на полагащи грижи лица и лица, които осигуряват удобството на пациентите, да е обосновано, когато се характеризира с достатъчна нетна полза, като се отчитат преките ползи за здравето на пациента, евентуалните ползи за лицето, което подпомага/осигурява удобството на пациентите, и вредите, които облъчването може да причини; з) всяка медицинска радиологична процедура, прилагана на асимптоматично лице с цел ранна диагностика на заболяване, да бъде част от програма за здравен скрининг, или да изисква специална документирана обосновка за въпросното лице, изготвена от практикуващия лекар в консултация с предоставящия направление лекар, като се следват насоките на съответните научномедицински дружества и компетентния орган. Специално внимание се отделя на предоставянето на	Чл. 49. (1) Новите медицински методи за изследване и лечение, които са свързани с медицинско облъчване, трябва да бъдат обосновани, преди да бъдат приети. (2) Съществуващите медицински методи за изследване и лечение, които са свързани с медицинско облъчване, могат да бъдат преразгледани, когато са събрани нови важни свидетелства за тяхната ефикасност или последици. (3) Всички индивидуални медицински облъчвания трябва да бъдат обосновани предварително от съответния медицински специалист, като се вземат под внимание специфичните цели на облъчването и характерните особености на облъчваното лице. (4) В случай че даден вид медицински метод за изследване и лечение, свързан с медицинско облъчване, не е обоснован по принцип, конкретно индивидуално облъчване от този вид може да бъде обосновано при специални обстоятелства и да бъде оценено за конкретния случай. (5) Медицинските облъчвания, при които няма пряка здравна полза за лицето, изложено на облъчване, включително тези, които са свързани с установяването на факти, важни за защита на обществото и правния ред, трябва да бъдат специално обосновани. Чл. 50. (1) Не се допуска медицинско облъчване, което не е обосновано. (2) Диагностични изследвания и терапевтични процедури на бременни жени и деца с използване на йонизиращи лъчения се извършват само в случаи, когато животът и здравето им са сериозно застрашени и липсват алтернативни методи без облъчване, като се прилага наличен метод с възможно най-малко облъчване. **Наредба № 30** Глава втора „Обосноваване на медицинското облъчване“ (целият текст)	

информация на лицето, подложено на медицинско облъчване, съгласно изискванията на член 56, параграф 1, буква г).		
Член 56. Оптимизация 1. Държавите членки правят необходимото всички дози, вследствие на медицинско облъчване за целите на лъчевата диагностика, интервенционната радиология, планирането, издаването на напътствия и проверката, да се поддържат във възможно най- ниските разумно постижими стойности, насочени към получаването на необходимата медицинска информация, при отчитане на икономическите и обществените фактори. При всички медицински облъчвания на пациенти с радиотерапевтична цел облъчванията на целеви обеми се планират индивидуално и резултатите от тях се проверяват по подходящ начин, като дозите за нецелевите обеми и тъкани се поддържат на най- ниското разумно постижимо ниво и в съответствие с радиотерапевтичната цел на облъчването. 2. Държавите членки правят необходимото за определянето, редовния преглед и използването на диагностични референтни нива за радиодиагностичните изследвания, като се вземат предвид препоръчваните на европейско равнище диагностични референтни нива, когато има такива, а по целесъобразност – и за интервенционните радиологични процедури, както и наличието на насоки за тази цел. 3. Държавите членки правят необходимото при всеки проект за медицински или биомедицински научни изследвания, включващ медицинско облъчване: а) съответните лица да участват доброволно; б) тези лица да са информирани за рисковете от облъчването; в) да е установена граничната доза за лицата, за които не се очаква пряка медицинска полза от това облъчване; г) в случаите, в които пациенти приемат доброволно да се подложат на експериментално медицинско изследване и се очаква да имат диагностична или терапевтична полза от тази практика, съответните нива на дозите да се определят за всеки случай поотделно от практикуващия лекар и/или лекаря, предоставящ направление, преди извършване на облъчването;	**НОНРЗ** Чл. 47. Радиационната защита при медицинско облъчване се основава на принципа на обосноваване на облъчването и принципа за оптимизация на облъчването, съобразени с основната цел на това облъчване. Чл. 51. (1) Всички дози, произтичащи от медицинско облъчване, с изключение на радиотерапевтичните процедури, трябва да бъдат поддържани толкова ниско, колкото е разумно достижимо, така че да се получи необходимата информация, като се вземат предвид икономическите и социалните фактори. (2) Радиотерапевтичните процедури трябва да бъдат индивидуално планирани за всяко облъчвано лице (пациент), като дозите на облъчване на здравите тъкани и органи трябва да бъдат толкова ниски, колкото е разумно постижимо, но така, че да се постигне желаната лечебна цел. Чл. 52. При медицинското облъчване не се определят граници на дозите, но при диагностичните изследвания министърът на здравеопазването определя референтни диагностични нива. Чл. 53. (1) Здравен скрининг с използване на йонизиращи лъчения се прилага само след обосноваване на необходимостта и целесъобразността и при отчитане на ползата и риска. (2) Програмата за здравен скрининг с използване на йонизиращи лъчения се съгласува с Националния център по радиобиология и радиационна защита и се утвърждава от министъра на здравеопазването. Чл. 54. (1) В изследователски програми с използване на йонизиращи лъчения не могат да участват деца, бременни жени и кърмачки. (2) При участие на здрави лица в изследователски програми с използване на йонизиращи лъчения за диагностични цели индивидуалната ефективна доза от облъчването не трябва да надвишава 20 mSv за лицата, предвидени за участие в такива програми. **Наредба № 30** Глава трета „Оптимизация на медицинското облъчване“	Частично съответствие Забележка: Изискванията ще се въведат с подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година

4. Държавите членки правят необходимото оптимизацията да включва избора на оборудване, системното предоставяне на подходяща диагностична информация или на терапевтични резултати, практическите аспекти на медицинските радиологични процедури, осигуряване на качеството и преценката и оценката на дозите за пациента или проверката на назначените дейности, при отчитане на икономическите и обществените фактори. 5. Държавите членки правят необходимото: а) да се определят ограничения на дозите за облъчване на полагащите грижи лица и на лицата, които осигуряват удобството на пациентите, където е подходящо; б) да се разработят подходящи насоки за облъчването на полагащите грижи лица и на лицата, които осигуряват удобството на пациентите. 6. Държавите членки правят необходимото в случай на провеждане на лечение или диагностика на пациент с използването на радионуклиди лекарят, предоставящ направление, или предприятието, в съответствие с разпоредбите на държавите членки, да предоставят на пациента или на неговия представител информация за рисковете от йонизиращото лъчение и съответните инструкции с оглед ограничаване дозите на лицата, намиращи се в контакт с пациента, в разумно постижими граници. За терапевтичните процедури тези инструкции са в писмен вид. Тези инструкции се предоставят преди пациентът да напусне болницата или клиниката или всяко друго подобно заведение.	(целият текст)	
Член 57. Отговорности 1. Държавите членки правят необходимото: а) всяко медицинско облъчване да се извършва под клиничната отговорност на практикуващ лекар; б) практикуващият лекар, експертът по медицинска физика и специалистите, занимаващи се с практическите аспекти на медицинските радиологични процедури да участват, в съответствие с разпоредбите на държавите членки, в процеса по оптимизация; в) лекарят, предоставящ направлението, и практикуващият	**Наредба № 30** Чл. 7. Право да предписват медицинско облъчване имат лица, придобили медицинска правоспособност по специалности от професионални направления "медицина" и "стоматология". Чл. 8. Медицинските специалисти по чл. 7 са длъжни: 1. да издадат направление за изследване след справка в Радиационно- диагностичния паспорт и в медицинската документация на пациента за минали диагностични изследвания с йонизиращи лъчения с цел да се избегне ненужно облъчване;	Пълно съответствие

лекар да участват, в съответствие с разпоредбите на държавите членки, в процеса на обосновка на индивидуалните медицински облъчвания, г) когато това е осъществимо и преди извършване на облъчването, практикуващият лекар или лекарят, предоставящ направлението, в съответствие с разпоредбите на държавите членки, прави необходимото на пациента или на неговия представител да е предоставена подходяща информация за ползите и рисковете, свързани с радиационната доза от медицинското облъчване. Подобна информация, както и съответните насоки, се предоставят на полагащите грижи лица и на лицата, които осигуряват удобството на пациентите, в съответствие с член 56, параграф 5, буква б). 2. Практическите аспекти на медицинските радиологични процедури могат да бъдат делегирани от предприятието или практикуващия лекар съответно на едно или повече лица, упълномощени да извършват такава дейност в призната област на специализация.	2. да впишат в направлението на пациента медицинските индикации за изследване с йонизиращи лъчения; 3. да насочат пациента за изследване с придружаваща пълна медицинска документация. Чл. 9. (1) Медицинското облъчване се провежда от/или под ръководството на: 1. лекар с призната специалност съответно по образна диагностика, нуклеарна медицина или лъчелечение; 2. лекар със специалност, различна от посочената в т. 1, или стоматолог, които притежават професионална квалификация за прилагане на медицинско облъчване в съответната специалност, придобита в рамките на учебната програма на специалността или чрез програма за допълнителна професионална квалификация по реда на глава 4 от Наредба № 31 за следдипломно обучение в системата на здравеопазването (ДВ, бр. 64 от 2001 г.). (2) Лекари и други медицински специалисти, които извършват медицинско облъчване, но не отговарят на изискванията на ал. 1, работят под ръководството на лицата по ал. 1. (3) Лицата по ал. 1 и 2 провеждат медицинско облъчване след получаване на удостоверение за правоспособност за извършване на съответните дейности с източници на йонизиращи лъчения по реда на Закона за безопасно използване на ядрената енергия (ЗБИЯЕ). Чл. 10. (1) Окончателното решение за извършване на медицинското облъчване се взема от медицинските специалисти по чл. 9, ал. 1. (2) Медицинските специалисти по ал. 1 могат да отхвърлят предписаното облъчване или да го заменят с алтернативен метод след съгласуване с лекаря, предписал облъчването. (3) Решенията по ал. 1 и 2 се отразяват в медицинската документация на пациента и на лечебното заведение.	

Член 58. Процедури Държавите членки правят необходимото: а) за всеки вид стандартна медицинска радиологична процедура да се изготвят писмени протоколи за всяко оборудване за съответната категория пациенти; б) информацията, свързана с облъчванията на пациенти, да съставлява част от доклада на медицинската радиологична процедура; в) лекарите, предоставящи направления, да разполагат с насоки за издаване на направления за медицински образни изследвания, при отчитане на радиационните дози; г) в медицинските радиологични практики съответно участие да взема експерт по медицинска физика, като нивото на участие е пропорционално на радиологичния риск, свързан с практиката. По-специално: i) при радиотерапевтични практики, различни от стандартизирани терапевтични практики на нуклеарната медицина, експертът по медицинска физика участва активно; ii) при стандартизирани терапевтични практики на нуклеарната медицина, както и при радиодиагностични и интервенционни радиологични практики, когато се използват високи дози съгласно посоченото в член 61, параграф 1, буква в), участва експерт по медицинска физика; iii) за други медицински радиологични практики, които не са обхванати от букви а) и б), се ангажира експерт по медицинска физика, когато е уместно, за консултации и съвети по въпроси, свързани с радиационната защита по отношение на медицинското облъчване; д) да се извършват клинични одити в съответствие с националните процедури; е) в случаите, когато диагностичните референтни нива се превишават редовно, да се направят подходящи анализи на местно ниво и без излишно забавяне да се предприемат подходящи коригиращи действия.	**Наредба № 30** Чл. 28. (1) Всички диагностични изследвания и терапевтични процедури, свързани с медицинско облъчване, се провеждат в съответствие с протоколи, утвърдени от ръководителя на лечебното заведение. (2) Протоколите по ал. 1 се изработват в писмена форма за всяка радиологична процедура въз основа на утвърдените медицински стандарти. (3) Протоколът включва: 1. диагностичната или терапевтичната цел; 2. описание на метода за провеждане на изследването или процедурата с наличната радиологична апаратура; 3. оптималните технически параметри за провеждане на изследването или процедурата с наличната радиологична апаратура; 4. специфичните мерки за намаляване на облъчването в интервенционалната рентгенология, компютърната томография и лъчелечението; 5. националните референтни диагностични нива на доза на пациента при рентгенови диагностични изследвания и на активност на въведения радиофармацевтик при нуклеарномедицински изследвания съгласно приложение № 6; 6. стойностите на типичната диагностична доза при рентгенови изследвания или на прилаганите активности на радиофармацевтиците при нуклеарномедицински изследвания; 7. необходимите средства за индивидуална радиационна защита; 8. допълнителните мерки за намаляване на облъчването при деца. Чл. 29. (1) Националните референтни диагностични нива на доза на пациента при рентгенови диагностични изследвания или нива на активност на въведения радиофармацевтик при нуклеарномедицински изследвания се определят чрез национални проучвания, провеждани от Националния център по радиобиология и радиационна защита по утвърдена от министъра на здравеопазването методика при съобразяване на европейските референтни нива.	Частично съответствие Забележка: Изискванията ще се въведат с подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година

	(2) Посочените в приложение № 6 национални диагностични референтни нива се актуализират от Министерството на здравеопазването най-малко веднъж на 5 години. (3) Стойностите на типичната диагностична доза при рентгеновите диагностични изследвания се определят от медицински физик-експерт в рентгеновата диагностика: 1. след въвеждане на рентгеновата уредба в действие; 2. периодично веднъж на две години; 3. допълнително след ремонти и подмяна на елементи на уредбата, които пряко влияят на работния режим или на радиационната защита; 4. след промяна в протокола за провеждане на рентгеновото изследване. (4) При стойности на типичната диагностична доза, превишаващи националните референтни диагностични нива, посочени в приложение № 6, ръководителят на лечебното заведение е длъжен да предприеме мерки за установяване на причините и за намаляване на облъчването при осигуряване на нужната диагностична информация. (5) При стойности на типичната диагностична доза, значително под съответните национални референтни диагностични нива, посочени в приложение № 6, специалист по образна диагностика проверява дали получените рентгенови образи удовлетворяват диагностичните изисквания за качество на съответното изследване съобразно Наредба № 22 от 2004 г. за утвърждаване на медицински стандарт "Образна диагностика" (ДВ, бр. 76 от 2004 г.). (6) Резултатите от действията по ал. 3, 4 и 5 се отразяват писмено в констативен протокол, който се съхранява в документацията на заведението и се представя на контролните органи при поискване.	
Член 59. Обучение и признаване Държавите членки правят необходимото изискванията за обучение и признаване, посочени в членове 79, 14 и 18, да се спазват по отношение на практикуващия лекар, експерта по медицинска физика и лицата, посочени в член 57, параграф 2.		Частично съответствие Забележка: Изискванията ще се въведат с подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД

		ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година
Член 60. Оборудване 1. Държавите членки правят необходимото: а) цялото използвано радиологично оборудване да бъде под постоянен строг контрол във връзка с радиационната защита; б) компетентният орган да разполага с актуален опис на медицинското радиологично оборудване за всяко медицинско радиологично съоръжение; в) предприятието да е въвело подходящи програми за осигуряване на качеството и оценки на дозите и проверка на прилаганите дейности; както и г) да се извършва приемателно изпитване преди първото използване на оборудването за клинични цели, а след това редовно да се извършват експлоатационни изпитвания, както и след всяка процедура за поддръжка, която може да засегне работата на оборудването. 2. Държавите членки правят необходимото компетентният орган да предприеме стъпки, за да се увери, че предприятието е взело необходимите мерки за подобряване на неподходящото или неправилно функциониране на използваното медицинско радиологично оборудване. Те приемат и конкретни критерии за приемливост на оборудването, за да се посочи кога са необходими подходящи коригиращи действия, включително оборудването да се изведе от експлоатация. 3. Държавите членки правят необходимото: а) използването на флуороскопско оборудване, което не е снабдено с устройство за автоматичен контрол на мощността на дозата или с усилвател на изображението или аналогично устройство, да е забранено; б) оборудването, използвано за радиотерапия с външни лъчи с номинална енергия на лъчите над 1 MeV, да разполага с устройство за проверка на основните параметри на лечението. Оборудване, монтирано преди 6 февруари 2018 г., може да бъде освободено от това изискване.	**Наредба № 30** Глава четвърта „Изисквания към радиологичната апаратура“ (целият текст)	Частично съответствие Забележка: Изискванията ще се въведат с подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година

в) всяко оборудване, използвано за интервенционна радиология, да е снабдено с устройство или да има функция за информиране на практикуващия лекар и на специалистите, занимаващи се с практическите аспекти на медицинските процедури, за количеството на йонизиращото лъчение, генерирано от оборудването по време на процедурата. Оборудване, монтирано преди 6 февруари 2018 г., може да бъде освободено от това изискване. г) всяко оборудване, използвано за интервенционна радиология и компютърна томография, и всяко ново оборудване, използвано с цел планиране, даване на напътствия и проверка, да е снабдено с устройство или да има функция за информиране на практикуващия лекар в края на процедурата за съответните параметри за оценка на дозата на пациента; д) оборудването, използвано за интервенционна радиология и компютърна томография, да може да прехвърля информацията по член 3, буква г) в записа за прегледа. Оборудване, монтирано преди 6 февруари 2018 г., може да бъде освободено от това изискване. е) без да се засягат букви в), г) и д) от параграф 3, новото медицинско радиологично оборудване, генериращо йонизиращо лъчение, да разполага с устройство или с равностойно средство за информиране на практикуващия лекар за съответните параметри за оценка на дозата на пациента. Ако е подходящо, оборудването може да прехвърля въпросната информация в записа за прегледа.		
Член 61. Специални практики 1. Държавите членки правят необходимото за използването на подходящо медицинско радиологично оборудване, практически техники и спомагателно оборудване при медицинското облъчване: а) на деца; б) като част от програма за здравен скрининг; в) когато се използват високи дози за пациента, какъвто може да е случаят при интервенционната радиология, нуклеарната медицина, компютърната томография или радиотерапията. Отдава се специално внимание на програмите за осигуряване	**Наредба № 30** Глава четвърта „Изисквания към радиологичната апаратура“	Частично съответствие Забележка: Изискванията ще се въведат с подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година

на качеството и на оценката на дозата или проверката на предписаната дейност във връзка с тези практики. 2. Държавите членки правят необходимото практикуващите лекари и лицата, посочени в член 57, параграф 2, които извършват облъчванията, посочени в параграф 1, да получават подходящо обучение по тези медицински радиологични практики, както се изисква съгласно член 18.		
Член 62. Специална защита по време на бременност и кърмене 1. Държавите членки правят необходимото лекарят, предоставящ направление, или практикуващият лекар, според случая, да се осведомяват, в съответствие с разпоредбите на държавите членки, дали лицето, обект на медицинско облъчване, е бременна или кърмачка, освен ако това е изключено по очевидни причини или няма отношение към радиологичната процедура. 2. Ако не може да се изключи възможността за бременност, в зависимост от медицинската радиологична процедура, особено ако е обхванатата коремната и тазовата област, се обръща специално внимание на обосновката, и по-специално на спешната необходимост, както и на оптимизацията, като се вземат предвид и бременната, и неродено дете. 3. При кърмачки, в нуклеарната медицина, в зависимост от медицинската радиологична процедура, се обръща специално внимание на обосновката, и по-специално на спешната необходимост и на оптимизацията, като се вземат предвид и майката, и детето. 4. Без да се засягат параграфи 1, 2 и 3, държавите членки предприемат мерки за повишаване на осведомеността на лицата, за които се отнасят разпоредбите на настоящия член, посредством мерки като публични съобщения на подходящи за целта места.	**Наредба № 30** Чл. 13. Ръководителят на лечебното заведение осигурява на видно място пред кабинета: 1. информация за пациентите за провежданите диагностични изследвания и/или терапевтични процедури и за риска от облъчването; 2. предупреждение към жените, на които предстои процедура с медицинско облъчване, да информират лицата по чл. 9, ал. 1 за евентуална бременност или кърмене. Чл. 14. (1) Диагностични изследвания и терапевтични процедури с използване на йонизиращи лъчения на бременни жени се извършват само в случаи, когато животът и здравето им са сериозно застрашени. (2) При предписване на медицинско облъчване на жени в репродуктивна възраст предписващият лекар или стоматолог е длъжен да се осведоми дали жената не е бременна, като впише в направлението датата на последния месечен цикъл. (3) В спешни случаи, когато бременност не може да се изключи, предписващият диагностично изследване писмено обосновава в направлението неотложността за извършване на медицинското облъчване. (4) Лицата по чл. 9, ал. 1 вземат окончателното решение за извършване на процедура с йонизиращи лъчения в случаите по предходните алинеи и отразяват писмено решението си в медицинската документация на пациента и на лечебното заведение. (5) При необходимост от лъчелечение на бременни жени лекарят е длъжен да получи информирано съгласие от пациентката за провеждане на лъчелечението със или без прекъсване на бременността.	Частично съответствие Забележка: Изискванията ще се въведат с подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година

	Чл. 15. (1) Медицинско облъчване на жени-кърмачки и на деца за диагностика или лечение с радиофармацевтици се извършва само в случай, че животът и здравето им са сериозно застрашени. (2) При предписване на медицинско облъчване за диагностика или лечение с радиофармацевтици на жени в репродуктивна възраст предписващият лекар или стоматолог е длъжен да се осведоми дали жената не е кърмачка и да впише тази информация в направлението. (3) Решението за извършване на процедура с йонизиращи лъчения в случаите по ал. 1 и 2 се отразява писмено в медицинската документация на пациента и в документацията на лечебното заведение. Чл. 30. (1) При необходимост от медицинско облъчване на бременни жени лицата по чл. 9: 1. прилагат всички методи за намаляване на дозата на зародиша или плода, като при необходимост се консултират с медицинския физик-експерт; 2. при всички случаи, когато това е практически осъществимо, осигуряват защита на областта на корема и таза. (2) По преценка на лицата по чл. 9, ал. 1 медицинският физик-експерт изчислява очакваната или получената доза за зародиша или плода, като резултатите се отразяват писмено в медицинската документация.	

Член 63. Аварийни и непреднамерени облъчвания Държавите членки правят необходимото: а) да са взети всички разумни мерки за ограничаване до минимум на вероятността от възникване и на мащаба на аварийни или непреднамерени облъчвания на лица, подлежащи на медицинско облъчване; б) по отношение на радиотерапевтични практики програмата за осигуряване на качеството да включва изследване на риска от аварийни или непреднамерени облъчвания; в) за всички медицински облъчвания предприятието да разполага с подходяща система за регистриране и анализ на събития, свързани или потенциално свързани със аварийни или непреднамерени медицински облъчвания, съизмерими с радиологичния риск, произтичащ от практиката; г) да бъде уредено информирането на лекаря, предоставящ направлението, и практикуващия лекар, както и пациента или негов представител, за значителни от клинична гледна точка непреднамерени или аварийни облъчвания и за резултатите от анализа; д) i) предприятието да декларира възможно най-бързо на компетентния орган възникването на значими събития, съгласно определеното от компетентния орган; ii) резултатите от разследването и корективните мерки за избягване на такива събития да се докладват на компетентния орган в рамките на срока, определен от държавата членка; е) да са налице механизми за своевременно разпространение на информация във връзка с радиационната защита при медицинско облъчване по отношение на поуките от значими събития.		Частично съответствие Забележка: Изискванията ще се въведат с подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година
Член 64. Оценки на дозите, получени от населението Държавите членки правят необходимото за определяне на разпределението на оценените индивидуални дози от медицинско облъчване за целите на радиодиагностиката и интервенционната радиология, като се отчитат, ако е целесъобразно, възрастовото разпределение и полът на	**Наредба № 30** Чл. 23. Ръководителите на лечебните заведения регистрират и предоставят всяка година на Националния център по радиобиология и радиационна защита към Министерството на здравеопазването информация за: 1. брой на проведените рентгенови диагностични изследвания	Пълно съответствие

облъченото лице.	по вид, пол и възраст на лицата съгласно приложение № 2; 2. брой на проведените нуклеарномедицински диагностични изследвания по вид на изследването, пол и възраст на пациента, прилагани радиофармацевтици, въведени активности съгласно приложение № 3; 3. брой на лекуваните пациенти по вид на злокачествените тумори, методите на лъчелечението и терапевтичната доза съгласно приложение № 4.	
Глава VIII. Облъчване на населението		
Раздел 1. Защита на лицата от населението и дългосрочна защита на здравето при нормални обстоятелства		
Член 65. Оперативна защита на лица от населението 1. Държавите членки правят необходимото оперативната защита при нормални обстоятелства на лицата от населението от практики, подлежащи на лицензиране, за съответните съоръжения, да включва: а) проверка и одобряване на предлаганата площадка на съоръжението, с оглед на радиационната защита, като се вземат предвид съответните демографски, метеорологични, геоложки, хидроложки и екологически условия; б) даване на разрешение за експлоатация на съоръжението при положение, че е осигурена адекватна защита срещу облъчване или радиоактивно замърсяване, които биха могли да се разпространят извън периметъра на съоръжението, или радиоактивно замърсяване, което би могло да обхване терена под съоръжението; в) проверка и одобряване на планове за освобождаване на радиоактивни изхвърляния; г) мерки за контрол на достъпа на лица от населението до съоръжението. 2. По целесъобразност компетентният орган определя разрешените граници като част от разрешението за изхвърляне и условията за изхвърляне на радиоактивни вещества, като: а) се вземат предвид резултатите от оптимизацията на радиационната защита; б) се отразяват добрите практики в експлоатацията на подобни	**ЗБИЯЕ** Чл. 15 (целият текст) Чл. 16 (целият текст) **ЗАКОН ЗА ЗДРАВЕТО** Чл. 35 Органите на държавния здравен контрол участват в състава на експертните съвети по устройство на територията, съгласуват при необходимост устройствени планове, участват в оценката на съответствието на инвестиционните проекти, когато тя се извършва с приемане от експертен съвет на одобряващата администрация или по искане на физически или юридически лица, дават становище по готовността на строежите за въвеждането им в експлоатация по реда на Закона за устройството на територията. **Наредба № 36 от 21 юли 2009 г. за условията и реда за упражняване на държавен здравен контрол** Чл. 16б. Органите на държавния здравен контрол участват в процедурите и вземането на решение по екологична оценка и оценка на въздействието върху околната среда съгласно изискванията на Закона за опазване на околната среда, като оценяват съответствието със здравните изисквания на планове, програми и инвестиционни предложения за строителство, дейности и технологии или техни изменения или разширения по реда на Наредбата за условията и реда за извършване на	Частично съответствие Забележка: Изискванията ще се въведат цялостно в подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година

съоръжения. Допълнително, за тези разрешения за изхвърляне се вземат предвид, ако е подходящо, резултатите от общата скринингова оценка, основаваща се на международно признати научни ръководства, когато тази оценка се изисква от държавата членка, с цел да се докаже, че са изпълнени екологичните критерии за дългосрочна защита на човешкото здраве. 3. За практики, подлежащи на регистрация, държавите членки гарантират защитата на лицата от населението при нормални обстоятелства посредством подходящи национални разпоредби и ръководства.	екологична оценка на планове и програми, приета с Постановление № 139 на Министерския съвет от 2004 г. (ДВ, бр. 57 от 2004 г.), и Наредбата за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда, приета с Постановление № 59 на Министерския съвет от 2003 г. (ДВ, бр. 25 от 2003 г.). Чл. 16в. (1) Органите на държавния здравен контрол съгласуват устройствени планове и извършват оценка на съответствието със здравните изисквания на инвестиционни проекти съгласно разпоредбите на Закона за устройство на територията и при спазване изискванията по чл. 18 и 19. (2) В случаите, когато за устройствен план или инвестиционен проект е извършена екологична оценка, съответно оценка на въздействието върху околната среда, и съответният орган на държавния здравен контрол е участвал в процедурите и вземането на решение по реда на наредбите по чл. 16б, органът на държавния здравен контрол се съобразява с дадените становища и взетите решения при извършване на действията по ал. 1.	
Член 66. Оценка на дозите за лицата от населението 1. Държавите членки правят необходимото за въвеждането на механизми за оценката на дозите за лицата от населението, произтичащи от разрешени практики. Обхватът на тези разпоредби е съобразен със съответния риск от облъчване. 2. Държавите членки правят необходимото за идентифицирането на практики, за които се извършва оценка на дозите за лицата от населението. Държавите членки определят практиките, за които е необходимо тази оценка да се извърши въз основа на реални данни, и практиките, за които е достатъчна скринингова оценка. 3. С цел реалистичното оценяване на дозите за лицата от населението компетентният орган: а) решава относно разумен обхват от проучвания, които да бъдат осъществени, и информация, която да бъде взета предвид, с цел да бъде определено представителното лице, като се отчитат действителните пътища за пренос на	**НОНРЗ** Чл. 17. (1) Оценката на дозите при външно или вътрешно облъчване се извършва с използването на съответните величини и формули по приложения № 2 и 3. (2) Министърът на здравеопазването оценява дозите на облъчване на населението, като се вземат предвид: 1. населението като цяло; 2. критичните групи от населението във всички случаи, при които могат да се оформят такива групи; 3. дозите от външно облъчване, като се взема предвид неговият характер; 4. дозите от вътрешно облъчване, като се определят видът на радионуклидите, техните химични форми и физични характеристики, активности, специфични и обемни активности. (3) При извършване на оценката по ал. 2 се използват резултатите от радиационния мониторинг на работната и жизнената среда.	Частично съответствие Забележка: Изискванията ще се въведат цялостно в подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година

радиоактивните вещества; б) решава относно разумната периодичност на мониторинга на съответните параметри, както е посочено в буква а); в) прави необходимото оценките на дозите по отношение на представителното лице да включват: i) оценка на дозите, дължащи се на външно облъчване, като се посочва, когато е необходимо, видът на въпросното йонизиращо лъчение; ii) оценка на постъпванетона радионуклиди, като се посочва естеството на радионуклидите и, когато е необходимо, техните физически и химически състояния, и определяне на специфичните активности на тези радионуклиди в храните и питейната вода или други имащи отношение елементи от околната среда, които служат за пренос; iii) оценка на дозите, които представителното лице, определено в буква а), е възможно да получи; г) изисква поддържането и предоставянето, при поискване, на всички заинтересовани лица на документация относно измерванията на външното облъчване и замърсяването, оценките на постъпването на радионуклиди и резултатите от оценката на дозите, получени от представителното лице.		
Член 67. Мониторинг на радиоактивните изхвърляния 1. Държавите членки изискват предприятието, отговорно за практики, за които е издадено разрешение за изхвърляне, да осъществява подходящ мониторинг или ако е целесъобразно да извършва оценка на газоаерозолните и течните изхвърляния в околната среда при нормална експлоатация и да докладва на компетентния орган за резултатите. 2. Държавите членки изискват всяко предприятие, отговорно за експлоатацията на ядрен реактор или на преработвателен завод, да осъществява мониторинг на освобождаването на радиоактивните изхвърляния и да докладва за това в съответствие със стандартизираната информация.	**НРЗДИЙЛ** Чл. 16. .... т. 2. да извършват мониторинг на радиационните характеристики на работната и околната среда; т. 16 да поддържат система за контрол на изхвърлянията на радиоактивни вещества и на радиационната обстановка на площадката, в зоната за превантивни защитни мерки и в наблюдаваната зона; **НОНРЗ** **Чл. 17.** (2) Министърът на здравеопазването оценява дозите на облъчване на населението, като се вземат предвид: 1. населението като цяло; 2. критичните групи от населението във всички случаи, при които могат да се оформят такива групи; 3. дозите от външно облъчване, като се взема предвид неговият	Частично съответствие Забележка: Изискванията ще се въведат цялостно в подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година

	характер; 4. дозите от вътрешно облъчване, като се определят видът на радионуклидите, техните химични форми и физични характеристики, активности, специфични и обемни активности. (3) При извършване на оценката по ал. 2 се използват резултатите от радиационния мониторинг на работната и жизнената среда. **НРЗДИЙЛ** Чл. 65. (2) Границите на активността на газоаерозолните изхвърляния в атмосферата от обекти с открити ИЙЛ се разрешават от АЯР съгласувано с Министерството на здравеопазването въз основа на съответните дозови квоти за населението и действащите норми за радиационна защита. Чл. 118. Радиационният мониторинг в обектите с ИЙЛ в зависимост от характера на извършваните дейности включва: 4. измерване на активността на газоаерозолните и течните радиоактивни изхвърляния в околната среда;	
Член 68. Задачи на предприятието Държавите членки изискват предприятието да изпълнява следните задачи: а) да постига и поддържа оптимално ниво на защита на лицата от населението; б) да приема за експлоатация подходящо оборудване и процедури за измерване и оценка на облъчването на населението и радиоактивното замърсяване на околната среда; в) да проверява ефективността и поддръжката на оборудването, посочено в буква б), и да осигурява редовното калибриране на средствата за измерване; г) да се консултира с експерти по радиационна защита при изпълнението на задачите, посочени в букви а), б) и в).	**ЗБИЯЕ** Чл. 16, т.2, т.3, т.16 **НОНРЗ** Чл. 31. (1) Предприятията са длъжни да извършват систематични проверки на ефективността на техническите средства за защита на околната среда и на населението. (2) Предприятията са длъжни да се консултират с квалифициран експерт по радиационна защита по следните въпроси: 1. оценка на проектите на обектите с ИЙЛ и на ядрените съоръжения от гледна точка на радиационната защита; 2. приемане в практиката на нови или модифицирани източници от гледна точка на радиационната защита; 3. редовна проверка на ефективността на защитните средства и техника.	Частично съответствие Забележка: Изискванията ще се въведат цялостно в подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година
Раздел 2. Ситуации на аварийно облъчване		

Член 69. Аварийно реагиране 1. Държавите членки изискват предприятието незабавно да уведомява компетентния орган за всяка авария във връзка с практиките, за които отговаря, както и да предприема всички необходими действия за намаляване на последиците. 2. Държавите членки правят необходимото в случай на авария на тяхна територия въпросното предприятие да направи първоначална предварителна оценка на обстоятелствата и последиците от аварията и да оказва съдействие чрез защитни мерки. 3. Държавите членки правят необходимото да бъдат предвидени защитни мерки по отношение на: а) източника на йонизиращи лъчения, с цел да бъде намалено или спряно излъчването, вкл. отделянето на радионуклиди; б) околната среда, с цел да бъде намалено облъчването на лица, произтичащо от радиоактивни вещества чрез съответните пътища на облъчване; в) лицата, с цел да бъде намалено облъчването им. 4. В случай на авария на нейна територия или извън нея, държавата членка изисква: а) организирането на подходящи защитни мерки, като се отчитат действителните характеристики на аварията и се съблюдава стратегията за оптимизирана защита като част от плана за аварийно реагиране, като елементите, които трябва да бъдат включени в плана за аварийно реагиране, са посочени в раздел Б от приложение XI; б) да бъдат оценени и документирани последиците от аварията и ефективността на защитните мерки. 5. Ако ситуацията го изисква, държавата членка прави необходимото за организирането на лечението на засегнатите лица.	**ЗБИЯЕ** Чл. 117. (1) Държавните органи и лицата, които осъществяват дейности по проектиране, строителство, въвеждане в експлоатация, експлоатация и извеждане от експлоатация на ядрени съоръжения и при производство, превозване и съхраняване на ядрен материал или при извършване на дейности с източници на йонизиращи лъчения, определят мерки за аварийно планиране и аварийна готовност. (2) Мерките за аварийно планиране се установяват с аварийните планове: 1. за защита на населението (външен авариен план), който регламентира зоните за аварийно планиране и определя действията на компетентните органи за защита на населението, имуществото и околната среда в случай на авария; 2. на ядреното съоръжение или на обекта с източник на йонизиращо лъчение (вътрешен авариен план), с който се определят действията на лицензианта или на титуляря на разрешение за ограничаване на аварията и ликвидиране на последиците от нея в съответствие с външния авариен план. Чл. 118. (1) Организацията по разработването, поддържането и координацията по изпълнението на външния авариен план се осъществява съответно от специализираните държавни органи по гражданска защита и по защита на населението от бедствия, аварии и катастрофи, създадени със закон или с акт на Министерския съвет. (2) Външният авариен план се приема с решение от Министерския съвет по предложение на органите по ал. 1. Чл. 122. В случай на авария лицензиантите и титулярите на разрешения са длъжни: 1. незабавно да информират населението и кметовете на общините в зоната на	Частично съответствие Забележка: Изискванията ще се въведат с подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година

	аварийно планиране и другите компетентни органи; 2. да предприемат действия за ограничаване и ликвидиране на последиците от аварията; 3. да контролират и регулират облъчването на лицата, участващи в ограничаването и ликвидирането на аварията; 4. да осигурят непрекъснат мониторинг на изхвърлянето на радиоактивни вещества в околната среда; 5. да участват в дейностите, включени в Националната система за мониторинг, при възникване на авария; 6. да изпълняват други задължения, установени в аварийните планове и съгласно този закон. **НАПАГЯРА** Глава втора „Аварийно планиране“ (целият текст) Глава трета „Аварийно реагиране“ (целият текст)	
Член 70. Информация за лицата от населението, за които има вероятност да бъдат засегнати в случай на авария 1. Държавите членки правят необходимото лицата от населението, за които има вероятност да бъдат засегнати в случай на авария, да бъдат информирани относно приложимите за тях мерки за защита на здравето, и действията, които те да предприемат в случай на такава авария. 2. Предоставената информация включва като минимум елементите, посочени в раздел А от приложение XII. 3. Тази информация се предоставя на лицата от населението, посочени в параграф 1, без да е необходимо те да искат това. 4. Държавите членки правят необходимото информацията да бъде актуализирана и разпространявана редовно, както и в случай на съществени промени. Тази информация е постоянно достъпна за населението.	**НАПАГЯРА** Чл. 41. (1) Министърът на вътрешните работи предоставя на населението в зоната за неотложни защитни мерки следната предварителна информация: 1. планираните мерки за защита на здравето на хората, включително мерките, предвидени във външния авариен план за уведомяване, защита и помощ на населението в случай на аварийна обстановка; 2. действията на населението при аварийна обстановка; 3. основна образователна информация за радиацията и нейното въздействие върху човешкото здраве и околната среда; 4. обща информация за възможни аварии и последиците от тях за населението и околната среда. (2) Информацията по ал. 1 се предоставя на населението, без да е необходимо изричното й поискване, и по начин, осигуряващ постоянен и безпрепятствен достъп до нея.	Пълно съответствие

	(3) Информацията по ал. 1 се преразглежда, обновява и предоставя на населението поне веднъж на 3 години, както и в случаите на съществени промени в нейното съдържание и обхват.	
Член 71. Информация за лицата от населението, действително засегнати в случай на авария 1. Държавите членки правят необходимото в случай на авария действително засегнатите лица от населението да бъдат незабавно информирани за фактическата страна на аварията, за стъпките, които предстои да бъдат предприети, и в зависимост от случая, за мерките за защита на здравето, приложими за тези лица от населението. 2. Предоставената информация обхваща онези елементи, изброени в раздел Б от приложение XII, които отговарят на съответния вид авария.	**НАПАГЯРА** Чл. 42. (1) В случай на аварийна обстановка засегнатото население незабавно се уведомява от НЦКК и периодично се информира за аварийната обстановка, нейните характеристики, прогнозата за развитието и предвидените защитни мерки и при необходимост - за мерките за защита на здравето, които трябва да бъдат предприети, включително: 1. вида на аварийната обстановка и при възможност характеристиките й (характер, продължителност и възможно развитие); 2. полезни съвети за лична хигиена и деконтаминация; 3. полезни съвети за прилагането на мерки за защита на здравето, като: а) ограничаване консумацията на определени хранителни продукти, които е възможно да са замърсени с радиоактивни вещества; б) пребиваване в затворени помещения; в) организацията по раздаване и използване на индивидуални средства за защита и лекарствени средства; 26 г) организация на възможна евакуация; 4. информация за съдействие на органите на изпълнителната власт и аварийните екипи и спазване на техните разпореждания. (2) Когато е възможно възникване на авария, населението в зоната за неотложни защитни мерки се уведомява за това и преди нейното възникване получава следните информация и съвети: 1. настройване на определена честота на радио- и телевизионните приемници; 2. подготвителни съвети към здравни, детски и учебни заведения и другите организации съгласно външния авариен план;	Пълно съответствие

	3. препоръки към определени професионални групи. (3) Ако е налице достатъчно време, информацията по ал. 2 се допълва с информацията по чл. 41.	
Раздел 3. Ситуации на съществуващо облъчване		
Член 72. Програма за мониторинг на околната среда Държавите членки правят необходимото да разполагат с подходяща програма за мониторинг на околната среда.	**ЗБИЯЕ** Чл. 16. Лицата, които извършват дейности по използването на ядрената енергия и източници на йонизиращи лъчения и по управлението на радиоактивните отпадъци и отработеното гориво, са длъжни: 2. да извършват мониторинг на радиационните характеристики на работната и околната среда. **НОБЯЦ** Чл. 6. (5) При експлоатация на ЯЦ експлоатиращата организация осигурява безопасността при изпълнението на всички дейности на площадката на ЯЦ, включително водене на експлоатацията, предотвратяване на авариите и намаляване на техните последствия, отчета и контрола на ядрения материал, радиационния мониторинг в помещенията, на площадката и на околната среда в наблюдаваната зона. Експлоатиращата организация използва ЯЦ само за целите, за които е била проектирана и изградена. Чл. 157 (1) В проекта се предвиждат автоматизирана система за радиационен контрол в помещенията и на площадката на ЯЦ и система за контрол на радиационната обстановка в зоната за превантивни защитни мерки и наблюдаваната зона, които осигуряват получаване и обработване на информацията за радиационната обстановка, за ефективността на защитните	Пълно съответствие

	бариери, за активността на радионуклидите, както и информация, необходима за прогнозиране на измененията в радиационната обстановка при всички експлоатационни състояния и аварийни условия. Чл. 157 (3) Лабораторните методи и техническите средства на системата за контрол на радиационната обстановка осигуряват измерване на съдържанието на техногенни радионуклиди в почвата, водата, отлаганията, растителността, водната флора и фауна и селскостопанската продукция. Чл. 231 Преди въвеждането в експлоатация на ЯЦ се разработват и съгласуват с компетентните държавни органи програма за радиационна защита на персонала и програма за радиационен мониторинг на околната среда. При експлоатацията на ЯЦ програмите периодично се проверяват и обновяват на базата на експлоатационния опит. Чл. 235 (1) Програмата за радиационен мониторинг на околната среда по чл. 231 се прилага минимум две години преди очакваното начало на въвеждането в експлоатация на ЯЦ. Програмата включва измерване на радиационния фон в околността на ЯЦ и неговите изменения през годишните сезони, събиране и радионуклидни анализи на проби от зеленчуци, въздух, мляко, вода, утайки, риба, почва и растителност от няколко определени пункта извън площадката на ЯЦ. (2) Програмата за радиационен мониторинг осигурява необходимата информация за целите на: 1. потвърждаване адекватността на контрола на радиоактивните изхвърляния; 2. съпоставяне на резултатите от мониторинга на околната среда с данните от мониторинга на източника на радиоактивни изхвърляния; 3. проверка на валидността на моделите на околната среда, използвани при определяне на разрешените предели за радиоактивни изхвърляния; 4. укрепване на общественото доверие; 5. оценяване на тенденциите в концентрациите на	

	радионуклиди в околната среда. **НРЗДИЙЛ** Чл. 113 (1) Радиационният мониторинг осигурява постоянно наблюдение и получаване на необходимата информация за радиационната обстановка и дозите на облъчване на персонала и населението при осъществяване на дейности с ИЙЛ. (3) За всеки обект с ИЙЛ следва да има програма за радиационен мониторинг, която определя контролираните радиационни параметри, типа, диапазоните и точността на използваните радиметрични и дозиметрични прибори, контролните точки и периодичността на провежданите измервания. (4) Обхватът и обемът на програмата за радиационен мониторинг в обекти, където се извършват работи от I клас с открити ИЙЛ, подлежат на съгласуване със специализираните контролни органи. Чл. 114. Чл. 114. Системата за радиационен мониторинг се разработва при проектирането на обект с ИЙЛ, като се вземат предвид очакваните дози на облъчване, и обхваща организацията, реда и начина за контрол за радиационната обстановка.	
Член 73. Замърсени зони 1. Държавите членки правят необходимото стратегиите за оптимизирана защита във връзка с управлението на радиоактивно замърсените зони да включват, където е приложимо, следното: а) цели, включително дългосрочни цели, преследвани от стратегията, и съответните референтни нива, съгласно член 7; б) определяне на границите на засегнатите зони и идентифициране на засегнатите лица от населението; в) отчитане на необходимостта от защитни мерки и степента, в която да бъдат прилагани спрямо засегнатите зони и лицата от населението; г) отчитане на необходимостта от предотвратяване или	**ЗИД ЗБИЯЕ** § 5. В чл. 15 се правят следните изменения и допълнения:… з) създава се точка 18 със следното съдържание: „18. възстановяване на терени, замърсени с радиоактивни вещества.“ **НАПАГЯРА** Чл. 34. (1) В случай на замърсяване с радиоактивни вещества в резултат от възникнала или предишна аварийна обстановка или дейност: 1. местата и районите, замърсени с радиоактивни вещества, се обозначават и при необходимост се изолират; 2. се осигурява непрекъснат индивидуален мониторинг;	Частично съответствие Забележка: Изискванията ще се въведат цялостно в подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година

контрол на достъпа до засегнатите зони или от налагане на ограничения по отношение на условията за живот в тези зони; д) оценка на облъчването на различни групи от населението и оценка на средствата, с които разполагат лицата, за контрол на облъчването, на което са изложени. 2. По отношение на зони с дълготрайно остатъчно замърсяване, за които държавите членки са взели решение да разрешат обитаването и възстановяването на социалните и икономическите дейности, държавите членки правят необходимото, като се консултират със заинтересованите страни, да бъдат взети мерки за осъществяване на постоянен контрол на облъчването с цел създаване на условия за живот, които могат да бъдат определени като нормални, включително: а) определяне на подходящи референтни нива; б) изграждане на инфраструктура в подкрепа на продължаващите мерки за самозащита в засегнатите зони, като например предоставянето на информация, консултации и мониторинг; в) възстановителни мерки, ако е необходимо; г) обособяване на зони, ако е необходимо.	3. се прилага подходяща намеса при отчитане на действителните характеристики на обстановката; 4. се регулира използването на земята и сградите, разположени в обозначените места и райони по т. 1; 5. се анализира възможността при прилагане на намеса да се получи увеличаване на радиоактивното въздействие на населението; 6. се извършва радиационен мониторинг на различна дълбочина под повърхността. (2) При необходимост за местата и районите, в които е приложена намеса, се прилагат допълнителни мерки, както следва: 1. контрол на отстранените материали, замърсени с радиоактивни вещества, и тяхното използване, включително търговията с тях; 2. контрол на достъпа в териториите, замърсени с радиоактивни вещества. Чл. 39. (1) Намесата при откриване на замърсявания с радиоактивни вещества като резултат от последиците от предишна аварийна обстановка или дейност се основава на годишната ефективна доза за населението, която може да се получи, в случай че не бъде предприета намеса. (2) Намеса не се предприема при: 1. годишна ефективна доза за населението, по-малка или равна на 1 mSv, при което не се включва дозата, получена от естествения радиационен фон на местността; 2. годишна ефективна доза за населението, по-малка или равна на 5 mSv, при специални обстоятелства - само в случай че в следващите 5 последователни години годишната ефективна доза няма да надхвърли 1 mSv. (3) При откриване на замърсявания с радиоактивни вещества като резултат от последиците от предишна аварийна обстановка или дейност, когато годишната ефективна доза за населението е по-голяма от 5 mSv, се прилагат защитни мерки или се препоръчва ограничаване на достъпа. Намесата се предприема след обосноваване при годишна еквивалентна доза за населението 100 mSv, включително дозите, получени от	

	всички възможни радиационни въздействия и от естествения радиационен фон на местността, освен в случаите, за които министърът на здравеопазването не е определил, че прилагането на намесата не се обосновава. (4) В случай че годишната ефективна доза за населението е: 1. по-голяма от минималното ниво за намеса по ал. 2, т. 2, но по-малка от 10 mSv (гранично ниво на намеса), освен радиационен мониторинг на съдържанието на радиоактивност в околната среда, селскостопанската продукция и на дозата, получавана от населението от външно и вътрешно облъчване, се прилагат мерки за ограничаване на дозата и за защита на населението, основани на принципите на обосноваване и оптимизация съгласно чл. 32, ал. 5 и в съответствие с конкретната обстановка и обстоятелства; 2. равна или по-голяма от 10 mSv, но по-малка от 20 mSv, включително дозата, получена от естествения радиационен фон на местността, се предприема намеса за ограничаване на облъчването на населението; видът и обхватът на защитните мерки се определят с отчитане на радиационното въздействие върху населението по показателя стойност на колективната ефективна доза за период 70 години; на лицата, заселващи се в зоната за ограничено обитаване, се предоставя от министъра на здравеопазването подробна информация за възможните здравни рискове от въздействието на радиацията; 3. по-голяма от 20 mSv и по-малка или равна на 50 mSv, заселването не се разрешава и в зоната се забранява постоянното обитаване на деца и лица в репродуктивна възраст; извършва се радиационен мониторинг на лицата и компонентите от околната среда и се прилагат мерки за радиационна и медицинска защита на лицата; 4. по-голяма от 50 mSv, се забранява постоянното обитаване; извършването на селскостопанска дейност и използването на ресурсите от околната среда става след издаване на специални актове на Министерския съвет; извършва се радиационен мониторинг и дозиметричен контрол на персонала и се прилагат мерки за защита на персонала.	

Член 74. Облъчване от радон в закрити помещения 1. Държавите членки установяват национални референтни нива на концентрациите на радон в закрити помещения. Референтните нива за средногодишната обемна концентрация във въздуха не превишават 300 Bq m^{-3}.	**НОНРЗ** Чл. 45. (2) Референтните нива за ограничаване на облъчването от радон са: 1. средногодишна концентрация на радон във въздуха - 200 $Bq.m^{-3}$ за новопостроени жилищни и обществени сгради; 2. средногодишна концентрация на радон във въздуха - 300 $Bq.m^{-3}$ за съществуващи жилищни и обществени сгради; 3. средногодишна концентрация на радон във въздуха - 1000 $Bq.m^{-3}$ за работни места.	Частично съответствие Забележка: Изискванията ще се въведат цялостно в подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година
2. Съгласно посочения в член 103 национален план за действие държавите членки насърчават действията за идентифициране на жилища, в които концентрациите на радон (като средногодишна стойност) надвишават референтните нива, и насърчават по целесъобразност технически или други мерки за намаляване концентрациите на радон в тези жилища. 3. Държавите членки правят необходимото за осигуряване на информация на местно и национално равнище за облъчването от радон в закрити помещения и свързаните с това рискове за здравето, за значението на това да се извършват измервания във връзка с радона и за съществуващите технически мерки за намаляване на съществуващите концентрации на радон.	**НОНРЗ** Чл. 45 (4) При идентифициране на сгради и работни места, където референтните нива по ал. 1 са надвишени, се предприемат мерки за: 1. намаляване концентрацията на радон във въздуха на обществени сгради и работни места в съответствие с принципа за оптимизация; 2. информиране и насърчаване на хората, живеещи в съществуващи сгради, за предприемане на действия за намаляване концентрацията на радон във въздуха на съответните помещения (чрез подобряване на вентилацията, ограничаване на постъплението на радон и др.); 3. системен контрол на концентрацията на радон в сгради и работни места с повишено съдържание на радон във въздуха. *Забележка: Изискването е въведено с Национална програма за намаляване въздействието на радон в сгради върху здравето на българското население 2013-2017 г. (РМС №537 от 2013 г.);*	Пълно съответствие
Член 75. Гама-лъчение от строителни материали 1. Референтното ниво, приложимо по отношение на външното	**Наредба № 25** Чл. 5. (1) За строителните материали границата на съдържание	Пълно съответствие

облъчване в закрити помещения с гама-лъчение от строителни материали, в допълнение към външното облъчване на открито, е 1 mSv на година. 2. За строителни материали, които са определени от държавата членка като будещи загриженост с оглед на радиационната защита, като се отчита примерният списък на материали, изложен в приложение XIII, във връзка с излъчваното от тях гама-лъчение, държавите членки правят необходимото преди предлагането на подобни материали на пазара: а) специфичните активности на радионуклидите, уточнени в приложение VIII, да са определени, и б) на компетентния орган да се предоставя при поискване информация за резултатите от измерванията и съответния индекс на специфичната активност, както и за други имащи отношение фактори посочени в приложение VIII. 3. По отношение на видовете строителни материали, определени в съответствие с параграф 2, които се очаква да предизвикат дози над референтното ниво, държавите членки вземат решение за подходящите мерки, които могат да включват специални изисквания в националните строителни норми или ограничения във връзка с предвиденото използване на тези материали.	на естествени радионуклиди се установява по индекса на специфична активност I, определен по формулата: $$I = \frac{C_K}{3000 Bq/kg} + \frac{C_{Ra}}{300 Bq/kg} + \frac{C_{Th}}{200 Bq/kg},$$ където CK, CRa и CTh са специфичните активности на K-40, Ra-226 и Th-232 (Bq/kg). (2) Максимално допустимите стойности на индекса на специфична активност за стоки по ал. 1 са посочени в приложение № 2. Чл. 9. (1) Главният държавен здравен инспектор може да разреши използването на стоките, които не отговарят на изискванията по чл. 4, 5 и 6, като вземе предвид факторите, определящи риска за здравето на лицата, свързан с производство, търговия и използване на стоките. (2) Разрешението се издава, когато използването на стоките отговаря едновременно на следните дозови критерии: 1. очакваната годишна ефективна доза за което и да е лице от население да не надхвърля 10 μSv; 2. (изм., ДВ, бр. 80 от 2005 г.) при събития с ниска вероятност, водещи до по-високо облъчване, очакваната годишна ефективна доза да не надхвърля 1 mSv. (3) За издаване на разрешение по ал. 1 лицето, което пуска стоки на пазара, подава писмено заявление, към което прилага: 1. копие от техническата документация за стоката; 2. протокол за изпитване или сертификат за контрол по чл. 8, ал. 3.	
Глава IX. Общи отговорности на държавите членки и компетентните органи и други изисквания във връзка с регулаторния контрол		
Раздел 1. Институционална инфраструктура		
Член 76. Компетентен орган 1. Държавите членки определят компетентен орган, който да изпълнява задачи в съответствие с настоящата директива. Те правят необходимото компетентният орган: а) да е функционално отделен от всеки друг орган или	**ЗБИЯЕ** Чл.3. При използването на ядрената енергия и йонизиращите лъчения и при управлението на радиоактивните отпадъци и отработеното гориво ядрената безопасност и радиационната защита имат приоритет пред всички други аспекти на тази	Пълно съответствие

организация с интереси в насърчаването или използването на практики по смисъла на настоящата директива, с цел да се осигури действителна независимост от нежелано влияние върху неговата регулаторна дейност. б) да разполага със законовите правомощия и с човешките и финансовите ресурси, които са му необходими за изпълнението на задълженията му. 2. Когато в една държава членка има повече от един компетентен орган за дадена област на компетентност, тя определя една точка за контакт, която да осъществява комуникацията с компетентните органи на другите държави членки. Ако по основателни причини не е осъществимо да бъде съставен списък на всички подобни точки за контакт за различните области на компетентност, държавите членки могат да посочат една единствена точка за контакт. 3. Държавите членки изпращат на Комисията наименованията и адресите на точките за контакт и съответните им области на компетентност с оглед осигуряването на бърза комуникация, ако е необходимо, с техните органи. 4. Държавите членки изпращат на Комисията всички промени в информацията, посочена в параграф 3. 5. Комисията съобщава информацията, посочена в параграфи 3 и 4, на всички точки за контакт в дадена държава членка и я публикува периодично в Официален вестник на Европейския съюз през интервали от максимум две години.	дейност, като се спазват следните основни принципни положения: 9. на компетентния орган, който осъществява държавното регулиране на безопасното използване на ядрената енергия и йонизиращите лъчения, се предоставят човешки и финансови ресурси, които са достатъчни за изпълнение на неговите правомощия в пълен обем. Чл. 4. (1) Държавното регулиране на безопасното използване на ядрената енергия и йонизиращите лъчения и на безопасното управление на радиоактивните отпадъци и отработеното гориво се осъществява от председателя на Агенцията за ядрено регулиране, наричана по-нататък "агенцията", който е независим специализиран орган на изпълнителната власт и има компетентност, определена с този закон. Чл. 5. Председателят на агенцията: 4. осъществява контрол по спазване на изискванията и нормите за безопасното използване на ядрената енергия и йонизиращите лъчения, управлението на радиоактивните отпадъци и отработеното гориво и на условията на издадените лицензии и разрешения, включително на съоръженията с повишена опасност, които имат значение за ядрената безопасност при въвеждане в експлоатация, експлоатация и извеждане от експлоатация на ядрена централа; 8. осъществява взаимодействие с органите на изпълнителната власт, в чиято компетентност са предоставени регулаторни и контролни функции в областта на използването на ядрената енергия и йонизиращите лъчения, и предлага на Министерския съвет мерки за координиране на тези дейности; Чл. 13. Министрите на здравеопазването, на околната среда и водите, на вътрешните работи, на отбраната, на земеделието и храните, на транспорта, информационните технологии и съобщенията, на образованието и науката и председателят на Държавна агенция "Национална сигурност" осъществяват специализиран контрол в съответствие с предоставените им от закона правомощия.	
Член 77. Прозрачност Държавите членки правят необходимото информацията във	**ЗБИЯЕ** Чл. 5. Председателят на агенцията:	Пълно съответствие

връзка с обосноваността на класовете или видовете практики, регулирането на източниците на йонизиращо лъчение и радиационната защита да се предоставя на предприятията, работниците, лицата от населението, както и на пациентите и на други лица, подложени на медицинско облъчване. Това задължение включва и вземането на мерки, за да се гарантира, че компетентният орган предоставя информация в рамките на своята област на компетентност. Информацията се предоставя в съответствие с националното законодателство и международните задължения, при условие че това не излага на опасност други интереси, например сигурността, които са признати в националното законодателство или по силата на международни задължения.	9. осъществява международното сътрудничество на Република България в областта на безопасността при използването на ядрената енергия, йонизиращите лъчения и при управлението на радиоактивните отпадъци и отработено гориво; 10. (доп. - ДВ, бр. 80 от 2010 г.) предоставя на граждани, юридически лица и държавни органи обективна информация относно състоянието по ядрената безопасност и радиационната защита; информацията се оповестява публично в съответствие с националното законодателство и международните задължения; 11. внася ежегодно в Министерския съвет доклад за състоянието на ядрената безопасност и радиационната защита при използване на ядрената енергия и йонизиращите лъчения и при управление на радиоактивните отпадъци и отработеното гориво, както и за дейността на агенцията; Чл. 16. Лицата, които извършват дейности по използването на ядрената енергия и източници на йонизиращи лъчения и по управлението на радиоактивните отпадъци и отработеното гориво, са длъжни: 6. да осигуряват обективна информация на населението и на държавните органи и обществените организации относно състоянието на ядрената безопасност и радиационната защита; Чл. 27. (1) В агенцията се водят публични регистри, в които се вписват: 1. лицата, на които са издадени лицензии, разрешения и удостоверения за регистрация от председателя на агенцията, както и дейностите, които са предмет на тези лицензии, разрешения и удостоверения;	
Член 78. Информация за оборудването 1. Държавите членки правят необходимото всяко предприятие, придобиващо оборудване, което съдържа източници на йонизиращо лъчение или генератор на йонизиращи лъчения, да разполага с адекватна информация относно потенциалните радиологични опасности и правилното използване, тестване и поддръжка на това оборудване, както и с доказателство, че конструкцията позволява ограничаване на облъчванията до възможно най-ниското разумно постижимо ниво.		Частично съответствие Забележка: Изискванията ще се въведат цялостно в подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година

2. Държавите членки правят необходимото всяко предприятие, придобиващо медицинско радиологично оборудване, да разполага с адекватна информация относно оценката на риска за пациентите и относно наличните елементи на клиничната оценка.		
Член 79. Признаване на служби и експерти 1. Държавите членки правят необходимото да установят режим за признаването на: а) службите по трудова медицина; б) дозиметричните служби; в) експертите по радиационна защита; г) експертите по медицинска физика. Държавите членки правят необходимото да се вземат нужните мерки за осигуряване на постоянната професионална компетентност на тези служби и експерти. Ако е целесъобразно, държавите членки могат да установят ред и условия за признаването на служители по радиационна защита. 2. Държавите членки установяват изискванията във връзка с признаването и ги съобщават на Комисията. 3. Комисията предоставя на държавите членки получената в съответствие с параграф 2 информация.	**ЗБИЯЕ** Чл. 71. Условията и редът за придобиване на професионална квалификация, длъжностите, за които се изисква правоспособност и за провеждането на изпити, се уреждат с наредбата по чл. 65, ал. 3. **Наредба за условията и реда за придобиване на професионална квалификация и за реда за издаване на лицензии за специализирано обучение и на удостоверения за правоспособност за използване на ядрената енергия** Чл. 64. (4) За квалифицираните експерти по радиационна защита изпитът пред квалификационната изпитна комисия на АЯР е писмен и устен по предварително обявен въпросник, като: 1. писменият изпит включва решаване на задача с практическа насоченост и отговори на конкретни въпроси, свързани с поставената задача; 2. устният изпит включва събеседване по теми и въпроси по предварително обявен въпросник. (6) За квалифицираните експерти по радиационна защита писменият и устният изпит се провеждат в един ден. До устен изпит се допуска кандидат, който е издържал писмения изпит с оценка минимум 4,50 (шестобална система). Преходни разпоредби § 47 1.3. Квалифициран експерт по радиационна защита в ядрена централа: - функции - извършва консултативна дейност с цел осигуряване на ефективна защита на персонала и правилно използване на средствата за защита, оптимизация при определяне на подходящи гранични зони, извършва оценка на дозовото натоварване на персонала, категоризация на контролираните и наблюдаваните зони, изготвя програми за мониторинг на околната среда, прави класификация на	Частично съответствие Забележка: Изискванията ще се въведат цялостно в подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година

	персонала, определя подходящи средства за радиационен мониторинг и мерки за управление на радиоактивни отпадъци; - образователно-квалификационна степен - магистър; - област на висшето образование - природни науки или технически науки; - професионално направление - физически науки, енергетика; - специалност - ядрена енергетика, ядрена физика; - трудов стаж - не по-малко от 5 години на длъжност, свързана с дейности по осигуряването и контрола на радиационната защита.	
Член 80. Служби по трудова медицина Държавите членки правят необходимото службите по трудова медицина да осъществяват медицинско наблюдение на професионално облъчвани лица в съответствие с глава VI във връзка с тяхното излагане на йонизиращо лъчение и тяхната пригодност да изпълняват поставените им задачи, свързани с работа в среда на йонизиращо лъчение.	**Наредба № 29** (целият текст)	Частично съответствие Забележка: Изискванията ще се въведат цялостно в подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година
Член 81. Дозиметрични служби Държавите членки правят необходимото дозиметричните служби да определят дозите от вътрешно или външно облъчване за професионално облъчваните лица, подлежащи на индивидуален мониторинг, с цел регистриране на дозата съвместно с предприятието, а в случая на външни работници, с работодателя и по целесъобразност – със службата по трудова медицина.	**Наредба № 32** (целият текст)	Пълно съответствие
Член 82. Експерт по радиационна защита 1. Държавите членки правят необходимото експертът по радиационна защита да предоставя компетентни становища на предприятието по въпроси, свързани със съответствието с приложимите правни изисквания по отношение на професионалното облъчване и облъчването на населението. 2. Препоръките на експерта по радиационна защита обхващат,	**ЗБИЯЕ** § 1, т. 19. "Квалифициран експерт по радиационна защита" е физическо лице с необходимите знания, подготовка и технически умения, които му дават възможност да извършва оценки на дозите и да дава консултации и съвети по осигуряване на радиационната защита на персонала и населението, както и на безопасността на ядрените съоръжения	Частично съответствие Забележка: Изискванията ще се въведат цялостно в подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна

където е приложимо, следните елементи, без да се ограничават до тях: а) оптимизацията и определянето на подходящи гранични дози; б) плановете за нови съоръжения и пускането в експлоатация на нови или модифицирани източници на йонизиращо лъчение във връзка с всякакви инженерни проверки, проектни характеристики, параметри за безопасност и предупредителни устройства, имащи отношение към радиационната защита; в) категоризацията на контролираните и наблюдаваните зони; г) класификацията на работниците; д) програмите за мониторинг на работното място и индивидуален мониторинг и съответната индивидуална дозиметрия; е) подходящи средства за радиационен мониторинг; ж) осигуряването на качеството; з) програмата за мониторинг на околната среда; и) мерките за управление на радиоактивните отпадъци; й) мерките за предотвратяване на аварии и инциденти; к) готовността и реагирането при ситуации на аварийно облъчване; л) програмите за обучение и преквалификация на облъчвани работници; м) разследването и анализа на аварии и инциденти, и съответните коригиращи мерки; н) условията на труд за бременните и кърмачките; о) изготвянето на съответната документация, като предварителни оценки на риска и писмени процедури; 3. Експертът по радиационна защита при необходимост си сътрудничи с експерта по медицинска физика.BG L 13/32 Официален вестник на Европейския съюз 17.1.2014 г. 4. На експерта по радиационната защита може да бъдат възложени, ако е предвидено в националното законодателство, задачите по радиационна защита на работниците и лицата от населението.	и източниците на йонизиращи лъчения. Правоспособността на квалифициран експерт по радиационна защита се признава по ред, определен в съответните нормативни актове. **НОНРЗ** **Чл. 31.** (2) Предприятията са длъжни да се консултират с квалифициран експерт по радиационна защита по следните въпроси: 1. оценка на проектите на обектите с ИЙЛ и на ядрените съоръжения от гледна точка на радиационната защита; 2. приемане в практиката на нови или модифицирани източници от гледна точка на радиационната защита; 3. редовна проверка на ефективността на защитните средства и техника.	защита Срок:1 февруари 2018 година
Член 83. Експерт по медицинска физика 1. Държавите членки изискват експертът по медицинска	**Наредба № 30** Чл. 26. (1) Ръководителите на лечебните заведения поддържат	Частично съответствие Забележка: Изискванията ще

физика да извършва дейности или предоставя специализирани становища, ако е целесъобразно, по въпроси, свързани с радиационната физика, с цел изпълнение на изискванията, съдържащи се в глава VII и в член 22, параграф 4, буква в) от настоящата директива. 2. Държавите членки правят необходимото, в зависимост от медицинската радиологична практика, експертът по медицинска физика да носи отговорност за дозиметрията, включително физическите измервания за оценка на дозата, приложена на пациента и други лица, обект на медицинско облъчване, да дава становища относно медицинското радиологично оборудване и да допринася по-специално за следното: а) оптимизацията на радиационната защита на пациентите и други лица, обект на медицинско облъчване, включително прилагането и използването на диагностични референтни нива; б) определянето и резултатите от осигуряването на качество на медицинското радиологично оборудване; в) приемателното изпитване на медицинско радиологично оборудване; г) изготвянето на технически спецификации за медицинското радиологично оборудване и за проектирането на съоръженията; д) контрола на медицинските радиологични съоръжения; е) анализа на събитията, свързани или потенциално свързани с аварийни или непреднамерени медицински облъчвания; ж) избора на оборудването, необходимо за извършване на измерванията за целите на радиационната защита; з) обучението на практикуващите лекари и друг персонал по съответните аспекти на радиационната защита; 3. Експертът по медицинска физика при необходимост поддържа контакти с експерта по радиационна защита.	качеството на диагностичния или терапевтичния процес и радиационната защита, като: 1. осигуряват радиологична апаратура, с която се получава достатъчна диагностична информация или терапевтичен резултат; 2. осигуряват разработването и прилагането на програма за контрол на качеството на радиологичната апаратура и на прилаганите радиофармацевтици в нуклеарната медицина; 3. организират изработването и прилагането на протоколи за провеждане на радиологичните процедури; 4. осигуряват измерването и/или оценяването на стойностите на типичната диагностична доза на пациента при рентгеновите диагностични изследвания. (2) При провеждане на лъчелечение ръководителят на лечебното заведение осигурява медицински физик-експерт в областта на лъчелечението, който пряко участва в лечебния процес. (3) В нуклеарномедицинската и рентгеновата диагностика ръководителят на лечебното заведение осигурява медицински физик-експерт в съответната област на разположение за координиране на дейностите по ал. 1. Чл. 27. (1) Медицинският физик-експерт в лъчелечението, нуклеарната медицина или рентгеновата диагностика е лице, което удовлетворява следните изисквания: 1. завършило е висше образование по специалността "Физика" и има придобита специалност в здравеопазването "Медицинска радиологична физика"; 2. има най-малко три години практически опит съответно в областта на лъчелечението, нуклеарната медицина или рентгеновата диагностика; 3. притежава свидетелство, получено по програма за професионална квалификация, и което поддържа квалификацията си съгласно изискванията на глава четвърта на Наредба № 31 за следдипломно обучение в системата на здравеопазването. (2) Професионалната квалификация на медицинския физик-експерт се придобива отделно за всяка от областите	се въведат цялостно с по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита и подзаконов нормативен акт по Закона за здравето Срок:1 февруари 2018 година

	лъчелечение, нуклеарна медицина и рентгенова диагностика. (3) Медицинският физик-експерт: 1. съветва ръководителя на лечебното заведение и лицата по чл. 9 по въпросите на радиационната защита на пациента и персонала; 2. оценява дозата на пациента при диагностични изследвания; 3. отговаря за клиничната дозиметрия, дозиметричното планиране и проверката на лъчелечебния план в лъчелечението; 4. участва в оптимизацията на медицинските радиологични процедури съвместно с лекаря, който провежда облъчването; 5. участва в разработването и прилагането на програми за контрол на качеството на радиологичната апаратура; 6. отговаря за калибрирането на радиологичната апаратура; 7. отговаря за калибрирането и метрологичния контрол на средствата за измерване; 8. участва като консултант при избора на нова радиологична апаратура; 9. участва в оценката на аварийни ситуации и други непланирани събития, свързани с медицинското облъчване. (4) Медицинският физик-експерт може да възлага практическото изпълнение на дейностите по ал. 3 на медицински физици. (5) Минималният брой медицински физици за дейностите по ал. 3 е посочен в приложение № 5. Чл. 34. (1) Ръководителят на лечебното заведение разглежда всеки случай на облъчване по чл. 33, ал. 1. (2) При техническа неизправност на използваната апаратура ръководителят на лечебното заведение спира временно от експлоатация апаратурата до отстраняване на причината. (3) В случай на облъчване по чл. 33, ал. 1 медицинският физик-експерт оценява дозата, получена от облъчените лица, и представя резултатите в писмен вид на ръководителя на лечебното заведение. (4) Резултатите по ал. 3 се отразяват в Радиационно-	

	диагностичния паспорт на лицето. (5) В случаите на повишено облъчване по чл. 33, ал. 1 ръководителят на лечебното заведение осигурява специализиран медицински преглед на облъчените лица в Националния център по радиобиология и радиационна защита за установяване на възможни неблагоприятни ефекти върху здравето. (6) Ръководителят на лечебното заведение писмено уведомява Министерството на здравеопазването за случаите на облъчване по чл. 33, ал. 1. Чл. 40. (1) След предварителното приемно изпитване се провежда пусково изпитване за проверка на съответствието с изискванията от приложения № 8, 9 и 10 и за получаване на базови стойности на физико-техническите параметри, необходими за сравняване с резултатите от последващите периодични изпитвания. (2) Пусковите изпитвания се осигуряват от ръководителя на лечебното заведение в присъствие на лицето, извършило монтажа. (3) Пусковите изпитвания се извършват от медицински физик-експерт по чл. 27. (4) Лицата, които не са в трудовоправни отношения с лечебното заведение, могат да извършват пусковите изпитвания, ако притежават лицензия за измервания с цел контрол на качеството на съответния тип апаратура, издадена по реда на ЗБИЯЕ, при спазване изискването по ал. 3. (5) Физически и юридически лица, извършващи дейности по доставка, монтаж, техническа поддръжка и ремонт на радиологична апаратура, не могат да извършват дейностите по ал. 1. (6) Извършващият пусковото изпитване вписва резултатите в протокол, включващ: 1. наименование на обекта - лечебно заведение, отделение, кабинет; 2. идентификационни данни за проверяваната апаратура, включително производител и серийни номера на основните	

	компоненти; 3. данни за използваните средства за измерване, включително серийни номера; 4. списък на направените измервания с получените резултати; 5. направени констатации и препоръки; 6. дата, място, име и подпис на извършилия изпитването. (7) Протоколът по ал. 6 се представя на ръководителя на лечебното заведение, съхранява се в документацията на заведението и се предоставя на контролните органи при поискване. (8) При установяване на отклонения на параметрите от допустимите нива съгласно приложения № 8, 9 и 10 извършващите монтажа осъществяват необходимите настройки и пусковото изпитване се повтаря. Чл. 42. (1) По време на клиничната експлоатация на апаратурата се провеждат последващи периодични изпитвания за поддържане на качеството на апаратурата. (2) Последващите периодични изпитвания се провеждат по програма за контрол на качеството, съставена от медицинския физик-експерт по чл. 27, съгласно приложения № 8, 9 и 10, която включва: 1. списък на проверяваните параметри на апаратурата; 2. периодичността на изпитванията; 3. специалистите, извършващи всяко изпитване; 4. методиката за изпитването и използваните средства за измерване; 5. критериите за оценка на резултатите. (3) Стойностите на физико-техническите параметри, получени при периодичните изпитвания, се сравняват с базовите стойности от пусковите изпитвания по чл. 40. (4) Всяко периодично изпитване се документира с протокол, съдържащ елементите на протокола по чл. 40, ал. 6, и заключение относно възможността за клинично използване и необходимите действия и срокове за намеса. (5) При установяване на отклонения на параметрите от границите за безопасна работа съгласно приложения № 8, 9 и 10 медицинският физик-експерт дава писмено заключение за	

	спиране от експлоатация на апаратурата до отстраняването им и информира контролните държавни органи. (6) При установяване на отклонения на параметрите от границите на нормална работа съгласно приложения № 8, 9 и 10 провелият измерването дава в протокола писмено заключение за отстраняване на отклонението в срок до 3 месеца. (7) Ръководителят на лечебното заведение е длъжен в указаните срокове да приведе параметрите на радиологичната апаратура в допустимите граници. (8) След привеждането на параметрите на радиологичната апаратура в допустимите граници ръководителят на лечебното заведение осигурява повторно изпитване за проверка на съответствието с изискванията на приложения № 8, 9 и 10. (9) Протоколите от периодичните изпитвания се съхраняват в документацията на лечебното заведение и се предоставят на контролните органи при поискване.	
Член 84. Служител по радиационна защита 1. Държавите членки определят практиките, за които е необходимо назначаването на служител по радиационна защита, който да наблюдава или да осъществява свързаните с радиационната защита задачи в рамките на дадено предприятие. Държавите членки изискват от предприятията да предоставят на служителите по радиационна защита необходимите средства за изпълнението на техните задължения. Служителят по радиационна защита докладва пряко на предприятието. Държавите членки може да изискват от работодателите на външни работници да назначат служител по радиационната защита според необходимостта, който да наблюдава или да осъществява свързаните с радиационната защита задачи, когато те имат отношение към защитата на техните работници. 2. В зависимост от естеството на практиката задачите на служителя по радиационна защита за подпомагане на предприятието могат да включват следното: а) уверение за това, че работата в среда на йонизиращи	**НРЗДИЙЛ** Чл. 30. (1) При използване на ИЙЛ лицата, получили лицензия за използване на ИЙЛ, са длъжни да създават, поддържат и актуализират следните документи, които са пряко свързани с осигуряването на радиационна защита в съответния обект:... 6. акт на ръководителя на предприятието за определяне на персонала, ангажиран в дейностите с ИЙЛ, и за определяне на отговорните лица за радиационната защита (ръководител на обект, отговорник по радиационна защита, отговорник за радиационния мониторинг, отговорник за водене на отчет и контрол на ИЙЛ и отговорник за уведомяване при инциденти и аварии); (2) Броят на лицата по ал. 1, т. 6 се определя от съответния лицензиант или титуляр на разрешение в зависимост от спецификата и сложността на обекта с ИЙЛ. Допуска се функциите на отговорник по радиационна защита, отговорник за водене на отчет и контрол на ИЙЛ и отговорник за уведомяване при инциденти и аварии да се възлагат на едно длъжностно лице.	Частично съответствие Забележка: Изискванията ще се въведат цялостно в подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година

лъчения се извършва в съответствие с изискванията на всички установени процедури или местни правила; б) контрол върху изпълнението на програмата за мониторинг на работното място; в) поддържане на подходяща документация за отчитане и контрол на всички източници на йонизиращи лъчения; г) извършване на периодични оценки на състоянието на съответните системи за безопасност и предупреждение; д) контрол върху изпълнението на програмата за индивидуален мониторинг; е) контрол върху изпълнението на програмата за медицинско наблюдение; ж) запознаване на новите работници по подходящ начин с основните положения на местните правила и процедури; з) даване на становища и бележки във връзка с работни планове; и) изработване на работни планове; й) предоставяне на отчети на местното ръководство; к) участие в мерките за предотвратяване, готовност и реагиране при ситуации на аварийно облъчване; л) информиране и обучение на облъчвани работници; м) поддържането на контакти с експерта по радиационна защита. 3. Задачите на служителя по радиационна защита могат да бъдат извършвани от звено по радиационна защита, създадено в рамките на дадено предприятие, или от експерт по радиационна защита.	Чл. 115. Радиационният контрол в обекти с ИЙЛ се осъществява от служба по радиационна защита или от специално определено лице (лица) в зависимост от обема, характера и сложността на извършваните дейности в обекта. Тези лица се посочват в документацията, която е неразделна част от лицензиите или разрешенията, издавани от АЯР за съответните дейности в обекти с ИЙЛ. Чл. 116. (1) Организационната структура, функциите и задълженията на службата (отговорните лица) по радиационна защита се определят със заповеди и други вътрешни документи (правилници, длъжностни инструкции) в съответните обекти с ИЙЛ. (2) Лицата, които работят в службите по радиационна защита и отговарят за радиационната защита в обектите с ИЙЛ, следва да са преминали специализирано обучение и да имат удостоверения за правоспособност, издадени от лице, получило лицензия от АЯР за провеждане на специализирано обучение.	
Раздел 2. Контрол на радиоактивните източници		
Член 85. Общи изисквания за незакритите източници 1. Държавите членки правят необходимото за установяването на мерки за поддържане на контрол върху откритите източници по отношение на тяхното местоположение, използване и, ако вече не са необходими – рециклиране или погребване. 2. Съобразно необходимостта и доколкото е възможно, държавите членки изискват от предприятието да води регистър на откритите източници, за които отговаря, вкл. на тяхното	**ЗБИЯЕ** Чл. 16... т.11 да измерват, отчитат и контролират параметри, характеризиращи ядрения материал, радиоактивните вещества и другите източници на йонизиращи лъчения, и да поддържат системи за тяхното отчитане и контрол; Чл. 72. (1) Лицата, които произвеждат, обработват, складират или използват радиоактивни вещества и други източници на йонизиращи лъчения или управляват радиоактивни отпадъци,	Частично съответствие Забележка: Изискванията ще се въведат цялостно в подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година

местоположение, прехвърляне, погребване или изхвърляне. 3. Държавите членки изискват от всяко предприятие, което притежава открит радиоактивен източник, да уведомява своевременно компетентния орган за всеки случай на загуба, кражба, значителен теч или нерегламентирано използване или изхвърляне.	са длъжни: 1. да извършват инвентаризация и да водят отчет за радиоактивните вещества и другите източници на йонизиращи лъчения и радиоактивните отпадъци; 2. да представят периодична информация на председателя на агенцията за отчетните данни; 3. да назначават правоспособни лица, които да отговарят за вътрешния контрол върху радиоактивните вещества, другите източници на йонизиращи лъчения и радиоактивните отпадъци; данни за лицата се предоставят на агенцията; 5. да информират незабавно председателя на агенцията за всеки инцидент, при който е извършено нарушение на целостта на източник на йонизиращи лъчения или който може да доведе до такова нарушаване; 6. да осигуряват достъп на контролните органи по този закон и да им оказват необходимото съдействие. (2) Условията и редът за воденето на отчет на радиоактивните вещества, другите източници на йонизиращи лъчения и радиоактивните отпадъци, за начина на съхраняване на документацията, за предоставяне на информация и уведомяване се определят с наредба по чл. 26, ал. 2. (3) Отчет и контрол на ядрен материал се извършва по реда на глава девета. **НРЗДИЙЛ** Чл. 126. (1) Всеки отговорник за получаване, предаване, съхранение, отчет и контрол на ИЙЛ в съответния обект е длъжен да води необходимата документация по определените форми-образци съгласно приложения № 4, 5 и 6. (2) Заверено копие от образец № 4 с първоначалния запис се представя в АЯР. (3) Получените ИЙЛ се завеждат и отчитат по броя на опаковките, вида и активността на радионуклидите, типа и наименованията, посочени в придружителната документация. Изделията, съдържащи ИЙЛ (прибори, апарати, уредби), се завеждат и отчитат по тип, наименование и идентификационни	

	номера на производителите, а за тези, които съдържат радиоактивни вещества, се посочват активността и видът на радионуклидите. За генератори на краткоживеещи радионуклиди се указва активността на "майчиния" нуклид. (4) За всички видове ИЙЛ се регистрира датата на тяхното производство. Чл. 128. (2) При установяване на липса, кражба или нерегламентирано използване на ИЙЛ лицето, което притежава лицензия и/или разрешение за дейности с тези ИЙЛ, незабавно уведомява АЯР и МВР. **НРИЛРБИЯЕ** (целият текст)	
Член 86. Общи изисквания за закрити източници 1. Държавите членки правят необходимото за установяването на мерки за поддържане на контрол върху закритите източници по отношение на тяхното местоположение, използване и, ако вече не са необходими – рециклиране или погребване. 2. Държавите членки изискват от предприятието да води регистър на всички закрити източници, за които отговаря, вкл. на тяхното местоположение, прехвърляне и погребване. 3. Държавите членки създават система, която да позволява адекватното им информиране за всяко прехвърляне на високоактивни закрити източници и, според необходимостта, за отделни прехвърляния на закрити източници. 4. Държавите членки изискват от всяко предприятие, което притежава закрит източник, да уведомява своевременно компетентния орган за всеки случай на загуба, значителен теч, кражба или нерегламентирано използване на закрит източник.	**ЗБИЯЕ** Раздел VI „Източници на йонизиращи лъчения“ (целият текст) Раздел VIII „Отчет и контрол на ядрени материали, радиоактивни вещества и други източници на йонизиращи лъчения“ (целият текст) **НРЗДИЙЛ** **Чл. 128.** (1) Ежегодно комисия, определена със заповед от лицето, което притежава лицензия и/или разрешение за дейности с ИЙЛ, проверява наличието, местонахождението и състоянието на използваните и съхраняваните ИЙЛ в съответния обект. Копие от акта от проверката и от записите по образец № 4 се представя в АЯР до края на първото тримесечие на всяка следваща календарна година. (2) При установяване на липса, кражба или нерегламентирано използване на ИЙЛ лицето, което притежава лицензия и/или разрешение за дейности с тези ИЙЛ, незабавно уведомява АЯР и МВР.	Частично съответствие Забележка: Изискванията ще се въведат цялостно в подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година

Член 87 Изисквания за контрол на високоактивни закрити източници Държавите членки вземат необходимите мерки, за да се гарантира, че преди издаването на разрешение за практики, свързани с високоактивен закрит източник: а) са взети подходящи мерки за безопасното управление и контрол на източниците, включително в случаите, когато те са извадени от употреба. С тези мерки може да се предвиди прехвърлянето на извадени от употреба източници към доставчика, полагането им в съоръжение за погребване или съхранение или задължение производителят или доставчикът да ги приеме; б) са предвидени съответните мерки, чрез финансови гаранции или други равностойни средства, подходящи за съответния източник, за безопасното управление на извадени от употреба източници, включително когато предприятието обяви несъстоятелност или прекрати дейността си.	**ЗБИЯЕ** Чл.16… 7. да осигуряват всички мерки и действия, свързани с безопасното съхраняване на ядрените материали, радиоактивните вещества, отработеното ядрено гориво, както и на радиоактивните отпадъци, получени в резултат на своята дейност, до предаването им за управление на лице, получило лицензия за експлоатация на съоръжение за управление на радиоактивни отпадъци; Чл. 62. (Доп. - ДВ, бр. 70 от 2004 г.) Лицензиантът или титулярят на разрешение е длъжен в 7-дневен срок от сключването на сделка с предмет - източник на йонизиращи лъчения, да уведоми председателя на агенцията за вида на сключената сделка, да посочи източника на йонизиращи лъчения и да предостави данни за лицето, с което е сключило сделката. **§ 1 на Допълнителни разпоредби, т. 9** "Закрит източник" е източник на йонизиращи лъчения, който се използва, без да се нарушава неговата цялост, и чиято конструкция е такава, че при нормални условия на експлоатация се изключва разпространение на съдържащи се в него радиоактивни вещества в околната среда. Отработеното ядрено гориво не е закрит източник. В съответствие със свързания с дейностите със закрити източници риск, те се класифицират в пет категории **НРЗДИЙЛ** **§ 1 на Допълнителна разпоредба, т. 11** "Високоактивен източник" е закрит източник, съдържащ радионуклид, чиято активност в момента на производство (или когато това не е известно - в момента на пускането на пазара) е по-голяма от или равна на граничната стойност за съответния радионуклид по приложение № 8 **Наредба за безопасност при управление на радиоактивните**	Частично съответствие Забележка: Изискванията ще се въведат цялостно в подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година

	отпадъци (целият текст)	
Член 88. Специфични изисквания за лицензиране на високоактивни закрити източници В допълнение към общите лицензионни условия, посочени в глава V, държавите членки правят необходимото лицензът за практика, свързана с високоактивен закрит източник, да включва, но да не се ограничава до: а) отговорностите; б) минималната компетентност на персонала, включително осведомяване и обучение; в) минималните експлоатационни критерии за източника, контейнера на източника и допълнителното оборудване; г) изискванията за процедури и комуникационни връзки при авария; д) правилата за работа, които да бъдат спазвани; е) поддръжката на оборудването, източниците и контейнерите; ж) правилното управление на изваденитe от употреба източници, включително споразумения относно прехвърлянето при необходимост на тези източници на производител,	**ЗБИЯЕ** **Чл. 15 и чл. 19** (целият текст) **Раздел VI „Източници на йонизиращи лъчения“** (целият текст) **НРИЛРБИЯЕ** (Глава трета целия текст)	Частично съответствие Забележка: Изискванията ще се въведат цялостно в подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година

доставчик, друго предприятие, което има разрешение, или съоръжение за погребване или съхранение.		
Член 89. Водене на регистри от предприятията Държавите членки изискват регистрите за високоактивни закрити източници да съдържат информацията, посочена в приложение XIV, а предприятието да предоставя на компетентния орган електронно или писмено копие от целия регистър или част от него при поискване и при спазване като минимум на следните условия: а) без излишно забавяне, към момента на създаването на тези регистри, доколкото е разумно осъществимо след придобиването на източника; б) на интервали от време, които се определят от държавите членки; в) в случай на промяна в посочената в информационния лист ситуация; г) без излишно забавяне, след закриването на регистрите за определен източник, когато предприятието вече не притежава този източник, като се посочва наименованието на предприятието или съоръжението за погребване или съхранение, където е предаден източникът; д) без излишно забавяне, при закриването на такива регистри, когато предприятието вече не разполага с каквито и да било източници. Регистрите на предприятието са на разположение за проверка от компетентния орган.	**ЗБИЯЕ** Чл. 16... 11. да измерват, отчитат и контролират параметри, характеризиращи ядрения материал, радиоактивните вещества и другите източници на йонизиращи лъчения, и да поддържат системи за тяхното отчитане и контрол; Чл. 72. (1) Лицата, които произвеждат, обработват, складират или използват радиоактивни вещества и други източници на йонизиращи лъчения или управляват радиоактивни отпадъци, са длъжни: 1. да извършват инвентаризация и да водят отчет за радиоактивните вещества и другите източници на йонизиращи лъчения и радиоактивните отпадъци; 2. да представят периодична информация на председателя на агенцията за отчетните данни; 3. да назначават правоспособни лица, които да отговарят за вътрешния контрол върху радиоактивните вещества, другите източници на йонизиращи лъчения и радиоактивните отпадъци; данни за лицата се предоставят на агенцията; 5. да информират незабавно председателя на агенцията за всеки инцидент, при който е извършено нарушение на целостта на източник на йонизиращи лъчения или който може да доведе до такова нарушаване; 6. да осигуряват достъп на контролните органи по този закон и да им оказват необходимото съдействие. (2) Условията и редът за воденето на отчет на радиоактивните вещества, другите източници на йонизиращи лъчения и радиоактивните отпадъци, за начина на съхраняване на	Частично съответствие Забележка: Изискванията ще се въведат цялостно в подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година

	документацията, за предоставяне на информация и уведомяване се определят с наредба по чл. 26, ал. 2. (3) Отчет и контрол на ядрен материал се извършва по реда на глава девета. **НРЗДИЙЛ** Чл. 126. (1) Всеки отговорник за получаване, предаване, съхранение, отчет и контрол на ИЙЛ в съответния обект е длъжен да води необходимата документация по определените форми-образци съгласно приложения № 4, 5 и 6. (2) Заверено копие от образец № 4 с първоначалния запис се представя в АЯР. (3) Получените ИЙЛ се завеждат и отчитат по броя на опаковките, вида и активността на радионуклидите, типа и наименованията, посочени в придружителната документация. Изделията, съдържащи ИЙЛ (прибори, апарати, уредби), се завеждат и отчитат по тип, наименование и идентификационни номера на производителите, а за тези, които съдържат радиоактивни вещества, се посочват активността и видът на радионуклидите. За генератори на краткоживеещи радионуклиди се указва активността на "майчиния" нуклид. (4) За всички видове ИЙЛ се регистрира датата на тяхното производство.	
Член 90. Водене на регистри от компетентния орган Държавите членки правят необходимото компетентният орган да води регистри на всички предприятия, които имат разрешение да извършват практики, свързани с използването на високоактивни закрити източници, и на държаните от тях високоактивни закрити източници. Тези регистри включват съответния радионуклид, активността към момента на производство или, ако тази активност не е известна, активността към момента на първото пускане на пазара или към момента, в който предприятието е придобило източника, както и вида на източника. Компетентният орган редовно актуализира регистрите, като взема предвид прехвърлянията на източниците и други фактори.		Частично съответствие Забележка: Изискванията ще се въведат цялостно в подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година

Член 91. Контрол на високоактивни закрити източници 1. Държавите членки изискват от предприятието, което извършва дейности, включващи високоактивни закрити източници, да съблюдава посочените в приложение XIV изисквания. 2. Държавите членки изискват от производителя, доставчика и всяко предприятие да гарантират, че високоактивните закрити източници и контейнерите отговарят на посочените в приложение XVI изисквания за идентификация и обозначение.	**ЗБИЯЕ** Чл. 16... 11. да измерват, отчитат и контролират параметри, характеризиращи ядрения материал, радиоактивните вещества и другите източници на йонизиращи лъчения, и да поддържат системи за тяхното отчитане и контрол; Чл. 72. (целият текст) **НРЗДИЙЛ** Чл. 3. Радиационна защита при дейности с ИЙЛ се осигурява чрез: 1. обоснован избор на района и площадката за разполагане на обект с ИЙЛ; 2. високо качество на проекта и на строителството на обект с ИЙЛ; 3. обоснован избор на технология и технологично оборудване за обект с ИЙЛ; 4. обоснован избор на оборудване за радиационен контрол и средства за радиационна защита в обекта с ИЙЛ и програма за радиационен контрол; 5. (изм. - ДВ, бр. 76 от 2012 г.) зониране на териториите в обект с ИЙЛ и около него (обособяване на контролирана и надзиравана зона в обекта и на зона за превантивни защитни мерки и наблюдавана зона около обекта); 6. технически изисквания и условия за безопасна експлоатация на технологичните системи и оборудването в обекта с ИЙЛ; 7. рационална организация на работата и мерки за радиационна защита на персонала и населението при нормална експлоатация на обекта с ИЙЛ и при радиационна авария, включително при извеждане от експлоатация; 8. наличие на квалифициран и правоспособен персонал в обекта с ИЙЛ; 9. физическа защита и пожарна и аварийна безопасност на обекта с ИЙЛ; 10. наличие на процедури и отговорен персонал за отчет и контрол на ИЙЛ. Чл. 4. Организационните и техническите мерки за радиационна	Частично съответствие Забележка: Изискванията ще се въведат цялостно в подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година

	защита на персонала включват: 1. оценка в проектната документация на естеството и степента на радиационния риск; 2. установяване на контролни нива в рамките на установените с действащите норми за радиационна защита граници на облъчването; 3. класификация на работните места в различните зони на обекта с ИЙЛ; 4. специализирано обучение, инструктажи и контрол за спазване на правилата за безопасна работа с ИЙЛ; 5. използване на защитни бариери срещу разпространение на радиоактивни вещества, защитни екрани, приспособления за дистанционно манипулиране с ИЙЛ, както и ограничаване на времето за работа с ИЙЛ и оптимизиране на разстоянието до ИЙЛ при работа с тях; 6. създаване на безопасни условия за работа с ИЙЛ съгласно наредбата и действащите норми за радиационна защита и формиране на култура на безопасност; 7. използване на средства за индивидуална радиационна защита; 8. организация на радиационен технологичен и дозиметричен контрол в обекта; 9. информиране за радиационната обстановка и облъчването от ИЙЛ в обекта; 10. мерки за защита при разрешено повишено облъчване; 11. използване на коефициенти на сигурност при проектиране на защита от външно и вътрешно облъчване; 12. прилагане на ограничителен режим при допускане на лица до работа с ИЙЛ; 13. проверки за херметичност на високоактивни източници; 14. идентификация и обозначаване на радиоактивните източници и техните контейнери. Чл. 6а. (1) Производителят на високоактивни източници идентифицира всеки източник с уникален номер, гравиран или поставен по друг траен начин върху самия източник, когато това е осъществимо. Когато се внасят високоактивни източници, доставчикът гарантира, че внесените от него	

	източници са идентифицирани от производителя с уникален номер. (2) Идентификационният номер на източника се гравира или се поставя по друг траен начин и върху самия контейнер, в който се поставя източникът. Когато това не е осъществимо или когато се използва контейнер за многократен превоз, контейнерът носи маркировка, съдържаща указания за вида, радионуклидния състав и активността на съдържащите се в него източници. (3) Производителят осигурява фотографска снимка на всеки модел произвеждан източник и на всеки модел контейнер, използван от него за поставяне на източници. (4) Всеки високоактивен източник се придружава от документация, която трябва да съдържа идентификационния номер на източника, начина и мястото на обозначаването му, снимки на модел на източника и на модел на контейнера, активност и радионуклиден състав на източника, конструктивни и други данни, важни за безопасното използване на източника. Чл. 7. (1) Всяко физическо или юридическо лице, извършващо дейности с ИЙЛ, е длъжно да осигури: 1. спазване изискванията на наредбата, както и всички останали нормативни актове, свързани с радиационната защита; 2. спазване на условията на издадените лицензии и/или разрешения и на изискванията, определени с наредбата, с инструкции и други вътрешни документи за радиационна защита при извършване на съответните дейности с ИЙЛ; 3. контрол на радиационната обстановка по работните места, в помещенията, на територията на обекта с ИЙЛ, зоната за превантивни защитни мерки и наблюдаваната зона, включително контрол на радиоактивните изхвърляния (течни и/или газообразни) в околната среда и информиране на персонала; 4. контрол на индивидуалните дози от външно и/или вътрешно облъчване на персонала и информиране на лицата за получените от тях дози срещу подпис;	

	5. специализирано обучение и правоспособен персонал за дейности с ИЙЛ, включително провеждане на начални, текущи и периодични инструктажи и проверка на знанията по радиационна защита на персонала и неговите умения за изпълнение на възложените му дейности; 6. задължителни предварителни и периодични медицински прегледи на персонала, който извършва дейности с ИЙЛ; 7. информиране на Агенцията за ядрено регулиране (АЯР) и другите компетентни органи на изпълнителната власт при възникване на събитие в обект с ИЙЛ (отклонения от нормалната експлоатация, инцидент, авария); 8. техническа поддръжка на системите и оборудването, осигуряващи радиационната защита. (2) При предаване или сделка с радиоактивни ИЙЛ лицензиантът или титулярят на разрешение е длъжен да се увери, че лицето, което ги получава, притежава необходимите лицензия или разрешение съгласно ЗБИЯЕ. Лицензиантът или титулярят на разрешение информира в 7-дневен срок АЯР за извършените действия и за данните на получателя, включително за идентификационните номера на притежаваните от получателя лицензия или разрешение. Чл. 9. Дейността по разполагане на обект с ИЙЛ на определена площадка включва избор на площадката и изготвяне на съответната устройствена схема и план по смисъла на Закона за устройство на територията. Чл. 29. (1) Оборудването, контейнерите, опаковките, апаратите, приспособленията за обслужване и преместване, които са предназначени за работа с ИЙЛ и/или съдържат високоактивни източници, а където е възможно - и самият източник, задължително се маркират със знак за радиационна опасност или по друг подходящ начин за предупреждение. (2) Видът и оформлението на стандартизиран знак за радиационна опасност са показани в приложение № 1. Чл. 45а. (1) Всеки лицензиант или титуляр на разрешение осигурява контрол за състоянието на използваните и съхраняваните високоактивни източници чрез периодични	

	проверки за оценка на тяхната херметичност. Честотата на изпитванията за херметичност на високоактивните източници се определя от председателя на АЯР. (2) Извън случаите по ал. 1 тестове за херметичност се провеждат и по предписание на инспектор от АЯР. (3) След изтичането на срока за безопасна експлоатация на високоактивен източник, определен в производствената документация, неговата херметичност се проверява най-малко веднъж годишно, ако се използва. Резултатите от тестовете за херметичност се оценяват от комисия, назначена от председателя на АЯР. Оценката съдържа заключение за по-нататъшното безопасно използване на източника. Чл. 128. (1) Ежегодно комисия, определена със заповед от лицето, което притежава лицензия и/или разрешение за дейности с ИЙЛ, проверява наличието, местонахождението и състоянието на използваните и съхраняваните ИЙЛ в съответния обект. Копие от акта от проверката и от записите по образец № 4 се представя в АЯР до края на първото тримесечие на всяка следваща календарна година. (2) При установяване на липса, кражба или нерегламентирано използване на ИЙЛ лицето, което притежава лицензия и/или разрешение за дейности с тези ИЙЛ, незабавно уведомява АЯР и МВР.	
Раздел 3. Безстопанствени източници		
Член 92. Откриване на безстопанствени източници 1. Държавите членки правят необходимото да бъдат взети мерки за: а) повишаване на обществената осведоменост относно евентуалното намиране на безстопанствени източници и свързаните с тях опасности; както и б) предоставяне на ръководства на лицата, които имат подозрения или информация за присъствието на безстопанствен източник, относно информирането на компетентния орган и относно действията, които трябва да се предприемат. 2. Държавите членки стимулират изграждането на системи за	**ЗБИЯЕ** Чл. 73. (1) Ядрени материали, радиоактивни вещества и други източници на йонизиращи лъчения, радиоактивни отпадъци и отработено гориво, чийто собственик не е известен, са държавна собственост. Председателят на агенцията определя лицето, на което те се предоставят, и условията за това.	Частично съответствие Забележка: Изискванията ще се въведат цялостно в подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година

откриване на безстопанствени източници, там където обикновено се предполага, че могат да се намират безстопанствени източници, например на големите складови площадки за метален скрап и големите инсталации за рециклиране на метален скрап, или ако е необходимо, на големите транспортни възли. 3. Държавите членки правят необходимото за своевременното предоставяне на специализирана техническа консултация и помощ на лица, които подозират наличието на безстопанствен източник и които обичайно не участват в дейности, подлежащи на изисквания за радиационна защита. Основната цел на тази консултация и помощ е радиационната защита на работниците и лицата от населението, както и обезопасяването на източника.		
Член 93. Замърсяване на метали 1. Държавите членки насърчават създаването на системи, които да откриват наличието на радиоактивно замърсяване в метални изделия, внасяни от трети държави, на места като големи инсталации за внос на метал, или във важни транспортни възли. 2. Държавите членки изискват от ръководството на инсталации за рециклиране на метален скрап, при подозрения или информация за претопяване или друга металургична операция на безстопанствен източник, своевременно да информират компетентния орган и изискват замърсените материали да не се използват, предлагат на пазара или погребват без участието на компетентния орган.	**НАПАГЯРА** Чл.2 (3)… 5. към рискова категория V: а) обекти, в които се преработва и претопява метален скрап; б) гранични контролно-пропускателни пунктове, включително летища и пристанища	Частично съответствие Забележка: Изискванията ще се въведат цялостно в подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година
Член 94. Откриване, управление, контрол и погребване на безстопанствени източници 1. Държавите членки правят необходимото компетентният орган да е подготвен или да е изготвил разпоредби, включително по отношение на разпределението на отговорностите, за контрол и откриване на безстопанствени източници и за справяне с аварийни ситуации, дължащи се на безстопанствени източници, както и да е изготвил подходящи планове и процедури за аварийно реагиране. 2. Държавите членки гарантират, че при необходимост се	**ЗБИЯЕ** Чл. 73. (1) Ядрени материали, радиоактивни вещества и други източници на йонизиращи лъчения, радиоактивни отпадъци и отработено гориво, чийто собственик не е известен, са държавна собственост. Председателят на агенцията определя лицето, на което те се предоставят, и условията за това. (2) Лице, което намери или констатира загуба, кражба или по друг начин загуби фактическия контрол върху ядрени материали, радиоактивни вещества и други източници на йонизиращи лъчения, е длъжно незабавно да уведоми	Частично съответствие Забележка: Изискванията ще се въведат цялостно в подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година

организират кампании за откриването на безстопанствени източници, останали от минали практики. Тези кампании могат да включват финансовото участие на държавите членки в разходите за откриването, управлението, контрола и погребването на източниците, както и проучване на архивите на органи и на предприятия, като например изследователски институти, лаборатории за изпитване на материали или болници.	председателя на агенцията, компетентните органи по пожарна безопасност и защита на населението на Министерството на вътрешните работи и компетентните органи на Държавна агенция "Национална сигурност".	
Член 95. Финансови гаранции за безстопанствени източници Държавите членки правят необходимото за въвеждането на система за финансово гарантиране или друго равностойно средство за покриване на разходите по дейностите, които са свързани с откриването на безстопанствени източници и биха могли да произтекат от прилагането на член 94.	**ЗБИЯЕ** Чл. 91. За финансиране на дейностите, свързани с управление на радиоактивни отпадъци, както и на дейността и издръжката на предприятието се създава фонд "Радиоактивни отпадъци" към министъра на енергетиката. **ЗИД ЗБИЯЕ** § 33. Създават се параграфи 1з. и 1и: „§ 1з. При внос на закрит източник по чл. 59, ал. 2 лицензиантът внася във фонд „Радиоактивни отпадъци“ вноска, определена по реда на наредбата по чл. 94, ал. 1, с цел да се гарантира безопасното управление на извадения от употреба източник, включително когато предприятието обяви несъстоятелност или прекрати дейността си.**Наредба за безопасност при управление на радиоактивните отпадъци** (целият текст) **Наредба за условията и реда за предаване на радиоактивни отпадъци на Държавно предприятие “Радиоактивни отпадъци”** (целият текст)	Частично съответствие Забележка: Изискванията ще се въведат цялостно в подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година
Раздел 4. Значими събития		

Член 96. Съобщаване и документиране на значими събития Държавите членки изискват от предприятието: а) въведе по целесъобразност система за документиране и анализ на значими събития, свързани или потенциално свързани с аварийни или непреднамерени облъчвания; б) своевременно да уведомява компетентния орган за възникването на всякакво значимо събитие, което води или е вероятно да доведе до облъчване на дадено лице извън рамките на експлоатационните граници или експлоатационните условия, посочени в лицензионните изисквания по отношение на професионалното облъчване или облъчването на населението, или определеното от компетентния орган по отношение на медицинското облъчване, включително резултатите от разследването и коригиращите мерки с цел предотвратяване на такива събития.	**ЗБИЯЕ** Чл. 19. (1) В лицензията и разрешението се определят: 8. изискванията за предоставяне на информация от лицензианта и титуляря на разрешение на агенцията, включително изискванията за задължително уведомяване на агенцията в случай на събитие, инцидент или авария, при условия и по ред, предвидени в наредба, приета от Министерския съвет по предложение на председателя на агенцията; Чл. 122. В случай на авария лицензиантите и титулярите на разрешения са длъжни: 1. незабавно да информират населението и кметовете на общините в зоната на аварийно планиране и другите компетентни органи; **Наредба за условията и реда за уведомяване на Агенцията за ядрено регулиране за събития в ядрени съоръжения, в обекти и при дейности с източници на йонизиращи лъчения и при превоз на радиоактивни вещества** (целият текст)	Частично съответствие Забележка: Изискванията ще се въведат цялостно в подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година
Раздел 5. Ситуации на аварийно облъчване		
Член 97. Система за управление на аварийни ситуации 1. Държавите членки вземат предвид факта, че на тяхна територия може да възникнат аварийни ситуации, както и че може да бъдат засегнати от аварийни ситуации, възникнали извън тяхната територия. Държавите членки установяват система за управление на аварийни ситуации и подходящи административни разпоредби за поддържането на тази система. Системата за управление на аварийни ситуации включва елементите, посочени в раздел А от приложение XI. 2. Системата за управление на аварийни ситуации е съобразена с резултатите от оценката на потенциални ситуации на аварийно облъчване и е в състояние да реагира ефективно при ситуации на аварийно облъчване вследствие на практики или непредвидени събития. 3. В системата за управление на аварийни ситуации се предвижда изготвянето на планове за реагиране при аварийни ситуации с цел предотвратяване на тъканни реакции с тежки	**ЗБИЯЕ** Чл. 117. (1) Държавните органи и лицата, които осъществяват дейности по проектиране, строителство, въвеждане в експлоатация, експлоатация и извеждане от експлоатация на ядрени съоръжения и при производство, превозване и съхраняване на ядрен материал или при извършване на дейности с източници на йонизиращи лъчения, определят мерки за аварийно планиране и аварийна готовност. (2) Мерките за аварийно планиране се установяват с аварийните планове: 1. за защита на населението (външен авариен план), който регламентира зоните за аварийно планиране и определя действията на компетентните органи за защита на населението, имуществото и околната среда в случай на авария; 2. на ядреното съоръжение или на обекта с източник на йонизиращо лъчение (вътрешен авариен план), с който се определят действията на лицензианта или на титуляря на	Частично съответствие Забележка: Изискванията ще се въведат цялостно в подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година

детерминистични ефекти при всяко лице от засегнатото население и намаляване на риска от стохастични ефекти, като се вземат под внимание общите принципи за радиационна защита и посочените в глава III референтни нива.	разрешение за ограничаване на аварията и ликвидиране на последиците от нея в съответствие с външния авариен план. Чл. 118. (1) Организацията по разработването, поддържането и координацията по изпълнението на външния авариен план се осъществява съответно от специализираните държавни органи по пожарна безопасност и защита на населението, създадени със закон или с акт на Министерския съвет. (2) Външният авариен план се приема с решение от Министерския съвет по предложение на органите по ал. 1. Чл. 119. Разработването на външния авариен план, неговото материално- техническо и кадрово осигуряване, поддържането на аварийна готовност и прилагането на мерките се финансират от държавния бюджет. **Закон за защита при бедствия (целият текст)** **НАПАГЯРА** (целият текст)	
Член 98. Аварийна готовност 1. Държавите членки правят необходимото предварително да бъдат изготвени планове за аварийно реагиране при различните видове аварийни ситуации, идентифицирани посредством оценка на потенциалните ситуации на аварийно облъчване. 2. Плановете за аварийно реагиране включват елементите, посочени в раздел Б от приложение XI. 3. Плановете за аварийно реагиране включват и разпоредба за преминаването от ситуация на аварийно облъчване към ситуация на съществуващо облъчване. 4. Държавите членки предприемат необходимите мерки, които да гарантират, че плановете за аварийно реагиране се подлагат на редовна проверка, преглед и, по целесъобразност, преработване, като се вземат под внимание поуките от предишни ситуации на аварийно облъчване и с оглед на резултатите от участието в учения за реагиране при аварийни ситуации на национално и международно равнище. 5. Ако е уместно, плановете за аварийно реагиране включват съответни елементи от системата за управление на аварийни	**ЗБИЯЕ** Чл. 120. (1) Лицето, което експлоатира ядрено съоръжение, представя вътрешния авариен план на председателя на агенцията, на специализирания държавен орган по пожарна безопасност и защита на населението и на министъра на околната среда и водите шест месеца преди планираното начало на въвеждане на ядреното съоръжение в експлоатация. (2) Аварийният план се проверява на практика преди въвеждането на ядреното съоръжение в експлоатация и по време на експлоатацията, а отделните части на плана се проверяват и оценяват на определени интервали от време. (3) Председателят на агенцията съгласува вътрешния авариен план преди въвеждането на обекта в експлоатация. Чл. 121. Лицензиантите и съответните титуляри на разрешение са длъжни да запознават персонала с аварийните планове и да провеждат специално обучение на служителите, определени да изпълняват функции съгласно аварийните планове.	Частично съответствие Забележка: Изискванията ще се въведат цялостно в подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година

ситуации, посочена в член 97.		
Член 99. Международно сътрудничество 1. Държавите членки си сътрудничат с други държави членки и с трети държави за справяне с потенциални аварийни ситуации на тяхна територия, които могат да засегнат други държави членки или трети държави, за да се улесни организацията на радиологичната защита в тези държави членки или в трети държави. 2. В случай на аварийна ситуация, която е възникнала на нейна територия или е вероятно да предизвика радиологични последствия на нейна територия, всяка държава членка своевременно установява контакт с всички други държави членки и с трети държави, които може да са засегнати или има вероятност да бъдат засегнати с цел споделяне на оценката за ситуацията на облъчване и координиране на защитните мерки и на информацията за обществеността посредством подходящи двустранни или международни системи за обмен на информация и координация. Тези координационни дейности не предотвратяват или забавят необходимите действия на национално равнище. 3. Всяка държава членка своевременно споделя информация и сътрудничи с други имащи отношение държави членки, засегнати трети държави и съответните международни организации в случай на загуба, кражба или откриване на високоактивни закрити източници, други опасни радиоактивни източници и радиоактивни материали, както и по отношение на съответните последващи действия и разследвания, без да се засягат приложимите изисквания за поверителност и националното законодателство. 4. По целесъобразност всяка държава членка си сътрудничи с други държави членки и с трети държави при преминаването от ситуация на аварийно облъчване към ситуация на съществуващо облъчване.	**ЗБИЯЕ** Чл. 5. Председателят на агенцията:… 13. организира и координира изпълнението на задълженията на Република България, произтичащи от Споразумението между Република Австрия, Кралство Белгия, Кралство Дания, Република Финландия, Федерална република Германия, Гръцката република, Ирландия, Италианската република, Великото херцогство Люксембург, Кралство Нидерландия, Португалската република, Кралство Испания, Кралство Швеция, Европейската общност за атомна енергия (ЕВРАТОМ) и Международната агенция за атомна енергия (МААЕ) за прилагане на чл. III (1) и (4) от Договора за неразпространение на ядреното оръжие, както и по Допълнителния протокол към него; 14. изпълнява функциите на централен орган и пункт за връзка за уведомяване при авария и оказване на помощ съгласно Конвенцията за оперативно уведомяване при ядрена авария и Конвенцията за помощ в случай на ядрена авария или радиационна аварийна обстановка; 15. изпълнява функциите на централен орган, пункт за връзка и координатор по изпълнение на задълженията по Конвенцията за физическа защита на ядрения материал; **НАПАГЯРА** **Чл. 21** (целият текст)	Частично съответствие Забележка: Изискванията ще се въведат цялостно в подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година
Раздел 6. Ситуации на съществуващо облъчване		

Член 100. Програми във връзка със ситуации на съществуващо облъчване 1. Държавите членки правят необходимото за предприемането на мерки при индикация или доказателство за облъчвания, които не могат да бъдат пренебрегнати от гледна точка на радиационната защита, за откриване и оценка на ситуации на съществуващо облъчване, като отчитат посочените в приложение XVII видове ситуации на съществуващо облъчване, както и за определяне на съответното професионално облъчване и облъчване на населението. 2. Държавите членки може да преценят, като вземат под внимание общия принцип за обоснованост, че определена ситуация на съществуващо облъчване не дава основания за обмислянето на защитни или възстановителни мерки. 3. Ситуации на съществуващо облъчване, които предизвикват загриженост от гледна точка на радиационната защита, и за които може да бъде възложена правна отговорност, се подчиняват на съответните изисквания за ситуации на планирано облъчване и съответно за такива ситуации на облъчване се изисква уведомяване, както е уточнено в член 25, параграф 2.	**НОНРЗ** Глава шеста "Ограничаване на облъчването от естествени източници" (целият текст) **НРЗМПСЕР** Чл. 2. (1) За идентифициране на конкретни видове работи по чл . 1, водещи до облъчване на работници и лица от населението, което не може да се пренебрегне от гледна точка на радиационната защита, се извършват анализи и оценки съгласно глава втора. (2) Мерки за радиационна защита се предприемат според конкретния случай съгласно глава трета въз основа на анализите и оценките по ал. 1. (3) Граничните дози при облъчване на работници и лица от населението в резултат на дейности с материали с повишено съдържание на естествени радионуклиди са определени в чл. 9. **НАПАГЯРА** Чл. 32 (4) Намесата се определя въз основа на: 1. критериите за вземане на решения и нивата за намеса; 2. прогнозата за развитието на аварийната обстановка; 3. възможните резултати от прилагане на различни защитни мерки; 4. приоритета на здравните и социалните аспекти пред икономическите съображения; 5. други икономически, социални и психологически фактори. Чл. 39. (1) Намесата при откриване на замърсявания с радиоактивни вещества като резултат от последиците от предишна аварийна обстановка или дейност се основава на годишната ефективна доза за населението, която може да се получи, в случай че не бъде предприета намеса. (2) Намеса не се предприема при: 1. годишна ефективна доза за населението, по-малка или равна на 1 mSv, при което не се включва дозата, получена от естествения радиационен фон на местността; 2. годишна ефективна доза за населението, по-малка или равна на 5 mSv, при специални обстоятелства - само в случай че в	Частично съответствие Забележка: Изискванията ще се въведат с подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година

	следващите 5 последователни години годишната ефективна доза няма да надхвърли 1 mSv. (3) При откриване на замърсявания с радиоактивни вещества като резултат от последиците от предишна аварийна обстановка или дейност, когато годишната ефективна доза за населението е по-голяма от 5 mSv, се прилагат защитни мерки или се препоръчва ограничаване на достъпа. Намесата се предприема след обосноваване при годишна еквивалентна доза за населението 100 mSv, включително дозите, получени от всички възможни радиационни въздействия и от естествения радиационен фон на местността, освен в случаите, за които министърът на здравеопазването не е определил, че прилагането на намесата не се обосновава. (4) В случай че годишната ефективна доза за населението е: 1. по-голяма от минималното ниво за намеса по ал. 2, т. 2, но по-малка от 10 mSv (гранично ниво на намеса), освен радиационен мониторинг на съдържанието на радиоактивност в околната среда, селскостопанската продукция и на дозата, получавана от населението от външно и вътрешно облъчване, се прилагат мерки за ограничаване на дозата и за защита на населението, основани на принципите на обосноваване и оптимизация съгласно чл. 32, ал. 5 и в съответствие с конкретната обстановка и обстоятелства; 2. равна или по-голяма от 10 mSv, но по-малка от 20 mSv, включително дозата, получена от естествения радиационен фон на местността, се предприема намеса за ограничаване на облъчването на населението; видът и обхватът на защитните мерки се определят с отчитане на радиационното въздействие върху населението по показателя стойност на колективната ефективна доза за период 70 години; на лицата, заселващи се в зоната за ограничено обитаване, се предоставя от министъра на здравеопазването подробна информация за възможните здравни рискове от въздействието на радиацията; 3. по-голяма от 20 mSv и по-малка или равна на 50 mSv, заселването не се разрешава и в зоната се забранява постоянното обитаване на деца и лица в репродуктивна възраст; извършва се радиационен мониторинг на лицата и	

	компонентите от околната среда и се прилагат мерки за радиационна и медицинска защита на лицата; 4. по-голяма от 50 mSv, се забранява постоянното обитаване; извършването на селскостопанска дейност и използването на ресурсите от околната среда става след издаване 25 на специални актове на Министерския съвет; извършва се радиационен мониторинг и дозиметричен контрол на персонала и се прилагат мерки за защита на персонала.	
Член 101. Изготвяне на стратегии Държавите членки предприемат стъпки за изготвянето на стратегии, които да гарантират правилното управление на ситуациите на съществуващо облъчване съразмерно на рисковете и ефективността на защитните мерки. 2. Всяка стратегия съдържа: а) поставените цели; б) подходящи референтни нива при отчитане на референтните нива, определени в приложение I.	**НАПАГЯРА** Чл. 39 (3) При откриване на замърсявания с радиоактивни вещества като резултат от последиците от предишна аварийна обстановка или дейност, когато годишната ефективна доза за населението е по-голяма от 5 mSv, се прилагат защитни мерки или се препоръчва ограничаване на достъпа. Намесата се предприема след обосноваване при годишна еквивалентна доза за населението 100 mSv, включително дозите, получени от всички възможни радиационни въздействия и от естествения радиационен фон на местността, освен в случаите, за които министърът на здравеопазването не е определил, че прилагането на намесата не се обосновава. (4) В случай че годишната ефективна доза за населението е: 1. по-голяма от минималното ниво за намеса по ал. 2, т. 2, но по-малка от 10 mSv (гранично ниво на намеса), освен радиационен мониторинг на съдържанието на радиоактивност	Частично съответствие Забележка: Изискванията ще се въведат с подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година

	в околната среда, селскостопанската продукция и на дозата, получавана от населението от външно и вътрешно облъчване, се прилагат мерки за ограничаване на дозата и за защита на населението, основани на принципите на обосноваване и оптимизация съгласно чл. 32, ал. 5 и в съответствие с конкретната обстановка и обстоятелства; 2. равна или по-голяма от 10 mSv, но по-малка от 20 mSv, включително дозата, получена от естествения радиационен фон на местността, се предприема намеса за ограничаване на облъчването на населението; видът и обхватът на защитните мерки се определят с отчитане на радиационното въздействие върху населението по показателя стойност на колективната ефективна доза за период 70 години; на лицата, заселващи се в зоната за ограничено обитаване, се предоставя от министъра на здравеопазването подробна информация за възможните здравни рискове от въздействието на радиацията; 3. по-голяма от 20 mSv и по-малка или равна на 50 mSv, заселването не се разрешава и в зоната се забранява постоянното обитаване на деца и лица в репродуктивна възраст; извършва се радиационен мониторинг на лицата и компонентите от околната среда и се прилагат мерки за радиационна и медицинска защита на лицата; 4. по-голяма от 50 mSv, се забранява постоянното обитаване; извършването на селскостопанска дейност и използването на ресурсите от околната среда става след издаване 25 на специални актове на Министерския съвет; извършва се радиационен мониторинг и дозиметричен контрол на персонала и се прилагат мерки за защита на персонала.	
Член 102. Прилагане на стратегии 1. Държавите членки възлагат отговорности за прилагането на стратегии за управлението на ситуации на съществуващи облъчвания и правят необходимото за осигуряването на подходяща координация между съответните страни, участващи в прилагането на възстановителни и защитни мерки. По целесъобразност държавите членки предвиждат участие на заинтересованите страни във вземането на решения, свързани с изготвянето и прилагането на стратегии за управление на	**НАПАГЯРА** Чл. 32. (1) Намеса е прилагането на защитни мерки и всяко друго действие за ограничаване, намаляване и предотвратяване на облъчването или възможността за облъчване и на вредните последици за човешкото здраве, качеството на живот, имуществото и околната среда при аварийна обстановка, хронично облъчване или предишни дейности. (2) Намесата се прилага за въздействие върху: 1. източника на радиоактивно замърсяване - за ограничаване	Частично съответствие Забележка: Изискванията ще се въведат с подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година

ситуации на облъчвания. 2. Формата, мащабът и продължителността на всички защитни мерки, предвидени за прилагане на дадена стратегия се оптимизират. 3. Прави се оценка на разпределението на дозите, постигнато в резултат на прилагането на дадена стратегия. Обмислят се по-нататъшни стъпки за оптимизиране на защитата и за намаляване на всякакви облъчвания, които все още надвишават референтното ниво. 4. Държавите членки правят необходимото лицата, отговорни за прилагането на стратегията, редовно да: а) оценяват наличните възстановителни и защитни мерки за постигане на целите, както и ефикасността на планираните и реализираните мерки; б) предоставят информация на засегнатото население за потенциалните рискове за здравето и за наличните средства за намаляване на облъчването; в) предоставят ръководства за управлението на облъчванията на индивидуално или местно ниво; г) по отношение на дейностите, които са свързани с използването на естествени радиоактивни материали и не са управлявани като ситуации на планирано облъчване, да предоставят информация за подходящите средства за мониторинг на концентрациите и облъчванията, както и за предприемането на защитни мерки.	или преустановяване на прякото облъчване и изхвърляне на радиоактивни вещества в околната среда; 2. околната среда - за ограничаване на преноса на радиоактивни вещества върху човека; 3. човека - за ограничаване на облъчването и ефективно лечение на облъчени лица. (3) Намесата е основа за възстановяване на нормалните условия за социален и икономически живот след ликвидиране на последиците от аварийната обстановка. (4) Намесата се определя въз основа на: 1. критериите за вземане на решения и нивата за намеса; 2. прогнозата за развитието на аварийната обстановка; 3. възможните резултати от прилагане на различни защитни мерки; 4. приоритета на здравните и социалните аспекти пред икономическите съображения; 5. други икономически, социални и психологически фактори. (5) Намеса се прилага само когато: 1. ползата от намаляването на вредното въздействие от облъчване е достатъчна да обоснове причинените вреди от намесата и разходите по нея, включително социалната цена; 2. видът, обхватът и продължителността на приложените защитни мерки се оптимизират така, че ползата от намесата спрямо причинените от нея вреди да бъде максимална. (6) Прилагането на защитни мерки не се отлага в очакване на резултати от радиационния мониторинг, които да потвърдят направените прогнози. (7) Изпълнението на защитна мярка се преустановява, когато не е обосновано по-нататъшното й прилагане с отчитане на: 1. обосновката за вземане на решението за намеса; 2. индивидуалната и колективната доза на облъчване, които ще бъдат предотвратени от по-нататъшното прилагане на мярката; 3. финансовите разходи и социалните последици за обществото, свързани с по-нататъшното прилагане на мярката. Чл. 34. (1) В случай на замърсяване с радиоактивни вещества в резултат от възникнала или предишна аварийна обстановка или	

	дейност: 1. местата и районите, замърсени с радиоактивни вещества, се обозначават и при необходимост се изолират; 2. се осигурява непрекъснат индивидуален мониторинг; 3. се прилага подходяща намеса при отчитане на действителните характеристики на обстановката; 4. се регулира използването на земята и сградите, разположени в обозначените места и райони по т. 1; 5. се анализира възможността при прилагане на намеса да се получи увеличаване на радиоактивното въздействие на населението; 6. се извършва радиационен мониторинг на различна дълбочина под повърхността. (2) При необходимост за местата и районите, в които е приложена намеса, се прилагат допълнителни мерки, както следва: 1. контрол на отстранените материали, замърсени с радиоактивни вещества, и тяхното използване, включително търговията с тях; 2. контрол на достъпа в териториите, замърсени с радиоактивни вещества. **НРЗМПСЕР** Чл. 4. (1) Предприятие, което осъществява дейност по чл. 1, уведомява за това председателя на Агенцията за ядрено регулиране (АЯР) и организира: 1. извършване на анализи и оценки на количествата и видовете материали с повишено съдържание на естествени радионуклиди, които се използват за дейността или са продукт от нея; 2. измерване на специфичната активност на материали с повишено съдържание на естествени радионуклиди, използвани за дейността или получени от нея; 3. измерване мощността на еквивалентната доза по работните места и на разстояние 0,1 m и 1,0 m от използваните и получаваните материали с повишено съдържание на естествени радионуклиди, свързани с дейността;	

	4. извършване на оценка на очакваните дози от външно и вътрешно облъчване на работници и лица от населението. (2) Предприятието по ал. 1 представя на председателя на АЯР описание на дейността и резултатите и оценката по същата алинея. (3) При промяна на технологията за обработка и вида на използваните или получаваните материали с повишено съдържание на естествени радионуклиди предприятието по ал. 1 организира нови измервания, анализи и оценки по същата алинея. Чл. 5. Измерванията по чл. 4, ал. 1, т. 2 и 3 се извършват от акредитирани лаборатории, а оценките по чл. 4, ал. 1, т. 4 се извършват от квалифицирани експерти по радиационна защита. Чл. 10 1. извършване на радиационен мониторинг на работната и жизнената среда; 4. разработване на вътрешни правила, процедури, инструкции и други документи, свързани с ограничаване и контрол на облъчването и осигуряването на радиационна защита при работа с материали с повишено съдържание на естествени радионуклиди; Чл. 11. (1) Предприятията, извършващи дейности по чл. 1, информират ежегодно председателя на АЯР и министъра на здравеопазването за изпълнението на мерките по чл. 10 и за състоянието на радиационната защита в съответните обекти. (2) Предприятията по ал. 1 осигуряват свободен достъп на инспекторите от АЯР и органите на държавния здравен контрол до съответните обекти. Чл. 12. (1) Министърът на здравеопазването оценява дозите на облъчване на населението и радиационния риск от дейности с материали с повишено съдържание на естествени радионуклиди, като взема предвид: 1. обособените критични групи и населението като цяло; 2. очакваните дози от външно и вътрешно облъчване, възможните пътища на облъчване, особеностите и вида на радионуклидите, техните активности, химични форми и физични характеристики.	

	(2) При оценката по ал. 1 се използват резултатите от радиационния мониторинг на работната и жизнената среда. (3) Органите на държавния здравен контрол контролират факторите на работната и жизнената среда за определяне и намаляване на облъчването от материали с повишено съдържание на естествени радионуклиди. (4) Инспекторите на АЯР извършват периодични и извънредни проверки в обекти с материали с повишено съдържание на естествени радионуклиди и могат да дават предписания, свързани с радиационната защита.	
Член 103. План за действие по отношение на радона 1. В изпълнение на член 100, параграф 1 държавите членки изготвят национален план за действие с цел справяне с дългосрочните рискове от облъчване от радон в жилищни сгради, сгради с обществен достъп и работни места по отношение на всеки източник на проникване на радон, било то от почвата, строителните материали или водата. В плана за действие се вземат предвид посочените в приложение XVIII въпроси и той редовно се актуализира. 2. Държавите членки правят необходимото, за да се гарантира, че са въведени подходящи мерки за предотвратяване на проникването на радон в нови сгради. Тези мерки може да включват специфични изисквания в националните строителни норми. 3. Държавите членки идентифицират зоните, където концентрацията на радон (в средногодишни стойности) в значителен брой сгради се очаква да надвишава съответното национално референтно ниво.	**НОНРЗ** Чл. 45 (2) 1. средногодишна концентрация на радон във въздуха - 200 $Bq.m^{-3}$ за новопостроени жилищни и обществени сгради; 2. средногодишна концентрация на радон във въздуха - 300 $Bq.m^{-3}$ за съществуващи жилищни и обществени сгради; 3. средногодишна концентрация на радон във въздуха - 1000 $Bq.m^{-3}$ за работни места. (3) В специфични случаи, когато продължителността на обитаване в съществуващи сгради с обществено предназначение е малка, министърът на здравеопазването може да определи за средногодишната концентрация на радон във въздуха референтно ниво, по-голямо от 300 $Bq.m^{-3}$, но не повече от 1000 $Bq.m^{-3}$. (4) При идентифициране на сгради и работни места, където референтните нива по ал. 1 са надвишени, се предприемат мерки за: 1. намаляване концентрацията на радон във въздуха на обществени сгради и работни места в съответствие с принципа за оптимизация; 2. информиране и насърчаване на хората, живеещи в съществуващи сгради, за предприемане на действия за намаляване концентрацията на радон във въздуха на съответните помещения (чрез подобряване на вентилацията, ограничаване на постъплението на радон и др.); 3. системен контрол на концентрацията на радон в сгради и	Частично съответствие Забележка: Изискванията ще се въведат с подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година

	работни места с повишено съдържание на радон във въздуха.	
Раздел 7. Система за прилагане		
Член 104. Инспекции 1. Държавите членки изготвят система или системи за инспекции по отношение на прилагането на разпоредбите, приети съгласно настоящата директива, и за започване на наблюдение и коригиращи действия, когато това е необходимо. 2. Държавите членки правят необходимото компетентният орган да изготви програма за инспекции, като вземе предвид потенциалния мащаб и естеството на опасността, свързана с практиките, обща оценка на въпросите за радиационната защита в практиките и степента на спазване на разпоредбите, приети съгласно настоящата директива. 3. Държавите членки правят необходимото констатациите от всяка инспекция да се документират и предоставят на съответното предприятие. В случай че констатациите са свързани с външен работник или работници, по целесъобразност те също биват предоставени на работодателя. 4. Държавите членки правят необходимото основните параметри на програмите за инспекции и най-важните констатации от изпълнението ѝ да са публично достояние. 5. Държавите членки правят необходимото, за да се гарантира наличието на механизми за своевременно разпространяване до съответните страни, включително производители и доставчици на радиационни източници, и когато е уместно — до международни организации, на информация за направените изводи във връзка със защитата и безопасността, извлечени от инспекции и от докладвани инциденти и аварии и свързаните с тях констатации.	**ЗБИЯЕ** Чл. 98. (1) Председателят на агенцията осъществява контрол на ядрената безопасност, физическата защита и радиационната защита при използване на ядрената енергия и йонизиращите лъчения и по управлението на радиоактивните отпадъци и отработеното гориво. (2) Председателят на агенцията извършва: 1. превантивен контрол, когато издава лицензии и разрешения за дейности по този закон и удостоверения за правоспособност; 2. текущ контрол по изпълнението на условията на издадените лицензии и разрешения за дейности по този закон и удостоверения за правоспособност; 3. последващ контрол върху изпълнението на препоръките или предписанията, дадени от контролните органи. Чл. 99. (1) В изпълнение на контролните си правомощия председателят на агенцията: 1. извършва периодични и извънредни проверки (инспекции) чрез упълномощените длъжностни лица; 2. уведомява органите на специализирания контрол по чл. 13 с оглед предприемането на мерки от кръга на тяхната компетентност; 3. сигнализира органите на прокуратурата при наличие на данни за извършено престъпление; 4. изменя или отнема издаденото разрешение или лицензия или удостоверение за правоспособност; 5. налага принудителни административни мерки и административни наказания, предвидени с този закон. (2) Председателят на агенцията има право да изисква от лицата информация за дейността им, необходимите документи във връзка с осъществяването на контрола и ако се налага - да изисква съдействие от специализираните органи за контрол по чл. 13. Чл. 100. (1) Председателят на агенцията упълномощава определени длъжностни лица от администрацията на агенцията	Пълно съответствие

	да осъществяват контрол по този закон и подзаконовите нормативни актове по прилагането му в съответствие с техните правомощия. (2) Длъжностните лица по ал. 1, наричани по-нататък "инспекторите", имат право: 1. на свободен достъп до контролираните от тях лица и обекти по всяко време, включително за проверки за състоянието на ядрената безопасност, радиационната защита, физическата защита и техническото състояние на ядрените съоръжения и на източниците на йонизиращите лъчения, както и за изпълнение на условията на издадените лицензии и разрешения; 2. да изискват необходимите данни, сведения, обяснения и друга информация, включително измервания и изпитвания за изясняване на техническото състояние и условията за експлоатация на обекта, включително за правоспособността на персонала, от съответните длъжностни лица на обекта, както и всяка друга информация, свързана с осигуряване на ядрената безопасност, физическата защита и радиационната защита; 3. да съставят актове за административни нарушения по този закон; 4. да правят предложения за изменение, спиране, прекратяване и отнемане на разрешения, лицензии или удостоверения за правоспособност и за прилагането на принудителни административни мерки; 5. да дават задължителни писмени предписания за осигуряване на ядрената безопасност, физическата защита и радиационната защита; 6. да извършват насрещни проверки и да изискват от трети лица сведения и документи, необходими за извършване на проверките. (3) Предписанията на инспекторите, дадени в изпълнение на правомощията им по този закон, са задължителни. Чл. 101. (1) За резултатите от проверките инспекторите съставят констативен протокол, към който прилагат събраните доказателства, обяснения и резултатите от извършените наблюдение, измерване и/или изпитване. (2) Протоколът се довежда до знанието на проверяваното лице.	

	(3) Въз основа на резултатите от проверката инспекторите могат: 1. да дават задължителни предписания на проверяваните лица; 2. да съставят актове за административни нарушения; 3. да предлагат на председателя на агенцията налагането на принудителни административни мерки. (4) Направените от инспекторите предписания по тази глава не могат да съвпадат по вид с принудителните административни мерки, които прилага председателят на агенцията, и да съдържат задължения за извършване на конкретни технологични операции. (5) Лицата, на които са дадени задължителни предписания, уведомяват в определения им срок инспектора по контрола за тяхното изпълнение. **ЗИД ЗБИЯЕ** § 23. В чл. 98 се правят следните изменения и допълнения: 1. В ал. 2 точки 1 и 2 се изменят така: „1. превантивен контрол при издаване на лицензии, разрешения, удостоверения за регистрация, удостоверения за правоспособност и други актове за дейности по този закон; 2. текущ контрол за спазване на нормативните изисквания за дейностите по този закон и изискванията на издадените лицензии, разрешения, удостоверения за регистрация и удостоверения за правоспособност;“ 2. Създава се ал. 3 със следното съдържание: „(3) Контролът по ал. 2 се осъществява чрез проверки по документи и/или проверки на място по реда, определен в този закон и съгласно изискванията на наредбата по чл. 26, ал. 1 и наредбата по чл. 65, ал. 3.“ § 24. В чл. 99 се правят следните изменения и допълнения: В ал. 1 точка 4 се изменя така: „4. изменя или отнема издадена лицензия или разрешение, отнема удостоверение за регистрация или удостоверение за правоспособност.“ 2. Създават се алинеи 3 и 4 със следното съдържание: „(3) При изпълнение на контролните си правомощия	

	председателят на агенцията прилага степенуван подход. (4) Председателят на агенцията утвърждава програми за контролната дейност. Обобщена информация за тази дейност се включва в доклада по чл. 5, т. 10.“ § 25. В чл. 100, ал. 2, т. 4 след думата „лицензии“ се добавят думите „удостоверения за регистрация“.	
Член 105. Прилагане Държавите членки правят необходимото компетентният орган да има правомощието да изисква от физическо или юридическо лице да предприеме действия за отстраняване на пропуските и за предотвратяване на повторното им допускане или да отнема, когато е уместно, издаденото разрешение в случаите, в които резултатите от регулаторната проверка или друга регулаторна оценка показват, че ситуацията на облъчване не е в съответствие с разпоредбите, приети съгласно настоящата директива.	**ЗБИЯЕ** Чл. 101. (3) Въз основа на резултатите от проверката инспекторите могат: 1. да дават задължителни предписания на проверяваните лица; 2. да съставят актове за административни нарушения; 3. да предлагат на председателя на агенцията налагането на принудителни административни мерки. (4) Направените от инспекторите предписания по тази глава не могат да съвпадат по вид с принудителните административни мерки, които прилага председателят на агенцията, и да съдържат задължения за извършване на конкретни технологични операции. (5) Лицата, на които са дадени задължителни предписания, уведомяват в определения им срок инспектора по контрола за тяхното изпълнение. Чл. 150. Принудителните административни мерки, които могат да се налагат в случаи по чл. 149, са: 1. спиране или ограничаване на дейността, за която е издадено разрешение или лицензия; 2. временно отнемане на удостоверението за правоспособност; 3. разпореждане за извършване на: а) експертизи, проверки, изпитвания на инсталация, съоръжение, продукти, техни части, системи или компоненти; б) изменение на установени граници и условия за експлоатация; в) изменения на проекти и конструкции, които имат значение за ядрената безопасност, радиационната защита, физическата защита и аварийната готовност; г) допълнение или изменение на учебните програми и курсове	Пълно съответствие

	и провеждане на допълнително обучение, включително проверка на знанията и уменията. Глава единадесета „Административнонаказателни разпоредби“ (целият текст) **ЗИД ЗБИЯЕ** § 29. В чл. 150, т. 1 накрая се добавят думите „или за която е направено уведомление или е извършена регистрация“.	
Глава X. Заключителни разпоредби		
Член 106. Транспониране Държавите членки въвеждат в сила законовите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими за изпълнението на настоящата директива, в срок до 6 февруари 2018 г. 2. Когато държавите членки приемат тези разпоредби, в тях се съдържа позоваване на настоящата директива или позоваването се извършва при официалното публикуване на разпоредбите. Условията и редът на позоваване се определят от държавите членки. 3. Държавите членки съобщават на Комисията текста на разпоредбите на националното законодателство, което те приемат в областта, обхваната от настоящата директива.	**ЗИД ЗБИЯЕ** § 34. Този закон въвежда изискванията на Директива 2013/59/ЕВРАТОМ на Съвета от 5 декември 2013 година за определяне на основни норми на безопасност за защита срещу опасностите, произтичащи от йонизиращи лъчения, и за отмяна на директиви 89/618/Евратом, 90/641/Евратом, 96/29/Евратом, 97/43/Евратом и 2003/122/Евратом (ОВ, L 13/1 от 17 януари 2014 г).	Пълно съответствие
Член 107. Отмяна Директиви 89/618/Евратом, 90/641/Евратом, 96/29/Евратом, 97/43/Евратом и 2003/122/Евратом се отменят, считано от 6 февруари 2018 г. Позоваванията на отменените директиви се смятат за позовавания на настоящата директива и се четат в съответствие с таблицата за съответствието в приложение XIX.		Не подлежи на въвеждане
Член 108. Влизане в сила Настоящата директива влиза в сила на двадесетия ден след датата на публикуването ѝ в Официален вестник на Европейския съюз.		Не подлежи на въвеждане
Член 109. Адресати Адресати на настоящата директива са държавите членки. Съставено в Брюксел на 5 декември 2013 година.		Не подлежи на въвеждане

Приложение I … ÷ Приложение XVIII …		Частично съответствие Забележка: Изискванията ще се въведат с подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година
Приложение XIX. Таблица за съответствие, посочена в член 107		Не подлежи на въвеждане

ПРИЛОЖЕНИЕ № 1 КЪМ ТАБЛИЦА ЗА СЪОТВЕТСТВИЕ НА ПРОЕКТ НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА БЕЗОПАСНО ИЗПОЛЗВАНЕ НА ЯДРЕНАТА ЕНЕРГИЯ (ЗИД ЗБИЯЕ) С РАЗПОРЕДБИТЕ НА ДИРЕКТИВА 2013/59/ЕВРАТОМ НА СЪВЕТА ОТ 5 ДЕКЕМВРИ 2013 ГОДИНА ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ОСНОВНИ НОРМИ НА БЕЗОПАСНОСТ ЗА ЗАЩИТА СРЕЩУ ОПАСНОСТИТЕ, ПРОИЗТИЧАЩИ ОТ ИЗЛАГАНЕ НА ЙОНИЗИРАЩО ЛЪЧЕНИЕ И ЗА ОТМЯНА НА ДИРЕКТИВИ 89/618/ЕВРАТОМ, 90/641/ЕВРАТОМ, 96/29/ЕВРАТОМ, 97/43/ЕВРАТОМ И 2003/122/ЕВРАТОМ

1	2	3
Определения съгласно чл. 4 на ДИРЕКТИВА 2013/59/ЕВРАТОМ НА СЪВЕТА	**Кореспондиращ текст от проекта на акт/действащи нормативни актове**	**Степен на съответствие**
1. „Погълнатата доза“ (D) е енергията, погълнатата от единица маса, $D = \frac{d\bar{\varepsilon}}{dm}$, където: $d\bar{\varepsilon}$ е средната енергия, предадена на йонизиращото лъчение на веществото в обемен елемент; dm е масата на веществото в този обемен елемент. В настоящата директива „погълнатата доза“ означава осреднената доза за биологична тъкан или орган. Единицата за погълнатата доза е грей (Gy), като един грей е равен на един джаул на килограм: 1 Gy = 1 J/kg.	**Наредба за основните норми за радиационна защита (НОНРЗ)** Приложение № 3 към чл. 17 - Величини и фактори за оценка на ефективна и еквивалентна доза от външно и вътрешно облъчване „Погълнатата доза“ (D) Енергията, погълнатата от единица маса вещество, $D = \frac{d\bar{\varepsilon}}{dm}$, където: $d\bar{\varepsilon}$ е средната енергия, предадена от йонизиращо лъчение на веществото в обемен елемент с маса **dm**; В настоящата наредба „погълнатата доза“ означава осреднената доза за биологична тъкан или орган. Единицата за погълнатата доза е грей (Gy), като един грей е еквивалентен на един джаул на килограм: 1 Gy = 1 J/kg.	Пълно съответствие
2. „Ускорител“ означава оборудване или инсталация, в които се ускоряват частиците, излъчвайки йонизиращо лъчение с енергия, по-голяма от 1 мегаелектронволт (MeV).	**Наредба за радиационна защита при дейности с източници на йонизиращи лъчения (НРЗДИЙЛ)** § 1 на Допълнителни разпоредби, т. 9	Пълно съответствие

	„Ускорител“ Електрофизично устройство (генератор на лъчение), което чрез ускоряване на частици може да генерира йонизиращо лъчение с енергия по-голяма от 1 MeV.	
3. „Аварийно облъчване“ означава облъчване на лица, различни от аварийни работници, в резултат на авария.	**НОНРЗ** § 1 на Допълнителни разпоредби, т. 1 „Инцидентно облъчване“ е облъчване на лица в резултат на авария. Това не включва аварийното облъчване.	Определението ще се въведе с подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година
4. „Активиране“ означава процес, при който стабилен нуклид се трансформира в радионуклид чрез облъчване на материала, в който се съдържа, с частици или високоенергийни фотони.	**Проект на закон за изменение и допълнение на Закона за безопасно използване на ядрената енергия (ЗИД ЗБИЯЕ).** § 30. В § 1 от допълнителните разпоредби се правят следните изменения и допълнения: 1. Създава се нова т. 5а със следното съдържание: „5а. „Активиране“ е процес, при който чрез облъчване се образуват радионуклиди в даден материал.“	Пълно съответствие
5. „Активност“ (A) е активността на дадено количество радионуклид в определено енергетично състояние в даден момент. Тя представлява съотношението на dN спрямо dt, където dN е очакваната стойност на броя на ядрените превръщания от това енергийно състояние за времеви интервал dt: $A = \frac{dN}{dt}$ Единицата за активност е бекерел (Bq).	**НОНРЗ** § 1 на Допълнителни разпоредби, т. 2 "Активност" на радиоактивен източник е отношението на средния брой спонтанни ядрени превръщания (разпадания) (dN) в него за малък интервал от време (dt) и продължителността на този интервал: A = dN/dt. Единица: Бекерел [Bq]; 1 Bq = 1 s-1Активността е равна на един бекерел (1 Bq),	Пълно съответствие

	когато в дадено количество радиоактивно вещество се осъществява едно спонтанно ядрено превръщане в секунда	
6. „Стажант“ означава лице, което преминава обучение или инструктаж в дадено предприятие с оглед упражняването на конкретно умение.	**НОНРЗ** § 1 на Допълнителни разпоредби, т. 38 „Стажант“ е всяко лице, което преминава специална подготовка или обучение в дадено предприятие с цел придобиване на специфични знания и умения.	Пълно съответствие
7. „Разрешение“ означава регистрацията или лицензирането на дадена практика.	**ЗБИЯЕ** Чл. 15, ал.2. Лицензиите и разрешенията по този закон са индивидуални административни актове.	Пълно съответствие
8. „Бекерел“ (Bq) е специалното наименование на единицата за активност. Един бекерел е равен на едно ядрено превръщане в секунда: 1 Bq = 1 s^{-1}	**НОНРЗ** § 1 на Допълнителни разпоредби, т. 2 .... Единица: Бекерел [Bq]; 1 Bq = 1 s^{-1}.	Пълно съответствие .
9. „Строителен материал“ означава всеки продукт за трайно влагане в сграда или части от нея и чиито експлоатационни характеристики оказват влияние върху тези на сградата по отношение на облъчването на нейните обитатели с йонизиращо лъчение.		Определението ще се въведе с подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година
10. „Полагащи грижи лица и лица, които осигуряват удобство на пациентите“ означава лица, които съзнателно и доброволно се излагат на облъчване с йонизиращо лъчение, като помагат, без това да е част от професионалните им задължения, при осигуряването на подкрепа и удобство на пациенти, които са или са били обект на медицинско облъчване.		Определението ще се въведе с подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година

11. „Нива за освобождаване от контрол“ означава стойности, установени от компетентния орган или в националното законодателство и изразени като специфични активности, при или под които материалите, получавани в резултат на практики, подлежащи на уведомяване или на издаване на разрешение, могат да бъдат освободени от изискванията на настоящата директива.	**НОНРЗ** Приложение № 1, таблица 2 Нива на специфични активности за естествени радионуклиди за освобождаване от регулиране на големи количества материали	Пълно съответствие
12. „Клиничен одит“ означава преглед или системна проверка на медицинските рентгенови процедури, която има за цел да подобри качеството и резултата от грижите, предоставени на пациента благодарение на структуриран преглед, в рамките на който практиките, процедурите и рентгеновите резултати се сравняват с приети стандарти за добри медицински рентгенови процедури и вследствие на който може да настъпи промяна в практическата дейност, ако това се налага, а и в прилагането на нови стандарти, ако е необходимо.		Определението ще се въведе с подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година
13. „Клинична отговорност“ означава отговорността на практикуващия лекар за индивидуалните медицински облъчвания, по-специално: обосновка; оптимизация; клинична оценка на резултатите; сътрудничество с други специалисти и служители, ако е необходимо, във връзка с практическите аспекти на медицинските радиологични процедури; получаването на информация за предишни прегледи, ако е приложимо; предоставяне на съществуваща медицинска радиологична информация и/или данни на други практикуващи лекари и/или на лекаря, издаващ направление, ако е необходимо; и даване на информация, ако е необходимо, за риска от йонизиращото лъчение на пациентите и други съответни лица.		Определението ще се въведе с подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година
14. „Очаквана ефективна доза“ (E(τ) е сумата от очакваните еквивалентни дози при постъпване на радионуклиди в органи или тъкани H T (τ), всяка от които умножена със съответния тъканен тегловен фактор w T . Тя се определя по следната формула: $E(\tau) = \sum_T w_T H_T(\tau)$ При определянето на E(τ) τ е броят на годините, за които се	**НОНРЗ** Приложение № 3 към чл. 17 - Величини и фактори за оценка на ефективна и еквивалентна доза от външно и вътрешно облъчване Очаквана доза (при вътрешно облъчване) е величината D(t), която се определя по формулата:	Пълно съответствие

извършва сумирането. С цел постигане на съответствие с границите на дозите, посочени в настоящата директива, τ представлява период от 50 години след постъпването при възрастни и до 70-годишна възраст за бебета и деца. Единицата за очаквана ефективна доза е сиверт (Sv).	$D(\tau) = \int_{t_o}^{t_o+\tau} D(t).dt$ където: to е моментът на постъпване на радиоактивното вещество в организма; D(t) - мощността на дозата в момент от времето t; τ - интервалът от време след началото на постъпване на радиоактивно вещество в организма. Когато τ не е предварително зададен, се приема, че: τ = 50 години за възрастни, и τ = 70 години за деца. Очакваната доза може да бъде погълната, еквивалентна или ефективна.	
15. „Очаквана еквивалентна доза“ $(H_T(\tau))$ е интегралът за време (t) от мощността на еквивалентната доза в тъкан или орган T, която ще бъде получена от дадено лице в резултат на постъпване. Тя се определя по следната формула: $H_T(\tau) = \int_{t_o}^{t_o+\tau} {}_T(t)dt$ за постъпване към момент t_0 , където $\dot{H}_T(t)$ е съответната мощност на еквивалентната доза в орган или тъкан T към момент t, τ е времето, за което се изчислява интегралът. При определянето на H_T (τ) τ е броят на годините, за които се извършва сумирането. С цел постигане на съответствие с границите на дозите, посочени в настоящата директива, τ представлява период от 50 години при възрастните и до 70-годишна възраст за бебетата и децата. Единицата за очаквана еквивалентна доза е сиверт (Sv).	**НОНРЗ** Приложение № 3 към чл. 17 - Величини и фактори за оценка на ефективна и еквивалентна доза от външно и вътрешно облъчване Очаквана доза (при вътрешно облъчване) е величината D(t), която се определя по формулата: $D(\tau) = \int_{t_o}^{t_o+\tau} D(t).dt$ където: to е моментът на постъпване на радиоактивното вещество в организма; D(t) - мощността на дозата в момент от времето t; τ - интервалът от време след началото на постъпване	Пълно съответствие

	на радиоактивно вещество в организма. Когато τ не е предварително зададен, се приема, че: τ = 50 години за възрастни, и τ = 70 години за деца. Очакваната доза може да бъде погълнатата, еквивалентна или ефективна.	
16. „Компетентен орган“ означава орган или система от органи, определени от държавите членки за имащи законна власт за целите на настоящата директива.	**ЗБИЯЕ** Чл. 4. (1) Държавното регулиране на безопасното използване на ядрената енергия и йонизиращите лъчения и на безопасното управление на радиоактивните отпадъци и отработеното гориво се осъществява от председателя на Агенцията за ядрено регулиране… Чл. 13. Министрите на здравеопазването, на околната среда и водите, на вътрешните работи, на отбраната, на земеделието и храните, на транспорта, информационните технологии и съобщенията, на образованието и науката и председателят на Държавна агенция "Национална сигурност" осъществяват специализиран контрол в съответствие с предоставените им от закона правомощия.	Пълно съответствие
17. „Потребителска стока“ означава устройство или произведено изделие, в което целенасочено са включени или образувани чрез активация един или повече радионуклиди, или което генерира йонизиращо лъчение и което може да бъде продавано или предлагано на лица от населението без осъществяване на специално наблюдение или регулаторен контрол след продажбата.		Определението ще се въведе с подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година
18. „Замърсяване“ означава непреднамерено или нежелано наличие на радиоактивни вещества по повърхности или в твърди предмети, течности или газове, или по човешкото тяло.	**НРЗДИЙЛ** § 1 на Допълнителни разпоредби т. 2 "Нефиксирано (снемаемо) радиоактивно замърсяване" е	Пълно съответствие

	наличието на радиоактивни вещества, които се пренасят при контакт върху други предмети и се отстраняват при дезактивация. т. 5 "Радиоактивно замърсяване" е наличие на радиоактивни вещества върху повърхности или съдържание на радиоактивни вещества в материали, въздух, човешко тяло или друго място, в количества, които са по-високи от нивата, определени в действащите норми за радиационна защита. 10. "Фиксирано (неснемаемо) радиоактивно замърсяване" е наличието на радиоактивни вещества, които не се пренасят при контакт върху други предмети и не се отстраняват при дезактивация.	
19. „Контролирана зона“ означава зона, подложена на специални правила за целите на защита от йонизиращи лъчения или за предотвратяване разпространението на радиоактивно замърсяване и достъпът до която се контролира.	**НОНРЗ** § 1 на Допълнителни разпоредби, т. 18 "Контролирана зона" е всяка зона, за която се изискват мерки за радиационна защита на персонала, мониторинг на професионалното облъчване и радиоактивните замърсявания при нормални условия на работа, както и мерки за предотвратяване и ограничаване на потенциалното облъчване.	Пълно съответствие
20. „Диагностични референтни нива“ означава нивата на дозите в медицинската лъчева диагностика или интервенционната радиология, или в случай на радиофармацевтични продукти — нивата на активност за типови изследвания на групи типови пациенти или типови фантоми за широко определени видове оборудване.	**НОНРЗ** § 1 на Допълнителни разпоредби, т. 36 "Референтни диагностични нива" са препоръчителни нива на доза на пациента при рентгенови диагностични изследвания или нива на активност на въведения радиофармацевтик при нуклеарномедицински изследвания, за типични изследвания за групи от пациенти със стандартни размери или за стандартни фантоми, които се отнасят за широко разпространени типове радиологични уредби. При прилагане	Пълно съответствие

	на добра радиологична практика се очаква тези нива да не бъдат надвишени.	
21. „Изведен от употреба източник“ означава закрит източник, който повече не се използва или не се предвижда да се използва за практика, за която е било издадено разрешение, но който продължава да изисква управление от гледна точка на безопасността.		Определението ще се въведе с подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година
22. „Гранична доза“ означава граница, определена като очакван горен предел (квота) на индивидуалните дози, използвана за определяне на възможните варианти, вземани под внимание в процеса на оптимизация за даден източник на йонизиращо лъчение при ситуация на планирано облъчване.		Определението ще се въведе с подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година
23. „Граница на дозата“ означава стойността на ефективната доза (където е приложимо — на очакваната ефективна доза) или еквивалентната доза за определен период, която не може да бъде надвишавана за дадено лице.	**НОНРЗ** § 1 на Допълнителни разпоредби, т. 7 "Граница на дозата" е стойност на ефективната доза или еквивалентната доза, посочена в наредбата, която не трябва да се надхвърля при облъчване на отделни лица от персонала или от населението при нормални условия.	Пълно съответствие .
24. „Дозиметрична служба“ означава орган или лице, компетентно да калибрира, отчита или разчита устройствата за индивидуален мониторинг, или да измерва радиоактивността в човешкото тяло или в биологични проби, или да оценявана дозите, чиято правоспособност да извършва дейност в това отношение е призната от компетентния орган.		Определението ще се въведе с подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита

		Срок:1 февруари 2018 година
25. „Ефективна доза“ (E) е сумата от претеглените еквивалентни дози от вътрешно и външно облъчване във всички тъкани и органи на тялото. Тя се определя по следната формула: $E = \sum_T w_T H_T = \sum_T w_T \sum_R w_R D_{T,R}$ Където $D_{T,R}$ е поетата осреднена за тъкан или орган T доза, дължаща се на лъчение R, w_R е радиационният тегловен фактор, а w_T е тъканният или органен тегловен фактор T. Стойностите на w_T и w_R са определени в приложение Ia. Единицата за ефективна доза е сиверт (Sv)	**НОНРЗ** § 1 на Допълнителни разпоредби, т. 13 "Ефективна доза" е сумата от произведенията на еквивалентните дози в органите и/или тъканите със съответния тъканен тегловен фактор: $E = \sum W_T . \overline{H}_T,$ където: е стойността на еквивалентната доза в тъканта или органа T; WT е тъканният тегловен фактор за тъкан или органа T. Единица: сиверт [Sv], 1 Sv = 1 $J.kg^{-1}$. При равномерно облъчване на цялото тяло ефективната доза е числено равна на еквивалентната доза.	Пълно съответствие
26. „Авария или аварийна ситуация“ означава необичайна ситуация или извънредно събитие, които са свързани с източник на йонизиращо лъчение, и които изискват незабавни действия за смекчаване на значителните неблагоприятни последици за здравето и безопасността на хората, качеството на живот, имуществото или околната среда, или на сериозните опасности, които могат да доведат до такива значителни неблагоприятни последици	**ЗБИЯЕ** § 1 на Допълнителни разпоредби, т. 3 "Авария" е извънредно събитие, което води или може да доведе до надхвърляне на лимитите или до нарушаване условията на радиационното въздействие върху човека и околната среда, определени в нормите и правилата за ядрена безопасност и радиационна защита.	Пълно съответствие
27. „Ситуация на аварийно облъчване“ означава ситуация на облъчване, дължащо се на авария.		Определението ще се въведе с подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита

		Срок:1 февруари 2018 година
28. „Система за управление на аварийни ситуации“ означава правна или административна рамка, определяща отговорности за аварийна готовност и реагиране, както и процедури за вземане на решения при ситуация на аварийно облъчване.		Определението ще се въведе с подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година
29. „Аварийно професионално облъчване“ означава облъчване, получено от авариен работник при ситуация на аварийно облъчване.	**НОНРЗ** § 1 на Допълнителни разпоредби, т. 1 "Аварийно облъчване" е облъчване на лица, които доброволно извършват неотложни действия, за да помогнат на изложените на опасност хора и/или за да спасят ценно имущество и оборудване, при което е възможно да бъдат надхвърлени някои от границите на дозите, определени за професионално облъчвани лица.	Пълно съответствие
30. „План за аварийно реагиране“ означава мерки за планиране на адекватно реагиране при ситуация на аварийно облъчване въз основа на предполагаеми събития и съответните сценарии.	**ЗБИЯЕ** Чл. 117. (2) Мерките за аварийно планиране се установяват с аварийните планове: 1. за защита на населението (външен авариен план), който регламентира зоните за аварийно планиране и определя действията на компетентните органи за защита на населението, имуществото и околната среда в случай на авария; 2. на ядреното съоръжение или на обекта с източник на йонизиращо лъчение (вътрешен авариен план), с който се определят действията на лицензианта или на титуляря на разрешение за ограничаване на аварията и ликвидиране на последиците от нея в съответствие с външния авариен план.	Пълно съответствие

31. „Авариен работник“ означава всяко лице, което има определена роля в случай на авария и което може да бъде облъчено в хода на своите действия при авария.	**НАПАГЯРА** § 1 на Допълнителна разпоредба, т. 1 „Авариен екип“ е предварително подбран екип от квалифицирани и обучени лица за прилагане на защитни мерки за персонала, населението и околната среда при авария или трансграничен пренос.	Пълно съответствие
32. „Мониторинг на околната среда“ означава измерване на мощностите на дозите от радиоактивни вещества в околната среда или на концентрациите на радионуклиди в компоненти на околната среда.	**ЗБИЯЕ** § 1 на Допълнителни разпоредби, т. 23 "Мониторинг" е измерване на радиационни или други параметри за целите на оценка или контрол на радиационното облъчване, както и тълкуването на резултатите. **НРЗДИЙЛ** § 1 на Допълнителни разпоредби, т. 4 "Радиационен мониторинг" е получаването и оценката на информация за радиационната обстановка в обекти с източници на йонизиращи лъчения, в околната среда и за облъчването на хора (включва радиометричен и дозиметричен контрол).	Пълно съответствие
33. „Еквивалентна доза“ (H T) означава поетата доза в тъкан или орган T, претеглена за вида и качеството на лъчение R. Тя се определя по следната формула: $H_{T,R}=w_R D_{T,R}$ където: $D_{T,R}$ е поетата осреднена за тъкан или орган T доза, дължаща се на лъчение R, w_R е радиационният тегловен фактор. Когато радиационното поле е съставено от няколко лъчения с	**НОНРЗ** § 1 на Допълнителните разпоредби, т. 10 "Еквивалентна доза" е погълнатата доза, осреднена за даден орган или тъкан, умножена със съответния радиационен тегловен фактор: $H_{T,R} = W_R \cdot \overline{D_{T,R}}$, където:	Пълно съответствие

различни стойности на w R , общата еквивалентна доза H T се определя по следната формула: $H_T = \sum_R w_R D_{T,R}$ Стойностите на w_R са определени в част А на приложение II. Единицата за еквивалентна доза е сиверт (Sv).	$\overline{D}_{T,R}$ е средната погълнатата доза в дадения орган или тъкан T, дължаща се на лъчението R; W_R е радиационният тегловен фактор за лъчението R. Ако радиационното поле се състои от няколко лъчения с различни стойности на W_R, еквивалентната доза се определя по формулата: $H_{T,R} = \sum W_R \cdot \overline{D}_{T,R}$ Единица: Сиверт [Sv], 1 Sv = 1 J.kg^{-1}.	
34. „Ниво на освобождаване“ означава стойност, установена от компетентен орган или в законодателството и изразена като специфична активност или обща активност, при или под която за даден източник на йонизиращо лъчение не съществува изискване за уведомяване или получаване на разрешение;	**НОНРЗ** Приложение № 1, таблица 1 Нива на активности и специфични активности на радионукл подлежат на регулиране (за малки количества материали до 1000 kg)	Пълно съответствие
35. „Ситуация на съществуващо облъчване“ означава ситуация на облъчване, която вече съществува в момента, в който трябва да се вземе решение за контрола ѝ и която не изисква или повече не изисква прилагането на спешни мерки.		Определението ще се въведе с подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година
36. „Професионално облъчвано лице“ означава самостоятелно заето или работещо за работодател лице, което е подложено на облъчване по време на работа, осъществявана в рамките на практика, регулирана от настоящата директива, и което е изложено на опасност да получи дози, превишаващи някоя от границите на дозите за облъчване на населението.	**НОНРЗ** § 1 на Допълнителни разпоредби, т. 26 "Професионално облъчвани лица (персонал)" са всички лица, които работят самостоятелно или за работодател, постоянно или временно, при пълен или непълен работен ден, официално декларирали съгласието си да извършват дейности с йонизиращи лъчения и	Пълно съответствие

	които при изпълнение на тези дейности е възможно да получат дози, надхвърлящи границите на дозите за населението.	
37. „Облъчване“ означава процесът или състоянието на излагане на йонизиращо лъчение от източник извън тялото на човека (външно облъчване) или вътре в тялото на човека (вътрешно облъчване).	**ЗБИЯЕ** § 1 на Допълнителни разпоредби, т. 25 "Облъчване" е процесът на излагане на въздействието на йонизиращите лъчения. **НОНРЗ** § 1 на Допълнителни разпоредби, т. 24 "Облъчване" е процесът на въздействие на йонизиращо лъчение върху човека.	Пълно съответствие
38. „Крайници“ означава дланите, ръцете от китката до лакътя, ходилата и глезените.	**НОНРЗ** Чл. 14. (1) …дланите, подлакътниците на ръцете, за стъпалата и за глезените *(крайници)*. Чл. 28. … за кожата и крайниците	Пълно съответствие
39. „Увреждане на здравето“ означава намаляване на продължителността и качеството на живота сред група от населението в резултат на облъчване, включително причинено от тъканните реакции, туморите и тежките генетични заболявания.	**НОНРЗ** § 1 на Допълнителни разпоредби, т. 3 "Вреда на здравето" е вероятността за намаляване на продължителността и качеството на живота, които биха настъпили в една популация в резултат на облъчване с йонизиращи лъчения, като се отчитат соматичните ефекти, включително рак и тежки генетични увреждания. Намаляване на продължителността и качеството на живот, което може да настъпи при облъчване на една популация (група индивиди), като се отчитат тъканните реакции, туморите и тежките генетични заболявания.	Пълно съответствие

40. „Здравен скрининг“ означава процедура с използване на медицинска радиологична апаратура за ранна диагностика, при рискови групи от населението в риск.		Определението ще се въведе с подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година
41. „Високоактивен закрит източник“ означава закрит източник, в който активността на съдържащия се в него радионуклид е по-голяма или равна на съответната стойност на активност, посочена в приложение III.	**НРЗДИЙЛ** § 1 на Допълнителни разпоредби, т. 11 "Високоактивен източник" е закрит източник, съдържащ радионуклид, чиято активност в момента на производство (или когато това не е известно - в момента на пускането на пазара) е по- голяма от или равна на граничната стойност за съответния радионуклид по приложение № 8	Пълно съответствие
42. „Индивидуална вреда“ означава клинично откриваеми вредни последици, за хора или техните потомци, чиято поява е или незабавна, или закъсняла, а в последния случай появата е по-скоро вероятна, отколкото сигурна.	**Наредба № 30** § 1 на Допълнителна разпоредба, т. 4 “Лична вреда" са клинично установими вредни ефекти от облъчването на отделно лице с йонизиращи лъчения при медицински процедури, които се проявяват непосредствено след облъчването или с определена вероятност след различен период от време у лицето или неговото потомство	Пълно съответствие
43. „Инспекция“ означава разследване от страна на компетентен орган или от името на компетентен орган с цел проверка на спазването на националните правни изисквания.	**ЗБИЯЕ** Чл. 98. (1) Председателят на агенцията осъществява контрол на ядрената безопасност, физическата защита и радиационната защита при използване на ядрената енергия и йонизиращите лъчения и по управлението на радиоактивните отпадъци и отработеното гориво. (2) Председателят на агенцията извършва: 1. превантивен контрол, когато издава лицензии и разрешения	Пълно съответствие

	за дейности по този закон и удостоверения за правоспособност; 2. текущ контрол по изпълнението на условията на издадените лицензии и разрешения за дейности по този закон и удостоверения за правоспособност; 3. последващ контрол върху изпълнението на препоръките или предписанията, дадени от контролните органи. Чл. 99. (1) В изпълнение на контролните си правомощия председателят на агенцията: 1. извършва периодични и извънредни проверки (инспекции) чрез упълномощените длъжностни лица; 2. уведомява органите на специализирания контрол по чл. 13 с оглед предприемането на мерки от кръга на тяхната компетентност; 3. сигнализира органите на прокуратурата при наличие на данни за извършено престъпление; 4. изменя или отнема издаденото разрешение или лицензия или удостоверение за правоспособност; 5. налага принудителни административни мерки и административни наказания, предвидени с този закон. (2) Председателят на агенцията има право да изисква от лицата информация за дейността им, необходимите документи във връзка с осъществяването на контрола и ако се налага - да изисква съдействие от специализираните органи за контрол по чл. 13. **ЗИД ЗБИЯЕ** § 23. В чл. 98 се правят следните изменения и допълнения: 1. В ал. 2 точки 1 и 2 се изменят така: „1. превантивен контрол при издаване на лицензии, разрешения, удостоверения за регистрация, удостоверения за правоспособност и други актове за дейности по този закон; 2. текущ контрол за спазване на нормативните изисквания за дейностите по този закон и изискванията на издадените	

	лицензии, разрешения, удостоверения за регистрация и удостоверения за правоспособност;“ 2. Създава се ал. 3 със следното съдържание: „(3) Контролът по ал. 2 се осъществява чрез проверки по документи и/или проверки на място по реда, определен в този закон и съгласно изискванията на наредбата по чл. 26, ал. 1 и наредбата по чл. 65, ал. 3.“ § 24. В чл. 99 се правят следните изменения и допълнения: 1. В ал. 1 точка 4 се изменя така: „4. изменя или отнема издадена лицензия или разрешение, отнема удостоверение за регистрация или удостоверение за правоспособност.“ 2. Създават се алинеи 3 и 4 със следното съдържание: „(3) При изпълнение на контролните си правомощия председателят на агенцията прилага степенуван подход. (4) Председателят на агенцията утвърждава програми за контролната дейност. Обобщена информация за тази дейност се включва в доклада по чл. 5, т. 10.“	
44. „Постъпване“ означава общата активност на радионуклид, постъпващ в тялото от външната среда.	**Наредба № 32** § 1 на Допълнителни разпоредби т. 2. Постъпление" е процес на попадане на радионуклиди в организма чрез вдишване, поглъщане или през кожата. т. 3. "Еднократно постъпление" е единично постъпление за кратък период от време. т. 4. "Хронично постъпление" е постъпление за дълъг период от време.	Пълно съответствие
45. „Интервенционна радиология“ означава използването на методи за рентгенова образна диагностика с цел да бъде подпомогнато въвеждането и насочването на инструменти в човешкото тяло с диагностични или лечебни цели.		Определението ще се въведе с подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна

		защита Срок:1 февруари 2018 година
46. „Йонизиращо лъчение“ означава енергията, предадена под формата на частици или на електромагнитни вълни с дължина на вълната до 100 нанометра (честота 3×10^{15} херца или по-голяма), способни да създават йони пряко или непряко.	**ЗБИЯЕ** § 1 на Допълнителни разпоредби, т. 18 "Йонизиращо лъчение" е предаване на енергия под формата на частици или електромагнитни вълни с дължина на вълната до 100 нанометра или честота над 3 x 10(15) Hz включително, способни да създават йони пряко или непряко	Пълно съответствие
47. „Лиценз“ означава разрешение, издадено под формата на документ от компетентния орган, за изпълнението на определена практика в съответствие с конкретни условия, изложени в този документ.	**ЗБИЯЕ** Чл. 15, ал.2. Лицензиите и разрешенията по този закон са индивидуални административни актове.	Пълно съответствие
48. „Медицинско облъчване“ означава облъчване, поето от пациенти или асимптоматични лица като част от тяхната медицинска или стоматологична диагностика или лечение, имащо за цел да благоприятства тяхното здраве, както и облъчването, поето от полагащи грижи лица и лица, които осигуряват удобството на пациентите, и от лица, които доброволно участват в медицински или биомедицински научни изследвания.	**НОНРЗ** § 1 на Допълнителни разпоредби, т. 22 "Медицинско облъчване" е облъчването на лица от източници на йонизиращи лъчения с диагностична, лечебна или изследователска цел. Медицинското облъчване се прилага на: а) пациенти при извършване на диагностика или лечение; б) лица, които не са персонал, но доброволно подпомагат и осигуряват удобство на пациентите по време на диагностика или лечението им с източници на йонизиращи лъчения; в) лица при професионално медицинско наблюдение; г) лица при провеждане на здравен скрининг; д) здрави лица или пациенти, които доброволно участват в медицински, биомедицински, диагностични или терапевтични изследователски програми	Пълно съответствие
49. „Експерт по медицинска физика“ означава лице или ако е предвидено в националното законодателство — група лица, притежаващи познания, квалификация и опит да предприемат действия или да дават консултации по въпроси, свързани с приложението на радиационната физика в областта на	**Наредба № 30** Чл. 27. (1) Медицинският физик-експерт в лъчелечението, нуклеарната медицина или рентгеновата диагностика е лице, което удовлетворява следните изисквания:	Пълно съответствие

медицинските облъчвания, чиято правоспособност в това отношение е призната от компетентния орган.	1. завършило е висше образование по специалността "Физика" и има придобита специалност в здравеопазването "Медицинска радиологична физика"; 2. има най-малко три години практически опит съответно в областта на лъчелечението, нуклеарната медицина или рентгеновата диагностика; 3. притежава свидетелство, получено по програма за професионална квалификация, и което поддържа квалификацията си съгласно изискванията на глава четвърта на Наредба № 31 за следдипломно обучение в системата на здравеопазването. (2) Професионалната квалификация на медицинския физик-експерт се придобива отделно за всяка от областите лъчелечение, нуклеарна медицина и рентгенова диагностика.	
50. „Медицински радиологичен“ означава отнасящ се за лъчеводиагностични и лъчетерапевтични процедури, интервенционна радиология или друго медицинско използване на йонизиращото лъчение с цел планиране, даване на напътствия и проверка.		Не подлежи на въвеждане Не е необходимо (виж т. 52)
51. „Медицинско радиологично съоръжение“ означава съоръжение, в което се извършват медицински радиологични процедури.	**Наредба № 30** § 1 на Допълнителни разпоредби, т. 5 "Радиологична апаратура" е обобщено понятие за апарат, уредба или части от уредба, които се използват за провеждане на медицинска радиологична процедура.	Пълно съответствие
52. „Медицинска радиологична процедура“ означава всяка процедура, която предизвиква медицинско облъчване.	**Наредба № 30** § 1 на Допълнителни разпоредби, т. 5 "Медицинска радиологична процедура" е всяко медицинско изследване или медицинска процедура с използване на йонизиращи лъчения	Пълно съответствие
53. „Лица от населението“ означава лица, които може да се окажат	**НОНРЗ**	Пълно съответствие

подложени на облъчване на населението.	§ 1 на Допълнителни разпоредби, т. 21 "Лице от населението" е всяко лице, с изключение на случаите, когато то е подложено на професионално или медицинско облъчване	
54. „Естествен източник на йонизиращо лъчение“ означава източник на йонизиращо лъчение с естествен земен или космически произход.	**НОНРЗ** § 1 на Допълнителни разпоредби, т. 11 "Естествен (природен) източник" е източник на йонизиращо лъчение, съществуващ в естествени условия - космичното лъчение и естествено разпределените радионуклиди в околната среда, в храните и в организма на човека	Пълно съответствие
55. „Облъчване при немедицински образни изследвания“ означава всяко преднамерено облъчване на хора с цел визуализация, при което главното предназначение на облъчването не е да допринесе за здравето на облъчваното лице.	**ЗИД ЗБИЯЕ** § 30. В § 1 от допълнителните разпоредби се правят следните изменения и допълнения: 2. Създава се точка 23а със следното съдържание: „23а. „Немедицинско образно изследване“ е преднамерено облъчване на лице с цел визуализиране, при което облъчването не цели да допринесе полза за неговото здраве.“	Пълно съответствие
56. „Нормално облъчване“ означава облъчване, което се очаква да възникне при нормални оперативни условия за дадена инсталация или дейност (включително поддръжка, инспекция, извеждане от експлоатация), в това число. малки по мащаб инциденти, които могат да бъдат овладени, например при нормална експлоатация и очаквани експлоатационни събития.		Не подлежи на въвеждане
57. „Уведомление“ означава подаването на информация до компетентен орган с цел известяване за намерение да се осъществява практика в рамките на обхвата на настоящата директива.		Определението ще се въведе с подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018

		година
58. „Професионално облъчване“ означава облъчване на работници, стажанти и студенти, на което те са изложени по време на работа.	**ЗБИЯЕ** § 1 на Допълнителни разпоредби, т. 30 „Професионално облъчване" е всяко облъчване на лица, професионално заети в дейности, представляващи предмет на регулиране по този закон, и в дейностите, свързани с това регулиране. **ЗИД ЗБИЯЕ** **§ 30.** В § 1 от допълнителните разпоредби се правят следните изменения и допълнения: 3. Точка 30 се отменя. *Забележка: Определението ще се въведе в подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ:* *Наредба за радиационна защита* *Срок: 1 януари 2018 година*	Пълно съответствие
59. „Служба по трудова медицина“ означава здравен специалист или орган, компетентен да осъществява медицинско наблюдение на облъчвани работници, чиято правоспособност да извършва дейност в тази сфера е призната от компетентния орган.		Определението ще се въведе с подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година
60. „Безстопанствен източник“ означава радиоактивен източник, който нито е освободен от регулаторен контрол, нито е поставен под такъв, например поради това, че никога не е бил обект на регулаторен контрол, или поради това, че е бил изоставен, изгубен, поставен не където трябва, откраднат или прехвърлен по		Определението ще се въведе с подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ:

някакъв начин без съответното разрешение.		Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година
61. „Външен работник“ означава всеки изложен на облъчване работник, който не е нает от предприятието, отговорно за наблюдаваните и контролираните зони, но извършва дейност в тези зони, включително стажанти, и студенти.	**НОНРЗ** § 1 на Допълнителни разпоредби, т. 5 "Външен (командирован) персонал" е всяко професионално облъчвано лице от категория А, нает временно или постоянно от външна за предприятието организация, или е лице на свободна практика (включително учащи се и стажанти), което извършва каквито и да е дейности в контролираната зона	Пълно съответствие
62. „Ситуация на планирано облъчване“ означава ситуация на облъчване, възникваща в резултат на планирана дейност с източник на йонизиращо лъчение, или от човешка дейност, която променя начините на облъчване, и причиняваща облъчване или потенциално облъчване на хора или на околната среда. Ситуациите на планирано облъчване могат да включват както нормални, така и потенциални облъчвания.		Определението ще се въведе с подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година
63. „Потенциално облъчване“ означава облъчване, което не се очаква със сигурност, но което може да произтече от събитие или от поредица от събития с вероятностен характер, включително и от повреди на оборудване и експлоатационни грешки.	**НОНРЗ** § 1 на Допълнителни разпоредби, т. 25 "Потенциално облъчване (възможно облъчване)" е облъчване, за което не е сигурно, че ще се осъществи, но има вероятност да настъпи	Пълно съответствие
64. „Практически аспекти на процедурите за медицинско облъчване“ означава физическото протичане на медицинско облъчване и всякакви спомагателни аспекти, включително боравенето и работата с медицинско радиологично оборудване, и оценката на техническите и физическите параметри (включително радиационните дози), калибрирането и поддръжката на		Определението ще се въведе с подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна

оборудването, подготовката и прилагането на радиофармацевтични продукти и обработката на изображенията.		защита Срок:1 февруари 2018 година
65. „Практика“ означава човешка дейност, която може да доведе до увеличаване на облъчването на лица от източник на йонизиращо лъчение и която се управлява като ситуация на планирано облъчване.	**ЗБИЯЕ** Глава трета „Разрешителен режим“ **ЗИД ЗБИЯЕ** § 3. Заглавието на глава трета се изменя така: „РЕГУЛИРАНЕ НА ДЕЙНОСТИ“	Пълно съответствие
66. „Практикуващ лекар“ означава лекар, зъболекар или друг здравен специалист, който има право да поема медицинска отговорност за дадено медицинско облъчване в съответствие с националните изисквания.		Определението ще се въведе с подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година
67. „Преработка“ означава химическите или физическите операции, свързани с радиоактивни материали, които включват добива, трансформирането, обогатяването на делящи се или възпроизвеждащи се ядрени материали и повторната обработка на отработеното гориво.		Не подлежи на въвеждане
68. „Защитни мерки“ означава мерки, различни от коригиращи мерки, имащи за цел предотвратяване или намаляване на дозите, които в противен случай биха могли да бъдат приети при ситуация на аварийно облъчване или ситуация на съществуващо облъчване.		Определението ще се въведе с подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година
69. „Облъчване на населението“ означава облъчване на лица, с изключение на всякакво професионално или медицинско	**ЗБИЯЕ** § 1 на Допълнителни разпоредби, т. 26	Пълно съответствие

облъчване.	"Облъчване на населението" е облъчване, получено от лица от населението, дължащо се на позволени или непозволени дейности с източници на йонизиращи лъчения, с изключение на професионалното облъчване, медицинското облъчване и облъчването от нормалния естествен радиационен фонд, характерен за даденото място на работа или живеене.	
70. „Осигуряване на качеството“ означава всички планирани и систематични дейности, необходими за осигуряването на достатъчна гаранция, че дадена структура, система, компонент или процедура ще функционира по задоволителен начин в съответствие с установените стандарти. Контролът на качеството е част от осигуряването на качеството.	**Наредба № 30** § 1 на Допълнителни разпоредби, т. 9 "Осигуряване на качеството" са всички планирани и системни действия, необходими да осигурят достатъчна сигурност, че дадена структура, система, компонента или процедура работят задоволително в съответствие с приетите стандарти	Пълно съответствие
71. „Контрол на качеството“ означава съвкупността от операции (програмиране, координация, прилагане), предназначени да поддържат или да подобрят качеството. Той включва наблюдение, оценка и поддържане на нивата, които се изискват за всички характеристики на експлоатация на оборудването, които могат да бъдат определени, измерени и контролирани.BG L 13/10 Официален вестник на Европейския съюз 17.1.2014 г	**Наредба № 30** § 1 на Допълнителни разпоредби, т. 3 "Контрол на качеството" е система от дейности по изготвяне на процедури и тяхното реализиране, които се провеждат с цел поддържане или подобряване на качеството на диагностичния и терапевтичния процес и осигуряване на радиационната защита. Включва дозиметричния контрол (мониторинг) и оценяването и поддържането в изискваните граници на физико-техническите параметри на радиологичната апаратура, които могат да бъдат дефинирани, измерени и контролирани	Пълно съответствие
72. „Генератор на лъчение“ означава уред, способен да генерира йонизиращо лъчение, като например рентгенови лъчи, неутрони, електрони или други заредени частици.	**НРЗДИЙЛ** § 1 на Допълнителни разпоредби, т. 15 "Генератор на лъчение" е устройство, способно да генерира йонизиращи лъчения, ако получи енергия от външен енергиен източник.	Пълно съответствие

73. „Експерт по радиационна защита“ означава лице или, ако е предвидено в националното законодателство — група лица, притежаващи познания, квалификация и опит, необходими за предоставяне на консултации по радиационната защита с цел осигуряване на ефективната защита на лицата, и чиито компетенции в това отношение са признати от компетентния орган.	**ЗБИЯЕ** § 1 на Допълнителни разпоредби, т. 19 "Квалифициран експерт по радиационна защита" е физическо лице с необходимите знания, подготовка и технически умения, които му дават възможност да извършва оценки на дозите и да дава консултации и съвети по осигуряване на радиационната защита на персонала и населението, както и на безопасността на ядрените съоръжения и източниците на йонизиращи лъчения. Правоспособността на квалифициран експерт по радиационна защита се признава по ред, определен в съответните нормативни актове. **НОНРЗ** § 1 на Допълнителни разпоредби, т. 16 "Квалифициран експерт по радиационна защита" е физическо лице с необходимите знания, подготовка и технически умения, които му дават възможност да извършва оценки на дозите и да дава консултации и съвети по осигуряване радиационната защита на персонала и населението и безопасността на източниците на йонизиращи лъчения. Правоспособността на квалифициран експерт по радиационна защита се признава по ред, определен в съответните нормативни актове	Пълно съответствие
74. „Отговорник по радиационна защита“ означава лице, което е технически компетентно по въпросите на радиационната защита за определен вид практика (дейност) и което има за задача да наблюдава или да осъществява прилагането на мерките за радиационна защита.		Определението ще се въведе с подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година

75. „Източник на йонизиращо лъчение“ означава обект, който може да причини облъчване, например чрез излъчване на йонизиращо лъчение или чрез изпускане на радиоактивен материал.	**ЗБИЯЕ** § 1 на Допълнителни разпоредби, т. 15 "Източник на йонизиращи лъчения" или "източник" е апарат, радиоактивно вещество, уредба, изделие, инсталация или съоръжение, които имат способност да излъчват йонизиращи лъчения или да отделят радиоактивни вещества (с изключение на ядрените съоръжения).	Пълно съответствие
76. „Радиоактивен материал“ означава материал, съдържащ в състава си радиоактивни вещества.		Определението ще се въведе с подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година
77. „Радиоактивен източник“ означава източник на йонизиращо лъчение, включващ в състава си радиоактивен материал с цел използване на неговата радиоактивност.	**ЗБИЯЕ** § 1 на Допълнителни разпоредби, т. 33 "Радиоактивен източник" е източник, чиито свойства да излъчва йонизиращи лъчения се дължат единствено на съдържащите се в него радионуклиди	Пълно съответствие
78. „Радиоактивно вещество“ означава всяко вещество, което съдържа един или повече радионуклиди, чиято активност или специфична активност не може да бъде пренебрегната от гледна точка на радиационната защита.	**ЗИД ЗБИЯЕ** § 30. В § 1 от допълнителните разпоредби се правят следните изменения и допълнения: 5. Създава се точка 33а със следното съдържание: „33а. „Радиоактивно вещество“ е вещество, което съдържа един или няколко радионуклида, чиято активност или специфична активност не могат да се пренебрегнат от гледна точка на радиационната защита.“ **НОНРЗ**	Пълно съответствие

	§ 1 на Допълнителни разпоредби, т. 32 "Радиоактивно вещество" е което и да е вещество, което съдържа един или няколко радионуклида, чиято активност или концентрация на активност не могат да се пренебрегнат от гледна точка на радиационната защита	
79. „Радиоактивни отпадъци“ означава радиоактивен материал в газообразно, течно или твърдо състояние, за който не се предвижда или обмисля по-нататъшна употреба от държавата членка или от физическо или юридическо лице, с чието решение е съгласна държавата членка, и който се регулира като радиоактивен отпадък от компетентен регулаторен орган съгласно законодателната и регулаторната рамка на държавата членка.	**ЗБИЯЕ** § 1 на Допълнителни разпоредби, т. 34 "Радиоактивен отпадък" е радиоактивно вещество в газообразна, течна или твърда форма, чието по-нататъшно използване не се предвижда от лицензианта или титуляря на разрешение и което се контролира от агенцията като радиоактивен отпадък съгласно този закон. **ЗИД ЗБИЯЕ** § 30. В § 1 от допълнителните разпоредби се правят следните изменения и допълнения: 6. В т. 34 думите „включително радиоактивен източник, чийто срок за безопасна експлоатация е изтекъл съгласно производствената документация“ се заличават.	Пълно съответствие
80. „Лъчеводиагностичен“ означава отнасящ се до диагностичната ядрена медицина in vivo, медицинската диагностична радиология, използваща йонизиращо лъчение, както и до денталната радиология.		Не подлежи на въвеждане
81. „Лъчетерапевтичен“ означава отнасящ се до лъчетерапията, включително нуклеарната медицина за терапевтични цели.		Не подлежи на въвеждане
82. „Радон“ означава радионуклидът Rn-222 и неговите кратко живеещи продукти на разпадане, ако е приложимо.	**Наредба № 1 от 15.11.1999 г. за норми за целите на радиационна защита и безопасност при ликвидиране на последствията от урановата промишленост в Република България** § 1 на Допълнителна разпоредба, т. 4 "Радон" е изотопът радон-222 с атомен номер 86 заедно с	Пълно съответствие

	краткоживеещите му дъщерни радиоактивни продукти	
83. „Облъчване от радон“ означава облъчване с кратко живеещите продукти на разпадане на радона.		Определението ще се въведе с подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година
84. „Референтно ниво“ означава, при ситуация на аварийно или съществуващо облъчване, нивото на ефективната или еквивалентната доза или на специфичната активност, над което облъчването се счита за недопустимо като в резултат на въпросната ситуация на облъчване, макар това ниво да не е граница, която да не може да бъде надхвърляна.	**НОНРЗ** § 1 на Допълнителни разпоредби, т. 37 "Референтно ниво" е нивото на дозата или риска при ситуация на аварийно или съществуващо облъчване, над което наличието на облъчване се счита за недопустимо, а под което се осъществява оптимизация на радиационната защита	Пълно съответствие
85. „Лекар, предоставящ направление“ означава лекар, зъболекар или друг здравен специалист, който има право в съответствие с националните разпоредби да насочва пациенти към практикуващ лекар за медицински радиологични процедури.		Определението ще се въведе с подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година
86. „Регистрация“ означава разрешението, дадено с документ от компетентния орган или предоставено по националното законодателство посредством опростена процедура, за осъществяването на дадена практика в съответствие с условията, предвидени в националното законодателство или посочени от компетентния орган за този вид или категория практика.	**ЗБИЯЕ** **Чл. 14** (2) Управлението на радиоактивните отпадъци и на отработеното гориво се извършва от юридически лица само след получаване на разрешение и/или лицензия за безопасното осъществяване на съответната дейност в	Пълно съответствие

	случаите, определени в този закон **Чл. 56** (3) Лицензии и разрешения за дейности с източници на йонизиращи лъчения не се изискват и когато е доказано, че вероятността за увреждане на здравето е незначителна, съгласно критериите, определени с наредбата по чл. 26, ал. 3. Посочените дейности подлежат на контрол по този закон по отношение на спазването на изискванията за осигуряване на радиационната защита. **<u>ЗИД ЗБИЯЕ</u>** **§ 4.** Член 14 се изменя така: „Чл. 14. (2) Използването на източниците на йонизиращи лъчения се извършва след уведомяване, регистрация, разрешение или лицензия за осъществяване на съответната дейност в случаите, определени в този закон. § 18. Член 56 се изменя така: „Чл. 56. (3) Регистрация за дейности с източници на йонизиращи лъчения се изисква: 1. за работа с източници на йонизиращи лъчения с цел техническо обслужване, монтаж, демонтаж, измервания, строителни и ремонтни дейности и други услуги за лица, които използват или произвеждат източници на йонизиращи лъчения; 2. за използване на източници на йонизиращи лъчения за немедицински образни изследвания.“	
87. „Регулаторен контрол“ означава всяка форма на контрол или регулиране, която се осъществява във връзка с човешки дейности, насочени към прилагането на изискванията за радиационна защита.	**<u>ЗБИЯЕ</u>** Глава трета „Разрешителен режим“ Глава пета „Контрол при използването на ядрената енергия и йонизиращите лъчения и по управлението на радиоактивните отпадъци и отработеното гориво“	Пълно съответствие

	ЗИД ЗБИЯЕ § 3. Заглавието на глава трета се изменя така: „РЕГУЛИРАНЕ НА ДЕЙНОСТИ“	
88. „Коригиращи мерки“ означава отстраняване на източник на йонизиращо лъчение или намаляване на силата му (изразена като активност или количество) или прекъсване на пътищата на облъчване или намаляване на тяхното въздействие с цел избягване или намаляване на дозите, които в противен случай могат да бъдат поети в ситуация на съществуващо облъчване.		Определението ще се въведе с подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година
89. „Представително лице“ означава лице, получаващо доза, която е представителна за лицата от населението с по- високо облъчване, без лицата с екстремни или необичайни навици.		Определението ще се въведе с подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година
90. „Закрит източник“ означава радиоактивен източник, в който радиоактивният материал е окончателно херметизиран в капсула или е поставен в твърда форма с цел да бъде предотвратено, при нормални условия на използване, всякакво разпространение на радиоактивни вещества.	**ЗБИЯЕ** § 1 на Допълнителни разпоредби, т. 9 "Закрит източник" е източник на йонизиращи лъчения, който се използва, без да се нарушава неговата цялост, и чиято конструкция е такава, че при нормални условия на експлоатация се изключва разпространение на съдържащи се в него радиоактивни вещества в околната среда. Отработеното ядрено гориво не е закрит източник... **НОНРЗ** § 1 на Допълнителни разпоредби, т. 14	Пълно съответствие

	"Закрит източник" е източник, чиято конструкция е такава, че при нормални условия на експлоатация, за които е предназначен, изключва разпространение на съдържащите се в него радиоактивни вещества в околната среда. Отработеното ядрено гориво не е закрит източник.	
91. „Сиверт“ (Sv) е специалното наименование на мерната единица за еквивалентна или ефективна доза. Един сиверт е равен на един джаул на килограм: 1 Sv = 1 J kg^{-1} .	**НОНРЗ** § 1 на Допълнителни разпоредби, т. 10 и т. 13 Единица: сиверт [Sv], 1 Sv = 1 J.kg^{-1}	Пълно съответствие
92. „Съхраняване“ означава държането в дадено съоръжение на радиоактивни материали, включително отработено гориво, на радиоактивен източник или на радиоактивни отпадъци с намерение за последващо изваждане.	**ЗБИЯЕ** § 1 на Допълнителни разпоредби, т. 41 "Съхраняване" е складирането на ядрен материал или радиоактивни вещества, включително на отработено гориво или радиоактивни отпадъци, в съоръжение, което осигурява ограничаване на тяхното въздействие, с намерение за извличането им.	Пълно съответствие
93. „Наблюдавана зона“ означава зона, подложена на подходящ надзор за целите на защитата от йонизиращи лъчения.	**НОНРЗ** § 1 на Допълнителни разпоредби, т. 23 "Надзиравана зона" е всяка зона извън границите на контролираната зона, където се извършва радиационен контрол на работната среда, но не се изискват мерки за радиационна защита на персонала	Пълно съответствие
94. „Контейнер на източник“ означава съвкупност от компоненти, предназначени да гарантират обвивката на закрит източник, като това е отделна част от източника, предназначена му е да предпазва източника по време на неговото транспортиране и боравенето с него.	**НРЗДИЙЛ** § 1 на Допълнителни разпоредби, т. 14 "Контейнер за ИЙЛ" е опаковъчен комплект по смисъла на Наредбата за условията и реда за извършване на превоз на радиоактивни вещества. Контейнерът не е интегрална част от	Пълно съответствие

	ИЙЛ и е предназначен за превоз, съхранение или манипулации с ИЙЛ.	
95. „Космически апарат“ означава пилотиран летателен апарат, проектиран за експлоатация на височина, по-голяма от 100 km над морското равнище.		Не подлежи на въвеждане
96. „Стандартни стойности и взаимозависимости“ означава стойностите и взаимозависимостите, препоръчани в глави 4 и 5 на Публикация 116 на МКРЗ за оценка на дозите при външно облъчване и глава 1 на Публикация 119 на МКРЗ за оценка на дозите при вътрешно облъчване, включително актуализациите, одобрени от държавите членки. В конкретни случаи държавите членки могат да одобрят използването на специални методи във връзка с физико- химичните свойства на радионуклида или други характеристики на ситуацията на облъчване или на облъченото лице.		Определението ще се въведе с подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година
97. „Торон“ означава радионуклидът Rn-220 и неговите кратко живеещи продукти на разпадане, ако е приложимо.		Определението ще се въведе с подзаконов нормативен акт по чл. 26, ал. 3 съгласно проекта на ЗИД ЗБИЯЕ: Наредба за радиационна защита Срок:1 февруари 2018 година
98. „Предприятие“ означава физическо или юридическо лице, което носи правна отговорност съгласно националното законодателство за осъществяването на дадена практика или за даден източник на йонизиращо лъчение (включително случаите, когато собственикът или ползвателят на източника на йонизиращо лъчение не извършва свързани с употребата на източника човешки дейности).	**НОНРЗ** § 1 на Допълнителни разпоредби, т. 28 "Предприятие" е всяко физическо или юридическо лице, което извършва дейности по чл. 1 и което носи отговорност за извършването на тези дейности	Пълно съответствие
99. „Непреднамерено облъчване“ означава медицинско облъчване, което значително се различава от медицинското облъчване, предприето с определена цел.	**ЗИД ЗБИЯЕ** § 30. В § 1 от допълнителните разпоредби се правят следните изменения и допълнения:	Пълно съответствие

	2. Създава се точка 23а със следното съдържание: „23а. „Немедицинско образно изследване“ е преднамерено облъчване на лице с цел визуализиране, при което облъчването не цели да допринесе полза за неговото здраве.“	

СПРАВКА

за отразяване на становищата, получени след проведени обществени консултации на проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за безопасно използване на ядрената енергия

От сайта за Обществени консултации	13 септември 2017 г. 18:11:51 mKireva Неизпълнение на Член 50 от Директива 2013/59/Евратом на Съвета от 5 декември 2013 година Предложените промени в Закона за здравето, въведени с § 36 от проекта на ЗИД на ЗБИЯЕ, които предвиждат създаване на нов чл. 64а в ЗЗ, съдържат неточности в терминологично отношение, които създават предпоставки за погрешното му тълкуване, респ. неточното му прилагане. Новият чл. 64а от ЗЗ борави с понятието „оценка на медицинската пригодност“ на лицата, работещи в среда на йонизиращи лъчения да изпълняват конкретни професионални задължения, която оценка се осъществява от лекари от НЦРРЗ с придобита специалност по радиобиология или радиационна хигиена или от лекари от лечебни заведения, които отговарят на изискванията, посочени в наредбата по чл. 65, ал. 1, т. 4. Според ал. 2 на новата разпоредба, „заключението от извършената оценка на лекарите по ал. 1 може да се обжалва пред комисия за медицинска пригодност в НЦРРЗ...“. В Наредбата по чл. 65, ал. 1, т. 4 от Закона за здравето, а именно Наредба № 29 от 16 септември 2005 г. за здравни норми и изисквания при работа в среда на йонизиращи лъчения (Наредба № 29), „оценката на медицинската пригодност“ е посочена като само една от хипотезите на „задължителното медицинско наблюдение на работещи в среда на йонизиращи лъчения“ (чл. 3, ал. 1, т. 1 Наредбата) и по никакъв начин не го изчерпва. Наредба № 29 предвижда, че медицинското наблюдение на работещите представлява съвкупност от посочени в Наредбата прегледи и изследвания, които се извършват в лечебни и здравни заведения (чл. 4, ал. 1), като също приключва с издаване на експертно заключение за медицинската пригодност за работа в среда на йонизиращи лъчения. Издаването на това заключение е от компетентността единствено на Националния център по радиобиология и радиационна защита (НЦРРЗ), но не и на „други лечебни заведения“, което е в противоречие с § 36 от проекта на ЗИД на ЗБИЯЕ.	Приема се по принцип	След влизането в сила на измененията в Закона за безопасно използване на ядрената енергия, всички подзаконови нормативни актове, включително и Наредба № 29 от 16 септември 2005 г. за здравните норми и изисквания при работа в среда на йонизиращи лъчения, ще бъдат приведени в съответствие с установените в него и в Директива 2013/59/Евратом на Съвета от 5 декември 2013 година за определяне на основни норми за безопасност за защита срещу опасностите, произтичащи от излагане на йонизиращо лъчение терминология и изисквания.

	Като се има предвид гореизложеното, настъпва объркване при тълкуване на новия чл. 64а, ал. 2 от Закона за здравето, формулиран в § 36 ЗИД на ЗБИЯЕ, предвиждащ, че „заключението от извършената оценка на лекарите по ал. 1 може да се обжалва пред комисия за медицинска пригодност в НЦРРЗ...". Не става ясно кое точно заключение подлежи на обжалване пред комисията при НЦРРЗ? Излиза, че на обжалване подлежи заключението от извършена оценка за медицинска пригодност по чл. 3, ал. 1, т.1 от Наредба 29, но не и заключенията, издадени в следствие на медицинско наблюдение по чл. 3, ал. 1, т.2 и и чл. 3, ал.1, т.3. Поради това считам, че не са изпълнени и изискванията на Член 50 от Директива 2013/59/Евратом на Съвета от 5 декември 2013 година, който въвежда изискване към Държавите членки да определят процедури за обжалване на заключения и решения, издадени в съответствие с членове 46, 47 и 49.		
От сайта за Обществени консултации	19 септември 2017 г. 14:56:57 EPetrov Рентгенови уредби за образна диагностика Имайки предвид натоварената дейност на Агенция за ядрено регулиране, считам, че би било уместно, всички рентгенови уредби за образна диагностика (като изключение може да се направи за тези за компютърна томография и ангиография, като най-натоварващи), да преминат от лицензионен към регистрационен режим, както в момента са рентгеновите уредби за секторни дентографии. По този начин ще се упражнява пряк контрол от органите на МЗ по места, а съответно, при подаване на заявление за регистрация до Председателя на АЯР, би могла да се заплаща такса на основание факта, че АЯР е органът, който следва да вземе отношение при евентуално възникване на аварийна ситуация. Като се знае, че по принцип, аварии при дейности с диагностични рентгенови уредби са несравними с аварии при използване на всякакви други видове ИЙЛ, като те са най-вече от технически тип и са значително по-лесни за овладяване. Към момента, процедурата по лицензиране на дейностите с диагностични рентгенови уредби е бавна и дълга, като се получава излишно натоварване, както за лицензиантите, така и за инспекторите от АЯР, което се изразява в разглеждане на документация, провеждане на приемателни комисии и т.н. - неща, които могат да бъдат избегнати, като контролът бъде	Не се приема	Анализът показва, че не е обосновано и не е приемливо от гледна точка на радиационната защита дейностите по използване на рентгенови уредби за образна диагностика да преминат от лицензионен на регистрационен режим. Процедурата за лицензиране на дейности с рентгенови уредби за образна диагностика е оптимизирана. Промените в нормативната уредба, направени след 2010 г., облекчават в достатъчна и разумна степен административната тежест по отношение на лицата, които използват медицински рентгенови уредби. Оперативното взаимодействие и координацията между АЯР и органите на държавния здравен контрол, което се осъществява в хода на лицензионния процес, гарантира спазването на законово определените срокове за издаване на лицензии за дейности с ИЙЛ.

	упражняван директно от органите на МЗ по места.		
АЕЦ „КОЗЛОДУЙ“ ЕАД	Във връзка с публикуван проект на ЗИД на ЗБИЯЕ за обществени консултации, от страна на „АЕЦ Козлодуй" ЕАД бе изпълнен обстоен преглед на предложението на АЯР за изменение на закона. С настоящото писмо Ви представям обобщено становище, включително конкретни предложения по следните предвидени изменения в ЗБИЯЕ:		
	1.По §26 на ЗИД на ЗБИЯЕ, с който се предвижда отмяна на член 111 на ЗБИЯЕ. „АЕЦ Козлодуй" ЕАД е на финален етап на изпълнение на процедурата по одобрение на СПУП за определяне на зона за превантивни защитни мерки (ЗПЗМ) около АЕЦ"Козлодуй". Проектът е изработен и процедурата за одобрението е съобразена с действащата Наредба по чл.111 от ЗБИЯЕ. а именно „НАРЕДБА ля условията и реда за определяне на зони с особен статут около ядрени съоръжения и обекти с източници на йонизиращи лъчения" по ЗБИЯЕ. В проекта за ЗИД на ЗБИЯЕ е предвидена отмяната на чл.111 от ЗБИЯЕ. Следователно ще отпадне законовото основание за действието на Наредбата. Предвид гореизложеното и напредналия етап на процедурата за одобрение и приемане на СПУП за определяне на зона за превантивни защитни мерки около АЕЦ Козлодуй ЕАД , предлагам да се допълни проекта на ЗИД на ЗБИЯЕ с норма, съгласно която „Неприключили процедури за създаване, приемане и одобрение н влизане в сила на СПУП за определяне на зони за превантивни защитен мерки се довършват по досегашния ред. а именно по реда на НАРЕДБА за условията и реда 1а определяне на зони с особен статут около ядрени съоръжения и обекти с източници на йонизиращи лъчения". С включването на посочената норма, ще се преодолеят евентуални забавяния и затруднения при финализиране на процедурата по одобряване и приемане на СПУП за определяне на ЗПЗМ около АЕЦ Козлодуй, при евентуална отмята на текста на чл. 111 от ЗБИЯЕ.	1. Приема се	1.Отразено е в текста в §35 на ПЗР „Неприключили процедури за създаване на зона за превантивни защитни мерки по чл.105 от този закон се довършват по досегашния ред“
	2.По § 18 на ЗИД на ЗБИЯЕ, е конто се въвеждат изменения в член 56 на ЗБИЯЕ. Проектът въвежда изискванията на ДИРЕКТИВА 2013/59/ЕВРАТОМ от 05.12.201 3г.. което включва и регламентиране и разширение на контрола на дейностите с други източници на	2. Приема се по принцип	2. Примерен списък на практиките свързани с облъчване при немедицински образни изследвания ще бъде приложен в

	йонизиращи лъчения в глава III, раздел VI на закона. Предложението е свързано с предвидените изменения на член 56 и по конкретно определянето и добавянето на дейности подлежащи на регистрация и уведомление. Регламентира се регистрация за използване на ИЙЛ за Немедицински образни изследвания, и макар, че е дадено определение в §30 за „Немедицинско образно изследване“, не става ясно. кои точно практики подлежат на регистрация. В Приложение V на Директивата е представен примерен списък на практиките свързани с облъчване при немедицински образни изследвания, но в проекта на закона не е приложен подобен списък. За по-ясно и точно прилагане на закона, по отношение на регистрационния режим определен в чл. 56. предложението ни е да се приложи примерен списък на практиките свързани с облъчване при немедицински образни изследвания.		подзаконов нормативен акт.
	3.Към предвидените изменения в „Преходни и заключителни разпоредби“, &36, т,2; „Създава се чл.64а". Предложението е да се предвиди към алинея (1) на чл.64а от Закона специална норма, въвеждаща изключение за експлоатиращ ядрена инсталация/в случая ..АЕЦ Козлодуй" ЕАД. Да се създаде нова алинея със следното съдържание: „За АЕЦ Козлодуй ЕАД оценката на медицинската пригодност на лицата, работещи в среда на йонизиращи лъчения да се издава от лекар с придобита специалност радиобиология от състава на специализирай лекарски блок на АЕЦ Козлодуй и да се препотвърждава от НЦРРЗ".	3.Не се приема	3. В закона в чл.64, ал.1 се дават две възможности да се извърши оценка на медицинската пригодност –от лекари на НЦРРЗ или от лекари от лечебни заведения, които отговарят на изискванията посочени в наредбата по чл. 65, ал. 1, т. 4. Недопустимо е да се въвеждат частни случай и изключения от общите правила. „(1) Оценката на медицинската пригодност на лицата, работещи в среда на йонизиращи лъчения, да изпълняват конкретни професионални задължения се осъществява от лекари от НЦРРЗ с придобита специалност по радиобиология или радиационна хигиена или от лекари от лечебни заведения, които отговарят на изискванията, посочени в наредбата по чл. 65, ал. 1, т. 4.

	4.Към текстовете, отнасящи се до предвиденият нов режим на уведомяване за дейности с ИЙЛ, констатира се използването на два термина .уведомление" и..уведомяване" (примери; §5. т.2. в): §14. т.2: §19. т.1; §20,т.1, а) и §29). Предложението ни е да се използва един термин.	4.Приема се	4. Отразено е в текста на ЗИД на ЗБИЯЕ
	5.Ново предложение към глава III, раздел VI „Правоспособност и специализирано обучение“ да се включи нова алинея към чл.64, която да регламентира изключение по отношение срока на валидност на удостоверенията за правоспособност, издавани от председателя на АЯР но чл.64,ал.2. т.1. буква а) на ЗБИЯЕ на Ръководен персонал на Ядрена централа /съоръжение/. Изключението да предвижда, че издаваните удостоверения за правоспособност на ръководния персонал са безсрочни	5.Не се приема	5. Всички издавани удостоверения за правоспособност съгласно ЗБИЯЕ са срочни. Приемането на предложението на АЕЦ Козлодуй, да се регламентира текст, който да урежда безсрочност на удостоверенията за правоспособност считаме за неприемливо и явяващо се частен случай на уредените обществени отношения.
БДБФИ-БЪЛГАРСКО ДРУЖЕСТВО ПО БИОМЕДИЦИНСКА ФИЗИКА И ИНЖЕНЕРСТВО	Във връзка с проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за безопасно използване на ядрената енергия (ЗБИЯЕ), чрез който се планира и изменение в Закона за здравето (33), Българското дружество по биомедицинска физика и инженерство (БДБФИ) иска да Ви уведоми за възможните разминавания между планираните промени в националното законодателство и действащите европейски и международни нормативи, касаещи облъчването за медицински цели и осигуряването на защитата на пациентите. Законът за здравето в този му вид не отчита важни разпоредби на Директива на Съвета на Европа 2013/59/Евратом за определяне на основни норми на безопасност за защита срещу опасностите, произтичащи от излагане на йонизиращо лъчение, в частта й за медицинското облъчване. В чл. 66-69 се дават основните постановки за осъществяване на медицинско облъчване, а пълното въвеждане на изискванията на Директивата е направено с наредбата по чл. 65, ал. 1, т. 2 .	Приема се по принцип	С предложените изменения в Закона за здравето се регламентира на законово ниво регистрационния режим по отношение на лицата, които извършват дейности по изпитване качеството на медицинската радиологична апаратура. Към момента този режим е уреден в подзаконов нормативен акт (Наредба № 30 от 2005 г. за условията и реда за осигуряване защитата на лицата при медицинско облъчване), което е в противоречие с изискванията на Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност. Изискванията на Директива 2013/59/Евратом на Съвета от 5 декември 2013 година за определяне на основни норми за безопасност за защита срещу

	Направеното предложение за включване на нов чл. 65а с подробни разпоредби за регистрацията за извършване на дейности по изпитване качеството на медицинската апаратура нарушава баланса в закона и излишно акцентира върху малък детайл от по-важния и по-генерален аспект, който дори не е засегнат в закона - изискванията към осигуряването на качеството и радиационната защита на пациентите, чрез система от дейности-квалифициран персонал; спазване на стандартни процедури; използване на радиологична апаратура, отговаряща на определени изисквания; въвеждане на програма за контрол на качеството на апаратурата и на дозите на облъчване на пациентите и активни действия за оптимизация на медицинските радиологични процедури. Тези аспекти, взети заедно, гарантират спазването на радиационната защита на пациентите и законът трябва да гарантира въвеждането им е пълния им обем. С предложения чл. 65а се изкривява силно идеологията на Директивата, която се занимава не с техническите изпитвания на апаратурата, а с изискванията, чрез който се гарантира качество и безопасност на дейностите в образната диагностика, нуклеарната медицина и лъчелъчението, при които се използват йонизиращи лъчения с медицинска цел. Това са задължения на лечебните заведения, конто трябва да създадат система за осигуряване на качеството. В Директива 2013/59/Евратом има важно изискване за включването при дейности с медицинско облъчване на експерт по медицинска физика, който се дефинира така от директивата: „Експерт по медицинска физика" означава лице или ако е предвидено в националното законодателство - трупа лица, притежаващи познания, квалификация и опит да предприемат действия или да дават консултации по въпроси, свързани с приложението на радиационната физика в областта на медицинските облъчвания, чиято правоспособност в това отношение е призната от компетентния орган." За по-пълно и балансирано въвеждане на разпоредбите на Директивата трябва да се създаде система за държавно признаване и регистрация на експертите по медицинска физика, изискванията към конто вече са дадени с Наредба № 30 на МЗ за условията и реда за осигуряване защита на лицата при медицинско облъчване. Необходимо е обаче да се създаде ред за регистриране на тези лица в МЗ, за да е наличен публичен регистър, достъпен за лечебните заведения. Един от аспектите на дейността на медицинските физици е		опасностите, произтичащи от излагане на йонизиращо лъчение по отношение на участието на експерти по медицинска физика в осигуряването на качеството на медицинските радиологични процедури и радиационната зашита в лечебните заведения ще бъдат въведени с подзаконов нормативен акт, които ще регламентира условията и реда за осигуряване защита на лицата при медицинско облъчване и ще замени действащата Наредба № 30 от 2005 г. за условията и реда за осигуряване защитата на лицата при медицинско облъчване.

	контролът на качеството, който включва оценяване чрез измерване на важни параметри на радиологичната апаратура, дозата на пациентите и качеството на образите. За извършването на тези дейности медицинският физик трябва да разполага с измервателна апаратура. Както това е в другите страни от ЕС, това става по един от следните два начина: 1) в големи лечебни заведения или при извършване на лъчелечение и други процедури с висок риск за облъчване на пациентите, лечебното заведение трябва да разполага със собствени средства за измерване, както и с медицински физици и експерт по медицинска физика на трудов договор; 2) за останалите случаи трябва да е осигурена системна консултация с експерт по медицинска физика, включително извършване на контрол на качеството чрез услуга от физически или юридически лица. Именно за този втори случай е необходима процедура за регистрация и контрол върху дейностите на тези лица. Директива 2013/59/Евратом и Наредба 30 на МЗ не се занимават с техническите изпитвания на медицинската апаратура преди нейното пускане на пазара, както и с контрола на пазара, което е в обхвата на други закони и разпоредби. В закона за здравето трябва да влязат само изисквания, конто гарантират безопасността на пациентите и медицинските лица. С цел балансирано и пълно въвеждане на разпоредбите на Директивата, предлагаме следното допълнение в Закона за здравето, което да замени сега предлагания текст: Между чл. 66 и 67 да се въведе нов член: „Чл. 66а. (1) При извършване на медицинско облъчване лечебното заведение осигурява експерт по медицинска физика в съответната област на медицината, който участва в осигуряването на качеството на медицинските радиологични процедури и радиационната зашита, като степента на участие и начинът на неговото осигуряване зависи от сложността и обема на извършваните медицински радиологични процедури и свързаните с тях рискове. Изискванията към получаване на квалификацията на експерта по медицинска физика се определят в наредбата по чл. 65, ал. 1, т. 2. Министерство на здравеопазването или оправомощено от него лице поддържа публичен		

	регистър на експертите по медицинска физика. Условията и редът за водене на регистъра се определят с наредбата по чл. 65, ал. 1, т. 2. (2)Лечебното заведение организира контрол на качеството на физико-техническите и дозиметричните параметри на радиологичната апаратура по програма разработена от експерта по медицинска физика по ал. 1, който отговаря за нейното прилагане. (3)Програмата по ал. 2 се осъществява от или под ръководството на експерта по медицинска физика и при осигурени средства за измерване. (4)Допуска се дейността по ал. 2 да се извършва от външни за лечебното заведение лица, които за целта са осигурили най-малко един експерт по медицинска физика и средства за измервания според обема на дейността, и са регистрирани за извършване на тази дейност от министъра на здравеопазването или от оправомощено от него лице. Условията и реда за регистрацията и воденето на регистъра се определят с наредбата по чл. 65, ал. 1, т. 2. (5)Контролът за изпълнението се възлага на органите по чл. 15 (2) от Закона за здравето.		

Съгласували:

Алексей Алексиев, зам. председател на АЯР

Борислав Станимиров, зам. председател на АЯР

Юлия Димитрова – главен секретар на АЯР

Директор на дирекция "РЗ"
Деяна Досиева

Директор на дирекция "АПФСО"
Светлана Францова

Изготвил:

Илияна Райчева– главен юрисконсулт в дирекция АПФСО

Р Е П У Б Л И К А Б Ъ Л Г А Р И Я
М И Н И С Т Е Р С К И С Ъ В Е Т

Препис

Р Е Ш Е Н И Е № 671

от 2 ноември 2017 година

ЗА ОДОБРЯВАНЕ НА ЗАКОНОПРОЕКТ

На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България

М И Н И С Т Е Р С К И Я Т С Ъ В Е Т

Р Е Ш И:

1. Одобрява проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за безопасно използване на ядрената енергия.

2. Предлага на Народното събрание да разгледа и приеме законопроекта по т. 1.

3. Председателят на Агенцията за ядрено регулиране да представи законопроекта по т. 1 в Народното събрание.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ: /п/ Бойко Борисов

ГЛАВЕН СЕКРЕТАР НА
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ: /п/ Веселин Даков

Вярно,

ДИРЕКТОР НА ДИРЕКЦИЯ
"ПРАВИТЕЛСТВЕНА КАНЦЕЛАРИЯ":
/Апостол Михов/

МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

мб-МЙ

BD-Z-ZBIJE.DOC

Р Е П У Б Л И К А Б Ъ Л Г А Р И Я
М И Н И С Т Е Р С К И С Ъ В Е Т

№...02.91-..127.....
..2... наември... .... 2017 г.

НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Вх.№ 702-01-43
Дата 02 / 11 2017 г. 17:14

ДО

ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

г-н ДИМИТЪР ГЛАВЧЕВ

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ГЛАВЧЕВ,

На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България изпращам Ви одобрения с Решение № .....671..... на Министерския съвет от 2017 г. проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за безопасно използване на ядрената енергия.

Приложения:

1. Мотиви към проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за безопасно използване на ядрената енергия.
2. Частична предварителна оценка на въздействието.
3. Справка от Министерството на правосъдието за съответствие с Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи и с практиката на Европейския съд по правата на човека.
4. Справка за съответствие с правото на Европейския съюз.
5. Справка за постъпилите предложения от обществените консултации.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Бойко Борисов)

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ЧЕТИРИДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

РАЗПОРЕЖДАНЕ

НА ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

N 750-01-195 / 03. 11. **2017 г.**

На основание чл. 8, ал. 1, т. 1 и чл. 77, ал. 1 и 2 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание

РАЗПОРЕЖДАМ:

Разпределям законопроект за изменение и допълнение на Закона за безопасно използване на ядрената енергия, № 702-01-43, внесен от Министерски съвет на 02.11.2017 г., на следните постоянни комисии:

Водеща комисия:

- Комисия по енергетика

Комисии:

- Комисия по здравеопазването
- Комисия по европейските въпроси и контрол на европейските фондове

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ:

ДИМИТЪР ГЛАВЧЕВ